COLECȚIA SFINX

72

COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA

COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA

HARALAMBIE BÂRZAN

Partea nevăzută a zilei de mîine

EDITURA MILITARĂ

HARALAMBIE BÂRZAN

Partea nevăzută a zilei de mîine

roman

EDITURA MILITARĂ, BUCUREŞTI, 1985

UNU

DE MAI BINE DE DOUĂ ORE, PLOAIA răpăia în tabla acoperişului, turnînd în urechi monotonia unui concert de degete nervoase ce parcă băteau darabana în zeci de tobe de tinichea. Ploaie obişnuită în orice miez de iulie, dar nu şi în această vară, ce se pornise uscată, vlăguind cu respiraţia ei fierbinte oraşul, oamenii, copacii, colbuind cît vezi cu ochii cîmpurile de grîu pitic şi fragil, foşnitor ca hîrtia, ars de soarele oglindit în tăişul liniilor, peste care se tîrau ca nişte omizi metalice trenuri de front.

Cînd şi cînd, fulgerele decupau dreptunghiul negru al ferestrei, aducînd înfiorata imagine a zbaterii sutelor de fluturi verzui, lucioşi — frunze de iederă căţărate într-o boltă, tăiată după geometria fanteziei vreunui grădinar englez. (Întreaga clădire de altfel, impunătoare, cu două etaje, degaja un aer britanic, lăsînd să se înţeleagă că arhitectul trăsese cu ochiul prin cărţile poştale englezeşti ce evocau acele vile de vacanţă de la Brighton, atît de la modă prin anii douăzeci.)

Trepte impunătoare, străjuite de două coloane cam scurte, faţada din tradiţionala cărămidă netencuită. Ferestrele, balcoanele, şi terasa din lemn, vopsite în alb, alcătuiau singurele pete de culoare pe fondul devenit maroniu acum (senzaţie pe care ţi-o dă garoafa la butoniera unui frac de recepţie).

Un bec anemic, în balans, mătura cu conul gălbui o ramură a teiului bătrîn din faţa porţii. Încurcat printre crengi, un petec de hîrtie, un zmeu, probabil, se zbătea

sub palele ploii vîntuite, ca o ființă prinsă în capcană. Imaginea acestuia captase privirile bărbatului rezemat de pervazul ferestrei.

Camera părea media chibzuită între birou și salonaș, putînd să răspundă ambelor cerințe, după împrejurări. Dacă eleganța nu depășea limita unei studiate sobrietăți, în schimb, confortul își spunea pe deplin cuvîntul, seducîndu-te cu îmbrățișarea catifelată, ca de mănușă, a celor două fotolii maronii, cu blana groasă a covorului în tonul nisipului, cu canapeaua plină de perniță, ascunsă în spatele unei draperii grele, cărămizii.

Cînd se mutase în frumoasa vilă din Cotroceni maiorul Wolf simțise nevoia să mai simplifice, încercînd, mai bine zis, să șteargă cumva amprenta vieții anterioare a casei. Păstrase biblioteca impozantă, masivă, ornată cu discrete motive florale, fotoliile bine conservate, și un mic tablou în ulei înrămat simplu, ca pentru o rudă săracă : o fată într-un amurg violaceu, pe malul unei mări ca de oțel, închizîndu-și o umbrelă roșie. Dacă trăsăturile chipului, fruntea, ochii ca de smalț păreau oarecum șterse, sau frumoase la modul banal, în schimb, carnația și roșul umbrelei emanau o dulce și stranie senzualitate, efect remarcat și de prea puțin sensibilul *standartenführer SS* Dietrich Hölzer — ofițer cu misiuni prea puțin cunoscute în cadrul *Gestapoului* din București — prezent la instalarea lui Wolf în această vilă din inima aristocraticului cartier Cotroceni.

O mapă uriașă din piele neagră, un cadou primit de predecesorul său, colonelul Moeltke, de la subalterni, trona autoritar pe birou, aducînd a placă funerară, poate și datorită celor două inele de bronz cu care se închidea. Senzația era întărită de textul dedicației, de literele gotice aurite. Corespondență comercială obișnuită, dar și plicuri cu mențiuni secrete ; cîteva numere din *Volkisher Boebachter ;* într-o ramă de sidef nelipsitul chip al *Führerului.*

Maiorul se dezlipi de lîngă fereastră și reveni în dreptul biroului. Telefoanele se încăpățînau să tacă. Pe colțul mesei zări o invitație la *Clubul German.* O deschise distrat. După ce parcurse scorțoșenia pretențioasă a textului,

remarcă ambiția meni-ului care excludea din capul locului orice intruziune în bucătăria germană. Supă bavareză, pui fript *Hamburger* cu legume reci și maioneză albă, o sumedenie de nimicuri delicioase.

Wolf ridică pe rînd cele trei receptoare ale telefoanelor — unul mai important decît altul, dar cu ascultare garantată, pentru a se convinge că sînt puse corect în furcă. Se așeză în primul fotoliu întîlnit în cale, încercînd să se relaxeze. Închise ochii și ceața albăstruie a fumului de țigară se topi într-o alta, mai întunecată, dar la fel de ușoară...

Wolf sări din fotoliu. Ploaia devenise furtună în toată puterea cuvîntului.

Maiorul se opri în dreptul oglinzii de lîngă ușă. Chipul, examinat cu obiectivitate, nu mai corespundea de mult cu cel fixat în documentele militare. În cîțiva ani fața căpătase o asprime neobișnuită ; o conjunctivită îi îngreuna pleoapele. Ochii cenușii, mobili, întinereau însă ansamblul trăsăturilor, oscilînd adesea între cea mai mucalită expresie și o ciudată fixitate. Pentru un ochi versat, capabil să treacă dincolo de aparențe, omul ascundea inteligență și o voință ieșite din comun. Își trecu mîna prin părul scurt, cenușiu. Întîlni undeva în creștet o porțiune netedă lucioasă, cît lățimea unei lame de cuțitaș, o cicatrice pe care o masă gînditor, gest devenit reflex în momentele de așteptare.

(O întîmplare de pe front... De ce se opriseră în halta aceea pierdută în adîncul stepei ? Aburii amestecați cu fumul grețos al locomotivei se pulverizau în cristale mici. O clădire măruntă slab luminată, rece ca o cutie de conserve. *Oberleuetenantul* Wolf coborî să se mai dezmorțească. Apăru șeful gării, un om în vîrstă, mărunțel, uscat, cu chipiul în mînă. Cîțiva subofițeri înfrigurați îl întrebau ceva. Bătrînul părea hotărît să nu înțeleagă nimic. *„Nein !“* repeta săltînd din umerii slabi. *Nein* și gata ! *„Wasser, wasser !“*... Cineva mai nervos îi vîrî sub nas țeava unui revolver. Un subofițer subțirel, trompetul convoiului, îl împinse ușurel pe cel cu revolverul ; îi oferi bătrînului o țigară și se făcu înțeles. Wolf dădu cîteva

ordine. Își privi ceasul. Cerul cu stele mari ca sticla pisată. Urcă în vagon și trase o înghițitură de rom din bidon. Coborî nu peste mult timp, tresărind de arsura alcoolului prost rafinat. Se îndreptă cu pași rari spre toaleta gării, o gheretă mai mare, fără acoperiș, din scînduri grosolane. Aici se împiedicase de ceva. La lumina lanternei, trompetul convoiului zăcea cu beregata tăiată. Cineva nevăzut acționase năpraznic și pe muteșe. „*Partizanen*“ ! auzi un urlet. Răspunseră rafale scurte. Prin pătratul ferestruicii văzu umbre încovoiate pe arme. Pași grei, vorbe răstite, sudalme rusești. Dintr-un vagon, un soldat în manta, dar numai în izmene, trăgea cu mitraliera de la șold. Rușii trăgeau și ei blestemînd și înjurînd. Ochi calm, ca la poligon. Una din umbre căzu fulgerată. Un snop de gloanțe trosniră în pereții closetului. Dezechilibrat, căzu printre cele două traverse ce țineau loc de podea. Auzi crusta de gheață trosnind sec, apoi se afundă. În cădere apucase trompeta subofițerului prin care reuși să respire.

...Șuierul locomotivei plezni liniștea de după atac ; un ultim salut celor patru soldați îngropați la iuțeală în cremenea de lîngă terasament.

Oamenii se înviorară subit. Respirau cu nesaț aerul pestilent al compartimentului. „Mai adu un bidon, Hans, vreau să le fac camarazilor o serenadă la trompetă, sîntem *oameni vii*, ce dracu !...“)

(Din comentariul *gruppenführerului SS* Weber, amuzat nespus de întîmplarea lui Wolf : Chiar dacă n-ai făcut în scăldătoare, cum e o vorbă prin părțile astea, acum, că te-ai tăvălit prin rahatul rușilor, o să ai mare noroc.)

Și roata norocului s-a sucit ! Instinctul, flerul, o doză de viclenie ce se dobîndește de obicei în linia întîi, un dram de șansă, poate, dar și anumite servicii speciale îl împinseseră spre oameni influenți ; reuși să treacă în sectorul de informații, atrăgînd, în scurt timp, atenția unui personaj de marcă din *Abwehr*. Nimeni nu s-a mirat cînd o hîrtie, mai laconică decît un bilet de tren, îl chemase la Berlin, unde nu făcu decît o instruire scurtă de două luni. „Veți pleca la București, ca adjunct al colonelului Moeltke. Am avut în vedere și profesiunea dv. de

economist pe care sperăm că n-aţi uitat-o cu totul". Omul acela atît de obosit, încercănat şi ascuţit ca un creion deţinea o importantă funcţie în *Abwehr*, pentru ţările est-europene. „Misiunea nu este simplă. Veţi răspunde de anumite transporturi speciale aflate în tranzit pe teritoriul României, unde veţi găsi o echipă capabilă. În ceea ce priveşte cealaltă misiune doresc rapoarte sintetice, clare, bogate informaţional. Veţi primi regulat instrucţiuni. Desigur, veţi prelua mai tîrziu şi conducerea agenţiei. Veţi onora contracte, ca orice firmă economică, veţi deveni un obişnuit al cercurilor de afaceri".

Colonelul Moeltke îl iniţiase şi după cîteva luni îl părăsi, rechemat la Berlin. Wolf fusese avansat maior şi primi numirea în locul acestuia.

Transporturile speciale erau rare ; Wolf se descurcase fără probleme. În rest, îşi vedea de contracte, reuşind şi pe acest plan lucruri remarcabile. În salonaşul-birou din Cotroceni, maiorul răsucea cu abilitate firele celor mai diverse afaceri. Vindea şi cumpăra tot : stofe, cherestea, petrol, fasole, grîne, documente, informaţii, oameni. De la Berlin soseau cu regularitate semnele unei reale bunăvoinţe (deja dosarul său fusese selecţionat şi depus în anticamera cuiva, al cărui nume fusese rostit în şoaptă şi cu mult respect).

(Dintr-un caiet de însemnări al maiorului Wolf : Dintotdeauna am fost curios. Mi-a plăcut să cunosc cît mai mulţi oameni, să le studiez chipurile, să le înţeleg reacţiile — şi pe cît posibil să le analizez faptele — şi regret că atunci cînd trebuia n-am fost prea atent la cursurile de psihologie... Am întîlnit oameni ultrainteligenţi, dar şi sinistri, neajutoraţi. Dar atît unii cît şi ceilalţi au o singură trăsătură comună : sînt deţinători de informaţii... Oamenii simt nevoia să se întîlnească, să schimbe opinii... La cîte un chef unii mai scapă şi ce nu trebuie... alţii au mania telefoanelor sau scriu scrisori... Mulţi se spovedesc, între două atacuri, vreunei tîrfe de campanie sau cine ştie cărui popă turnător. De la nebunul care flecăreşte ore în şir pe aleile ospiciului, pînă la „surdomutul" care vorbeşte-n somn, deţin cu toţii, conştient sau nu, informaţii. De la femeia care mătură peroanele, pînă la cocota de

lux, tăvălită prin cele mai importante paturi ale zilei... de la bățosul sergent de stradă pînă la elita cu epoleți auriți !... chelnerul toarnă șampanie, fără grabă, făcîndu-și urechea pîlnie... șoferii oamenilor importanți rareori sînt atenți numai la traseu... curierul mai desface cîte un colț de plic... poștașul mai rătăcește scrisori... indigourile nu sînt distruse întotdeauna... pe la spălătorii, de prin buzunare și căptușeli ies la iveală tot felul de hîrtii... Banii, anumite avantaje și servicii pot dezlega cel mai adesea gurile unora... sigur, e foarte bine dacă știi și ai posibilitatea să scormonești prin trecutul celor de care ai nevoie, ...mai întotdeauna ies la iveală păcate, cîte ceva compromițător...)

Telefonul se dezlănțui, făcîndu-l să tresară. Îl mai lăsă să sune de cîteva ori. Vocea centralistului îi anunță o convorbire cu Atena. Îl rugă politicos să aștepte un moment. Cîteva secunde urechea percepu sunete stranii, niște vagi voci amestecate, firicelul unei melodii, pînă se desprinse, printr-un declic distinct, o voce deformată puțin de depărtare, o voce de femeie, care-l ruga să aștepte, și, în fine, vocea lui Fabian, clară, de parcă ar fi vorbit de prin apropiere ; Fabian îl informa laconic despre instalarea sa la hotelul *Apollonia*. Vremea e splendidă, Mediterana, de vis, a făcut cîteva excursii și fotografii.E minunat, ascultă *buzuki*, bea *uzo* și seara injectează mastică în pepeni.

— O să primești săptămîna asta, sper, niște discuri cu o muzică de-o să-ți fiarbă sîngele, precum ceaiul rușilor în samovar !... Rîse... Apropo, m-am întîlnit cu unchiul dumitale, care s-a arătat încîntat și-ți transmite salutări. Cineva o să treacă peste cîteva zile să te vadă. Îți urez succes ! „Deci, s-a aranjat", își spuse cu satisfacție. „Drumul e netezit, nu mai rămîne decît să urgentez lucrurile !"

Ploaia se oprise. Deschise fereastra și o pală de aer răcorit mirosind a frunze și pămînt reavăn îi făcu bine. Reveni imediat în dreptul tabloului preferat, ce masca ușa seifului îngropat în perete. Extrase un dosar subțire pe coperta căruia se putea citi : *Operațiunea Karin*. *Karin* se intitula și tabloul ce înfățișa pe fata cu umbrelă roșie.

DOI

TOATE SEDIILE COMISARIATELOR sau secțiilor de poliție din lume, cu mici excepții, seamănă între ele. Sînt găzduite, de obicei, în acele clădiri îmbătrînite, greoaie (apropiate ca stil de cazărmile rigide), al căror rost inițial scapă, cel mai adesea, dar, prin lungul șir de destinații ulterioare, consemnează deja o istorie. (În cazul nostru : tipografie și depozit de tipărituri religioase, secție a unei clinici de boli mintale, arhivă a Siguranței municipale, internat pentru ucenici și surori medicale, birou de mobilizare în timpul primului război, orfelinat, atelier pentru fabricarea lumînărilor — asta cam prin anii 30 — sediu vremelnic al unei fracțiuni disidente a partidului liberal și chiar „Casa verde". Din toamna anului '32... secție de poliție.)

Aceste edificii pot fi lesne recunoscute prin lipsa ornamentației exterioare (sau acoperită de un strat gros de var, dacă ea va fi fost vreodată), prin masivitatea lemnăriei ușilor și ferestrelor, prevăzute cu gratii ; le bănuiești străbătute în interior de coridoare înalte și întunecoase, de scări abrupte și tocite. Zugrăvelile și amenajările periodice le accentuează degradarea, amintind de amăgirea fardului aplicat unui chip ce nu mai poate înșela pe nimeni. În toate secțiile de poliție se pot întîlni aceleași mobile greoaie și demodate : birouri simple, vopsite în cele mai inexpresive tonuri de gri sau maro, dulapuri metalice, cafenii, punctate doar de ochiurile sîngerii de ceară ale sigiliilor, scaune și canapele gemînd astmatic la cîte o așezare mai hotărîtă. În rest pereții goi, pe suprafața cărora ochiul zadarnic patinează în căutarea unei forme armonioase, a unei pete de culoare ce-ar putea înviora monotonia vernilului sau bejului, atît de invariabile. Telefoane morocănoase, grele, din ebonită neagră, prevăzute cu sonerii stridente, răutăcioase, amintesc tot timpul că, pe undeva, pe afară, se tot întîmplă cîte ceva, neplăcut — mașini de scris vetuste, hodorogite, cu litere tocite, sau știrbe, mînuite de cîte un agent adormit (ce nu se-ncumetă niciodată să bată, cu mai mult de două degete, interminabile rapoarte), călimări cu cerneală sleită, vîs-

coasă, tampoane de sugativă îmbibate de toate relele și păcatele peste care sînt aplicate, topuri de hîrtie, ziare și cutii cu creioane incredibil de fin ascuțite. (E un dute-vino de : hoți de buzunare, bețivani agresivi, spărgători, prostituate, bătăuși escortați de agenți, suspecți de tot felul, chemați pentru diverse declarații, informatori, falsificatori, escroci, țigani, reclamanți de profesie sau ocazionali, martori autentici și mincinoși, ziariști, fotografi etc.) Agitației, specifice unor ceasuri din zi, îi urmează ore lîncede, dislocate din simțul comun al trecerii sale. Nimeni nu știe însă, cu adevărat, cît de lungă e ziua, sau cît va dura noaptea, cînd vine dimineața sau amurgul. Scurgerea timpului e o variabilă ce ține de frecvența și gravitatea evenimentelor. Nimeni nu poate preciza cînd a venit primăvara, toamna sau Anul Nou, fără să se oprească puțin descumpănit, vădit încurcat. („Atunci... în martie, pe ploaia aia... l-am arestat în pasaj pe cutare..." sau „...Nu mai știu ce-a fost în aprilie, dar pe data de trei mai, seara... a fost lovitura la prăvălia de bijuterii din cutare loc". Oamenii vin, pleacă, își fac meseria, rostesc cu simplitate : „afară plouă, ...afară e soare, ...afară ninge... Mîine fi-miu merge prima zi la școală"... „Poftim ?... Cînd Dumnezeu a trecut vremea ?"). De cum pășești pragul oricărei secții de poliție, te învăluie, nu de la început, ci treptat, un miros neobișnuit. Ești tentat să-l atribui izului de motorină cu care sînt frecate zilnic podelele, amestecat cu cel de hîrtie învechită, zăcînd prin cotloanele dulapurilor, cu cel al vopselei crăpate a lemnăriei. Nu poți fi sigur, dar cu aceeași lentoare toate acestea îți strecoară un fior, o neliniște, ceva ce n-ai întîlnit nicăieri în altă parte. („Dați-le polițiștilor pe mînă o clădire nou-nouță și în curînd va mirosi la fel", am citit undeva).

Despre această secție de poliție se pot adăuga doar cîteva amănunte în plus. Biroul comisarului-șef Coriolan Arnăutu este extrem de elegant, rupt cu totul de contextul interior. Cel al comisarului Bretan, mai mic, aflat tot la etajul întîi, e doar corect mobilat și perfect întreținut. În schimb adăpostește o bibliotecă — fapt de excepție — pe care, în cei zece ani de cînd a pășit în această secție, în calitate de comisar stagiar, a umplut-o cu documentație

juridică, românească și străină, cu tratate de medicină legală și criminalistică și chiar cu unele reviste ale poliției din New-York și Londra. În birou se poate intra direct din coridor, dar el mai comunică, printr-o ușă îngustă, și cu o altă încăpere, mai mare, pe care subcomisarul Miercănuș o împarte cu doi dintre agenții secției.

Dimineața de azi, joi 10 iulie, nu promite nici o schimbare față de celelalte. Deja soarele începe să săgeteze cele două muște anemice aflate pe pervazul ferestrei. „Ce-o face, de-ntîrzie atît ?... S-o fi oprit la o bere". Comisarul Bretan părăsi fereastra și traversînd încăperea alăturată se așeză comod pe o canapea mai lustruită decît o șa de cow-boy, cîrpită pe alocuri cu mici pătrățele de mușama. Începu să răsfoiască „o varză" de ziar, după cum botezase *Universul*. Comentarii politice (pe un ton înmuiat, prudente, redactate parcă de cei de la „Rețeta gospodinei"), un apicultor reumatic vindecat de albine („Ce desfigurat arată, nenorocitul !..."), o notă de protest a Cultelor în apărarea unui preot bănuit a fi „violator" de minore („Cine a citit *Decameronul* știe ce obraz au sfinții lor !... He ! He !"), cronica unei recepții oferite de ministrul Germaniei la București și, desigur, la locul atît de obișnuit în ultima lună, încă un titlu, ceva mai mic decît ieri, însă : POLIȚIA ÎN VILEGIATURĂ (Fragment din articol : „Pînă cînd păstrătorul valorilor să se teamă pentru avutul său spiritual, cultural, dobîndit cu atîta cheltuială și trudă ? Pînă cînd hoții vor putea pătrunde ca pe bulevard în casele colecționarilor ? Oare, acestea nu reprezintă bogății ale nației ? Ce fac domnii polițiști ? S-au tras la umbră, sau sînt la băi, să-și toace banii plătiți de prea blînda administrație ?... Răbdarea noastră...") Normal, nu poți răspunde la atîtea întrebări deodată. Comisarul Bretan i-ar fi lămurit destul de repede pe domnii gazetari : „Noi, respectiv secțiile de sector, n-am fost antrenați în această afacere. Au vrut să ia caimacul domnii detectivi de la Prefectura Generală, crezînd că rezolvarea ei echivalează cu o hîrjoneală la iarbă verde. N-a fost așa, și nici nu putea fi, căci faptele, modul de operare, viteza cu care s-a lucrat — nu cunosc prea multe despre anchetă — denotă un stil necunoscut pînă acum. Patru colecții de artă, poate cele mai importante,

golite într-o singură noapte. E o performanță ! O sută optzeci și șase de pînze, multe extrem de rare și valoroase, dispărute fără urmă. Fără urmă !" „Și dacă ați fi fost antrenați ?" ar putea să întrebe un gazetar. „În astfel de cazuri am fost întotdeauna pentru cooperare". Ridică privirea. Undeva, pe colțul biroului lui Miercănuș zăcea un plic purtînd antetul Prefecturii, în care se cerea un tardiv și sceptic ajutor și secțiilor de poliție ale Capitalei, provinciei, jandarmeriei. Auzi pași. Ușa se deschise larg și-năuntru își făcu apariția subcomisarul Miercănuș, transpirat și cu pălăria dată mult pe ceafă, nedespărțit de servieta sa ca de moașă, adîncă și încăpătoare precum buzunarele unui popă de țară.

— Parcă ar fi ușă de văduvă !, icni nemulțumit de scîrțîitul acesteia, dar mai mult pentru că se trezi cu clanța în mînă. A-nceput să frigă-al dracului afară !

În următoarea secundă fu cît pe aci să dea cu nasul în motorina podelei. Se împiedicase în gaura apărută în pătratul cîlțos, de o culoare incertă, căruia numai femeia care făcea curățenie îi spunea covor. Strivi o înjurătură mărunță, depuse geanta pe birou și deasupra ei trînti cu năduf pălăria decolorată.

Privi nemulțumit în jur. În clipele de proastă dispoziție căpăta o subită aversiune față de obiectele înconjurătoare. Ca să fim drepți, subcomisarului îi plăcea ordinea și dorea, în general, ca interioarele să arate cît mai bine. De fapt, în seama lui pica gospodărirea secției, el întocmea rapoartele de reparație, făcea propuneri de înlocuire a unor vechituri, care „și-au trăit traiul, și-au mîncat mălaiul", dar rareori punga prefecturii își desfăcea baierile. (Dintr-o discuție cu șeful unei comisii de control de la prefectură : „Vă rog să mă iertați, dar unele încăperi și birouri ați văzut cum arată. Mobilă ca la Talcioc, igrasie, coșcoveală... de toalete nu mai vorbesc, geamuri de înlocuit, vă rog să aprobați o sumă... Nu mai impunem nici un respect arestaților și cred că poliția nu trebuie să fie slabă, nici cînd e vorba de uși, scaune sau birouri..."). (Dintr-un răspuns zeflemitor al unui inspector : „Angajatul dumneavoastră propune unele lucruri imposibile. În viziunea dumnealui comisariatul trebuie să arate ca o sală de recepții ! Dacă are asemenea gusturi, vă rog să dispuneți transfe-

rarea lui ca gardian la Muzeul de Artă, sau în altă parte unde ar beneficia de o ambianță pe măsura gustului său.") Miercănuș se apropie de fereastră, dar nu ca să privească afară. Prinse între degete una din perdele.

— Nu de muște mi-e mie, dom' șef, că-și fac și ele, ca niște dobitoace ce sînt nevoile pe unde apucă, dar, priviți, cum pot oare agenții ăștia aici sus să-și lustruiască pantofii ? Sigur... văd urme de vax !

— Dar ce, le e greu să tragă un scaun ? răspunse absent Bretan, nedezlipindu-și privirea de pe pagina cu reclame.

— Neamuri proaste și fără obraz, mormăi. Dar dacă nu v-o place ce măsuri iau, să nu-mi ziceți pe nume ! Aruncă cîteva pahare din carton cerat pline de zaț în cutia de gunoi, bodogănind, și se opri în dreptul peretelui. Lovi cu pumnul în coșcoveala acestuia. Odată cu tencuiala căzu și chipul rotunjor și frezat al Majestății Sale, într-un norișor de praf.

— Ia te uită ! exclamă surprins comisarul, uitînd să-și mai aprindă țigara. După ce că nu-mi dai pace cu sporovăiala ta, ai devenit și antimonarhic ! Zîmbi amuzat, întinse mîna și răsuci butonul aparatului de radio, singurul obiect nou, cumpărat prin contribuția benevolă a oamenilor. Tabloul nimerise între canapea și perete, dar atît rama cît și geamul erau intacte. Înarmat cu o coadă de mătură, Miercănuș, roșu la față, se străduia să-l tragă afară. Zîmbind și el la spusele șefului, rosti încetișor :

— Hai, Mihăiță, ieși de-acolo, nu-mi fă greutăți !

Acordurile marșului *Radetky* învăluiră treptat încăperea, dar după șapte-opt măsuri fură întrerupte de vocea gravă a crainicului care anunța că peste cîteva momente se va da citire unui comunicat. În cadrul ușii larg deschise apăru agentul Săvulescu, un slăbănog deșirat, numai vînă și oase, îmbrăcat într-un costum larg, închis la culoare și cu dungi late, ezitînd cîteva clipe înainte să intre. Zărindu-l, Miercănuș se îndreptă de șale și se răsti la el :

— Ce-ai rămas proțăpit ca afișu' pe gard, domnule agent ?

— Să trăiți, articulă agentul, bănuind că se petrece ceva.

— Dă repede un scaun ! A căzut Măria Sa, rosti Miercănuș, făcîndu-și vînt cu o batistă mare, călugărească.

— Dar... ce s-a întîmplat ?... Vă e rău ? Se întoarse spre Bretan și după ce se uită cu fereală în spate, șopti intrigat :

— A căzut Măria Sa !... E... abdicare, sau e mîna mareșalului ?

Miercănuș se surprinse astupîndu-și o clipă gura cu batista, de ceea ce înțelesese Săvulescu. Se aplecă, ridică tabloul suveranului în chip ostentativ. Agentul luă poziția de drepți, neștiind dacă e cazul să și salute.

— Îmi vine să te las fără dentist, dobitocule, unde-ți umblă mintea ? ! Ia pe loc repaus și adă scaunul ăla ! Agentul se execută.

— Urcă ! Ia cuiul și bate-l zdravăn.

— N-am cu ce, domnule subcomisar, se tîngui agentul.

— Bate-l cu capul că și așa nu-l ții decît de cuier. Vîră-l în fostul lăcaș. Se descălță de un pantof neobișnuit de repede pentru unul de talia sa.

— Bate cu ăsta ! Dă-i cu placheul, nu strica talpa, că e de talpă.

Comisarul lăsase în fine jurnalul. Miercănuș se depărtă cam la vreo trei metri.

— Mai la dreapta, că nu ești chior, domnule agent ! Dacă era o fustă, imediat ți s-ar fi făcut ochii hîrtie de muște !

Tabloul era acum aliniat cu dunga de sus. Regulamentar, la locul hotărît de domnul chestor Velcescu... Din ușă Miercănuș întrebă :

— Credeți că e bine acum ?

Bretan încuviință, apoi găsi mai interesantă pagina cu anunțuri și reclame. Săvulescu rămăsese cocoțat pe scaun, ținînd cît mai respectuos cu putință pantoful subcomisarului.

— Hai, jos acuma, că doar nu jucăm leapșa pe cocoțate !

Pendula se tîngui de douăsprezece ori. După un zgomot ca de sticlă pisată, ieși cucul care se mărgini să apară doar de opt ori. Pe cadranul ceasului limbile arătau zece și treizeci.

— E unsprezece și cinci, se simți dator Săvulescu să informeze, după un scurt calcul mental.

— Pe scurt, domnule agent, rosti Miercănuș tărăgănat, fixîndu-l cu ochii săi mici, căprui, aburiți acum de-o răutate leneșă. Ascultă bine ce-ți spun și-mi pare rău că nu sînt și ceilalți aici. Să ne regulăm conturile ! (expresie auzită de la comisarul șef Arnăutu, înainte de a da un avertisment). De azi înainte, fumați pe coridor, arunc după voi munți de scrumiere. Acum... iei din lădița de gunoi cănile de cafea și le duci unde știi. Iei această mizerabilă perdea și o duci, pe bani personali, la spălătorie, mîine îmi aduci bonul. Cum apar și ceilalți, treceți la studierea regulamentelor ; ați cam uitat de obligații și de ordine. Am ajuns că nimeni nu mai știe de nimeni. Ai intrat, fără ca măcar să bați la ușă. Zi, ai bătut ?

— Nu, domnule subcomisar, că era deschis.

— Vedeți ? A intrat cu mîinile-n buzunar pînă la coate, ca la șantan. Ieși afară și bate la ușă ! Săvulescu ieși, și ciocăni ostentativ.

— Spune-i să intre, Valerică.

— Da' de ce ? Poate că sîntem ocupați și nu-l primim. Se poate, nu ? Nu l-am trimis doar așa, de exemplu.

— Dă-i drumul, că te pomenești c-a venit cu treabă. Bătăile răsunau conștiincios.

— Păcat că toleraţi, păcat. Intră, mă ! Aducîndu-și aminte de servieta burdușită cu mîncare, le întoarse fără altă vorbă spatele. Din pachete se insinuau mirosuri de mezeluri.

— Haideți să gustăm ceva mai bine. S-au răcit chiftelele astea. Luați un sandviș. Bere blondă n-am găsit. Am luat bragă și cafea. Chelu își zugrăvește cîrciuma. Lăsînd ziarul, ce arăta acum într-adevăr ca o varză, pe marginea canapelei, Bretan îl fixă cîteva secunde pe subcomisar cu o privire ușor critică.

— Ar trebui să-ți comanzi și tu un costum mai ca lumea. Chiar și pentru privirea dezinteresată a unui bărbat, arăți ca un negustor de vechituri.

— Poftim ?... Miercănuș se opri din mestecat. De unde vă veni cu costumul ?

— Poate o să ai prilejul să ți-l plimbi în curînd prin lumea bună. Stai să-ți citesc. Luă ziarul și după cîteva clipe începu :

— „Familia George Șerban-Comănești face cunoscută apropiata logodnă a fiicei sale, domnișoara Maschelle Șerban-Comănești, cu domnul Constantin Kailidis." Ce părere ai ?

— Ban la ban și păduche la golan, cum e o vorbă ! Rîse încetișor, lăsîndu-se pe spate. Vasăzică, se-nsoară Titi Prințu ! Așa-i spuneau chelnerii de la Athénée... cred că sînt vreo cinșpe-șaișpe ani. A avut niște încurcături, dar a ieșit cu fața curată. Are spatele tare. Ăștia din neamul Kailidis și azi sînt cineva. E un tip plin de bani !

— Așa se spune, încuviință și Bretan. Dacă doarme cu *Mein Kampf* sub pernă.

— Mda, admise subcomisarul. Se cam pupă-n bot cu nemții. Învîrte afaceri bunicele. Furnituri, stofe, fasole. Mi-a șoptit Feciorescu de la percepție. Grecu e negustor din burta măsii ! Da știu că era combinat, parcă, cu una Wanda... o fotografă de pe Regală.

— Nu mai e de sezon. Nu uita că Wanda e evreică și...

— Am priceput. Doi pepeni într-o mînă... Dar acum, la drept vorbind și să profiți de o situație cum e războiul, ca să faci bani... mi se pare murdar. Ăștia-s bani care put al dracului !

— Se spune că banii n-au miros, adăugă Bretan, luînd un sandviș.

— Ba put al dracului ! repetă privind disprețuitor într-un punct de pe birou, de parcă banii cu pricina ar fi fost chiar acolo, sub nasul său. Sînt cîte unii, domnule comisar, de nu-i fură somnul de atîta miros, adăugă cu tîlc. Mai bine așa, cum sînt eu cu meseria asta. Alerg și-i bumbăcesc pe borfași, după ce-i dibuiesc prin tractiruri și păduchelnițe, dar cînd ajung acasă, dom' șef, sînt împărat. Nevasta roiește pe lîngă mine ca o baletistă, băuturică, mîncărică, spălat pe picioare. M-așez în pat și Marinel, băiatu' mai mare, vine cu o carte și-mi citește *Alexandria*, viața lui Machidon. Știu că sparg o ceapă și beau o cană cu apă, dar dorm, nene, liniștit și cinstit pe perna mea. Salutare și bonjur !

— Fumezi ? îl întrebă Bretan, după ce Miercănuș turnase cafeaua în două cești scoase din sertarul biroului său. Comisarul fuma de obicei Regale RMS sau Pelișor.

— Nu vă refuz, dar parcă mai bun e un „zebeu" de-al meu. Trase cu sete fumul aromat, uscr și întrebă :

— Ce mai zice domnul Stelian Popescu prin gazetă ?

— Fleacuri. Scrie mai bine despre cai decît despre oameni. E un articol despre alergarea de duminică... Și chestia obișnuită... cu spargerile colecțiilor, ineficiența poliției, teama cetățeanului amenințat... pînă cînd va aștepta opinia publică să fie prinși răufăcătorii ?...

— Baliverne gazetărești ! rosti disprețuitor subcomisarul, dar cam au dreptate. Domnișorul Podoabă, și Gicu Sturzu, nu știu de ce mai fac umbră acolo la Prefectură ? Dacă s-ar fi dat alertă generală, razie, treabă serioasă, să dăm și noi din coate, poate că ieșea ceva la iveală.

— N-avea nici o grijă, Valerică, a și sosit o circulară.

— Abia acum ? se minună Miercănuș, luînd plicul de pe colțul biroului.

— E vremea să te părăsesc, îl informă Bretan, ridicîndu-se. Mă duc pînă la Muzeul de Artă.

— Înțeleg. V-a venit chef să vedeți femei goale. Clipi șiret.

— Nuduri, vrei să zici.

— Nuduri... nenuduri, tot în pielea goală se cheamă că sînt. Dar să fiu cinstit, parcă mai mult îmi plac cum ies treburile astea în poză. Mai clare, mai... nici nu se compară !

— Fotografii poți să-nveți să faci și tu, dar pictura n-o fac decît artiștii.

— Ba să mă lăsați cu artiștii ăștia ! Stă sus, la mine în casă, unul în chirie tocmai la cucurigu. Un ăla prăpădit, de zici că mănîncă numai miercurea, dar îl vezi toată ziua-n Capșa cu tot felul de haimanale. Vine, domnule comisar, asta mi-e crucea, cu cîte un boboc de fată ; după ce-i face mintea cocă, o dezbracă în frig, că ăștia n-au bani de godin. Madam Zaharia, proprietăreasa, care știe toate mișcările, mi-a zis că se întîmplă orgii acolo. Nu-nțeleg de ce nu i-a făcut vînt pînă acum. De multe ori iese și cu bătaie. Iar cînd o conduce, mai are nerușinarea să-i ceară și bani.

— Ajunge, moară neferecată ! Dacă întreabă cineva de mine, ştii ce răspunzi. Profesorul Catrinescu mi-a pregătit o listă cu toate tablourile furate.

— Dacă n-are şi lista spărgătorilor, tot degeaba !

— Nu fă pe prostul, c-ai înţeles de ce trebuie să stau de vorbă cu omul. Comisarul ieşi, nu înainte de a-şi îndrepta nodul cravatei.

La început, toţi au căzut de acord că-n secţie a fost angajat un filfizon pe post de comisar. După un timp, unii au zis că are şi noroc. Cam după un an şi ceva, alţii au admis că nu e lipsit total de doxă. Mai acum vreo doi ani, la un revelion, chestorul Velcescu spusese : „Bretan ăstă e ca un pumnal finlandez vîrît într-o teacă de argint căptuşită cu mătase".

Lui Miercănuş, care îndrăznise într-o zi să-l întrebe în ce constă secretul eleganţei, îi răspunsese zîmbind : „În viaţă ai parte rar de mari bucurii, aşa că dacă poţi, preţuieşte-le pe cele mărunte. Cînd am timp, hoinăresc şi-mi mai cumpăr cîte ceva. După ce bat bine prăvăliile cu greu mă hotărăsc asupra vreunei stofe de costum. Totul este să ştii ce culori şi ţesături ţi se potrivesc dar, mai ales, să fii zbir cu croitorul. Dacă el îţi zice trei probe, tu îi zici cinci. Le lungeşti, te arăţi mofturos, astfel îi impui respect".

Unii agenţi interpretau altfel eleganţa comisarului. Îl iscodeau pe Miercănuş : „Auzi, cumetre ?, Valentino ăsta al tău, ia şpagă ?" „Ce vorbeşti, Franţ ?" „Hai mă, că toţi ia, ce dracu ?" După ce-l fixa bine pe curios, subcomisarul mîrîia printre dinţi : „Nu-l cunoşti. E-n stare să-i pună brăţări şi lui Dumnezeu dacă-l prinde cu mîna-n abatere, aşa cum îl vezi, politicos, băiat bun, zîmbeşte, dă scaunul la cucoane şi poartă batistuţe, uite atîtica". „Fugi bă", scuipa neîncrezător celălalt. Alţii credeau, dar erau sceptici în ce priveşte viitorul : „Are tot timpul să-şi revină. Se vede treaba că nu l-a încălecat vreo damă ca lumea, să-l sugă ca lumea de parale. Frumuşel, cocheţel, trebuie să-l ia vreuna în coarne şi-o să vezi cum o să caute singur mînjeală".

După ce strînse firmiturile şi hîrtiile, Miercănuş le aruncă în lădiţa din spatele uşii. În treacăt se văzu în

oglinda de lîngă dulapul de fier. Un obraz plin, transpirat, ochi mici, căprui, iscoditori, un început de chelie. Încercă să se privească cu ochii lui Bretan: Haina şifonată, gata să plesnească, pantalonii, două burlane scămoşate, lustruite în dreptul genunchilor. Apăru apoi şi Săvulescu cu dosarul „Primicheru" în mînă şi i-l întinse respectuos.

TREI

CE PROBĂ DE TÎMPENIE, TĂTICU ! Aşa se întîmplă cînd intră un lucru fin pe mîna ageamiilor ! Cine dracu şi-o fi băgat picioarele în chestia asta ? Păi e normal ? Ia uite ce măţăraie de sîrme a întins aici, ce lipituri ! A trîntit cositorul şi gata lucrarea ! Şi o muscă dacă le atinge cu piciorul le dezlipeşte. Mînă de cîrpaci, domnule ! Păi e normal ? Aşa e cînd la curse, la politică şi radiofonie se pricepe toată lumea ! Păi e normal ?

Aparatul de radio emisie-recepţie fusese demontat, iar piesele, pe măsură ce erau scoase, le orînduia cu grijă pe o bucată curată de tifon. Nelu Strihan avea tot dreptul să fie nemulţumit şi chiar Paul, cu toate vagile sale noţiuni despre aparate, îşi putea da seama că intervenţiile anterioare fuseseră făcute de mîntuială sau în mare grabă.

— Uite, tăticu, lampa asta, aleluia ! Direcţia, coşul de gunoi ! Nici bobina nu mai are multe zile. Păi e normal ? Păi să nu te doară sufletul cînd vezi o sculă aşa delicată ajunsă-n halu-ăsta. Păi e normal ? Expresii ca „tăticu" şi „e normal ?" făceau parte din ticurile sale verbale. Uite, condensatorii ăştia îi mai pot înlocui, p-asta o rebobinez, n-ar fi mare lucru, dar de unde celelelate mărunţişuri ? Tot ce-am avut de rezervă am băgat în hodoroaga aia pe care mi-ai adus-o data trecută. Dar ia zi, se opri cu privirea asupra lui Paul, ia zi, tăticu, cît de repede să fie gata ?

— Urgenţă, ca de obicei, răspunse cu glasul scăzut Paul, urmărindu-i mişcările febrile cu care deschidea sertare şi tot felul de cutii şi cutiuţe. Agitaţia lui Strihan avea

ceva comic. Lucra la Radiodifuziune ca tehnician de emisie. Paul îl bănuia uneori că încearcă să imite timbrul, gravitatea și afectarea diverșilor crainici și de aceea, la prima vedere, Nelu nu părea prea simpatic. Îi plăcea să se îmbrace elegant — își cam rupea de la gură pentru asta — și uneori chiar reușea. Paul nu-și reținu zîmbetul constatînd cît de caraghios era îmbrăcat Nelu în seara asta. Purta un halat de casă mătăsos de un mov pal. La gît își asortase o eșarfă subțire, galbenă cu buline negre, prinsă într-o perlă falsă. Părul lucios dat cu briantină și-l ținea prins într-un fileu. Nelu locuia aici regește. Avea la dispoziție două cămăruțe. Dintr-una făcuse atelier de depanare și aparatură, iar în cealaltă își amenajase un dormitor mic și destul de cochet. Pe același palier, într-o altă cameră, ceva mai mare, locuia fratele său Sabin. Camera-atelier era tapetată aproape în întregime cu afișe de cinematograf, cu tăieturi din reviste, alături de fotografiile unor spikerițe din Radio. „Ăsta e haremul meu, Paulică", obișnuia să spună, dar gluma sa era glumă doar pe jumătate, căci Nelu era totuși un bărbat chipeș, înalt, făcînd abstracție de nasul cam mare și borcănat despre care Nelu era de părere că e „bărbătesc", că „unui bărbat nu i se potrivește un nas micuțel de muierușcă", și, deci, un bărbat „trebuie să și pară viril, nu numai să fie". Înfățișarea fratelui său Sabin venea într-un izbitor contrast. Blond, cu părul cîrlionțat, cu smocuri cărunte pe ici pe colea, ochi albaștri, calmi, lucind cîteodată de o blîndă ironie, purtînd permanent pe buze un zîmbet de om împăcat și cu binele și cu răul. „Ce mă compar eu cu Valentino ăsta de frate-miu ? Pe mine mama m-a făcut cu un lipovean". Rîdea, gîlgîind ușor, dezvelind o dantură puternică și frumoasă, poate singurul punct de asemănare între el și Nelu. Amîndoi frații Strihan erau foarte prețuiți în grupul lor. În multe probleme tehnice Toledo se consulta cu ei. „Nu trebuie să ne apuce Anul Nou, fără ca aparatura să nu fie în stare de funcționare. Vedeți situația frontului, vedeți cum totul se precipită, iar noi nu sîntem în stare încă să asigurăm punctele operative nici măcar la nivel satisfăcător. Legătura superioară mi-a atras atenția : „Ce puncte operative sînteți, sau vă numiți,

tovarăşi, dacă aparatura de emisie-recepţie nu e-n regulă, dacă documentaţia obiectivelor nu e gata, dacă armele nu ajung destul de repede şi totul e o tărăgăneală fără sfîrşit ?" „Tovarăşu Mateiaş, începu Sabin, legătura superioară poate să zică ce-o vrea ! Teoria şi dorinţa e una, realitatea şi greutăţile, alta !" „Îmi tot cereţi să fac minuni cu aparatele astea şi cu tot soiul de alte chestii dar piesele de schimb, şi celelalte materiale, nu cad din cer. Trebuie şi eu să mă zbat, să caut, să fac tot felul de exhibiţii" dă glas şi Nelu nemulţumirii sale. Era omeneşte să reacţionezi aşa, deoarece fiecare lucru era obţinut după eforturi considerabile.

Se pare că radiofonia, telecomunicaţiile, transmisiunile constituiau o „maladie de familie" în ceea ce-i privea pe Strihani, căci şi Sabin, înainte de mobilizare, lucrase ca maistru la Poşta Mare, iar unul din verii lor îşi făcea serviciul la unul din aeroporturile militare, răspunzînd de comanda companiei operative de transmisiuni. De aici grupul primea sistematic informaţii precise, detaliate şi la zi privind mişcările şi deplasările de efective germane, privind situaţia frontului, informaţii pe care Mateiaş le transmitea mai departe. Din tot „clanul" Strihan, doar Sabin era membru al partidului comunist, dar şi ceilalţi erau oameni de absolută încredere. Sabin fusese mobilizat chiar din primele zile ale războiului. După un curs de două luni la Centrul Teritorial, îmbrăcase uniforma de sublocotenent şi fusese expediat pe front în fruntea unui pluton de transmisiuni al unui regiment de infanterie. Regimentul a fost aproape în întregime distrus în timpul unei deplasări de către aviaţia inamică, fără să fi avut prilejul să intre în luptă propriu-zis, la cîteva zile după Anul Nou. Sabin, destul de grav rănit, fusese evacuat. Nimeni nu ştia cum de obţinuse demobilizarea şi certificatul medical, şi de prin aprilie îşi reluase vechea slujbă. Nu-i prea plăcea să povestească prin cîte trecuse, dar cîteodată, mai ales cînd Paul îl ruga stăruitor şi mai întîrziau la cîte un păhărel, i se mai dezlega limba.

Nelu Strihan acoperise între timp aparatul demontat cu o altă pînză şi privind pe furiş ceasul spuse :

— Pe unde o umbla şi Sabin ăsta ? Mai ai răbdare ?

— Mai stau. Trebuie să-i predau un mesaj. Încă din noaptea asta trebuie să meargă undeva. Nu știu nici eu marc lucru.

Auziră ușa de la intrare și imediat pași grăbiți ce făceau să geamă destul de tare scara în spirală ce ducea spre mansardă. Dar nu erau pași de bărbat, ci mărunți ca de pasăre și se auzeau acum cum tocăne tocurile.

— Aștepți pe cineva ? întrebă Paul ridicîndu-se de pe scaun.

— Stai liniștit, îi răspunse Nelu fără să se întoarcă, deoarece era acum atent să-și desprindă fileul din păr. Freza lucioasă, strălucitoare parcă era sculptată. Auziră o bătaie scurtă și nerăbdătoare. Nelu deschise fără să pară că se grăbește.

— Iartă-mă c-am întîrziat, auzi ciripitul unei voci înalte, dar plăcute. A, nu ești singur ! exclamă cînd dădu cu ochii de Paul.

— Dragă Tinela, dă-mi voie să ți-l prezint pe amicul meu, domnul Paul Merișan. Student la Litere și un foarte bun poet. Vocea lui Nelu imita acum aproape perfect modulația și tonul unui spiker de radio, iar prezentarea o făcea de parcă se aflau cel puțin în holul luxos al hotelului *Ritz*.

— Scrieți versuri ? întrebă fata într-o doară, cercetîndu-l cu privirea-i vie.

— Nu numai că scrie, dar și publică, dragă, publică prin gazete. E apreciat. Dar ce faci, ce vrei să faci, dragă Paul ? Te rog să mai rămîi să bem împreună un coniac. Lui Paul îi venea să pufnească în rîs și se întreba dacă invitata lui Nelu nu-l găsea pe acesta emfatic și artificial. Dar nu, fata îi sorbea vorbele cu nesaț, poate pentru ea așa trebuia să arate un gentleman.

— Cred că și așa e destul de tîrziu, articulă Paul făcînd cîțiva pași spre ușă.

— Dacă sînteți student, parcă acum sînteți în vacanță, nu-i așa ?

— Așa e, dar eu am o vacanță activă. Sînt dărîmat de cîtă bere am deșertat astăzi în gîtlejurile aviatorilor. Au ăștia o pipotă de sînt în stare să golească atîta bere cîtă încape în rezervorul avionului.

— Domnul Paul vrea să spună că face pe chelnerul la *Clubul Aerului*. Poet, poet, dar nu se poate trăi din poezie ! Hai, Paulică, doar un păhărel, să închinăm în sănătatea domnișoarei Tinela !

Cu gesturi studiate Nelu turnă în pahare, se înclină ceremonios, ciocniră. Îl conduse apoi pe Paul pînă în holul slab luminat al mansardei. Paul îi înmînă un plic și-i șopti :

— Îl dai lui Sabin la orice oră ar sosi. Noapte bună !

— Crezi că se pune la cale ceva, tătucu ?

— Nu știu, dar dacă o să trebuiască să afli, o să afli.

— Bine, tătucu ! Noapte bună, *secretosule !*

— Noapte bună, *lordule !*

PATRU

DUPĂ BUNUL OBICEI DE OM TRĂIT la țară în tinerețe, subcomisarul Miercănuș se trezea întotdeauna foarte de dimineață, ajungînd în secție de regulă înaintea tuturor. Intra întotdeauna cu pas de pisică, lucru curios pentru făptura lui greoaie. Se apropia de biroul gardianului de serviciu, pe care-l surprindea mai întotdeauna moțăind cu bărbia-n piept. Îl mîngîia ușor pe creștet, „Hai puișor, trezește-te, ți-am adus omletă cu șuncă, pîinică și-o cafea cu caimac." Înainte însă ca adormitul să poată schița măcar vreun gest, subcomisarul îl pocnea cu jurnalul împăturit peste ceafă. „Dormi în cizme, domnule gardian, maica măsi de serviciu ! Dacă-și pune unu ambiția, vine și vă ia ca din oală, cu arest cu tot. Dormiți, mă, dormiți, că-ntr-o dimineață o să vă treziți că nu vă mai treziți !"

De data asta gardianul de serviciu îi răpi mica distracție matinală. Așezat la birou, cocîrjat peste mașina de scris, părea un mucenic coborît de pe zidul unei biserici (obrazul gălbui, buzele pîrlite, ochii mici și încercănați), dar treaz și vioi, fluierînd în timp ce degetele uscate și ciolănoase loveau cu putere clapele mașinii.

— Ia zi, dom'le Varlam, începu Miercănuș, după ce răspunse la salutul gardianului, cum vă distrarăți astă noapte ? Era sigur, cîntărind din privire paginile raportului orînduite lîngă mașină, că omul nu avusese parte de un serviciu prea tihnit.

— E plin arestu, îl informă laconic.

— Lume bună sau plevușcă ? (În ierarhia subcomisarului, „lumea bună" cuprindea spărgătorii, escrocii, hoții specializați, falsificatorii cu cazier și condamnări „serioase" — deci profesioniști, adesea isteți, ingenioși și chiar simpatici. In „plevușcă" intrau șuții de buzunare, hoții ocazionali, tăinuitorii etc).

— Păi să vi-i iau după registru, șovăi o clipă Varlam. Mda... E o dată unu... Un ungur, Ianoș Levente, dracu să-l ia, cum se scrie. Tîmplar de mobilă de lux și lăcătușerie... E ginerele domnului Costică Pelmuș... dacă știți, „Atelierul Pelmuș", de la Chirigiu... L-a adus aseară socră-su, cam pe la zece, de guler. Cică i-a umblat în șifonier, i-a luat vreo zece mii de lei, bani gheață, un ceas stricat, cu trei capace, de aur, și o coroană dentară — dinții lu măsa-mare, tot de aur și cinci cocoșei... așa zice. Dar gineri-su nu recunoaște !... Mai departe, Aristică Cimpoiești, plăpumar la „Prăvălia Perțu".

— Prăvălia din spatele Cercului Militar ?

— Da, dom' șef. E împreună cu o muierușcă din provincie... Zina Potîngă, din Roșiorii de Vede, dar n-are acte, cică i le-a săltat borfașii ieri în gară, cu bani cu tot. Au făcut scandal la grădina *Doi brotăcei*, și aici cred că i-a văzut Dumnezeu. Au mardit un soldat neamț.

— Mda. N-o să-i pupe nimeni pentru asta ! Măcar i-a tras-o bine fritului ?

— Da, zîmbi cu un fel de satisfacție Varlam, dezvelindu-și dinții îngălbeniți, e aranjat la meserie !

Miercănuș își plimbă cîteva momente privirea pe fila raportului.

— După cum scrie aici, nu s-ar zice că împunge toată ziua la plăpumi. Nemții... n-au lăsat vreo reclamație ?

— Nu i-au adus ei. I-a adus un gardian... dar cred că nici nemților nu le trebuie tămbălău. Pe ei i-a umflat patrula lor.

— Așa... Mai e cineva ? întrebă subcomisarul ridicîndu-se.

— Da, un musafir de calibru greu, mustăci Varlam. În ochi îi apăruse o mică licărire jucăușă. O sfîntă față cucernică... Cotoaibă... zis Călugăru. Varlam aproape îi silabisise numele.

— Ce ești copil ? Miercănuș se plezni peste coapsă cu palma, în semn de mirare. Care e buba ?

— Nu știți ce e la modă, acum ? Tablouri, lucruri frumoase. O spargere cu tot dichisu' la locuința unui consilier regal... Catargi.

— A operat de unu singur ?

— A mai fost cu un complice, dar individul a reușit să dispară și Cotoaibă nu vrea să-l dea-n fapt.

— Cine l-a pescuit pe Cotoaibă ?

— E o tărășenic-ntreagă... Domnul consilier Catargi împreună cu doamna erau într-o vizită, sau onomastică, mă rog. Nu era acasă decît bucătăreasa. Cotoaibă și ălălalt probabil că s-au prins că nu e nimeni, au intrat, au cotrobăit prin salonul unde-s tablourile, și pînă s-au moșmondit, s-au trezit cu stăpînii întorși acasă. Doamnei i s-a făcut rău la petrecerea aia și... ghinionul lor ! Cînd au zărit farurile automobilului, buf și ei pe geam ! Șoferul consilierului nu s-a pierdut cu firea : „Stai, stai că trag ! Aruncă jos ce-ai luat ! Ălălalt a fost mai iute, a sărit gardu' și... Radu l-a chemat ! Șoferu a tras două, trei gloanțe după el și crede că l-ar fi atins. L-a înșfăcat pe Cotoaibă, au găsit un gardian și m-am trezit pe la douăspe cu ei aici. Balamuc mare, dom' șef ! Cică ăla, care a scăpat, n-a șters-o cu mîna goală. A apucat să ușureze de pe pereți trei tablouri.

— Și tu ai stat aici ca o momîie, n-ai dat alarma ?

— M-am gîndit că dacă-l avem pe Cotoaibă, nici complicele nu e prea departe. I-am luat interogatoriu... am aici declarațiile...

— Bine, bine, răspunse Miercănuș. Puteai să dai un telefon la madam Zaharia, că mă repezeam încoace. Cînd apare dom' comisar Bretan să-i raportezi de urgență. Acum, se opri o clipă, parcă aducîndu-și aminte de ceva,

zici că Ianoș ăla, ăla cu șifonierul lui socru-su e lăcătuș... Trimite-mi-l pînă sus, dă-i trusa aia confiscată, poate drege clanța.

Cam cît ai fuma o țigară agentul îl aduse pe Ianoș Levente, un bărbat cam la treizeci și cinci de ani, mărunțel, dar poate de aceea drept și fălos. O mustață măestru răsucită în sus, cu vîrfurile ca două lumînărici din pomul de Crăciun, îi sporea aerul mîndru, deși, după o noapte de arest, un om pare destul de lămurit că nu e cazul să se țină bățos (și nici nu e strategic).

— Trăiți dom' ofițer ! salută cu voce neobișnuit de groasă.

— Ce-mi făcuși, mă Ianoș ? își plesni Miercănuș mîinile.

— Nu fecut nimic, domnu ofițer.

— Asta zici tu, dar socru-tu are altă părere. Lăsași bietul om fără bani, fără cocoșei, fără dinți de aur ? După ce-ți dădu fata și-o bucată de pîine, tu, lucrător, meseriaș, te ții de coțcării ca borfașii de meserie ? Așa răsplătești tu bunătatea omului ?

— Asta nu om bun, asta hingher de cîine, domnu ofițer.

— Bine mă, dar să furi din familie e frumos ?

— Nu furat, domnu ofițer, am luat partea mea cinstit. Nu plătit la mine de cînd insurat cu fata, nimic !

— Ai martori că nu ți-a plătit leafa ?

— Ioi ! dar nu plătit la nimeni în atelier de cinci lune ! Tot amînă și promite... Și mai înșcală și la lucrări.

Subcomisarul stinse țigara privind o vreme în gol. Omul părea cinstit, și acum după ce se mai ușurase, arăta tare necăjit.

— De mă, Ianoș băiete, se mai schimbă treaba — clătină din cap — dar oricum ai da-o, fapta e tot faptă. E furt, pricepi ? Și legea pedepsește furtul.

— Dar la el nu pedepsește nimeni că fură lucrătorul ? Că fură munca și banii lui ?

Întrebarea îi mai stăruise în minte după plecarea omului, și în sinea sa Miercănuș îi dădu dreptate.

— Bă Varlame, cîți hoțomani d-ăștia negustorești pe care nu-i arestează nimeni se plimbă cu mîinile-n buzu-

nare ! Dacă aș avea pentru fiecare cîte un leu, m-aș face belfer și aș termina-o cu meseria. Adu-i acuma pe ăia cu scandalul !

În încăpere își făcură pe rînd apariția două făpturi, mai mult împinse din spate. Un lungan țigănos, cu umeri largi și puțin adus de spate, dar cu o privire vioaie ca de scatiu ce își rostogolea mărgelușele ochilor prin toată încăperea. Fata îi ajungea pînă la umăr, iar așa-zisa-i coafură te trimitea cu gîndul la o claie făcută de un cosaș leneș.

Conform uzanței, îi mai lăsă o vreme să aștepte — tactica tuturor polițiștilor din lume —, scriind de zor într-un dosar. Întotdeauna asta făcea impresie.

Satisfăcut, privi textul, apoi, cătînd undeva, deasupra celor doi ce stăteau nesigur pe picioare, întrebă pe un ton plictisit :

— Numele și prenumele, domiciliul, meseria...

— Aristică Cimpoiești, să trăiți dom'inspector. Str. Prințu Nicolae 14. Sînt plăpumar la prăvălia *Perțu și fiu'*.

După ce-l privi pentru prima oară direct, subcomisarul clătină din cap :

— Halal pentru un om cinstit și folositor ca domnu' Perțu cu ce oameni se încurcă ! Dumneata, domnișoară, Zinuța Potîrgă parcă scrie aici, ai declarat că ești din Roșiori. Cu ce ocazie în Capitală ?

— Mi-a promis domnu' Aristică că mă ajută. Cunoaște o familie bună, eu știu să fac menaj. Nu pot *să mă ridic* acolo la Roșiori...

— Acte ai ?

— N-are, dom'șef, c-au buzunărit-o pungașii ieri în gară cînd a venit.

— Ați reclamat ?

— Nu, că n-am mai apucat.

— Să notăm, deci, n-are acte... nu știm cine e.

— V-am spus cinstit cum mă cheamă, îndrăzni fata, pe cuvînt că nu vă mint !

— Eu nu pot să cred pe nimeni pe cuvînt. Statul mă plătește să-i bănuiesc pe toți și să mă îndoiesc de toate. La noi, actul, hîrtiile semnate, ștampilate, poza, astea vorbește și basta ! Apoi spre Aristică :

— Deci, dumneata eşti învinuit de scandal în public şi ultraj cu bătaie la adresa unui militar german. E adevărat ?

— Da, domnule inspector.

— Vreau să ştiu în amănunt faptele, dă-i drumul !

Aristică probabil ar fi vrut să se aşeze. Se apropiase de birou încercînd să se proptească cu mîinile de margine.

— Dă-te, dom'le, înapoi !... Nu .vezi că puţi a doagă de dimineaţă ?

— Vă rog să scuzaţi, dom' inspector, noi sîntem de azi noapte şi nu ne-a condus nimeni la baie.

— Unde te crezi, la Cazino, la hotel ? N-oi vrea şi ouă la pahar ?

— Nu dom' şef, dar un pic de apă n-ar strica. Arde al dracului vinul !...

— Gata, gata cu sclifoseala, dă-i drumul... De ce ai dat în soldatul neamţ ?

— M-a înjurat şi m-a jignit în primul rînd.

— A zis el în româneşte, aşa, cu facu-ţi şi .dregu-ţi ?

— Nu, nu cred că ştie o boabă.

— Atunci, mă rog, de unde-ai scos-o că te-a înjurat ? Ştii tu pe nemţeşte ?

— Nici nu e nevoie pentru atîta lucru. Ăştia mai mult se răstesc decît să vorbească şi tot ca o înjurătură e.

— Păi, mă Aristică, asta e ce crezi tu. Eu nu pot să te cred...

— Auziţi numa dom' comisar, dacă neamţu' îţi pică la masă şi domnişoara îl refuză la dans, iar el, furios, bolboroseşte, dă din mîini la noi, înseamnă că mi-a zis săru' mîna ?

— Ce-i drept, dar n-ai de unde să ştii că te-a înjurat, dacă tot nu ştii limba. Dă-i drumul, nu m-ameţi !

— Eu sînt meseriaş, nu orice ageamiu, am carte de lucrător, sînt mîna dreaptă a lui dom' Perţu. Fac plăpumi la concurenţă cu godinul *Herz*, perniţe, puişori, fanteziuri de mătase. Poate doriţi pentru doamna ?

— Te joci cu libertatea, mă Aristică, tu mie îmi faci propuneri ?

— Am zis şi eu, dom' şef... Ieri venim cătrăniţi de la gară, după ce-i dăduseră borfaşii gata banii şi actele domnişoarei.

Plînsul fetei îl întrerupse.

— Aveam și... certificatul de botez... și o scrisoare de... bună purtare...

— Halal bună purtare !, să vezi ce scrisoare o să iei de-aici ! Dă-i drumul, Aristică, și dumneata ia loc și nu te mai smiorcăi. Gata !

— Intru cu domnișoara la grădină să ne răcorim cu-o bere, să mai uităm de necaz și mai vede și dînsa lumea, ca omul din provincie. Eu, să știți, nu-mi place să ies ca păduchele în frunte. Mi-a fost nu știu cum, că ne-a așezat domnu' Velicu, șeful, chiar lîngă ringul de dans. La cîteva mese de noi stăteau doi soldați nemți beți cofă.

— Asta numai noi stabilim cine era beat și cine nu.

— Cum doriți dumneavoastră. Da-l am martor pe picolu' care ne-a servit. Aveau ăștia la halbe pe masă, parcă erau dorobanții la paradă. Cred că făcuse scurtă la mînă de atîta cărat, bietul băiat !

— Nu mă bate la cap, zi-i principalul !

— Unul din nemți era mai beat. Arțăgos și pus pe rele. Celălalt îi tot dădea zor cu muzicuța. Măcar nu făcea rău la nimeni, ba chiar i-am zis și Zinuței. Ia uită-te cum cîntă ăsta *Dunărea Albastră* și ce bine ține basii cu limba ! Și eu am o muzicuță *Hohner*, dar nu știu cum să țin limba... Nu...

— Lasă limba, că te fac s-o înghiți. Cum s-a ajuns la scandal ?

— Simplu, domnule comisar. I-a venit și dumnealui chef să țopăie ; s-a răstit la orchestră, la chelneri. Nici nu știu dacă mai vedea ceva. Avea niște ochelari groși cît fundul de pahare.

— Tocmai de-aia sînt făcuți așa groși, să vadă omul !

— Poate, dar după atîtea halbe nu-i mai ajuta la nimic, că după ce s-a ridicat de la masă, ca salcia-n vînt, a venit spre masa noastră și m-a invitat la vals ! Orchestra tăcuse, dar camaradu' lui îi zicea la muzicuță, ceva de Strauss.

— Cum adică, te-a invitat pe tine ? Poate ți-a cerut voie să danseze cu dînsa, neamțu' e politicos, ce dracu !...

— Așa mi-am zis și eu, dar vedeți, m-am înșelat, pentru că, nici una, nici două, neamțu mi-a pupat mîna.

— I-auzi drăcie !, se minună Miercănuș.

— Așa cum vă zic. Să-mi sară ochii dacă mint ! Am martoră toată grădina. Cînd și-a dat seama de confuzie s-a înfuriat și s-a proptit în fața dumneaei, a bolborosit ceva... atunci m-a înjurat !

— Dumneata — se adresă fetei — ce-ai zis ?

— I-am zis... pardon, eu nu dansez după muzicuță.

— Vedeți, dom'le comisar, cum să rabd ? Chiar așa am ajuns, să-și bată nemții joc de noi, pe Calea Victoriei, la noi acasă ? Păi tata, săracu', și-a lăsat o mînă la Mărășești. Am zis : să-mi cadă mîna dacă rabd !

— Cu ce i-ai dat în cap ?, reveni netulburat subcomisarul de ieșirea lui Aristică.

— Cu o sticlă goală, dom' șef. Eu am vrut mai mult să-l sperii, dar vă jur, știu ce e mila ; altfel puteam să-i dau și cu sifonul.

— Dacă aveai milă de tine n-ajungeai aici în rînd cu șuții de buzunare ! Să-ți spun așa repede ce zice legea, unde te încadrezi : Provocare de dezordine cu încăierare, ultraj cu vătămare și injurii la adresa unui cetățean străin, plus lovire de haină militară... iei ca popa doi-trei ani dacă nu te-o „interpreta" ca *politic !*

Ochișorii de scatiu ai lui Aristică se zbătură speriați.

— Ce e, domnule Cimpoieșu, te tăiași ca maioneza ? Fii tare, c-o să ai nevoie cînd o să tai la sare !

— Tocmai eu *politic,* dom'șef ? Eu sînt *pocăit* în primul rînd.

— Nici „Oastea domnului" nu te mai scapă, așa să știi ! Uite acuși mă gîndii mai bine, dacă neamțu are Crucea de fier, adică e erou, o încurcați și mai al dracu ! Treburile astea nu le judecă decît Curtea Marțială, e stare de război, nu e joacă !

Ușa se deschise violent, dar nu mai era nici o primejdie să rămîi cu clanța-n mînă. Bretan părea nedormit și puțin surescitat, de aceea întrebă scurt :

— Ce e cu ăștia ?

Subcomisarul raportă, fără să omită nici măcar considerațiile personale. Cu un gest scurt îi expedie apoi afară.

— Arde-le cîte-o amendă ca la carte și dă-le drumul !

— Așa mă gîndeam și eu, dar credeți că n-o să avem neplăceri ?

— Ce neplăceri ? Dacă nemții n-au reclamat, vezi bine că nu vor scandal. Și ei erau băuți... Sîntem aliați, nu sub ocupație, nu ? Așa ne tot asigură domnul mareșal la radio. Hai, acum, să trecem la treabă. Mi-a raportat Varlam cazul cu Cotoaibă. Hai la mine-n birou să-ți arăt ceva.

*

(Relatare a vizitei de la Muzeul de Artă. Bretan îl știa pe profesorul Catrinescu mai mult din auzite. Se aștepta să-l întîmpine un bătrînel prețios și acrit, cu aerul acelora care nu o duc prea bine cu stomacul. Fusese aproape strivit de înfățișarea bărbatului, care aducea vag a băcan sau a pivnicer de mănăstire — voinic, obraz roșu, cu pîntec de *bon viveur*. Cînd scopul vizitei fusese precizat, ochii acestuia deveniră neașteptat de cenușii.

„Povestea asta mă frămîntă și pe mine, domnule comisar. Acum, tocmai lucrez la un catalog general al colecțiilor particulare și constat că n-au dispărut fleacurile. De la Kesekerian, numai olandezi de mîna-ntîi și cîțiva italieni din renașterea tîrzie ; din pinacoteca Bălăceanu, un Fragonard, un Boucher, cîțiva manieriști serioși, gravură bună germană și cîțiva impresioniști ; din casa Sever Drăgușescu, multă pictură românească și chiar cîțiva ruși remarcabili. Cît despre colecția Secăreanu ce să mai vorbesc ? E un jaf de mari proporții !" „Cu afacerea asta s-a ocupat Prefectura, bîjbîie și ei, nimic concret, au făcut cîteva arestări, dar, la noi, nu există, să zic așa, tradiție în furturi de opere de artă ! În Prefectură sînt cîțiva profesioniști, dar cred că au procedat greșit atunci că n-au făcut apel general, o acțiune comună pe toată țara. De-abia azi am primit o circulară, ca să acționăm și noi. Făptașii au operat absolut inedit. Cu o precizie și rapiditate neobișnuite și, ce e și mai rău, fără urme ! Să nu credeți că încerc să-mi scuz colegii !" „Vă cred. Și eu sînt uimit, repet, de selecția făcută. N-au luat nimic la-ntîmplare. Cred c-a fost gîndită foarte temeinic lovitura". „Un lucru bun tot s-a făcut. La punctele de graniță oamenii sînt alertați". „E un lucru bun într-adevăr. În lume există destui smintiți, gata să ofere fără să clipească orice sumă pentru a achiziționa opere de artă. Operele de artă, cel puțin pe moment, sînt cele mai bune investiții.

Există colecții particulare în Statele Unite, pe care publicul nu le-a văzut niciodată. S-au înfiripat rețele secrete care negociază și fac toate tranzacțiile posibile cu cea mai mare discreție. Cine credeți că peste douăzeci, treizeci de ani va mai revendica ceva ? Sînt sute de pînze în lume, care, în timp, au dispărut și reapărut după niște ani...", „Am văzut pe coridor, cînd am intrat, cîțiva ofițeri germani. Sînt amatori de artă ?" „Poate, însă unul singur dintre ei, doctorul Razer, e profesionist, lucrează la Muzeul din Berlin, e cunoscut, ceilalți... E vorba — așa am auzit de la director — că vor să solicite deschiderea unei expoziții în august. Vin niște mărimi de la Berlin și expoziția face parte din programul cultural al vizitei". „Văd că nu vă arătați încîntat !" „De ce aș fi ? Știți ce-au făcut dumnealor în țările ocupate ? Au scos o lege prin care toate operele de artă, manuscrisele rare, tot ce reprezintă bun spiritual, cultural, sînt puse sub protecția înaltului *Reich*. Bănuiți cum se poate traduce o asemenea lege ?")

— Asta e lista tablourilor dispărute. Avem nevoie și de o copie a materialului anchetei și în paralel trebuie ca cineva, unul din agenți să dea o raită pe la colecționarii jefuiți. Trebuie să iasă ceva la iveală. Ai văzut circulara. Trebuie să încercăm și noi. În paralel trebuie ca cineva de la noi să dea din coate pe la păgubași. Cine știe ce poate ieși la iveală ?

— În definitiv, tot marii mahări țin tablourile astea pe pereți și se bucură de ele ! Dacă n-aș fi semnat chestia, să apăr avutul de stat și particular, zău că nici nu mi-ar păsa !

— Gîndești cam îngust ! Uiți, domnule, că la anumite ocazii proprietarii pun la dispoziție tablourile, obiectele rare, tot ce au mai interesant și se organizează expozițiile ? Nu sînt în Muzeul Național și lucrări de-ale colecționarilor ? Ții minte cîtă lume se îmbulzește să le vadă, cît interes stîrnesc. Ai văzut chipurile celor care se uită la tablouri ? Măcar pentru atîta lucru și ele nu trebuie să iasă din țară, pricepi ?

— Să facă, hm, pași... afară ! ? Așa spunea Catrinescu ?

— E o presupunere. Aici, în țară, tablourile sînt aproape imposibil de plasat.

— Ce ziceţi de isprava lui Cotoaibă ?

— Mă intrigă întrucîtva. El era specializat mai mult în lovituri pe la instituţii, prăvălii, nu în case particulare, şi nu obiecte de artă.

— A dat molima-n toţi, zău aşa ! Sau poate s-o fi gîndit că dacă-i reuşeşte figura, o să fie trecută tot în contul ălora !

— Ţi-aminteşti pentru ce-a fost condamnat ultima oară ?

— Păi nu-i aşa de mult de-atunci, rosti Miercănuş, a cărui memorie era deasupra tuturor calităţilor sale. A jefuit împreună cu Radu Puştiu, Cîrjaliu şi Baronică un casier de la Gagel, care ducea leafa la o brutărie. Ce bătută i-am tras atunci ! adăugă visător, oftînd de plăcere... Să-l aduc ? se ridică vioi şi bine dispus.

— Adu-l şi convoacă toţi agenţii, să fie aici cam peste un ceas. O să fie de alergat.

Peste cîteva momente Cotoaibă fu introdus, fără să pară incomodat de cătuşele de la mîini. Odată cu Miercănuş apăru şi Săvulescu, care rămase impasibil, rezemat de tăblia uşii. La semnul discret al lui Bretan îi eliberă arestatului mîinile.

Cotoaibă, poreclit Călugărul, părea bine înfipt pe picioare, purtîndu-şi cu semeţie statura pe care numai un generos ar fi apreciat-o medie (senzaţie întărită de umerii laţi şi de gîtul scurt şi puternic). Bărbia, bine împinsă înainte, îi dădea o notă agresivă, dar şi ceva de nătîng ; fruntea, un pic teşită, acoperind o căutătură deloc speriată, lăsa la iveală semnele unei neîndoielnice încăpăţînări. Surprinse doar eleganţa afişată de Cotoaibă, ceva între gigolo şi codoş, eleganţă ce-l trimise cu gîndul la faptul că individul intenţionase să-şi petreacă seara în cu totul alt loc. Dar ştie omul unde pleacă, e o vorbă, nu şi unde ajunge.

De cum se văzu băgat în seamă schiţă un fel de salut. Un rînjet îi lăţi pentru o clipă faţa, dezvelindu-i dantura puternică pusă în evidenţă de cei doi canini, îmbrăcaţi ostentativ în aur. Un tic ce apare cînd omul se află la strîmtoare, gîndi comisarul privindu-l.

— Să trăiţi, domnu' Bretan, începu cu tonul unuia ce-şi întîlneşte o cunoştinţă în grădina publică.

— Ce plăcere, domnul Cotoaibă. Ia loc şi iartă mizeria de aici. Îi întinse ceremonios tabachera de argint filigranat. O ţigară bună cred că te-ar dispune, deşi nu e sănătos pe inima goală. Ştiu că la arest regulamentul interzice fumatul.

Arestatul nu-şi făcea nici o iluzie asupra celor ce aveau să urmeze. Dintr-un fel de instinct încerca să mai cîştige clipe preţioase. Căuta la iuţeală să-şi răspundă la o sută de întrebări deodată. Ce ştiu, cît ştiu, cum îl vor lua şi aşa pînă la o sută. Refuză, deci, ţigara. Se căută prin buzunare, dar negăsind obiectul, se opri zîmbind.

— Aveam o tabachere cu ţigări. Odată cu şireturile şi cravata omu' dumneavoastră mi-a golit şi buzunarele. Dacă sînteţi bun, aş fuma una de-a mea.

— Vai, iartă-l pe Varlam că e aşa zelos !, îl maimuţări Miercănuş, de, aşa face un om cînd mai are două-trei luni pînă la pensie... Ehe, dom'le Cotoaibă, cum îţi place să tragi de timp ! Ce ziceţi, domnule comisar ?

— Sigur. Domnule Săvulescu, mergi pînă jos şi adu ţigările. Obiectul pe care-l aduse agentul era o respectabilă tabachere din aur, un obiect „împrumutat" de la vreun „client".

— Avem şi monogramă, observă batjocoritor Miercănuş. Asta e sculă de chiabur, de pogonar de Slobozia... Obişnuit cu „atenţiile delicate" ale poliţiei, Cotoaibă îşi roti familiar privirea prin încăpere. Întrebă, aprinzîndu-şi un *Camel :*

— Nici acum n-aţi reparat pendula ?

— Auzi, maistre, aici noi punem întrebări, îl repezi Miercănuş. Fii atent cum răspunzi la *interviu,* că o să vezi doi cuci nu unul ! Şi cînd o să fie limba mică din nou la opt, limba ta n-o să mai fie aşa ca un iepuraş sprinten.

(Extrase din declaraţia consilierului Calistrat Catargi : „...Am răspuns invitaţiei domnului senator Angelescu şi-n jurul orei şapte am plecat, împreună cu soţia, spre dînsul. Cîteva ceasuri mai tîrziu, cred că se făcuse deja unsprezece, soţia m-a anunţat că nu se simte prea bine. Ştiind că în ultimele două luni starea sănătăţii dumneaei nu a fost prea bună, ne-am scuzat şi am hotărît să ne retragem. La înapoiere soţia l-a rugat pe şofer să nu

conducă prea tare, şi în douăzeci, douăzeci şi cinci de minute am ajuns în faţa locuinţei. Primul lucru care mi-a atras atenţia a fost întunericul de la intrare. De obicei, în timpul nopţii intrarea e luminată. Am gîndit că poate s-a ars becul, sau pentru că Jorj lipsea de-acasă..." Din raportul serviciului de noapte al secţiei de poliţie : „...Personalul casei este format din : soţii Jorj Budulan — secretar particular, Eufemia Budulan, soţia acestuia — menajeră, Camelia Lupeş — cameristă, Zinca Cojanu — bucătăreasă, Sergiu Panaitoff — şofer. Familia Budulan se află în provincie, la Galaţi, la o înmormîntare, plecaţi de marţi, camerista a avut întîlnire în oraş cu un avocat. Sergiu Panaitoff, şoferul, era împreună cu domnul consilier." *Doar bucătăreasa, Zinca Cojanu, a fost prezentă acasă în timpul spargerii* — subliniat cu creion roşu de Varlam. Din declaraţia şoferului Panaitoff : „Am parcat automobilul, dar nu l-am băgat în garaj. La rugămintea domnului consilier am aprins lanterna, pe care o am tot timpul cu mine în maşină, ca să luminez intrarea. Scările sînt cam abrupte şi mi-a fost teamă pentru doamna consilier, care abia putea să meargă. L-am auzit pe domnul consilier spunînd : „Sergiu, dar uşa e deschisă, ce Dumnezeu se petrece, doar eu am închis-o la plecare ?". „Cred c-am auzit un zgomot pe sus" a zis şi doamna consilier ! „Am să intru eu să aprind lumina", m-am oferit. Dar în clipa aceea am zărit deschisă una din ferestrele care dau spre stradă. O umbră s-a desprins şi a sărit în boschetul de lîngă gard. Doamna consilier a ţipat şi a luat-o la fugă spre maşină. Domnul consilier a rămas nedumerit. Din însărcinarea dumnealui sînt dotat din luna iunie cu un revolver *Walter* — de cînd s-au produs spargerile la colecţiile particulare. Imediat a mai sărit cineva. Am scos revolverul, am somat, dar cel care a sărit primul s-a ridicat imediat şi-a reuşit să sară peste gard. Am tras două focuri, şi presupun că l-am atins, dar nu cred că e nimic grav, căci necunoscutul a dispărut imediat. Celălalt individ a rămas în locul unde a căzut. I-am pus lanterna în ochi şi l-am somat în continuare. Urcaţi să anunţaţi poliţia, i-am spus domnului consilier. Am eu grijă de dînsul..."

(O observație din raport : „Tot ca o măsură de precauție, domnul consilier a schimbat la începutul lunii iunie toate broaștele de la uși cu broaște englezești tip *Hankey-Roll*, un sistem nou și foarte bun.“ Din raportul de constatare al gardianului Atanase Durău : „Casa domnului Consilier Catargi este în raza în care-mi fac serviciul. Am ajuns la vreo cinci minute alarmat de țipete și împușcături. M-am grăbit și mi-am dat seama că agitația venea de acolo. Șoferul Panaitoff m-a pus la curent cu chestiunea. Am pus cătușele hoțului și am intrat în casă. L-am găsit în salonul cu picturi pe domnul consilier. „M-au jefuit... m-au jefuit“, așa spunea. Mi-a arătat trei rame de tablou aruncate pe jos din care lipseau picturile. M-am gîndit că hoțul le-a făcut sul și le-a vîrît în sîn. Am cercetat și în celelalte camere și nu lipsește nimic. Nici casa de fier și nici altceva nu era atins. I-am luat un scurt interogatoriu arestatului, dar a refuzat să răspundă. Pe zidul gardului, care nu este prea înalt, am descoperit două pete de sînge...“)

— Aha !... „Portretul doamnei de Marigny“ de Cezanne, un anonim olandez — „Peisaj de iarnă, Naarden“, Aivazovski — „Mujicul cu căciula roșie“... Își ridică ochii spre arestat :

— După cum te-mbraci și te cunosc, n-aș fi crezut că ai asemenea gusturi rafinate !

— Aiurea !, pufni Miercănuș. Au luat și ei ce le-a picat mai iute la mînă, credeți că se-ncurcau ei cu ăla... anonim ?... nu poți ști niciodată ; e la fel ca un automobil fără marcă, nu știi ce este, e suspect ; oamenii rareori au încredere în așa ceva !

După ce gustă cîteva clipe în sinea sa spusele subcomisarului, Bretan își luă o expresie ușor dezamăgită :

— Te căinez sincer, domnule Cotoaibă. Te-ai lăsat prins ca un amator ; ce-o să zică amicii, colegii de breaslă, mă rog, oamenii despre care o să te întrebăm, că doar lucrezi tu pentru cineva, nu-i așa ? Cotoaibă își sprijinea privirea undeva în plafon. Nu catadixi să răspundă. Comisarul își îndreptă umerii, strînse iute hîrtiile, păstrînd doar o coală albă, în semn că pusese cap hîrjonelii și din acest moment începea interogatoriul.

— Deci s-o luăm cu începutul, rosti, dar glasul nu părăsise cu totul buna dispoziţie şi părea ca mustul asprit.

— Numele, prenumele, porecla... trecem peste. Să zicem... adresa.

— Mitropolit Dosoftei 4.

— Te mutaşi în lumea bună, nu-ţi mai place în ţigănie, în Crîngaşi ! remarcă Miercănuş. Noua adresă era situată în Cotroceni, undeva în apropierea Şcolii de Război.

— E inutil să te întreb profesia, ce zici ?

— Ştiu şi eu, domnule comisar ? Eu la bază am meserie domnească. Mecanică fină şi matriţerie. Am fost ucenic la *Malaxa*. Da' nu mi-a plăcut viaţa de fabrică, murdărie, meşteri scîrboşi şi bani pe sponci...

— Putem spune că practici o meserie înrudită. Ia zi, cînd te-am reţinut prima oară, ştiu că iubeai casele de bani, nu furai tablouri. Te descurcai bine !

— Aşa e, răspunse măgulit de aprecierea lui Bretan.

— Hai acum s-o luăm în ordine, tu-mi cunoşti obiceiul. De unde ştiai despre colecţia domnului consilier ?

— La căsoaia dumnealui ar fi fost de mirare să nu aibă ce pune pe pereţi.

— Posibil, admise Bretan, posibil, dar e ceva care de la bun început nu se potriveşte. Casa are un etaj, mai multe camere, holuri, scări interioare şi două saloane. În raport omul nostru subliniază că tu n-ai bîjbîit. Te-ai dus ţintă acolo, în salonul mare, deci nu-mi vinde mie castraveţi. Şi un copil şi-ar da seama că erai bine informat în privinţa casei, a valorii tablourilor, a locului unde erau aşezate. Ai fost vreodată înăuntru sau ţi-a descris-o cineva ?

— Nu, domnule comisar. Am lucrat şi eu cum m-a dus mintea. Ar trebui să ştiţi că-n meseria... asta, înţelegeţi, ne formăm şi noi anumite simţuri : am văzut şi eu tot felul de case. Poţi bănui şi de afară de multe ori cum e împărţită.

— Aseară, imediat ce-a stat ploaia, deci după zece jumate, mai era ud pe jos. Ia citeşte, domnule Varlam ce scrie pe margine, la observaţii !

(„Destul de vizibil paşii urmează un traseu direct din hol, pe scări, fără nici o oprire pînă la uşa salonului,

se îndreaptă apoi, mai șters, spre dormitorul domnului consilier și pe pervazul ferestrei...")

— Asta denotă precizie, nu instincte, simțuri, domnule !

— Cine te-a învățat să dai lovituri pe ploaie, Cotoaibă ? Măcar trebuia să te fi șters pe picioare, cînd ai intrat într-o asemenea casă !

Arestatul nu catadixi să răspundă zeflemelei lui Miercănuș, și încercă să pară chiar plictisit întrucîtva.

— Cine e complicele ? Dacă n-ai spus pînă acum și te jenezi de careva de aici, spune-mi mie la ureche.

— Hai că sînteți comic !, rînji scurt Cotoaibă. Mi-e imposibil.

— Tu ai fost întotdeauna un cavaler. Noi nu ne grăbim să ni-l spui. Aici, la poliție, timpul nu contează ; tot o să ne lămurim într-o zi, două.

— Fii sigur c-o să-l dibuim, îl avertiză Miercănuș. Bă, Cotoaibă, eu mănînc pîine de pe urma voastră de mai bine de douăzeci și cinci de ani. N-oi fi eu detectiv sau Mafalda să ți-l găsesc în doi timpi și trei mișcări, dar fiindcă ziceai de simțuri, fii tu sigur că am și eu mirosurile mele ! Cum simt borfașul și-i iau urma, nici nu trebuie să zică șefii *aporte* de două ori. Aveți și voi destui codoși vînduți nouă pînă-n gît. O să merg eu, n-ai tu grijă, cu „sorcova", și-n loc de clopoței, o să le clincănesc brățările astea. Găsesc eu pe vreunul să-l apuc de părțile mai moi și-o să crăune el, n-avea grijă !

Cotoaibă nici nu clipea. Nu i se serveau noutăți. Și el plătise destule polițe unor turnători.

— Ai treizeci și opt de ani, domnule, reluă Bretan, după o scurtă tăcere. De pe la șaisprezece ani tot intri și ieși, cu greu poți să-ți aduni, în timpul ăsta, cinci șase ani de libertate. Cred că nu există articol de lege să-ți fi rămas necunoscut și prea puține infracțiuni pe care să nu le fi făcut... Poate ăsta e destinul tău, îți spui, probabil, în dulcea speranță că într-o zi ai să dai marea lovitură, ai să te umpli de parale și nimeni nu te va prinde. De mai bine de douăzeci de ani te străduiești !... Ai întîlnit tot felul de „colegi de breaslă", pe unii ți i-ai făcut idoli, cu alții ai împărțit banii, șampania, turtoiul. Așa ca Tăulescu, Mișu Tramvai, Belciug, Frații Negrea

sau Popa Zahăr, ai văzut cum au sfîrşit-o !... În ultimele tale isprăvi ai fost combinat cu Baronică, cu Paşa, Radu Puştiu... Cîrjaliu. O să mă uit eu prin cazier. Se spune că Paşa zace acum într-o puşcărie în Franţa... Ia zi, care din ceilalţi a fost cu tine azi-noapte ?

— Nici unul, mormăi răguşit Cotoaibă.

— O să verificăm... Cum aţi pătruns în casă ?

— Era deschisă uşa, dom' comisar !

— E, asta le-ntrece pe toate !, pufni Miercănuş rînjind, dar nu prea vesel. O să ne spui că şi tablourile s-au dat jos singure de pe pereţi ! Domnul consilier declară că a închis personal uşa de la intrare. O să ne uităm dacă sînt semne de forţare. Poate vreo cheie potrivită ?

— Aţi găsit asupra mea aşa ceva ?

— N-am găsit. Poate a rămas la complicele tău. Dar vreau să-ţi atrag atenţia asupra unui singur lucru : Că nu vrei să spui cine e celălalt, povestea cu cheile, astea sînt fleacuri. Cu puţină transpiraţie şi alergătură se vor lămuri. Mai interesant ar fi dacă s-ar ivi o legătură între afacerea voastră şi cele de mai înainte !

— Adică, vreţi să mi le puneţi tot mie în cîrcă ? replică batjocoritor. Dom' comisar, legea tot e bună la ceva, că trebuie dovezi, trebuie să arătaţi la onorata curte probe, martori, socoteli, nu aşa... Aşa puteţi să spuneţi că eu l-am omorît şi pe Armand Călinescu !

— E o chestiune de principiu. Că în spatele unui peştişor ca tine, mai întotdeauna se ascunde unul mai mare. Unul cu bani mulţi care să plătească bine o asemenea marfă. Bun, dacă vă reuşea figura, cui trebuia să duceţi tablourile ?

Cotoaibă încerca să găsească un răspuns cît de cît rezonabil. Fruntea i se acoperise de broboane.

— Nu ştiu, nu m-am gîndit. Căseam eu unde să le plasez.

— Bine, dom'le Cotoaibă, dar dacă goleaţi pereţii consilierului, cum aţi fi cărat atîtea pînze ? interveni şi Miercănuş.

— Da' cine a zis că vream să-i golim ? replică arestatul.

— Pentru că eşti lacom, Cotoaibă ! Ghinionul vostru a fost cu răul doamnei consilier. Sau, mai bine-zis : ce

bine pentru ca că i s-a făcut rău ! Vă mai aştepta vreun al treilea, ia zi ? Trebuie să mai fi fost unu care să ţină tira, spuse Miercănuş. Unu care aştepta tras mai la o parte cu vreo maşină şi să plecaţi cu marfa după treabă.

— Domnu' comisar, ridică arestatul privirea din podea, vă rog să mă credeţi, pe viaţa şi sănătatea mea jur, nu lucrez pentru nimeni, ci fiindcă aşa mi-a venit mie, că se caută tablouri, de ce toată lumea face atîta zarvă ? Nu m-a pus nimeni.

— Cine e cel care a scăpat ? Ţi-e frică de ceva... de cineva, ia zi ?

Cotoaibă lăsă din nou privirea în jos. Vorbi, dar o notă de impertinenţă tot mai avea în glas.

— Căutaţi-l dumneavoastră,... de ce să am belele că sînt turnător ?... M-aţi prins, sînt dovedit, băgaţi-mă la pîrnaie şi gata !

— De ce atîta grabă ?

— M-aţi găsit pe mine bun să vă spun şi ce nu ştiu !

— Profiţi că domnul Bretan e om fin şi se poartă cu tine cu mănuşi pînă la coate ? Cu o mînă Miercănuş îl prinse de reverul hainei. Cotoaibă tresări dar subcomisarul îl mîngîie uşor pe obraz şi aproape îi şopti :

— Ai să spui, nenicule, tot. Cine e ăla, cine e ălălalt, pentru cine lucrezi, unde trebuie să ajungă tablourile... Ai să spui şi cine le-a pictat ; intri tu în fabrica lu' mandea ! Ai noroc cu domnu' comisar, altfel te-aş încinge pînă la loc comanda !

— Cred că ţi-e destul de clar ce vrem. Glasul comisarului devenise dintr-o dată mai uscat decît un schelet de anatomie. Pun mîna-n foc că te-ai rugat la Dumnezeu să nu dai cu ochii de noi. Te-am citit de cum ai intrat. Pune-te şi cîntăreşte ce se merită şi ce nu. Aş putea să pariez că ai picat într-o afacere încîlcită. Tu eşti numai un fir, dar oricît de lung e ghemul, am să merg pînă-n pînzele albe. Pui acum totul pe hîrtie !

— Oare chiar să aibă legătură cu spargerile alea ? întrebă subcomisarul, după ce arestatul fusese scos din încăpere. Glasul nu-i mărturisea nici cea mai mică convingere.

— Pînă una, alta, nici vorbă. Dar, oare, în final tablourile n-ar fi trebuit să ajungă în acelaşi loc cu cele-

lalte ? Chiar dacă „furnizorii" nu sînt tot aceiaşi... Cine ştie ?... Bun ! Hai acum să ne punem pe treabă. Convoacă toţi agenţii în sala de raport. Dar Arnăutu n-a apărut încă ?

— A telefonat de la Prefectură că o să mai întîrzie un ceas, îl informă Varlam, trecîndu-şi mîna prin părul argintiu, tuns perie.

Cînd se adunară şi agenţii, Bretan îi puse la curent şi către sfîrşit conchise :

— Trebuiesc verificate anturajul, lumea lui Cotoaibă, femeile, prietenii şi locurile pe unde umblă. Ne trebuie mandat de percheziţie domiciliară. Vreau un rînd de fotografii de-ale lui şi de-ale unor complici din afacerile anterioare. Mai trebuiesc făcute nişte drumuri, în special pe la Radu Puştiu, Cîrjaliu, Baronică şi încă cîţiva cu care a avut legături mai strînse în trecut.

— Strînse, mormăi Miercănuş mustăcind, atît de strînse încît au intrat legaţi pachet ultima oară la „mititica".

— Deci, trebuie întocmit un raport, o cerere la caziere, să treacă cineva pe la caziere. Poate chiar dumneata, domnule Săvulescu, se adresă unuia dintre agenţi. Eu am să mă deplasez împreună cu Miercănuş acasă la domnul consilier Catargi. Dumneata, Varlam, raportezi cazul domnului comisar-şef şi rămîi la telefon.

*

Miercănuş fluierase admirativ. Casa în faţa căreia se aflau nu lăsa nici o îndoială asupra poziţiei sociale a proprietarilor. O vilă cu un singur nivel dar destul de înaltă — aducînd cu un micuţ castel. Un turnuleţ dantelat domina ansamblul monoton al clădirilor alăturate, greoaie, obtuze, parcă proiectate cu mîna stîngă.

Comisarul apăsă pe butonul de alarmă încastrat în ansamblul unui bazorelief ce închipuia un cap de leu.

Uşa de la intrare, o broderie neagră, de fier forjat, glisă uşor. O privire prudentă, ce încerca să-şi astîmpere curiozitatea într-un zîmbet convenţional, îi măsură reţinut.

— Sîntem de la poliţie, domnişoară, începu comisarul, acompaniindu-se de obişnuitul scos al pălăriei. Miercănuş îl imită, dar o făcu mai mult să-şi facă vînt.

— A dracului căldură ! rosti, şi cu cealaltă mînă îi întinse fetei legitimaţia, ce parcă mai aştepta un impuls înainte de a-i pofti în casă.

Fata îi invită cu gesturi măsurate şi cu o notă de gravitate, cumva în contradicţie cu înfăţişarea-i copilăroasă. Îi rugă politicos să aştepte.

Aerul dens, răcoros, îi smulse subcomisarului un mic suspin de plăcere. Bretan încerca să se obişnuiască cu semiobscuritatea. Se găseau într-un vestibul mare, pardosit cu dale de marmură sîngerie, mirosind a vechi, a lemn lustruit. „Oare florile presate miros aşa ? Poate aşa ar trebui să miroasă", gîndi Bretan, încercînd să desluşească ce reprezentau cele cîteva gravuri întunecate. Un coridor placat într-o armură de lemn cărămiziu ducea spre o draperie grea, de culoare vişinie. Din loc în loc, cîte o uşă, cu clanţe de bronz lucind stins. Înainte ca Miercănuş să-şi aprindă ţigara, îndelung frecată între degete, o mînă nevăzută aprinse lumina, risipind clarobscurul dulce ce domnise paşnic şi blînd ca un calmant.

„Straşnică muiere !..." părea să exprime privirea lui Miercănuş măsurînd-o fără jenă. Femeia, nu prea înaltă de statură, bine proporţionată — rochia neagră îi sublinia talia subţire — avea acel chip neted şi destul de proaspăt, rămas între etajele celor două vîrste. Putea avea oricît între treizeci şi patruzeci şi cinci. Femeia apăruse puţin teatral din spatele draperiei, fără un foşnet, răsucind simultan comutatorul. Rochia de doliu şi acel aer de stăpînă, puţin involuntar, îl făcură pe Bretan să bănuie că se află în faţa doamnei Budulan, menajera casei.

— Bună ziua. Sînteţi, doamna Budulan, dacă nu greşesc.

— Bună ziua. Nu greşiţi.

Abia atunci cînd înaintă cîţiva paşi şi mîinile i se mişcară oarecum în voie, comisarul observă cîteva brăţări ce clincăniră stins.

— După cele întîmplate, sper că nu vă miră că sîntem aici ? Domnul consilier e acasă ? întrebă Bretan aruncîndu-şi privirea în direcţia draperiei de unde apăruse

menajera ce se mişcase imperceptibil. Un alt bun obicei al caselor mari. Acolo pîndea probabil, cu răsuflarea oprită, fie fata care le deschisese, fie altcineva.

— Domnul consilier a trebuit să plece dimineaţă, împreună cu doamna, la Sinaia. Azi e Consiliu de coroană.

— De fapt şi cu dumneavoastră avem puţină treabă, rosti comisarul. Cu dumneavoastră... vreau să zic, cu personalul casei. E deschis salonul de unde au dispărut tablourile ?

— Domnul consilier mi-a lăsat cheia, încuviinţă menajera.

— Sper că nu s-a atins nimeni de nimic, reveni Bretan.

— Şi eu sper. Eu şi soţul meu am revenit dimineaţă din provincie... Am avut un necaz... Ochii mari, verzi, nu mărturiseau nici cea mai mică tristeţe. Şi aici ajungînd, am dat peste altul... Pe domnul consilier l-am văzut doar în treacăt, mi-a lăsat cheia... Doriţi să serviţi ceva răcoritor sau o cafea ?, îşi aduse aminte de datoria de gazdă.

— O limonadă, dacă nu deranjăm, răspunse Miercănuş, după ce prinse încuviinţarea din privirea obosită a comisarului. Vru să adauge „E cald al dracului !", dar în loc de asta, completă :

— Pentru domnu' comisar, o cafea mai amară. Noi — faţa i se destinse într-un zîmbet pe care şi-l dorea cordial —, în munca noastră adică, mai pierdem nopţi, aşa că bem cafeaua mai otrăvită. Avem un om la secţie care face o cafea — „model ghips", îi zice el — de stă linguriţa în poziţie de drepţi. Femeia surîse, poate mai mult să-şi etaleze dantura impecabilă. Ei da, acum se putea spune că n-are decît douăzeci de ani !

— Aş dori, mai întîi, să ştiu dacă e toată lumea acasă, se interesă Bretan, privind încă o dată peste umărul femeii, în direcţia draperiei ce se mişcase din nou.

— Nu lipseşte nimeni... Vă putem ajuta cu ceva ?

— Aş vrea să stau puţin de vorbă cu fiecare. De pildă, aş începe chiar cu domnişoara cea timidă, care nu îndrăzneşte să se arate.

La semnul lui Bretan, Miercănuş, din doi paşi, se opri în dreptul draperiei pe care o trase energic.

— Oho ! exclamă. E o domnişoară cu mustăţi, dom' şef. Ia ieşi la lumină, cavalere !

„Cavalerul" ieşi destul de stingherit. Femeia îl privi pătrunzător, deschise gura de parcă s-ar fi înecat, după care, cu vocea coborîtă îl admonestă :

— Jorj, te rugasem să te odihneşti. Nu este cazul să-ţi reamintesc de faţă cu oameni străini părerea doctorului despre inima ta. Acest „te rugasem" desemna în fapt o poruncă. Bărbatul părea trecut nu cu mult de graniţa a cincizeci de ani. O figură impresionantă, ca de orator, cu o coamă albită, faţa lată şi plăcută. Un fel de a privi şi a merge ce amintea un armăsar scos din joc, dar netrecut încă în lumea cailor de sacă. După ţinută putea fi luat drept magistrat sau chiar politician, dar după zîmbetul şi privirea cu care întîmpinase duşul scurt, îl ghiceai timorat şi incapabil de replică.

— Soţul meu, Jorj Budulan, zîmbi rece femeia. Sîntem încă sub impresia încercărilor prin care am trecut, domnule comisar. Mătuşa dumnealui — arătă cu bărbia în direcţia soţului — a decedat şi de patru zile sîntem într-o... Nu reuşi să termine. Cu o batistă mică îşi tamponă pleoapele, lăsă să-i scape un fel de suspin, apoi, de parcă şi-ar fi reprimat o durere ce începea s-o năpădească, îl opri pe Jorj, ce încerca să profite de moment pentru a ieşi :

— Acum, oricum nu mai poţi dormi, Jorj. Domnii sînt de la poliţie. Condu-i, te rog, în salonaş.

În timp ce Jorj îi pofti spre uşa din mijloc cu gesturi exagerat de largi, comisarul i se adresă direct :

— Sper că n-aveţi nimic împotrivă să stăm acum puţin de vorbă.

— Acum sau mai tîrziu, mi-e totuna. Glasul, bine timbrat, suna plăcut. Dar nu ştiu dacă am să vă fiu de folos cu ceva.

— Luaţi loc, îi invită curtenitor cînd se pomeniră în faţa unei canapele uriaşe, năpădită de perniţe de mătase, galbene ca lămîia, ce înviorau fondul maroniu. Salonaşul nu prea-şi merita numele. Era un salon în toată regula. Jorj se mişca acum destul de sigur pentru un om neodihnit de cîteva zile. Aranjă cele cîteva garoafe dintr-o vază, aduse o scrumieră de cristal şi o casetă dintr-un lemn roşcat, frumos sculptată, stropită cu picături de sidef.

— Pentru cunoscători, aceste ţigarete sînt destul de selecte.

Bretan refuză politicos deschizîndu-şi tabachera sa filigranată, Miercănuş, însă, scoase vreo şapte, opt ţigări, sub privirea intrigată a lui Jorj şi, după ce-şi alese una, deschise şi celălalt compartiment al casetei.

— Domnul doreşte havane ?

— Nu. Caut ceva. Scoase havanele şi cercetă fundul cutiei.

— Domnul a pierdut ceva ? întrebă politicos dar şi cu ironie Jorj, făcînd pe valetul stilat.

— Ziua de ieri, îl lămuri subcomisarul.

— O găsiţi acolo. Îi arătă un calendar pictat pe o bucată mare de mătase azurie.

— Eşti glumeţ, domnule Jorj, zău eşti glumeţ ! Ce n-aş da să găsesc ziua de ieri, mai precis noaptea, noaptea trecută cu tot balul care s-a întîmplat ! Precis aş fi ştiut mai multe chestii. Aşa... o să-ţi fumăm ţigările, o să bem limonada şi o să ne plictisim împreună cu întrebări...

Aroma cafelei pătrunse mai înainte ca cineva să se arate. Abia peste cîteva secunde apăru în prag şi jupîneasa. Jorj sări ca împins de un resort, încercînd s-o ajute.

— Închide uşa, dar vezi, n-o trînti, îi spuse apăsat, dar păstrîndu-şi surîsul ce şi-l dorea puţin trist şi resemnat. Puse tava pe o măsuţă. Cafeaua şi cele două pahare uriaşe, brumate, pline cu limonadă trecură în faţa poliţiştilor. O clipă domni linişte deplină.

— Am convenit să începem cu domnul Budulan, spuse comisarul, atrăgînd astfel atenţia femeii că e de prisos.

— Numai cu dînsul ?

În spiritul menajului Budulan ideea părea greu de acceptat. Sprîncenele femeii se ridicaseră întrebător, dădu din umeri.

— Dacă aşa e procedura... mă rog.

— Bună cafea, aprecie Miercănuş. Se ridică. Vă foarte mulţumim doamnă. Pot să vă conduc ?

Galanteria asta de ocazie afişată de subcomisar îi evoca lui Bretan imaginea unui bursuc dansînd *charleston*. Nu era însă momentul să i-o spună. Miercănuş o conduse pînă la uşă. Femeia ieşi, nu înainte de a-i arunca o ultimă

privire lui Jorj. Se mai auzi un moment clinchetul brăţărilor, cumva nervos.

Cînd Miercănuş reveni, deja bărbatul începuse :

— Am fost funcţionar la Tribunalul Mare. Acum mă cam supără inima. După opinia doctorului ar fi trebuit să fiu de mult în Elveţia la nu ştiu ce sanatoriu, dar nu sîntem rentieri să ne permitem...

— Mătuşa dumneavoastră v-a lăsat ceva ?

— Nu, domnule comisar. A fost o biată văduvă de funcţionar.

— Aveţi o... slujbă, sau o ocupaţie aici ?

— Într-un fel. O mai ajut la registre pe Eufemia. Triez scrisorile domnului consilier, fac şi pe majordomul, căci la începutul verii ne-a părăsit Jean. Şi valetul domnului, şi Fanny, camerista, nu ştiu ce se întîmplă... s-a descompletat personalul. Fanny s-a măritat, şi în genere e greu de găsit oameni de încredere.

— Aşa, deci... Cînd aţi plecat la Galaţi ?

— Acum patru zile. Am primit telegramă. Domnul Catargi, cînd ne-a învoit, a zis : „Îmi pare rău, domnule. Dumnezeu s-o ierte, ce să-ţi spun ?, fii tare. Încearcă să fiţi pe 11 înapoi, că trebuie să mergem la Telega". La casa de domnişoară a doamnei consilier.

— Cînd aţi aflat despre spargere ?

— Cînd să aflu ? Azi dimineaţă, cînd am sosit.

— Cine v-a dat vestea ?

— Păi, cum să vă spun ? Noi am venit cu o maşină de piaţă de la gară. Eu am rămas să-i dau banii omului şi cînd am ajuns, era vînzoleală mare. Mi-a zis Eufemia. Am rămas trăznit.

Fie că retrăia scena de dimineaţă, fie din alt motiv, Jorj arăta puţin crispat, transpirat şi-şi mişca mîinile nervos. Intuind natura agitaţiei, Miercănuş îl întrebă :

— Chiar stai prost cu inima ?

— Da. Şi mai am şi ameţeli.

— N-ai niscaiva „tărie" p-aici ? Vodcă, coniac, ceva ?

Omul se ridică, nu înainte de-a arunca o privire spre uşă, apoi merse spre biblioteca monumentală. Reveni cu o sticlă, pesemne de coniac, şi cu două pahare. Pentru sine umplu un pahar, trase o duşcă prelungă şi apoi îl ascunse în bibliotecă.

— Frumos ! zise Miercănuș. Să tot citești, bată-te să te bată, îl înghiontì ușor. Cine a „scris" *Metaxa* asta ?

Jorj redeveni calm. Un biet alcoolic, gîndi comisarul. Bea pe ascuns. Asta explică două lucruri. Rezistența lașă a beţivului și ascendentul nevestei.

— Te simți alt om, nu-i așa ? Spune-mi acum, cine manipulează cheile din casă ?

Păru că se concentrează, după care începu, șovăind puțin :

— Acum, de cînd s-a descompletat personalul, e cam harababură. Știu că la intrarea principală există două chei. Una la domnul consilier, cealaltă la mine. Eu încui seara și verific peste tot. Tot eu încui și intrarea de serviciu.

— Cînd ați fost plecat, cine v-a înlocuit ?

— Nimeni. Adică... Camelia, dar eu cred că ușa a uitat-o deschisă domnul consilier cînd a plecat, altfel nu se explică.

— Posibil, domnule Jorj, dar ce te faci cu cheia de la salonul cu tablouri ?

— Ce e cu ea ? întrebă Jorj.

— Domnul consilier susține în declarație că salonul e tot timpul încuiat, și numai la unele ocazii îl deschide.

— E adevărat. Are o cheie pe care o ține permanent asupra dînsului.

— Ești sigur că nu mai există alta ? continuă Miercănuș.

— Poate, dar nu știu. După o scurtă reflecție admise : La cîtă valoare e-n salon ar trebui să mai aibă și una de rezervă.

Bretan se ridică și făcu cîțiva pași prin încăpere. Cafeaua îl remontase și simțea nevoia să facă ceva.

— Deci, nu știați că a doua cheie se află în seif ? Bretan se întorsese încercînd să-i surprindă vreo reacție. Cunoașteți cumva cum se deschide seiful ?

— Nu. E un mecanism nemțesc, cu cifru, și nimeni pînă acum nu l-a deschis în afară de domnul consilier.

— În ultima vreme ce oameni străini ați văzut prin casă ?

— Știu și eu ce să vă răspund ?... Vă referiți la oaspeții domnului consilier ?

— Nu chiar... mai degrabă mă gîndeam la vreo persoană necunoscută, la cine ştie ce funcţionar de la Societatea de electricitate, de la telefoane, sau vreun instalator ocazional.

— Nu-mi amintesc, răspunse Jorj după un moment de gîndire. Cu aceştia are de-a face Eufemia. Vă gîndiţi că vreunul din spărgători s-a strecurat să iscodească pe-aici ?

— Aţi pus întrebarea corect. După cum au operat, hoţii cunoşteau bine locul.

Omul clătină din cap, ridică din umeri şi promise că dacă-şi va aminti ceva o să le aducă la cunoştinţă. Se retrase cu gravitatea unui senator, înclinîndu-se puţin înainte de a părăsi încăperea. Din vestibul se auziră murmure nedesluşite. Eufemia Budulan îşi făcu apariţia surîzînd calm, imprimînd mersului o unduire tinerească şi se aşeză cu ostentativă docilitate. Îşi aprinse una din ţigările parfumate din cutie.

— Sînt gata pentru interogatoriu, rosti, expediind fumul printre buzele pline, senzuale.

— Interogatoriu ?... Glumiţi, poate. Nu încercăm decît să ne informăm, să ne facem o idee şi vă adresam rugămintea să ne ajutaţi.

— Desigur, dar nu prea văd cum... Toată întîmplarea asta nefericită ne-a găsit departe de casă.

— Vedeţi, nu discutăm neapărat doar despre momentul spargerii... Cîteva lucruri s-au lămurit. Dar, după cum îi spuneam şi domnului Jorj adineauri, mă uimeşte uşurinţa cu care făptaşii s-au introdus aici, că au mers exact în locul unde trebuia, că au operat chiar în seara în care lipsea atîta lume de acasă... Vedeţi cîte întrebări se nasc ?

— Vreţi să mă faceţi să cred că cineva, de aici, n-ar fi străin de cele petrecute ?

— Ar fi o posibilitate... Una din zecile de posibilităţi ! Clasică aş putea zice. Oricare dintre dumneavoastră ştie mai multe despre viaţa acestei case decît un străin, de acord ?

— De acord, domnule comisar. Dar nu orice străin poate fi socotit om de încredere, demn de a-şi face serviciul într-o asemenea casă !

— Am făcut o consideraţie generală, preciză Bretan, răspunzînd ironiei. Sînt pline arhivele poliţiei din toată lumea asta de poveşti cu case mari jefuite abil, fie de cineva de-al casei, fie de vreo rudă.

— Dar în cazul dumneavoastră aveţi în arest pe unul din făptaşi, nu credeţi că el e cel mai nimerit să răspundă la aceste chestiuni ?

— Îl cunoaşteţi cumva pe spărgător ?

— Ei da, asta e o întrebare ! Am aerul că frecventez lumea hoţilor şi spărgătorilor ? Nu-l cunosc... Spuneaţi de zecile de posibilităţi şi de ajutorul pe care pot să-l ofer cercetărilor. Vă stau la dispoziţie.

— Mă gîndeam la unele persoane... străine de casă, care sub un pretext oarecare au putut intra în casă ; fie funcţionari de la percepţie, de la telefoane...

— Eu onorez toate facturile, aranjez cu diverşi meseriaşi unele reparaţii, dar... nu-mi amintesc în ultima perioadă să fi venit pe aici cineva necunoscut. Doar funcţionarii vechi, cunoscuţi, de ani de zile.

— Sînteţi sigură ?

— Absolut sigură, întări femeia, pe un ton ce nu admitea replică.

— Soţul dumneavoastră n-a fost atît de categoric.

— Jorj ?... Afirmă că ar fi văzut pe cineva suspect ? Sprîncenele i se ridicară a mirare, puţin amuzată, cu aerul unei mame căreia i se aduce la cunoştinţă că fiul a făcut o mică poznă. Privi apoi un moment, fixînd un punct nevăzut, şi-n privire i se strecură ceva asemănător unui început de compătimire. Jorj... e ca un copil, dar unul răutăcios şi încăpăţînat... De la o vreme bea mult... are sticle ascunse peste tot. Nici inima nu-l mai duce cum trebuie... îmi creează destule probleme.

Bretan atacă şi problema cheilor, dar răspunsurile nu difereau de cele ale lui Jorj. Îi mulţumi şi-o rugă să trimită pe altcineva. Intră o femeie mai în vîrstă. Deîndată ce dădu cu ochii de cei doi bărbaţi se opri destul de stingherită la numai cîţiva paşi. Bretan fu sigur că în faţa sa se află bucătăreasa Zinca Cojanu. Se vedea cît de colo că are emoţii, după chipu-i înăsprit de un fel de teamă, după mîinile ce mototoleau mecanic un şorţ care probabil cu puţin timp înainte fusese apretat ca hîrtia.

— Sînteţi singura persoană prezentă aseară acasă, intră Bretan în subiect fără altă introducere. Vă rog să ne relataţi cele petrecute.

Numai după ce-şi plimbă privirea însoţită de un clipit des de la unul la celălalt, umezindu-şi buzele, bătrîna se hotărî :

— Cam pe la şase, aseară, înainte cu vreun ceas să plece, domnul consilier m-a chemat să mă anunţe că plecarea la Telega se amînă. „Zincuţo, mi-a zis, să nu mai faci preparaţiile de drum, căci Vodă mă ţine ocupat. Mîine trebuie să fiu la Sinaia. Astă seară cinăm în oraş la Domnul Angelescu". Aşa că am strîns totul, am mai dereticat, după care m-am dus să văd dacă uşa de la intrare e închisă.

— Şi era ?

— Sigur. M-am întors la mine în odaie să-mi înmoi nişte rufe. M-am luat cu treaba şi cînd am vrut să ies afară a început să plouă.

— Deci, n-aţi mai ieşit afară ?

— Nu. Am deschis puţin fereastra şi m-am băgat în pat. Poate ştiţi cum e somnul de om bătrîn. Nu se lipeşte lesne geană de geană. După zăduful din vara asta a fost prima oară cînd m-a furat somnul de cum m-am pus în pat. M-am trezit speriată cînd am auzit strigăte, împuşcături. Mi-am zis că iar a început rebeliunea. Mai pe urmă m-am dumirit că a tras domnu' Sergiu cu revolverul după unul din hoţi. Eram tare speriată. M-am trezit cu doamna ţipînd „Hoţii... ne-au călcat hoţii !" Am ieşit numai cînd gardianul îl păzea pe hoţ.

— Spuneţi-mi, individul nu vi s-a părut cumva cunoscut ?

— Nici nu l-am văzut prea bine... dar nu-l cunosc...

— A început să mă ia cu plictis, dom' şef, vorbi, după plecarea bătrînei, Miercănuş. Mă bate gîndul că ne tocăm timpul de pomană. Dacă-mi permiteţi să-l bag puţin la teasc pe Cotoaibă, n-o să vă pară rău !

— Ce vorbeşti ? Întîi trebuie să-l „înmuiem" cu ceva mai deştept. Dacă zici că n-ai stare, trage o ochiadă prin casă pînă stau de vorbă cu camerista. Miercănuş se ridică, apoi din uşă îi făcu loc, galant, fetei care intră calm şi-i mulţumi printr-o uşoară înclinare a capului.

— Cine a mai rămas afară, domnişoară ?

— Domnul Panaitoff, şoferul domnului consilier.

— Dar de ce aţi rămas în picioare ?

— Sînt obişnuită. Fata nu părea să fie trecută de douăzeci de ani. O privire albastră, ca un cer spălat de nori, îi mulţumi cînd se aşeză pe marginea canapelei confortabile.

— Deci, aţi avut şansa să lipsiţi în momentul spargerii. Vă rog să ne relataţi ce-aţi făcut aseară.

Îi povesti în cîteva fraze frămîntările legate de o moştenire, despre rapacitatea unor pretendenţi care au atacat testamentul şi, în fine, despre ieşirea de aseară, la *Trianon,* unde a luat masa cu avocatul...

— Aţi cinat la *Trianon* ? Select local ! Se mai mănîncă acolo şalău *Molinoff,* păstrăvi *à la Chevroise* ?

— N-am avut starea să apreciez meniul !

— O moştenire taie întotdeauna apetitul...

— Insistenţele domnului avocat mi-au tăiat apetitul, spuse cu silă. Mi-a propus la sfîrşit să studiem piesele dosarului la dumnealui acasă !...

Lui Bretan îi plăcea chipul deschis al fetei. Chiar şi acest fel de a lua totul în serios şi privind-o mai atent îţi puteai da seama că avocatul n-avea nici o vină !

— Cînd aţi ieşit în oraş, uşa de la intrare era încuiată ?

— N-am controlat, dar l-am văzut pe domnul consilier cînd a închis, chiar înainte de a pleca. Eu i-am condus. Doamna îşi uitase un şal. Am intrat prin spate şi i l-am adus.

— Cine are cheile de la intrarea de serviciu ?

— În mod normal, le ţine domnul Jorj. Dar cît timp a lipsit, am folosit una de rezervă.

— Broasca e tot de tip *Henkey-Roll* ?

— Aşa li se spune ?... Da, au fost înlocuite, în iunie... domnul consilier spunea că sînt ultimul tip. Şi foarte greu de deschis cu alte chei sau şperacle.

— Dar cheia de la salon ?

— Pe aceea o păstrează doar domnul consilier.

Bretan puse apoi chestiunea persoanelor străine zărite prin casă...

— Nu-mi amintesc prea bine... nu ştiu... Rămase puţin încurcată.

— Cineva de la vreo societate..., de la vreun atelier, de la bancă, percepție, telefoane... E o armată de inspectori și funcționari care umblă din casă în casă !

— Parcă-mi amintesc... dar e puțină vreme, era pe la sfîrșitul lui mai. A venit un bărbat care s-a prezentat ca inspector al Societății de electricitate.

— Cine mai era acasă ?

— Domnul Jorj, majordomul... feciorul domnului consilier, Ionică... și mătușa Zincuța, dar dînsa nu iese aproape niciodată din bucătărie. Nu se are prea bine cu doamna Budulan.

— Stăpînii erau ?

— Cred că domnul consilier avea pe cineva în vizită... un domn de la Minister. Inspectorul a cerut să verifice instalația electrică, din toată casa, prizele, candelabrele, s-a uitat pe la tabloul de siguranțe.

— A intrat deci și-n salonul cu pricina ?

— Da. Domnul consilier i-a dat cheia lui Jean, acesta i-a deschis, omul a controlat, și pe urmă a plecat.

— Cum arăta ?

— Greu de spus. Nu-mi amintesc trăsăturile... dar era spătos, mi s-a părut înalt. Avea pe el un fulgarin de culoarea caramelei. Am crezut că e de la percepție sau de la poliție.

— Aducea a polițist ?

— Nu în felul dumneavoastră. Dar în timp ce vorbea cu Jean, iscodea cu privirile peste tot. Nu-i pot reține prea bine chipul. Nu și-a scos pălăria nici o clipă.

— Majordomul mai trăiește ?

— Da. Stă pe undeva prin Bariera Vergului. Are o pensioară bună. Dar Ionică, feciorul, n-a lăsat nici o adresă. La fel și Fanny...

— Credeți pe cineva de aici în stare să fi dat o mînă de ajutor hoților ?

— Nu știu... nu-mi dau seama, îngăimă fata șocată de întrebare.

Încă înainte ca fata să se fi ridicat, Miercănuș reveni în încăpere. Mușca cu poftă dintr-un măr. Îi întinse și lui Bretan unul.

— E bun, taie setea.

Îi făcu loc fetei să iasă şi-l invită pe Panaitoff. Cît timp stătuse camerista în încăpere nu se simţise nici un fel de parfum, ci poate, destul de vag, o aromă uşoară de piele tînără spălată cu săpun bun. Odată cu intrarea lui Panaitoff însă năvăli un parfum greoi, dulceag, nu de proastă calitate, dar folosit din abundenţă.

— Pfui ! pufni Miercănuş, făcîndu-şi mîna evantai. Ce dracu pute ?

— *Madeleine Arpège*, domnule poliţist, îl lămuri Panaitoff. Bărbatul îşi depăşea, în mod evident, condiţia meseriei. Purta un costum dintr-o catifea uşoară de culoarea nisipului. O cămaşă bleu de mătase, în ton cu ochii albaştri. Părul negru, ondulat, despărţit de o cărare fără cusur. Degajat în mişcări, armonios.

— Ia zi, domnule, îl luă în primire Miercănuş, permis de port-armă deţii ? Că doară dumneata parcă ai tras aseară asupra hoţilor, nu-i aşa ?

— Nu am permis. Pistolul aparţine domnului consilier Catargi, răspunse şoferul liniştit, pricepînd încotro bate poliţistul.

— Deci recunoşti că ai tras asupra hoţilor.

— La ordinul domnului consilier, preciză.

— Are dumnealui vreo calitate militară să-ţi poată comanda ?

— Nu, dar e demnitar de stat. Şi apoi, gîndiţi-vă şi dumneavoastră, puteam sta cu braţele încrucişate ? Să privim cum o şterg hoţii ?

— Ai încurcat-o ! Ţi-l confisc, amendă zece mii şi mai dai o declaraţie. Bătu cu pumnul, zîmbind cu satisfacţie.

— Treaba dumneavoastră, dar s-ar putea supăra domnul consilier.

— Sînteţi martor ! Vă rog să notaţi... intimidare în serviciu !

Asemenea exemplare parfumate şi frezate aveau darul să-l indispună pe subcomisar, poate pentru că aceştia se aflau dincolo de ceea ce credea el în legătură cu bărbăţia, dar mai ales pentru că acest gen de slujitori sînt dispreţuitori, insolenţi, cînd intră-n contact cu cei ce nu se află în planul social al stăpînilor lor.

Panaitoff repetă aproape cuvînt cu cuvînt cele declarate.

— M-ar interesa mai degrabă descrierea individului care a scăpat.

— Îmi dau seama că totul a durat foarte puţin... Statura... cred că era ceva mai înalt, a sărit gardul cu destulă uşurinţă. Avea un impermeabil, sau o haină mai lungă, închisă la culoare...

— L-aţi putea recunoaşte ?

— Nu sînt sigur... în asemenea momente... atît de rapid...

— Îmi trebuie revolverul cu care spuneţi că aţi tras. Acum nu mai e o armă oarecare. Panaitoff încuviinţă şi părăsi încăperea unduitor şi leneş.

— Ia zi, Valerică, ai făcut turul casei ?

— Îţi trebuie o zi s-o străbaţi pe-ndelete... Am trecut şi pe la bucătărie. Face bătrîna nişte friptane, de, zău, mi-ar părea rău s-o arestăm !... Vă place cum miroase chestia-asta ?

În mînă apăruse un gogoloi de ceară de albine pe care-l plimbă pe la nasul comisarului.

— Miroase a fagure !... Ce faci cu ea ?

— Ia uitaţi ce fac ! Miercănuş îşi scoase teancul de chei, alese una dintre ele şi o presă uşor. Desenul cheii era foarte bine întipărit.

— O vezi tu pe bucătăreasă luînd mulajul cheilor ? întrebă Bretan.

— Ei, poate glumesc şi eu, dar în grădina asta a noastră e loc pentru oricine. Nu vă mai aduceţi aminte cazul de la biserica Sfîntul Elefterie ? Cu baba aia... N-a împiedicat-o nimeni, ca între două mătănii, să-i dea afară maţele popii... Ha !... Ha ! şi cu ce sculă a făcut-o ! Nici Coroiu n-avea aşa un şiş ! Ce m-am mai distrat atunci ! Baba a chemat un popă s-o spovedească, dar nici unu' n-a avut curaj !... L-au îmbrăcat pe un gardian în popă... şi acu' cînd mă mai întîlnesc cu Vîrcolac, gardianu', ne distrăm... Aşa că, ce e de mirare ?... Mare lucru să iei un tipar !

— Ai iscodit-o cumva ?

— Da, am întrebat-o cum se face baclavaua. Drăguță bătrîna !... mi-a zis cînd se pune nuca, mierea,... tot dichisu' !

— Bravo, Valerică, eu îmi storc creierii aici și tu umbli după rețete.

— Stați ! Ușurel, că am una și pentru dumneavoastră, cine știe cînd o prinde bine ? Am aflat o chestie drăgălașă despre doamna jupînească ! Ea e cu Jorj doar de cinșpe ani, a mai fost măritată o dată. La Iași. Cu un doctor, Andrieș, care a-ntins-o în America.

— E o femeie care se poate mărita și de o sută de ori !

— Are un băiat mare, dom' șef, mare ! L-a ținut în provincie la părinții ei. Știți cum sînt ăi bătrîni, mai moi, tolerează, că de... nepoțelu', chestii, dar nepoțelu' crește, știți cum sînt copiii de azi ! Mai năbădăioși, unii pun mîna, fură, alții îmbracă cîte-o cămașă verde. E o generație tare nervoasă !

— A făcut parte din *mișcare* ?

— Da, așa zice bătrîna, dar acum, după rebeliune puștiul e dat dispărut. Lucra la un ziar de-al lor, mai venea pe-aici, cînd erau la putere, nu e nici o dovadă c-ar fi murit, dar nimeni nu mai știe de el, nimic, de parcă l-a înghițit pămîntul !

— L-o fi înghițit unul din transporturile nemților !... Ne pierdem vremea cu flacuri și povești. De ce-o fi întîrziind atît Panaitoff ? Hai să ne mișcăm acum. Să vedem și noi salonul. Ai chemat laboratorul ?

— Normal. Poate iese la iveală vreo urmă, vreo amprentă, zise într-o ușoară zeflemea. Ăștia cu prafurile lor !...

În prag se ciocniră cu Panaitoff care ținea în mînă un *Walter* nichelat, ca de expoziție.

*

În mașină era mai cald decît la baia de abur. Drumul pînă la Școala Superioară de Război fu ca o trecere prin purgatoriu. Pătrunseră pe Mitropolit Dosoftei, o străduță cochetă, umbrită de castani mari, îngrijiți — ca majoritatea străzilor cartierului —, cu case arătoase, bine întreținute, avînd mai toate cîte un petic de verdeață și garaj,

trădînd astfel statutul social al locatarilor (nu cu puțin trecut peste medie).

Casa de la numărul 4 nu era cu nimic mai prejos decît cele vecine. Albă, destul de mare și solidă. Arăta plăcut așa cum se ivea la capătul unei alei înguste de gresie roșcată ce traversa o peluză splendidă. Zăriră un individ mărunțel care, ignorînd arșița, o uda cu gesturi repezite și energice. La rîndu-i îl observă pe Miercănuș, ce o luase ca de obicei înainte, dar se prefăcu că nu-l vede. Dar cum apăsă subcomisarul clanța porții, i se auzi vocea subțirică și plină de arțag, ce făcea pereche de minune cu chipul spînatic, cu ochii mici, spălăciți, adînc înfundați în orbite.

— Vă rog să vă vedeți de drum, azi nu avem nimic !

— Ba s-ar putea să aveți ! îi răspunse cu tîlc Miercănuș, dîndu-și pălăria pe ceafă, cu acel gest pe care-l fac toți polițiștii. Probabil că omul îl luase drept vreun negustor de haine vechi. Altfel vorbind, mica negustorie nu era chiar atît de umilă precum părea. Miercănuș cunoștea vreo cîțiva negustorași care o duceau destul de bine. De cum îi apăru și Bretan în raza vizuală, mărunțelului i se spulberă orice îndoială asupra ocupației celor doi bărbați, și fu cît pe-aci să-i scape furtunul.

— N-ar strica o baie, nene, dar nu de la furtunul matale ! îl apostrofă în glumă Miercănuș, ștergîndu-și cei cîțiva stropi aterizați pe obraz.

— Aici locuiește domnul Cotoaibă ? se interesă Bretan, întrebîndu-se cam cît de mult îl va surprinde pe individ cînd va afla scopul vizitei lor.

— Aici, îngăimă, neascunzîndu-și curiozitatea.

Miercănuș îi explică omului că domnul Cotoaibă n-o să mai locuiască aici. Îi expuse și motivul, hărțuindu-l apoi cu întrebări. Îi ceru în final să-i conducă în garsoniera pe care o ocupase cel ce fusese : „un domn dragut, civilizat, discret“ — caracterizare făcută de mărunțel.

— Cine s-ar fi gîndit ? murmură, ridicînd din umerii ascuțiți ce-i împungeau bluza subțire. Ce ți-e omul ! Dar și noi, prostănaci, zău așa ! Căscam gura la pălăvrăgeala lui, că lucrează cu niște afaceriști și proprietari de cai, c-o să meargă-n Australia după armăsari de rasă !... Și doar

am lucrat patruzeci de ani la Curtea de Casație, ce mă mai pricep la oameni ! Să vă conduc !

Un aer închis îi întîmpină în holul întunecos. Se pomeniră imediat într-o cameră mare, luminoasă, dar mobilată destul de impersonal (amintind de camerele hotelurilor de lux, unde lucrurile, deși de calitate, sînt aranjate în așa fel, încît nu pot aparține cuiva anume.)

— Zicea că are o slujbă ?

— Da, la Grajdurile regale. Expert în achiziții. Cai de curse, de agrement, a făcut pe toată lumea să creadă că se pricepe.

Îl întrebară apoi cam cît costa chiria acestei garsoniere. Omul se codi puțin (la urma urmei, proprietarul pensiunii, domnul Pârchișan, ca fost om al legii, nu putea fi în neregulă cu fiscul) și le spuse o cifră destul de piperată.

— Nu mi-ar ajunge leafa decît doar să locuiesc aici, rosti Miercănuș, începînd să cotrobăiască prin încăpere. Sertarul mesei și noptiera erau goale. Ridică fără dificultate așternutul, salteaua, se aplecă pe sub pat.

— Ia privește ce garderobă, Valerică ! Comisarul deschisese larg ușile șifonierului. Pe umerașe atîrnau multe costume, noi nouțe. Bretan le pipăi stofa, căută firma croitorului, le numără și rosti :

— Mie ce leafă mi-ar trebui să am atîtea costume ?

— Leafă de prefect !... Or fi și astea „întoarse" de undeva !

— Exclus ! Sînt tăiate la Casa de Mode, sînt de comandă !

— Să le fac „toaleta", mormăi subcomisarul trecînd la inventarierea buzunarelor. Transpiră de-a binelea tot mînuindu-le, căci hainele mai aveau și căptușeală, întăriturі, locuri ascunse. Cotoaibă nu îmbrăcase decît puține costume. Vreo două de seară și unul subțire, tip sport. Aici găsi niște bilete de hipodrom mototolite și cîteva buletine de pariuri completate. Bretan le cercetă pe îndelete, după care se adresă mărunțelului, rămas în prag :

— Se pricepe la cai !... Nu v-a mințit. Are aici niște combinații... !

— A lăsat „curat" hogeacul ! Nu e ageamiu Cotoaibă, oftă Miercănuș așezîndu-se pe un scaun să răsufle un moment... Dar să fiu al naibii, dacă știu ce căutăm !

— Chei, mulaje, adrese, nume de complici... ceva care să ne trimită undeva...

Își reluă căutarea, scotocind prin baie, ieși apoi în micul balcon, căutînd și printre frunzele mușcatelor din ghiveci. Stătu un moment rezemat, admirînd grădina.

•

Maiorul Wolf îl invitase la cină pe cel mai apropiat colaborator al său, locotenentul Herbert von Webst, invitație ce preceda mai întotdeauna o misiune sau o afacere mai importantă. Dimineață, la agenție, primise vizita neanunțată a lui Boemhes, unul din „locotenenții" *Standartenführerului* Hőlzer, un tip buhăit, cu o expresie arogantă, căruia i-ai putea aplica liniștit o pereche de palme în loc de salut, căci ochii săi îngropați adînc în obrazul vinețiu exprimau un leneș dispreț față de toți cei ce nu țineau de SS sau Gestapo. Intrase, după ce ciocănise neglijent trecînd peste protestul vehement al secretarei agenției ca peste o glumă bună, și dacă aceasta n-ar fi fost ceea ce era, adică bătrînă, urîtă și plină de arțag, ar fi ciupit-o familiar de obraz sau i-ar fi tras o palmă peste fund. Vizita antipaticului funcționar de la Gestapo nu avea de ce să-l neliniștească. Era cu siguranță legată de așteptata operațiune *Holme*. Era posibil ca un transport prețios să treacă spre front prin România. „*Standartenführerul* Hőlzer vă transmite că nici două săptămîni nu ne mai despart de data operației. Totul e aproape gata. Nu ni s-a precizat dacă e vorba de vreo garnitură de tren sau alt mijloc. Vom primi zilele acestea precizări."

Într-un tîrziu, după plecarea lui Boemhes, îi telefonase lui von Webst lansîndu-i invitația la cină.

— După cum vezi, dragă Herbert, nu trăim vremuri care să ne permită o masă ca la carte. Bietul Konrad s-a străduit să îmbunătățească cît de cît meniul, dar mai mult cu imaginația. Konrad, ordonanța, aliniase vesela, paharele, tacîmurile, după un sistem armonic propriu, de un

oarecare efect, la care adăugase un sfeşnic masiv şi un buchet de trandafiri.

— Dar ce elegant eşti astăzi, von Webst ! Prea elegant pentru o cină cazonă, să-i spun aşa. Sau poate după cină intenţionezi să iei desertul undeva în vreun separeu ?

— Aş putea să vă acuz de acelaşi lucru, căci mă văd primit de parcă aş fi cel puţin logodnica dumneavostră.

Rîseră acompaniindu-se reciproc. Asta făcea parte din micul protocol al acestor mese ocazionale, încercînd amîndoi să fie cît mai volubili şi mai destinşi, cu cît ceea ce urma de discutat atîrna mai greu în balanţă.

Cina nu era desigur atît de sărăcăcioasă după cum pretinsese, nu fără oarecare maliţiozitate, Wolf. Friptură rece de raţă cu sos dulce, crenvurşti subţiri şi gustoşi, un platou vîrfuit cu cartofi în unt şi maioneză, scrumbii prospete cu verdeaţă şi două feluri de salată.

Von Webst se aşezase grijuliu pe scaunul capitonat şi părea dispus mai mult să asculte decît să mănînce. Ciugulea cu acele gesturi moştenite de mai bine de patru sute de ani, cu acea distincţie care nu se predă la nici o şcoală din lume, ci te naşti pur şi simplu cu ea, într-o casă cu blazon, plină de servitori ce arată parcă mai nobili şi mai conservatori decît cei care-şi preced numele cu binecunoscuta particulă „von", cu parcuri mişunînd de cîini de vînătoare, cai de rasă, cu privilegii şi tradiţii. Von Webst făcea parte din clasa cea mai lovită în orgoliul ei de furia necruţătoare a fanatismului naţional-socialist, furie ce, în tulburea ei fermentare, scosese la lumină în chip de agitatori (mai tîrziu pîrghii şi instrumente intolerante ale regimului) sfioşi învăţători de ţară, austeri şi respectaţi pînă mai ieri, berari şi măcelari contaminaţi peste noapte de vorbele duhnind a bere trezită ale celor care se agitau zvîrcolindu-se în fumul tîrziu al berăriilor (studenţi fără căpătîi mai ales, nemîncaţi şi palizi, dar fosforescenţi în nebunia lor) ce proclamau confuz şi isteric nevoia spaţiului vital, urlau că Germania are misiunea istorică, datoria faţă de viitor să creeze o nouă Europă, o lume fără englezi, americani, francezi, comunişti, evrei.

(Herbert îşi aminteşte despre tatăl său, generalul Helmuth von Webst... „E limpede, Hans, şi e trist, mărturisea într-o seară grădinarului, un bătrîn colţuros, croit grosolan,

parcă cioplit de un sculptor amator — fumîndu-şi împreună pipele cu tutun norvegian —, cînd vezi că tot ce s-a cîştigat în secole de civilizaţie, în conştiinţa şi în calitatea umană, vezi cum la primul val de instigare la animalism, la obscur, la forţă, dispare ca un pumn de confetti ! Ce mai înseamnă Bach, sau Goethe, sau frumuseţea Rinului ce şerpuieşte prin landuri, atît de pur şi înalt, ce-nseamnă trandafirul acesta pe care-l tot sucesc în mînă, mirositor şi frumos ca un vers de Hölderlin ?"

Neuebauer, grădinarul, un bătrîn cu apucături ciudate, dar ascuţit la minte şi apropiat generalului, pînă într-atît încît avea privilegiul scandalos de a-i spune pe nume şi de a-l tutui, îi răspundea : „Helmuth, a trecut vremea amatorilor care visează cai verzi pe pereţi şi chiar şi a celor care cred că politica înseamnă un fel de negustorie. Aici, o să vezi, Hitler este în spatele tejghelei, tot el este şi cel care cumpără... Şi stai, ce vedem e încă o îmbrobodeală la care zugravul mai ţine şi ştie el de ce ! Să vezi cînd o începe licitaţia !..." Spusele enigmaticului Neuebauer, părintele celor mai frumoşi trandafiri din toată Saxonia inferioară, veneau în întîmpinarea amărăciunii generalului von Webst care constata pe zi ce trece diminuarea rolului politic pe care armata îl avusese mai în toate timpurile.

„Astăzi am depus jurămîntul de credinţă, vorbi generalul mai departe cu o voce de parcă ar fi dat citire unui necrolog. Am jurat fidelitate *Führerului* Adolf Hitler, înţelegi ? M-am legat să slujesc o persoană... Pînă acum jurămîntul se făcea Germaniei". Dincolo de părerile şi sentimentele personale — făcîndu-le mai mult sau mai puţin simţite — generalul îşi ducea munca cu patimă şi pricepere, acoperind un mare volum. Lucra pînă în pragul epuizării şi, nu o dată, mai în glumă, mai în serios, von Frietsch, numit ceva mai tîrziu comandant şef al Wehrmachtului, îl admonestase :

„Von Webst, ce perversiune mai este şi asta ? ce atîta muncă ? Dacă ai fi avut o soţie lipsită de farmec, aş fi zis că-ţi cauţi fericirea în muncă, dar aşa, nu eşti departe de sinucidere !"

Bunele aprecieri ale lui von Frietsch l-au propulsat pentru o bună perioadă într-o înaltă funcție a Marelui Stat Major al armatei terestre, mai precis pînă în februarie 1938, cînd von Frietsch a căzut în dizgrație.

— Ce mai face tatăl dumitale ? întrebă Wolf încercînd să spargă tăcerea care se lăsase.

— Se chinuie cu guta. De cînd cu raționalizarea medicamentelor, întîmpină mari greutăți, tratamentele costă mult și are o serie întreagă de neplăceri...

— Are și altfel de neplăceri ? reveni Wolf sugerîndu-i că e la curent cu situația generalului.

— Deocamdată nu. Cînd am fost ultima oară în permisie totul părea normal. A făcut atunci, la început, unele declarații, dar l-au lăsat în pace. Cel puțin așa cred. Trăiește complet retras, nu se mai întîlnește cu nimeni din fostul anturaj. Vocea locotenentului coborîse cu un semiton fără să arate tulburarea.

— Fii sigur că dacă era ceva, reculul te-ar fi zburat de-aici. Îl privea direct în ochi ; după care, apăsă pe cuvinte :

— Ești un ostaș capabil și am nevoie de dumneata, von Webst. Voi face tot ce-mi stă în putință să te păstrez. Propun să bem în sănătatea celor care nu s-au pierdut cu firea, toastă revenind la zîmbetul de gazdă îndatoritoare... dar și în cinstea unor oameni de talia sufletească a tatălui dumitale !

Cînd taciturnul Konrad aduse cafeaua, în două degetare subțiri de porțelan fin, aproape străvezii, Wolf ținu să precizeze :

— Să nu ți se pară ridicolă cantitatea. Doar un deget în plus și e fatală chiar și pentru un cafegiu învederat.

Aroma cafelei avea ceva violent, venind în totală contradicție cu mirosul de cereale trezite al cafelelor servite la ambasadă, sau chiar la cele mai bune restaurante.

— Serviciul nostru trebuie să facă față unei noi situații. Am fost anunțat dimineață, cînd tu erai plecat la minister, că operațiunea Holme devine o realitate. Anumite materiale secrete vor fi expediate în curînd, și, cum e și firesc, trebuie să le asigurăm tranzitul prin România

fără nici un risc. Mi s-a atras atenţia asupra unor drastice măsuri de securitate. Asta pentru că i-ar putea ispiti pe aliaţii noştri, prea curioşi de la o vreme încoace. Nu ştim încă mijlocul de transport cu care vor sosi, dar trebuie sa fim foarte atenţi. Repet, chestiunea este foarte secretă.

— Aţi citit nota informativă a lui Frenhorp ?

— Da, dar nu oferă detaliile... pe care le-am primit din altă parte. În primul rînd, aliaţii noştri, cei de la Biroul 2, sînt destul de în temă cu ce întreprindem.

— Vreo... scurgere de informaţii ?

— Poate chiar mai mult... Înălţă din sprîncene, în semn că urma ceva important. Aliaţii au perspicacitate, sînt excelent pregătiţi ! Şi am impresia că nu sînt străini de unele... întîmplări de aici, din România.

— Vreţi să spuneţi că unele informaţii ale Biroului 2 se leagă cu sabotajele din ultimul timp ? se interesă von Webst, intuind răspunsul.

— Neavizaţii, credulii le-au numit coincidenţe sau le-au pus pe seama unor neglijenţe interne ale serviciilor noastre care au lucrat şi au dispus de anumite documente.

— Bănuiţi pe cineva ?

— Nu am nici o dovadă împotriva cuiva, dar nu concep ca această misiune, care ne-a fost încredinţată, să fie sabotată... Una e să arunci în aer zece vagoane cu muniţii — o sută le iau locul — şi alta e... ratarea acestui transport... cu consecinţe greu de calculat !... Se pare că însuşi *Führerul* se interesează de ajungerea pe front a materialelor respective.

Wolf se ridică din fotoliu şi trase sertarul unui mic birou. Reveni în faţa lui von Webst cu cîteva file de hîrtie, acoperite cu un scris mărunt.

— Citeşte, te rog !... Să vezi cîte acte de insubordonare sînt pe front, cîţi dezertori, cîte retrageri nejustificate... eroii lor : credincioşii noştri aliaţi. Le-a pierit entuziasmul !... Citeşte, cîte trupe retrase, divizii întregi... pentru refacere, cîtă simulare şi tărăgăneală !

Şi toate astea se repercutează şi aici !... Spune-mi, te rog, te-ai întîlnit cu... colaboratorii noştri ?

(Cîteva precizări ale inspectorului Drăgan privind intensificarea mişcării de rezistenţă, nemenţionate în ra-

poartele oficiale ale Siguranţei către Gestapo : „...o creştere a actelor de sabotaj cu treizeci la sută faţă de primele luni ale anului — foarte puţine arestări ...nepăsare şi pasivitate în formarea garniturilor pe calea ferată... se invocă defecţiuni ce paralizează transporturile zile întregi... două garnituri cu carburant distruse — prin deschiderea unor vane în timpul staţionării într-o haltă... complicarea unor activităţi birocratice... acţiuni criminale ale comuniştilor, precise, bine executate — de unde atîtea informaţii ! ? comuniştii ! ?...")

(Inspectorul Bărbuncă despre obsesia sa — comuniştii !...

„Domnule locotenent, vă rog să mă credeţi... Am înfruntat pe haimanalele alea de legionari care trăgeau cu pistolul cum am fuma noi ţigări ! Trăgeau, nu se-ncurcau !... Dar ca de comuniştii ăştia, n-am avut... nu ştiu dacă e teamă, eu nu sînt un fricos !"... Pumnul îi căzu ca o greutate pe masă, desfăcîndu-se ca o floare cu petale grele, cărnoase, în semn de capitulare în faţa simţămintelor pe care nu reuşea să le comunice. „Ştiţi ce mă îngrijorează ?... O să vă pară curios... N-am întîlnit, tot avînd de-a face cu ei, n-am întîlnit niciodată printre ei vreun tîrîie-brîu dispus să trăncănească, să toarne. Ăştia vorbesc potolit şi au.. nu ştiu ce cînd se uită la noi. Se uită la noi.. Eu bat, domnule... bat ca la carte !... Cînd prind cîte-un comunist îl fac carne de şniţel ! Îl bat cu capu' de pereţi pînă fac zidurile cucuie şi le cade tencuiala ! dar ce zic ?... Te dor nervii, cînd îi vezi rupţi, terfeliţi... Degeaba nu-i ia lumea-n seamă şi zic că ăştia doar zmîngălesc zidurile cu fluturaşi. Ascultaţi la mine, dacă nu se vor lua nişte măsuri drastice la maxim... dracu ne-a luat !")

Wolf se plantase în dreptul uşii ce se deschidea spre terasă, părînd că urmăreşte faldurile vaporoase ale perdelei unduind sub adierea stîrnită dinspre grădină. Analiza spusele lui Webst ; parte din tot îi era cunoscut.

— Efortul dumitale, iniţiativa şi tot restul sînt mai mult decît notabile. Salut acest lucru printr-o hotărîre mai veche, dar actualizată recent prin o notă de confirmare de la Berlin. Îţi dublez cheltuielile pentru asemenea acţiuni. Întotdeauna bursa neagră oferă o imagine mai puţin tru-

cată a realității. Dar să revenim acum la treaba noastră. Într-o zi, două, vom ști precis dacă e vorba de ruta obișnuită, calea ferată sau șoseaua. Îți închipui, dacă transportul se va face cu avionul, chestiunea nici că ne mai privește. Însă dacă e vorba de tren, sau cine știe ce șlepuri sau remorchere, simt că mă apucă de pe acum durerea de cap. Știi doar ce probleme am avut în primăvară cu nenorocitele alea de șlepuri la Turnu Severin!

*

Aerul se jilăvise pe nesimțite și odată cu el fuioare alburii de ceață începură să vagabondeze pe deasupra brazilor. Ici și colo prin spărturile norilor mai răsărea cîte-o insuliță de cer de o stranie luminozitate, dar dimineața era încă departe. Pentru cîteva clipe doar Piscul Cîinelui apăru ca o lance și chiar în vîrf o stea pulsa rece și depărtat. Norii tumultuoși, nori de munte, se grăbiră să spulbere iluzia și stînca se pierdu înghițită de lăcomia vălătucilor întunecați.

— Am ajuns, auziră vocea hîrîită, tabagică a bătrînului.

Toledo își privi ceasul din reflex. Mai aveau de așteptat treizeci și trei de minute. De aici, de sus, defileul se deslușea destul de bine. Firul întunecat al șoselei se desfășura ca o paranteză, depărtîndu-se de calea ferată. Peste treizeci și trei de minute de după curbă își va face apariția garnitura germană, după ce-și va fi micșorat simțitor viteza. Trenul se va prelinge pe la picioarele lor, către curba următoare. Mecanicul nu va avea la dispoziție mai mult de șaptezeci-optzeci de metri pentru a frîna, surprins și alarmat de semnalele energice ale unui felinar. Acolo un cantonier va anunța că la vreo cincizeci de metri linia e blocată în urma unei avalanșe de stînci. Lucrul nu va părea nimănui curios, pentru că prăbușirile sînt frecvente pe această porțiune a traseului. Chiar la gura defileului există un panou de avertizare în limba germană. Tot ca o măsură de prevedere, fiecare garnitură germană are la dispoziție un pluton de geniști gata să intervină. Linia a fost acoperită pe o porțiune de aproape zece

metri. Oricît de pricepută şi oricît de repede s-ar mişca echipa de intervenţie, acţiunea le va răpi cel puţin o jumătate de ceas. Toledo socotise că din momentul în care vor urca în vagon şi pînă la sfîrşit vor avea nevoie de douăzeci de minute.

— Cred că e nea Tudor, presupuse Sabin şi atenţia le fu atrasă de o lumină pîlpîitoare ce apărea şi dispărea prin întunecimea cetinilor, legănîndu-se destul de precipitat, în semn că omul se grăbea. Cînd îi descoperi îşi strînseră mîinile în tăcere, aproape fără să se privească.

— Ni s-a comunicat că garnitura n-are nici un minut întîrziere. Mecanicul şi ajutorul sînt de-ai noştri şi ştiu ce-au de făcut. De la Sibiu nemţii au dublat paza. Au îmbarcat şi o echipă specială cu cîini-lupi. Vocea omului era sacadată, gîfîitoare şi-ncerca să-şi reprime îngrijorarea pe care chipul n-o putea ascunde. Lumina felinarului, piezişă, îi imprimase chipului o expresie aproape ireală, ca de mască orientală.

— Mă duc acum, pînă ajung la Curmătură... Ce să vă zic : Mult noroc ! Se-ntoarse ca un titirez. Vru să mai adauge ceva, dar se răzgîndi şi preţ de cîteva minute mai urmăriră slalomul luminii în coborîre ce urma întortocherile potecii.

— Numai de nu le-o da fricilor prin minte să coboare, mormăi Sabin aprinzîndu-şi marinăreşte o ţigară, mascînd flacăra chibritului în pumnii făcuţi căuş.

— Pe toată durata transportului santinelele n-au voie să-şi părăsească posturile, îl lămuri tărăgănat Toledo.

— Mă gîndeam mai degrabă la vreo patrulă mobilă pe care-o trimit de obicei să inspecteze posturile în timpul staţionării ; dar asta se face mai mult prin gări, prin triaje, ştiu eu ?

— Au şi cîini lupi, zise Andreica, lăsîndu-se încet pe o buturugă.

— Dacă ţi-e teamă, du-te şi aşteaptă-ne jos la maşină, îi propuse Toledo, dar vocea nu exprima nici un reproş.

— Nu... Nici vorbă ! protestă Andreica şi rîse repezit, cum îi era felul. Mi-am adus aminte de o treabă de cînd eram copil. La noi în sat e unu Paşaliu, un ţăran mai chivernisit, un neam prost, care ţine o droaie de cîini.

Noaptea îi dezlega și le da drumul, însă cîinii stăteau mai mult pe uliță. Dacă mă mai trimitea ăla bătrîn seara după rachiu, sau după te miri ce, cel mai tare mi-era să nu mă rupă cîinii lui Pașaliu. Erau niște ăia florii, cît viteii. Nu era seară să nu-l tăvălească pe cîte unul. Frati-miu zicea : Ia-ți, mă, un ciomag și atinge-i la mir. Era ușor de zis. Dar eu după ce treceam de cîrciumă, chiar lîngă școală...

— Ia, fiți atenți !... Cred că vine ! îl întrerupse Sabin.

Ascultară cîteva clipe încordați vuietul înăbușit ce creștea. Toledo le făcu semn. Coborîră poteca abia ghicită și nu se oprirră decît la vreo zece metri de terasament. Țăcănitul roților rostogolite pe șine se auzea din ce în ce mai distinct. De după curbă apăru o pată de lumină puternică și tremurătoare ce descoperea progresiv pereții golași ai stîncilor, pîlcuri de mesteceni, apoi magma verzuie, întunecată a brazilor. Pe botul locomotivei era montat un proiector foarte puternic. Asemenea proiectoare mobile, dar de mai mici dimensiuni, se găseau instalate și pe platformele de pază, cam la patru-cinci vagoane. Fumul și aburii dansau nebunește și asta făcea ca apariția trenului să pară puțin ireală. Un semnal scurt spintecă aerul. Mecanicul micșorase deja viteza. Siluetele nemișcate ale santinelelor se distingeau acum destul de bine. Pe unele platforme, învelite în huse groase, se ghiceau gîturile ca de girafe adormite ale unor piese de artilerie. Vagoanele grele, masive, defilau la picioarele lor, iscînd un puternic curent pe de lături. Garnitura urca acum pantă lină și Toledo socoti că peste mai puțin de jumătate de minut locomotiva va ajunge la Curmătură. Urmă un semnal scurt, ca o exclamație, apoi unul lung, întrebător, sunetul sutelor de saboți care anunțau frînarea. Un scrîșnet prelung, urmat de ciocnirea scurtă a tampoanelor, o voce morocănoasă, intrigată și trenul încremeni după cîteva secunde. Toledo le făcu tovarășilor semn să coboare. Vagonul lor era al patrulea, numărînd dinspre ultimul. Nu-i despărțea de el mai mult de douăzeci de pași. Înaintară prudent pînă-n apropierea lui. Către capătul trenului, pe o platformă împrejmuită cu saci de nisip, cele două santinele își aprinseseră țigările și sporovăiala lor le

părea mult amplificată. Brusc proiectorul lor așezat lîngă afetul mitralierei sparse întunericul și bărbații abia avură timp să se adăpostească. Conul de lumină se roti de cîteva ori, prinse pentru o clipă mișcarea vreunei sălbăticiuni speriate ce se mistui în desișul nepătruns al pădurii. Toledo, ghemuit aproape de pămînt, simțea frunzele umezite ale tufișului lipindu-i-se răcoroase de obraz. Simți aproape în ceafă răsuflarea reținută a lui Sabin. Proiectorul se stinse la fel de brusc. Toledo dădu semnalul și se tîrî peste marginea terasamentului. Îl urmară Sabin și Andreica. Bătrînul și fiul său rămaseră la pîndă. Toledo auzi scrîșnetul ușor al cataramei de la curea frecîndu-se de lama călduță a liniei în clipa în care se strecură printre roțile mari și încremenite. Se răsuci cu fața în sus și rămase așa ascultînd cîteva momente. Nu se auzeau decît vociferările șefului de tren sau ale comandantului, ordinele și îndemnurile, zgomotele specifice ale rîngilor cu care începuseră să degajeze linia. Toledo începu să pipăie podeaua vagonului încercînd să dibuie lăcașurile șuruburilor slăbite. Respiră ușurat cînd constată că totul era pregătit așa cum se cuvine. Încremeni un moment cînd una din piulițe se izbi în cădere de pietrele terasamentului. Împinse scîndura cu infinite precauții, dar i se păru nespus de grea. Datorită poziției ghemuite, efortul său era aproape dublu. Își simțea mușchii gîtului încordați, gata să pleznească. Cealaltă scîndură se desprinse mult mai ușor. Se ridică prin deschizătura din podea și pătrunse printr-un salt. Vagonul nu era încărcat decît pe jumătate. Lăzile, cutiile erau ordonate și ancorate de peretele vagonului cu corzi subțiri și rezistente. Se gîndea acum dacă cutiile vor putea trece prin despărțitură. Trase o ladă și constată că era destul de grea. Sabin și Andreica. o apucară cu grijă și o coborîră pe terasament. Lucrau repede, fără vorbă, sincronizîndu-și mișcările, toată manevra trebuia făcută în cea mai perfectă liniște. În scurt timp mai bine de douăzeci de cutii părăsiseră vagonul.

— Mai sînt ? întrebă gîfîind, în șoaptă, Andreica.

— Ce, te-ai și înmuiat ? îl apostrofă icnind încetișor Sabin.

— Încă pe-atîta, îi șuflă Toledo în ureche.

— Dacă s-a auzit ceva, nu vi se pare ? şopti scuturat de un fior Andreica. Încremeni.

Nu se-nşelase. Era semnalul de avertizare al bătrînului. Ceva nu era în regulă. Sabin şi Andreica urcară alături de Toledo. Deslușiră paşi grei, de bocanci ţintuiţi ce băteau pe traverse. Cîte o piatră lovită din nebăgare de seamă se ciocnea de linie cu un zgomot sec. Era o patrulă formată ad-hoc, căreia i se încredinţase misiunea să controleze trenul de la un capăt la altul. Vocile nemţilor sunau neverosimil de tare şi din tonul lor încă somnoros se putea deduce că lucrul nu-i entuziasma prea mult. Soldaţii se opreau în dreptul fiecărui vagon, controlau închizătorile, sigiliile plumbuite. În obscuritatea vagonului cei trei bărbaţi abia-şi ţineau respiraţia. Prin crăpăturile obloanelor zăriră sclipirile unei lanterne puternice. Nemţii nu zăboviră decît cîteva clipe, îi auziră îndreptîndu-se spre ultimul vagon.

— Îi aşteptăm să se întoarcă, le şopti Toledo şi ceilalţi încuviinţară.

Un scurt frison scutură trupul lui Andreica. Frica, emoţia, încordarea ? Poate toate la un loc. Sabin însă putea face pariu că faţa lui Toledo e la fel de calmă, deşi întunericul îl împiedica să-i vadă chipul. Poate la fel gîndea şi Andreica şi asta îi infuză un sentiment de siguranţă în plus. În cîteva minute treaba va fi terminată, vor transporta armele în autocamion şi se vor pierde pe întortochiatul drum forestier. Patrula se întoarse — auziră paşii lor, grăbiţi de astă dată. Reîncepură lucrul cu puteri sporite, deşi le era mai dificil datorită proiectorului ce-şi reluase rotirile. Probabil şeful patrulei atrăsese atenţia santinelelor s-o facă. Lăzile alunecau una cîte una prin iarba umezită de rouă. Întîlnind cîte o piatră, tabla cutiilor scrîşnea încetişor. Oamenii se opreau un moment, dar nu era decît o părere. Aşa cum se-ntîmplă în clipele de mare încordare.

Nu mai rămăsese decît Toledo în vagon, cînd auziră semnalul prelung, ce anunţa plecarea. O smucitură, şi vagonul se puse încetişor în mişcare. Toledo se propti în mîini, în balans, şi se lăsă încetişor să alunece direct pe terasament. Roţile începură să ruleze din ce în ce mai

tare, făcînd pămîntul, linia, întregul terasament să geamă adînc. Nu se ridică nici după ce trecu şi ultimul vagon. Rămase întins pe spate, nemişcat. Printr-o spărtură a norilor cerul, mult luminat, era de un albastru metalizat. Îşi regăsi tovarăşii aşteptîndu-l nerăbdători şi înfrigurați.

— Să ne grăbim. Acum aș să înceapă să treacă lucrătorii de la carieră.

Între timp fiul bătrînului adusese camionul mai aproape, la poala unui mic povîrniș. Cutiile coborau ca pe un derdeluș şi de aici zburau direct în camion. Drumul pînă la casa pădurii le păru nesfîrşit. Camionul fu tras în spatele unui fînar şi bărbații intrară grăbiți în casă. Îi găsiră pe Mateiaş şi pe Paul moțăind cu coatele proptite de masă. Pădurarul stinse felinarul, trase perdelele şi le aduse o sticlă de afinată.

— Să vă mai veniți în fire. Hai că vă fac şi ceva să gustați. A dracului de țigară pe burta goală, măi băieți ! Arză-o-ar' focul !

În încăpere se insinuase un miros greu, ce aducea cu cel al cleiului de tîmplărie. În camera de alături un cazan uriaş plin cu vaselină clocotea. Armele avea să fie scoase din cutii, trecute apoi prin baia de vaselină, înfăşurate în hîrtie groasă de sac.

— Sănătate şi noroc ! le ură bătrînul dînd peste cap paharul cu afinată.

— Ia zi, măi, Andreica, n-ai terminat povestea cu cîinii.

— Păi ce să vă spun ? O luam binişor pe lîngă uluca şcolii. Domnul învățător avea un cotoi mare, tărcat, şi tare prietenos. Îi făceam : Pis, pis ! şi nici nu ştiu de unde apărea ; îl simțeam cum mi se freacă de picioare, îl luam în brațe şi plecam. Cînd simțeam haita de cîini ai lui Paşcaliu dădeam drumul cotoiului care zbura ca din puşcă. O rupeam atunci la sănătoasa de mi-atingeau călcîiele turul pantalonilor !

— Şi dacă acum le dădea, să zicem, prin cap nemților să scoată şi cîinii, de unde mai luai tu cotoiul ?

Începură să rîdă cu toții la întrebarea mucalită a lui Sabin, un rîs molipsitor, puțin nervos, dar care le aducea uşurare. Toledo îl informă pe scurt pe Mateiaş despre

felul cum decursese acțiunea. Se sculă de la masă, își mișcă de cîteva ori gîtul pe care și-l simțea înțepenit. Ajuns în dreptul ferestrei slobozi fumul țigării ce apărea colorat într-un mov liliachiu întîlnind primele pîlpîiri roșietice ale soarelui. Se așeză pe lavița îngustă peste care erau așternute cîteva blăni de lup. Privirea i se pierdu spre înaltul brazilor, aureolați acum de lumină.

Paul se apropie cu un ibric cu cafea și le turnă în niște căni mari de tablă.

— Pariez că n-ai închis ochii toată noaptea, îl întîmpină Toledo, privindu-l cercetător.

— Am dormit foarte bine, îi răspunse Paul și zîmbi.

Zîmbetul nu reușea să estompeze părerea de rău ce i se citea în priviri. Cînd Mateiaș și Toledo formaseră echipa operativă, Paul știa deja că are puține șanse să fie inclus. Trebuiau oameni cu experiență și nervi tari, oameni cu care Toledo mai acționase, de aceea nici nu deschisese discuția. Știa că asemenea hotărîri nu se revocă.

CINCI

SUB SOARELE FIERBINTE al dimineții aerul vibra și nu se clintea nici măcar o frunză. Cartierul Crîngași, pustiu, zăcea toropit, înecat în praf. Doar prin șipcile gardurilor, pe la adăpostul mai mult iluzoriu al pomilor sau al tufelor de liliac, ochiul subcomisarului Miercănuș ghicea trupurile bronzate ale unor copii, care și ei se trăseseră la răcoare. Mașina se zdruncina amarnic din toate încheieturile cînd nimerea prin cîte-o groapă. Doar la curbe, cînd Miercănuș lua viraje scurte, claxona puternic, intrigat că nici măcar cîinii nu se sesizează. Opri în cele din urmă în fața cîrciumei. *La prințul Ferdinand,* o clădire văruită în vernilul tipic cartierului, dar ceva mai mare, avînd și etaj, ce domina maghernițele din jur. Localul însă fusese botezat de oameni mai simplu : *La Fraeru.*

Miercănuș coborî, își șterse transpirația, aranjîndu-și mașinal o șuviță lipită pe frunte. Privi dincolo de cele trei-patru mese goale, la ușa larg deschisă. Îi ieși în întîmpi-

nare chiar proprietarul, Gică Tîrnositu, un țigan îndesat, aproape fără gît. Peste pîntecele enorm avea petrecută o față de masă în carouri mari, albastre, de care-și ștergea mîinile mari și păroase.

— A !... Să trăiți, dom' Valerică ? salută cu vocea răgușită, cercetîndu-l fugar printre sprîncene.

— Să trăiești și tu, băi Gicule ! Ia astea pentru puradei. Îi întinse o pungă cu bomboane, pe care Tîrnositu o luă cu respect, bolborosind un fel de mulțumire. Vizita asta destul de matinală, felul absent, ușor nerăbdător cu care Miercănuș privea peste umărul său și de jur-împrejur, de parcă ar fi căutat ceva, nu-i prea miroseau cîrciumarului a bine.

— Haideți, dom' Valerică, poftiți la „odaie", îl îmbie. Să vă mai trageți sufletul.

— Sînt cam pe fugă, Gică, ripostă nu prea convins. Al dracului frige ! De dimineață ne-a luat !

— Rea meserie, îl căină cîrciumarul conducîndu-și musafirul prin spatele casei.

Casa era un veritabil labirint. Peste tot întîlneai mici coridoare, uși, perdele, totul cufundat în semiobscuritate, răcoare și liniște. „Odaia" era singura cameră cu dușumea. Aici își primea Tîrnositu oaspeții mai de seamă. O sofa uriașă, fotolii, o măsuță din lemn de păr cu încrustații de sidef, un lampadar de bronz, covor gros veritabil, iar pe o masă un aparat de radio *Telefunken*, lustruit, acoperit cu un „mileu" uriaș. Peste toate mobilele creștea o adevărată vegetație de „mileuri". În numai cîteva minute, Sica, fata mai mare a lui Tîrnositu, apăru cu o tavă încărcată cu bunătăți, din care nu lipseau icre proaspăt frecate, bucăți de friptură rece, cîteva roșii și brînză. Subțirică, plăcută la chip — nu semăna deloc cu tatăl ci mai degrabă cu mama, care fusese cea mai frumoasă fată din Crîngași.

— Poftă bună, domnule inspector, șopti fata deloc sfioasă, privindu-l.

— Mare te făcuși, Sico ! o admiră subcomisarul, măsurînd-o fără jenă. Mîine, poimîine jucăm rachiul !

Apăru imediat și Gică, cu o stacană de vin și două sifoane.

— Da de unde !, da de unde !... Rău am făcut c-am dat-o la liceu. Dumneaei are alte gînduri. Vrea să ajungă...

pro[illegible]ară. Vocea lui Gică simula reproşul, altfel, plesnea de mîndrie. Neam de neamul său n-a avut, după cum spunea el cîteodată, de-a face cu cartea.

— Cum merge negustoria ? întrebă într-o doară polițistul.

— Vremuri grele, oftă prefăcut Gică... Impozite, hoţie peste tot, lipsă şi sărăcie. Încercăm şi noi să facem faţă. Fata ieşise pe nesimţite. În tăcerea răcoroasă nu se auzea decît mestecatul zgomotos al subcomisarului, întrerupt din cînd în cînd de sorbiturile adînci.

Înainte de a sorbi ridică paharul în direcţia geamului, admirînd culoarea uleioasă, gălbuie, rostind cu un fel de evlavie :

— Bine e de cei care ştiu să trăiască, Gică ! Puţini au habar cum, dar şi mai puţini au şi cu ce. Hai, noroc !

Tîrnositu turna grijuliu, trasînd o dîră subţire de sifon, doar atît cît să-l „băşice" puţin, încercînd să ghicească scopul vizitei.

— Gata... gata... că iese prin piele şi e păcat, îl opri pe Gică din turnat. Simt că m-a „aburit" pe dinăuntru... Mi-a mers la casa sufletului... Încă unul şi mă trage la somn.

— Cu dragă inimă ! Vă pui şi ceasul să sune, dacă trebuie.

— Mersi de tratație, Gicule, dar nu sînt în vilegiatură. Sînt atît de grăbit încît, pentru mine, azi e... ieri !

— Ziceam şi eu ...ca altă dată... Gică privea undeva în tavan.

— Al'dată era al'dată, comentă sec celălalt, dar regretînd sincer puişorul de somn pe care-l fura aici, cînd era sergent de stradă. Între timp Sica adusese cafeaua.

— Ei da, asta e altceva, aprobă Miercănuş. Să trecem la interes. Scurt pe doi, Gicule !.. Ce ştii despre Cotoaibă ?

— Ce e cu el ? întrebă fără grabă celălalt, făcîndu-şi de lucru cu strînsul tacîmurilor.

— Îmi spune mie o păsărică că-n guşa ta ascunzi... lucruri frumoase.

— Eu, dom' Valerică ?... De mai bine de juma' de an Cotoaibă s-a mutat ; nu mai stă aici în ţigănie... Apăsase ironic pe „ţigănie".

— Adică, vrei să-mi spui că eşti doar un prostuţ de negustoraş surdomut — n-aude, n-a vede ? Subcomisarul îşi îngustase ochii. După poliţie şi popi, cel care ştie cele mai multe chestii e cîrciumaru'. Să nu-mi spui că nu ştii ce-nvîrte Cotoaibă ?...

— De unde pînă unde ? întrebă dintr-o dată cu umilă revoltă Gică. Dorm cu el sub plapămă ? Sînt cu el la parte ? Lumea vorbeşte că s-a lăsat de meserie. S-a apucat de afaceri, ce mai, a intrat în rîndul domnilor... A plecat, e dus... dus şi gata ! Tocmai felul în care apăsase pe „dus" şi cum acompaniase cu mîna în semn de la revedere, îi sugera că Gică ştie ceva. Subcomisarul trecu la o privire blîndă, aproape protectoare.

— Băi, Gicule... ce se cuminţi lumea pe la voi ! Cîrciuma asta are pereţi de plumb. Nu se aude nimic, nu se ştie nimic. Toţi tac ca peştii. Ce e aici, mă băiatule, acvariu ?

— E restaurant, dom'şef, nu e loc de spovedanie. Ştiţi şi dumneavoastră, lumea vine, bea, plăteşte, mai dă o bilă la carambol. Înjură-n stînga şi-n dreapta şi pleacă, parcă nu ştiţi ?

— Gicuţă, dragule, lumea vine la cîrciumă să pălăvrăgească, să afle noutăţi, mă înţelegi ? Zău, mă calci pe nervi ! Unii mai vin noaptea, de pildă ...să aducă cîrciumarului marfă de furat, adică îl bagă pe bietul om la tăinuire, parcă aşa îi zice la codul penal ?... Ia zi, mai dai odăi cu ora la militari, ceferişti şi studenţi ? Dar pocher şi şaişase se mai joacă ?

— Cînd unul nu-ţi mai e client, pentru cîrciumar e ca şi mort, răspunse Gică ocolind răspunsul.

Miercănuş nu reacţionă. Răsturnă ceştile de cafea peste un şerveţel, se şterse pe deget, după care îl întrebă înveselit deodată :

— Ia să-ţi ghicesc eu, Gicule, atunci, dă ceaşca. Cercetă ceaşca răsucind-o pe o parte, dădu din cap, scoase un fel de mormăit.

— Aoleu Gicule !... ce e aici ? Ce văd ? Întîi şi-ntîi, uite, pici într-o adunare, cu lacrimi şi vorbe. Uite colea pe negru, îi arătă cu vîrful scobitorii. Dar, parcă eşti... între arme, uite haină militară !

— Eu sînt scutit de armată, dom'şef.

— Stai, mă, potolit ! Ce, poliţia n-are haină militară ? Uite o cruce mare... Ăsta e necaz şi pierdere de bani ! Uite oameni cu cărţi în mînă... În casă îţi pică daruri căcălău, parcă ar fi nişte baloţi...

(Dintr-o „statistică" a agentului Săvulescu : „...Cîte magherniţe-n Crîngaşi, atîtea fişe de cazier... Acolo-n ţigănie, doi din trei au poze la noi : „faţă şi profil", trei din cinci s-au plimbat măcar o dată cu duba iar cel puţin cinci din zece poartă cuţit şi revolver... Restul ? Borfaşi nedovediţi !... În cloaca aia doar o bombă mai poate îndrepta ceva !...")

Aici, la *Fraeru* era cel mai mare vad. Se puneau la cale lovituri, se plasa marfa, se împărţea cîştigul. Tot aici putea fi şi lesne pierdut, dacă amatorii de cîte un pocheraş nimereau pe mîna trişorilor. La toate raziile şi descinderile periodice ale poliţiei, Gică Tîrnositu, cu tactul şi priceperea sa la oameni, dar şi cu relaţiile din Prefectură, reuşise să rămînă „curat". Îl privea senin pe Miercănuş, dar acesta îl ghici că în sinea lui cumpăneşte. Cît să spună, ce să spună ?... Comisarul îi ignoră privirea, puse ceaşca pe măsuţă cu oarecare pocnet, în semn că mica hîrjoneală luase sfîrşit :

— Gicule n-ai baftă ! Ţi-a ieşit un iepure în fundul ceştii ! Se ridică destul de sprinten, fără să acuze reacţiile unui om care se îmbuibase puţin mai înainte.

— Ce radio pricopsit, frăţioare ! *Telefunken,* te pomeneşti că asculţi Londra ?...

— Ce să ascult, dom' şef, că e stricat ! Îl ţiu aici, mai mult de mobilă.

— E stricat, zici ? întrebă într-o doară, apropiindu-se de perete. Ca orice poliţist cercetă obiectul şi sub aspectul meseriei, dincolo de destinaţia sa obişnuită.

— Ia dă un cuţit să ţi-l repar... Am eu o bănuială.

Ochiul cu albeaţă al lui Tîrnoşitu să zbătea ca un semnalizator de maşină.

— Nu se poate repara, îngăimă precipitîndu-se spre Miercănuş. A mai încercat un maistor..., zău e stricat !

Subcomisarul luase deja cuţitul şi desprinse placajul din spate. Desfăcu şi carcasa metalică, după care fluieră :

— Adevărat !... Cum dracu să meargă, dacă are asta aici ? Trase afară o casetă metalică pe care o găsi încuiată.

— E putred de stricat ! Miroase de la o poştă, Gicule ! Ai cumva cheia de la chestia asta ?

Gică se pierduse de tot. Se bîlbîia, se-ncurca în sertare, febril.

— E la gît, îi indică fără să se întoarcă Miercănuş, n-o mai căuta aiurea. Gata cu panarama ! Aur şi bijuterii în toată puterea cuvîntului : lănţişoare, brăţări.

Sica intrase la fel de nevăzută.

— E zestrea fetei, se smiorcăi stins ţiganul, frîngîndu-şi mîinile. Le-am cumpărat cinstit... o groază de bani...

— Aşa ?... Trebuie să şi dovedeşti. Poate aici sînt chestii de furat, mă înţelegi ? Ai acte pe ele ? De unde să ai ? Ia fă-te-ncoa, Sica ! Hai să gătim mireasa, Gicule, ce zici ? Iar tu... cînţi, ai priceput ? Cînţi băiete din guşa ta drăgălaşă tot ce ştii ! Ne-am înţeles ?

Miercănuş începu s-o împodobească pe Sica. Îi puse brăţări, cercei, lănţişoare. Părea că uitase de prezenţa lui Gică prăbuşit în fotoliu, neputincios. Acesta sorbi din sifon o porţie zdravănă după care cu vocea şi mai răguşită, începu :

— Am auzit că... e arestat.

— Ce-ai auzit ? întrebă poliţistul fredonînd.

— Că... a păţit-o !

— Aşa e, dar ştii şi pentru ce ?

— Da... Cu tablouri... o spargere. Da' cică a luat leapşa... A fost aici acu două săptămîni. A băut, a mîncat, apoi a trecut în salon la joc... La cărţi... A pierdut. A pierdut mult...

— Cine l-a curăţat ?

— Costică Iabraşu... Fane Birjă şi finu' dumneavoastră, dom' Tinel Americanu.

— A venit singur ? Cotoaibă ?

— Nu, cu Baronică. Dar ăsta n-a jucat. Era la... separeu cu una.

— O cunoşti ?

— Nu. Dar se vedea că e marfă a-ntîia.

— Nu te miră nimic în toată chestia asta, Gicule ?

— Ba da, zise privind într-o parte. Mă-ntreb cum de n-a sărit Baronică la bătaie. Eu îl ştiu ţîfnos şi iute la treburi d-astea. L-a potolit pe Cotoaibă şi-au plecat către ora patru dimineaţa. M-am gîndit că le-o fi fost frică de dom' Tinel...

— Pe Baronică l-ai mai văzut de atunci ?

— Nu. Nu mi-amintesc... La plecare, Cotoaibă, i-a ameninţat că se întoarce el şi le arată cine e. „Vă îmbrac în sute, bă golanilor, iar ţie Tinele, o să-ţi bag dolari şi pe gură şi pe cur, cît n-ai văzut tu în toată America mă-ti de văcar !"...

— Ia zi, meştere, cine ţi-a zis de arestarea lui Cotoaibă? că-n ziaru' de ieri nu s-a măcănit ?

— Finu' dumneavoastră, Americanu.

— Mă, să ştii că pezevenghiul ăsta ascultă Londra ! Gata, strîngem pomul de Crăciun ! adăugă el apoi, ca o concluzie umplu caseta la loc. O mai cîntări o dată în mînă, după care o introduse în acelaşi lăcaş.

— Auzi, Gicule ?

— Da, dom' şef, şopti sugrumat cîrciumarul.

— Dacă auzi, înseamnă că stai bine şi cu vederea. Îmi dai un semn cînd apare ceva... Dar dacă te-am prins cu şoalda — uită-te la mine — te pun în fiare, frăţioare, şi te ascund de nu mai dă nimeni de tine ! Înţeles ?

Maşina demară nervos, zmucit, spre inima cartierului. După un scurt ocol, pătrunse pe o străduţă înecată în verdeaţă, dar tare pălită şi albită de praf. Chiar în apropierea casei lui Tinel, Miercănuş ocoli un pietroi, dar nu şi o groapă ascunsă după un smoc uriaş de bălării. Maşina tresăltă în clipa cînd trase volanul spre stînga, dar, ca şi cum ar fi condus o barcă, simţi că-i scapă controlul asupra direcţiei. Reuşi să frîneze, dar prea tîrziu. Botul solidului automobil se înfipsese ca un berbec în gardul lui Tinel. O roată sări rostogolindu-se şi se opri undeva în mijlocul străzii. Cineva, fie în glumă, fie că voind să fure, umblase la roţi şi asta, în vreme ce stătuse la *Fraeru* ! Gardul se prăvăli ca retezat antrenînd şi primii doi stîlpi, subţiri ce-i drept, ai boltei de viţă din curtea Americanului.

— Ei drăcia dracului ! înjură Miercănuş, sărind cît putu mai repede din maşină. Privi a neputinţă spre gardul

prăvălit și apoi spre interiorul curții. Sub bolta de viță, la o masă, trei perechi de ochi îl măsurau năuciți.

Americanu, în maieu și-ntr-un pantalon de pijama, susținut de două bretele late, negre, încremenise cu sifonu-n mîna stîngă.

— Poftă mare, finule ! și iartă-mă că picai așa !

Alături, pe o ladă peste care era așternută o bucată de stofă verde, cînta un patefon. Placa se învîrtea în gol, repetînd monoton ultimele acorduri ale unei trompete. Fața îngustă de vulpe, nasul cu nările mult dilatate, sub care răsărea o mustață țepoasă, blondă, se destinse într-un zîmbet larg.

— Sărut mîna, nașule ! Ia uite, Simino, cine a venit !

— Sărut mîna, nașule, spuse și fata automat. Ce bine îmi pare că ai venit pe la noi !

Miercănuș rîse înveselit, o mîngîie pe creștet, apoi îi strînse mîna și lui Tinel, o mînă moale, îngrijită, cu degete ca de pianist. O mînă de „meserie", antrenată să mîngîie cărțile de joc, să numere bani. Tinel fusese într-adevăr în America zece ani bătuți pe muchie. Nimeni n-a aflat ce-a făcut acolo. Se ferise să povestească cuiva. Cert e că n-a făcut avere. Avea, ce-i drept, un șifonier doldora de costume, încălțări și rufărie elegantă. Faptul că n-a părăsit cartierul le-a întărit tuturor convingerea că nu făcuse avere. Devenise însă respectat în cartier și doar Costică Iabrașu, Gherase Leordeni sau Fane Birjă îi puteau fi pe măsură. Deveniră în scurt timp o trupă ce jumulea fără milă, la toate jocurile posibile și imposibile banii novicilor și ageamiilor căzuți în plasă. Îl privea acum pe Miercănuș cu ochii săi galbeni, înveseliți, găsind gluma cu gardul ca fiind foarte reușită.

— *Ok !...* nașule, ne-ai speriat cu tricicleta matale ! Stai să mă duc să aduc roata, că te pomenești c-o umflă careva. Ia loc și servește. Rîzînd, Americanu ieși în stradă.

Sub umbrar era plăcut, iar între timp fetița schimbase placa pe partea cealaltă. O piesă de jazz lenevă, o melancolie a clarinetului în ton cu liniștea dimineții. Americanu reveni.

— Am pus-o pe niște cărămizi. Da-mi trebuie un cric.

— Ce-ți pasă, finule ? i se adresă Miercănuș, n-ai obligații, șefi... șpriț-ul e șpriț, plăci asculți, așa o fi și pe lumea ailaltă ? Bașca... distracții la local... Aluzia era destul de transparentă, dar Americanu ridică din umeri cu aceeași bună dispoziție :

— Ne mai clătim și noi ochii. Să omorîm vremea, că și așa, cu timpurile astea, parcă sîntem în doliu. Dar hai să te răcorești puțin nașule. Adu ligheanul, femeie !

Femeia aduse un lighean uriaș, smălțuit, plin cu apă rece, și-l depuse oftînd de efort la picioarele lui Miercănuș. Îi făcu apoi semn Siminei, care sări sprintenă și-l descălță. Era mai mult decît plăcut să stea răstignit pe fotoliul de răchită cu picioarele în apa ce-i transmitea fiori de plăcere. Mîinile Siminei îi masau picioarele umflate de alergătură, ajutate de un săpun mare, de casă, ce mirosea a pelin și busuioc.

— Tinele, vreau să te-ntreb despre Cotoaibă. Începu direct.

Americanu rămase la fel de senin, păstrînd un rest de zîmbet în colțul gurii. Își aprinse un trabuc scump, cu banderolă.

— *All right !* nașule, l-am curățat la *Fraeru*... să tot fie două săptămîni. Ca la carte. L-am trimis acasă numai în izmene și cravată. Rostise totul simplu și doar la urmă rînji satisfăcut.

— Ai făcut bine că i-ai lăsat cravata, c-a ajuns în rîndul domnilor, așa spunea Gică. Cît a pierdut ?

— Nașule, asta e secret profesional ! Zîmbi și trase din sertarul mesei un carnețel cu coperți de piele. Răsfoi cîteva pagini.

— Treizeci de mii, un ceas de aur și-un inel de platină, atît ! Cotoaibă e-n gazdă la dumneata ?

— Este, da' tu cum ai aflat, că-n ziare n-a apărut nimic ! ?

— Nașule, degeaba stai în centru, zău așa !... Da' jurnalu-ăsta l-a tipărit mama-mare ? *I'am sorry*... Îi întinse numărul de dimineață al *Evenimentului*. Dar nici un gazetar n-a trecut pragul secției, iar în casa Catargi s-a stabilit să se păstreze discreție deplină. Privi titlul, și

poza gardianului Atanase... alături de una mai veche a lui Cotoaibă. Deci gardianul nu-şi ţinuse gura ! Ziarele de ieri nu pomeniseră nici un cuvînt iar comisarul era hotărît să nu primească nici un reporter.

— Bine, ăsta e ziarul de azi dimineaţă, dar tu i-ai spus lui Gică de ieri. Ia zi, finule, de unde ştii ?

— Treburile astea transpiră repede. Dar pot să-ţi spun, nu e nici un secret. Se vede c-ai plecat de mult din mahala ! Păi Atanase gardianu ăsta, nu e frate cu Fane Birjă ? Te-ai prins ?

— Aşa e, finule. Cu poreclele astea uiţi cum îl cheamă pe om. Fane Birjă... adică Ştefan... cum ai fi tu Tinel Americanu... adică Costin Dănescu... ai nume a-ntîia Tinele !... Hai că mi-ai dat o palmă în meserie ! Acum, Tinele, pui totu' pe hîrtie, ca să-l luăm de gîlci pe Cotoaibă de unde are bani ! Domnu' comisar crede că ăsta a primit o arvună de la careva, pînă să se pună pe roţi !

— Adică... să mă bag singur în bucluc ? i-o tăie Americanu.

— Ce bucluc ?... Păi eu care ţi-am pus pirostriile, să-ţi pun brăţări acum ? Fii cuminte !

— *O.K.* naşule ! Dar dacă eu scriu aşa şi pe dincolo, că i-am cîştigat banii, şi... daravelele alea... astea nu se-ntoarce ca corp delict... şi eu am topit delictu' ! De unde să-i scot ?

— Aşa ?... Miercănuş lovi cu piciorul în lighean, şi acesta aproape se vărsă. Cine te-a scăpat Tinele, prima oară de brăţări ? Ai uitat ? Eu, prostu de Valerică, eu, tăntălău', că dacă mi se rupea de şmecheri şi călcam pe cadavre eram cineva acum în Prefectură ! Aşa-mi trebuie !

— Naşule, n-o lua şi mata de capital ! sări Americanu. Am zis aşa, că vezi şi dumneata... am copil de crescut... da' nu vreau să te jignesc ! Mai bine ascultă colea ce-ţi spun, că a doua oară nu mai spun ! Fii atent ! Eu cu Iabraşu şi cu Fane Birjă fac tovărăşie. Am băgat bani în nişte bărci pe bălţile astea la Mogoşoaia, la Buciumeni, Crevedia... Am nişte ţigani care bagă coadă-n gîrlă după peşte, scoici, raci, pe care-i dăm pe la localuri de lux, pe la pensiuni de obraze subţiri, înţelegi ! Delicatese... Ieri dimineaţă am livrat marfă la pensiunea *Balentti*.

Acolo la pensiune stă una Zorica, artistă de varieteu, muieruşcă nostimă. Aia e dama lui Cotoaibă.

— Ce zici, ea e ? Miercănuş îi întinse o fotografie.

— Ea e, încuviinţă Americanu. Ia zi, naşule, e amestecat şi Baronică în chestia asta ?

— N-am nici o dovadă. Doar ştii că-n cele mai multe pungăşii pe care le-a făcut Cotoaibă n-a lipsit Baronică ; şi nu numai el, şi Radu Puştiu, Cîrjaliu... Deocamdată Baronică, şi-a luat tălpăşiţa de la vechea adresă, dar o să i-o dibuim noi ! Ai vreo idee ?

Tinel Americanu surîse enigmatic, scuturînd tacticos scrumul.

— Ar fi ceva... dar dumneata mă pui să-ţi dau pe hîrtie... şi mie nu-mi trebuie încurcături !

— Tinele, eu am şi uitat dacă-ai jucat „popa prostu" cu Cotoaibă, dacă i-ai luat paralele, treaba ta ! Principalu' e că ştiu că a avut ce să piardă !

— Bine, se hotărî Tinel, trecîndu-şi mîna peste mustaţa blond-roşcată. Îl ştii pe Mitică Sifonaru ? Aşa. Fi-su Sile e băiat de serviciu la pensiunea *Balentti ;* săptămîna asta a fost de noapte. Joi noaptea, destul de tîrziu, cică l-ar fi zărit pe Baronică ieşind din camera Zoricăi. Crede că era beat, aşa zice, că Baronică nu se ţinea prea bine pe picioare. Asta l-a cam mirat. El ştie că Baronică nu pune limba pe băutură. Mai ştii unde stă Mitică Sifonaru ? Dacă te duci acu îl găseşti precis pe Sile acasă. Şi eu trec, naşule, pe la pensiune, destul de des. Eu îi livrez lui Nadler coaforu lipitori. Am tocmit o ciurdă de puradei care mi le scoate din Ciurel !

*

Comisarul-şef Arnăutu ascultase raportul lui Bretan reprimîndu-şi, cînd şi cînd, cu mîinile-i mici şi îngrijite, cîte un căscat, căci acesta era ceasul în care picotea de obicei în adîncimea moale ca de mănuşă a fotoliului. Încuviinţa la scurte intervale, sau îşi exprima dezacordul, ciocănind încetişor cu creionul în cristalul biroului, pentru a-i întări celuilalt senzaţia că e foarte atent, dar acum,

mai mult ca sigur, încerca să-şi imagineze dulcea înfăţişare a săptămînii ce avea să urmeze Îl chemase pe Bretan pentru a-i da instrucţiunile necesare, informîndu-l :

„Domnule Horia — folosea numele mic în momentele de relaxare — plec într-o misiune, spusese, arătînd în sus cu degetul mare — gest ce simboliza Prefectura Generală, şefii cei mari —, o misiune specială, însuşi ministrul adjunct m-a chemat la telefon". Urmărea efectul celor spuse, dar Bretan îl privea de parcă ar fi fost firesc ca Arnăutu să fie solicitat de ministru.

„Să faci anchetă, acum pe canicula asta, zău domnule Horia, mi se pare o crimă ! Auzi unde... tocmai la Constanţa !" Aşa se deghizau escapadele organizate de inspectorul Sturzu din Prefectura Generală, bun amic cu Arnăutu, cu care-şi mai pigmentau, în sezon, monotonia unui Bucureşti toropit.

— Percheziţiile domiciliare n-au scos nimic concludent la iveală. Doar o bunăstare neobişnuită pentru nişte indivizi fără slujbă. De pildă, garderoba lui Cotoaibă e uimitoare. În ceea ce-l priveşte pe Radu Puştiu, se pare că n-are de-a face cu spargerea. E într-un sanatoriu de tuberculoşi, într-o stare gravă. Mai suspect pare Baronică. Avem deja unele dovezi că erau aproape nedespărţiţi. Miercănuş a cercetat prin Crîngaşi acum dimineaţă. Susţine că arestatul, Cotoaibă, ar fi pierdut o sumă destul de mare la pocher, într-un local de-acolo. Baronică nu mai locuieşte acum la vechea adresă, trebuie căutat. Ar mai fi Cîrjaliu, tot un fost complice. În trecut împreună au dat cîteva lovituri destul de abile !

— Chestiuni asemănătoare? îl întrerupse comisarul-şef.

— Nu. Escrocherii cu bijuterii şi două spargeri la case de bani, fără obiecte de artă. Un jaf asupra unui casier, ultima dată.

— Mda, mormăi încet Arnăutu, şi de Cîrjaliu, ce se ştie?

— E singurul care are o slujbă. Lucrează la Hipodrom, la biroul de pariuri. S-ar putea să nu fie implicat. Dar, repet, multă vreme au operat împreună. În buzunarul unui costum de-al lui Cotoaibă am găsit mai multe buletine de curse, prospecte, programe. Poate fi o coincidenţă. Miercănuş a identificat-o de asemenea pe iubita lui Cotoaibă,

care e... artistă, dansatoare la *Trianon*. Locuiește la pensiunea *Balentti*. Ar mai fi ceva. Există un puști angajat în serviciul de noapte al pensiunii care declară că l-ar fi văzut în noaptea de joi spre vineri, pe Baronică, ieșind din camera amantei lui Cotoaibă. I s-a părut că era beat, Baronică se cam clătina.

— L-o fi îmbătat glonțul lui Panaitoff, zîmbi Arnăutu. Așa deci, după ce-a scăpat, a trecut și pe la fată, să-i ducă vestea !

— L-am trimis pe Săvulescu să cerceteze la pensiune.

— Pensiunea doamnei Delia Balentti, șopti Arnăutu ieșind din amorțeală. Ochii săi mici, vioi ca boabele de piper străluciră o clipă.

— Ei drăcie ! exclamă ușor ca un suspin. Să susții o asemenea „partitură", trebuie să fii mai mult decît un cetățean onorabil. Nu e de nasul oricui !

— De punga oricui, mai bine zis ! Vă puteți închipui cît costă o asemenea relație ?

— Da, domnule Horia, madam Balentti... încarcă cam mult devizul. Mă mir, însă, că un tip cum e Cotoaibă e admis acolo ! Știam că patroana e sensibilă la numele și reputația clienților, nu numai la conturile lor.

— S-au cam dus mofturile astea. La începutul războiului nu admitea nici prezența ofițerilor germani, dar acum nici nu se mai pune problema... Bani să aibă !

Arnăutu se uită la ceas și începu să dea semne de nemulțumire. De zece minute mașina lui Vizante trebuia să sosească. Mai avea să treacă pe acasă și spera ca, pornind pe la două jumate, să ajungă la Constanța înainte de căderea nopții. Se lăsă adînc în fotoliu.

— În definitiv, domnule comisar, ce crezi despre toată povestea asta ? Unde crezi că se termină ?

— Nu știu, de fapt, unde începe, răspunse Bretan neluînd în seamă tonul sec cu care fusese pusă întrebarea.

— Hai, fii sincer, presupui într-adevăr că e vreo legătură între această... parodie și loviturile gangsterești date colecționarilor ?

— Bateți cam departe ! îi răspunse evaziv Bretan. Nu reiese pînă în această fază o atare legătură. Cel mult, nu se explică luxul lui Cotoaibă și traiul său pe picior mare,

nu e clar cui intenționa să plaseze pînzele, cum au pătruns în casa consilierului...

— Parodie, operetă, asta e ! i-o tăie și mai sec Arnăutu, fără ca totuși să ridice glasul. Totul e caraghios. Inclusiv felul în care Cotoaibă a fost arestat. „Arestat" de un șofer ! E la modă să se fure opere de artă. Și găinarii vor să țină pasul !

Se ridicase sprinten din fotoliu, încheindu-și din reflex nasturii vestonului. În dreptul ferestrei făcu o piruetă, ridicîndu-și mîna stîngă cu arătătorul îndreptat spre Bretan ce rămăsese imobil în scaun.

*

Agentul Săvulescu avea un fel de a se încrunta, încît fața-i mică, osoasă ca un pumn, cu aerul unei păsări la pîndă (poate datorită ochilor ușor depărtați), devenea dintr-o dată rece și dură. Agentul purta de obicei costume croite larg, închise la culoare de regulă, ce fîlfîiau în mersu-i săltat, fără să atîrne pe el, ca de împrumut. Îi ghiceai trupul colțuros, croit parcă numai din muchii și unghiuri, uscat, aproape pietrificat. Miercănuș și-l închipuia ca pe o împletitură de oase tari, aproape minerale, mușchii lungi, ca pastrama din galantare, legați în plasa tendoanelor elastice și groase cît vîna de bou. „E puternic ca o vită, domnule, e ca diamantul ! Poți să tai geamuri cu el", spunea cu admirație Miercănuș care-l prețuia în sinea lui foarte mult. Miercănuș era convins că din acest aluat ar trebui plămădit orice polițist din lume. Adică un polițist din născare, nici mai rău nici mai bun, ca om, dar un mecanism cinstit, ferm și eficace ca o pereche de cătușe. Criteriu obligatoriu într-o meserie în care „n-ai mamă, n-ai tată" — completa Miercănuș în sala de raport, agenților — ci doar „lege și șefi, așa cum da Dumnezeu și regele" !

Pensiunea *Balentti* avea fasonul unui hotel în toată regula. Unul din acelea în care domni corpolenți și doldora de bani intră pe furiș la braț cu cîte o fetișcană, căreia îi deschideau un inevitabil cont secret. Aici locuiau manechine, artiste de varieteu și de la Revistă, mai toate

hrănite de materna doamnă Balentti cu iluziile promisei fericiri de a ajunge fiecare, într-o zi, „doamna cutare".

Săvulescu intrase degajat, nu înainte de a-l fixa pe portarul mătăhălos, plesnind în uniforma-i verde cu fireturi.

— Salut, galonatule !

— Domnul ? întrebă acesta răguşit, nelăsînd ziarul decît cu vreo cîţiva centimetri mai jos, intrigat de apariţia individului.

— Patroana este ?

— Nu, nu este, răspunse deloc intimidat, deşi intui rapid că celălalt miroase a poliţist.

— Nici pentru poliţie nu e ? coborî agentul tonul, plimbîndu-i legitimaţia scoasă rapid ca un as din manşetă.

— Nici pentru bunul Dumnezeu, se arătă nepăsător portarul reluîndu-şi lectura.

Fără să-şi arate nemulţumirea faţă de ostilitatea portarului, Săvulescu îşi roti privirea prin holul elegant, împodobit cu reproduceri după Boticcelli (destul de izbutite la prima vedere, dacă n-ar fi fost excesul de roz cu care ocazionalul pictor însiropase carnaţia madonelor şi nimfelor). Mobilă lustruită şi bine păstrată, sfeşnice de bronz şi cositor, măsuţe şi canapele stil sau imitaţii, un pian negru uriaş. „E cam puţin pentru un muzeu, dar cam prea mult pentru un hogeag de curve". Aprinzîndu-şi o ţigară, încercă să-şi imagineze cam cît e de mare cîştigul patroanei dincolo de sclifoseala faţadei. Cu aceeaşi flacără a brichetei aprinse un colţ al ziarului în spatele căruia portarul se făcuse n-a vede, n-aude. Cînd simţi fumul, acesta sări neobişnuit de sprinten pentru statura sa, cuprins de panică. Îl mototoli, reuşind să stingă flacăra, perplex.

— E cam plictiseală aici la voi, şoricelule, îl mustră cu degetul agentul.

Portarul bodogăni ceva printre dinţi, neştiind ce atitudine să ia.

— Pentru franzela care o mănînci aici, trîntore, adăugă liniştit, ar trebui să fii mai atent cu oamenii legii ! Scoase apoi rapid fotografia fetei.

— Persoana este ?

— Da... dar nu cred să se fi sculat, îngăimă indispus.

— La ce cameră stă ?

— Camera 8, etajul întîi.

— Aşa, brotăcel ! Ţine doi lei să-ţi iei *Dimineaţa copiilor*, dacă tot te-am păgubit.

Urcă scările, sprinten, două cîte două, cu hainele fluturînd. Se opri şi mai privi o dată spre portar :

— Tot o să dai în mintea copiilor cu slujba asta !

Covorul lung şi moale îi înăbuşi paşii. Văzu un 8 dintr-un email albastru. Bătu autoritar, ca la telegraf, cu degetu-i ciolănos, cum bătea pe vremuri bunicul său telegrafist la gară. Auzi în sfîrşit un zgomot, ceva ce semăna a arcuri de somieră, un fel de oftat, paşi tîrşiţi.

— Cine e ? întrebă o voce uşor somnoroasă cu inflexiuni leneşe.

— Telefonista trei ! răspunse agentul îngroşîndu-şi vocea.

— Cine e ? reveni vocea intrigată, după o scurtă pauză.

— E lupu, fetiţo ! adică poliţia, şi deschide odată !

— Aşteptaţi un moment, i se răspunse nesigur.

— Îţi recomand să nu sari pe fereastră. Prietenului meu de afară nu-i plac astfel de glume. Rînji.

După două minute lungi uşa se deschise încet. Din penumbră, un chip trandafiriu, deloc somnoros, îl privea cu ochii miraţi. Palma calculată a agentului îi plesni rapid obrazul. Uluită, dîndu-se înapoi, scoase un ţipăt scurt, dar ager. Săvulescu îi astupă imediat gura şi-o îmbrînci spre interior ca pe un fulg. Miza întotdeauna pe surpriză şi acţiona mai ales cînd de faţă nu se aflau martori.

— Unde e ? întrebă crunt. O a doua palmă o azvîrli pe canapeaua din colţ, înainte de a răspunde.

— Unde e ? repetă apăsat poliţistul, aplecîndu-se către chipul îngrozit al fetei, aproape să-l atingă.

— Ce, ce să fie ? abia articulă, acoperindu-şi cu palmele obrajii.

Săvulescu simula furia, de parcă ar fi avut cu fata o răfuială personală, dar ochiul rece, interior, analiza, aproape simultan, atît reacţiile fetei, cît şi încăperea.

— Știi tu, putoare ! Joci pe somnorica neștiutoare, dar ții terța la borfași ! Ai dat de dracu, scumpo, poți să-ți iei adio de la cotețul ăsta de lux, de la miniștrii tăi și de la tot ce ți-e drag ! Lîngă chiuveta nichelată, pe o spirtieră, trona un ibric cu cafea, gata să dea în foc. Agentul o salvă tocmai la timp. Turnă în două cești, fără să verse nici măcar un strop. Acum era momentul să schimbe tonul. Se întoarse liniștit cu cafelele în mînă, luînd o expresie calmă, dar care păstra încă ceva amenințător, ceva mult mai periculos decît furia cu care atacase înainte. Un fel de zîmbet îi subție buzele cînd, aproape cavalerește, depuse ceștile pe măsuță.

— Una pentru mine, una pentru tine. Sper că i-ai pus puțin zahăr. De altfel, pentru tine, n-are importanță, căci am să ți-o administrez peste obrăjorul tău de porțelan.

Fata scoase un suspin de groază. Cafeaua fierbinte desfigurează iar cel ce i-o propune atît de liniștit pare capabil s-o facă.

— Dar... ce-am făcut... domnule ? Vă rog, ce-am făcut?

— Ai dat de dracu, nu ți-am spus ?

Tonul sunase aproape prietenos. Urmă confidențial :

— Pe băieți i-am priponit. E rîndul tău acum.

Mulțumit, Săvulescu ridică ceașca și sorbi cu plăcere din cafeaua fierbinte, ca și cum s-ar fi aflat cu adevărat într-o vizită galantă.

— Te pricepi, o gratulă, privind-o binevoitor. Am ordin să fac percheziție și să te ridic. Cineva „a uitat" ceva la tine. E nevoie chiar să fac percheziție ? Știi bine ce caut. Și trebuie să mai știi și *cine* va veni după ele.

Zorica Mattara își mai revenise, dar omul îi inspira groază, chiar dacă, acum, răsfoia, ca un vizitator destins, o revistă de pe măsuță. Se ridică ezitînd și se îndreptă spre șifonierul alb, uriaș. Extrase dintre cearșafuri un pachet.

— Eu, domnule polițist, n-am nici o vină. Aș minți dacă aș spune că nu știu ce e aici. O să vă spun, n-am nici o vină. În genere mă interesează prea puțin cu ce se ocupă... prietenul, dacă este plăcut și galant, mă înțelegeți ?

— Cotoaibă e un galant ? întrebă Săvulescu cu prefăcută naivitate, desfăcînd cu grijă pachetul. Pînzele con-

silierului erau acolo. Drept răspuns, fata scoase ostentativ dintr-un alt colţişor al şifonierului o casetă maronie, ornată cu firişoare şi floricele din argint.

— Aici sînt toate cadourile şi banii pe care mi i-a oferit de cînd ne cunoaştem. N-am nevoie de ele. Am să vă spun tot ce ştiu.

— E mai bine să scrii. Pe urmă mai stăm de vorbă. Din buzunarul hainei extrase două file împăturite şi un stilou argintiu.

— Nu apăsa şi scrie mai pe dreapta, o dădăci grijuliu.

(Vizita lui Baronică din noaptea spargerii :

...Revistele, vara, mai ales la grădină, erau slabe, istovite. Repertoriul simplificat, nimic nou ; se rîdea în silă, se fluiera, se fuma, oamenii erau arţăgoşi şi grosolani. Zorica ajunsese acasă cu o insuportabilă durere de cap. Era intrigată de absenţa lui Niki Cotoaibă cu care urma să se vadă după spectacol. „Nu aprinde lumina !“ auzise un glas şuierat. Un miros greu, necunoscut şi această voce poruncitoare, pe care cu greu o asemui ca fiind a lui Baronică, prietenul lui Niki. Zorica trase storurile, apoi aprinse mica veioză. „Am intrat prin spate, pe la gunoi, am stat acolo mai bine de două ceasuri“. Baronică zăcea răstignit pe canapea ca o pasăre de pradă, rănită, jigărită. Nasul ascuţit, coroiat, ochii sticloşi, dilataţi de durere. Fulgarinul era închegat într-o pată scorţoasă în dreptul umărului stîng, iar mîna-i atîrna inertă. „Ce porcărie stupidă !“ oftă, apoi leşină instantaneu. Zorica nu ştia ce să facă. Era sigură că s-a întîmplat o nenorocire. Absenţa lui Niki Cotoaibă de la întîlnire, acum Baronică rănit, hăituit. Rana din umăr arăta groaznic, umărul părea zdrobit, dar sîngerarea se oprise. Îşi simţea stomacul palpitîndu-i în dreptul gîtlejului uscat, în timp ce-l bandaja. „Trebuie s-o uşchesc, şopti Baronică, revenindu-şi puţin. Încercă să se ridice, dar durerea îl ţintui la loc. Ce porcărie !... Ce ghinionu dracului ! Cred că Niki e acum la poliţie...“ La poliţie ? întrebase surprinsă, dar Baronică nu-i dădu nici o explicaţie. Zorica îşi aminti că în fundul unui sertar mai avea cîteva fiole de morfină. Sparse una pe care o turnă în paharul de coniac. Abia

după ce-şi mai reveni bărbatul îi atrase atenţia asupra tablourilor. „Astea rămîn la tine. Trimit eu pe cineva să le ia, dacă n-am să pot veni eu. Să nu sufli o vorbă !")

— Semnează.

Zorica Mattara nu se grăbi. Ridică cele două pagini ale declaraţiei.

— Mie ce garanţii îmi oferiţi, domnule poliţist ?

— Văd că te-ai tăiat ca maioneza. Ţi-e frică de Baronică ?

Fata încuviinţă. Din nou frica pusese stăpînire pe ea.

— Pentru turnătoria asta Baronică te poate lichida. O ciupi familiar de obraz. Din partea noastră astea sînt garanţiile. Îi arătă cătuşele, care clincăniră sinistru.

— Baronică e un tip care nu glumeşte, îngăimă fata mai departe. Ajutaţi-mă, spuneţi-mi ce trebuie să fac, aţi văzut, nu v-am făcut greutăţi ! Ce să fac ?

— Nimic special. Să-ţi joci rolul mai departe. Adică, n-a fost poliţia aici, nu ştie nimic de tablouri... ai priceput ? O să punem supraveghere să vedem şi noi cine va veni după pachet. O să avem grijă să nu păţeşti nimic.

În vaza de cristal se legănau trei trandafiri, Săvulescu rupse unul şi-l prinse la butonieră. Ieşi fredonînd ca un amant care tocmai s-a desprins din braţele iubitei. Coborî sprinten, aranjîndu-şi cravata din mers, privindu-se în oglinda uriaşă din hol. Îi dădu un ghiont portarului, făcîndu-i complice cu ochiul :

— Se petrece straşnic la voi, bunicule ! Ai idee unde e un telefon ?

*

— Excelent, domnule Săvulescu, rosti Bretan. Sigur, aşa. Tablourile rămîn la ea. Rămîi prin apropiere. O să trimit pe cineva să preia supravegherea. Foarte bine. Vii apoi aici de urgenţă. Aşează telefonul în furcă. Pe unde putea fi Miercănuş ? Îşi aminti că s-a dus la arhiva cazierelor. Îl chemă pe Varlam.

— Adu-mi te rog arestatul de la „specială".

Cînd păşi în încăpere, chiar şi aşa pleoştit şi fără chef, Cotoaibă rînji, încurajat de expresia senină a lui Bretan, dar mai ales de faptul că-l găsi de această dată singur.

— Deşi am motive să fiu bine dispus, n-am chef de conversaţie. De la ultima noastră rundă lucrurile s-au mai modificat.

Nici un muşchi nu i se clinti pe faţă, căci spusele lui Bretan erau, înainte de toate, chestiuni de rutină.

— O să-i pregătim şi lui Baronică o celulă, dragule. Ai văzut că am aflat cu cine ai operat ?

Dar Cotoaibă nu dădea nici un semn că l-ar interesa spusele comisarului.

— Te amăgeşti, domnule, cu tăcerea asta încăpăţînată, în loc să încerci să te ajuţi. Eşti singurul — îi spuse cu subînţeles — în măsură să-ţi faci un bine. Deci ai operat împreună cu Baronică. El a reuşit să se pună la adăpost deocamdată şi-şi linge rănile prin cine ştie ce bîrlog. Chiar aşa. Îşi linge rănile, nu e o figură de stil. Şoferul consilierului a tras destul de bine cu pistolul, pentru un amator. Ştii unde a făcut o haltă Baronică înainte să se dea la fund ? Făcu o pauză, dar Cotoaibă rămase la fel de impasibil. A trecut pe la pensiunea *Balentti*, pe la prietena ta Zorica Maltara. A trecut, i-a lăsat tablourile sustrase în păstrare şi a dispărut.

— Fata n-are nici un amestec, ripostă cu vocea răguşită, calm, ştiind că nu riscă nimic cu această afirmaţie.

— Ei, iată un lucru pe care fata nu-l poate dovedi. Legea spune clar : Orice obiect de proveniență dubioasă, care face obiectul unei infracţiuni, dacă nu e predat în cel mai scurt timp poliţiei, se consideră delict de tăinuire şi complicitate. Or, tablourile ni le-a predat presată de oamenii noştri, nu de bunăvoie... şi nici în timpul prevăzut de lege, reveni comisarul.

— Pot să văd şi eu tablourile ? îl întrerupse Cotoaibă.

— Ai o părere cel puţin bizară despre instituţia noastră. Cum putem scoate momeala, cînd am întins acolo un pripon de zile mari ?

— Nu cred, sări dintr-o dată Cotoaibă. Încercaţi să-mi plasaţi mie momeala, dom' şef ! Nu poate fi adevărat ! E ticluită, e ticluită !

Comisarul îl privi cu un fel de mulţumire, căci calmul arestatului începea să se clatine.

— N-ai să crezi niciodată în cuvîntul unui comisar, dar probele sînt probe şi-n faţa lor n-o să ai încotro. Pe culoar se auziră vorbe nedesluşite, uşi trîntite şi apoi un ciocănit grăbit.

Apăru Săvulescu cu pălăria în mînă, încruntat şi precipitat.

Puse pe birou declaraţia Zoricăi Mattara şi alături, dintr-o batistă scrobită, extrase cîteva bijuterii ce nu păreau de duzină. Comisarul le admiră cîteva clipe ; abia dacă aruncă o privire asupra declaraţiei.

— Zorica Mattara a spus că se lipseşte de ele, dacă provin din treburi necurate.

— Cînd corabia se scufundă... se aruncă orice lest peste bord ! replică Bretan. Domnişoara vrea să scape cît mai curat din toată povestea asta. I se adresă lui Cotoaibă : N-a fost prea delicat din partea asociatului tău, Baronică, mai ales că a şi ameninţat-o cînd a plecat !

Comisarul citi cu voce tare declaraţia Zoricăi Mattara, ce atesta fără dubiu complicitatea lui Baronică. Îl privi stăruitor pe arestat.

— E clar, nu ? După cum vezi, complicele e identificat, corpul delict există, martorul de asemenea... Ia zi acum, cui trebuia să predaţi tablourile ?

— Nu ştiu, domnule comisar. Era aranjamentul lui Baronică.

— Deci Baronică e şeful ?

— N-am spus asta, dar el mi-a propus treaba, eu doar am făcut ce a zis el. Comisarul cunoştea asemenea manevre. Întotdeauna cel prins voia să pară doar un simplu executant.

— El a venit, mi-a zis că are un pont gras.

— Ai primit vreun aconto ?

— Nu. Urma să primesc totul după aceea.

— După aceea... cînd ? insistă comisarul, aprinzîndu-şi o ţigară. Ce garanţie aveai că nu vei fi înşelat ?

Cotoaibă nu răspunse imediat. Se foia şi comisarul înţelese că murea de poftă să fumeze. Se prefăcu însă că nu pricepe.

— Care era partea ta ?

— Nu era o sumă fixă. Urma ca Baronică să se tocmească.

— Cu cine să se tocmească ?

— ...Nu-l cunosc, vă rog să mă credeţi, cu persoana cu care aranjase el.

— Deci clientul a comandat marfa, iar voi, după cum zici, mai precis Baronică urma s-o predea. Dar cum se explică luxul ăsta, şifonierul tău garnisit şi celelalte cheltuieli ale tale, dacă n-aţi primit nici un avans ?

— Am cîştigat la curse, la pariuri, am mai ciupit pe la jocuri. M-am descurcat.

Bretan îi făcu semn lui Săvulescu. Acesta se ridică şi dintr-un alt buzunar scoase o hîrtie. Era o listă de cheltuieli ce se ridica la aproximativ o sută de mii.

— Fără să mai punem la socoteală bijuteriile şi celelalte, întări Săvulescu la fel de posomorît.

— Nu e chiar un fleac. Unde mai pui că te-ai mutat într-o casă cu o chirie pipărată chiar şi pentru leafa unui comisar ! Apropo de casă, lăsînd la o parte că e scumpă, mai e ceva. Cineva a intervenit să fii găzduit acolo ? Cartier onorabil, casă onorabilă. Cine a făcut-o ?

— A fost ideea lui Baronică. A zis : „Cum ne mai punem pe picioare ne luăm tălpăşiţa din ţigănie, şi ne aranjăm într-o casă boierească, unde nu bate la ochi". Îmi spunea că are planuri mari şi trebuie să ne mai schimbăm felul de viaţă.

— După cîte înţeleg, Baronică a avut o sumă bunicică cu care a început toate aceste schimbări ?

— O fi avut el ceva... acolo, de unde să ştiu eu ? Mie nu mi-a dat nici un ban. El s-a ocupat de toate.

— E chiar aşa de secretos Baronică ăsta ? întrebă ironic comisarul arătîndu-se foarte răbdător la tot ce îndruga Cotoaibă. Era însă şi asta o tactică. Principalul era că arestatul începuse să vorbească. Să spună ce vrea el şi cum vrea el. E imposibil ca undeva să nu existe o nepotrivire, ceva care nu-i în regulă. Cotoaibă mînţea însă cu neruşinare. Una ştia foarte bine : „Prindeţi-l pe Baronică, să vă spună el mai multe. El e inspiratorul, cel cu iniţiativa, eu nu ştiu nimic".

— Şi cam cît cîştigaţi voi la jocuri ?

— Nu-mi amintesc exact... dar cîştigam destul.

— La *Fraeru* cum a fost ?

— Acolo am pierdut, am pierdut mult, răspunse Cotoaibă convins că amestecul sincerităţii cu minciuna dă întotdeauna bune rezultate. Am pierdut cam cinci-zece mii, bani gheaţă.

— E o sumă, aprecie Bretan, dar mie mi s-a spus că e vorba de treizeci de mii.

— S-au lăudat şmecherii ! Nu eram nebun să arunc atîţia bani.

— Jocul e joc, e patimă, Cotoaibă, nu te aşezi cînd vrei şi te ridici la fel. Acolo se joacă pe curăţate, nu e pocher de Revelion la cinci bani. Dar ia zi ! Pe vremuri, tu cu Baronică făceaţi echipă şi cu Cîrjaliu. Ce mai ştii despre el ?

— S-a dat la fund, replică cu dispreţ exagerat Cotoaibă. L-am întîlnit la hipodrom, are familie, puradei... s-a lăsat de meserie.

— Nu v-a ajutat cumva la completarea buletinelor ?

— Nici vorbă ! Se face chiar că nici nu ne cunoaşte.

— Ai auzit vreodată de cai „mascaţi", de curse trucate?

— Tot ce se poate, răspunse senin Cotoaibă, dar personal n-am habar de aşa ceva. Eu am mizat pe cai cunoscuţi. Mă pricep.

— Deci, zici că tu şi Baronică aţi rupt relaţiile cu Cîrjaliu ?

— Categoric. Pentru noi e mai rău decît un străin. Glasul lui Cotoaibă avea acea notă de sinceritate, pe cît de fals sunase tot ce îndrugase mai devreme.

— Din cîte ştiu, pe vremuri, Cîrjaliu vă tăia la „meserie". Cel puţin pe tine şi pe Baronică.

— Mai bun nu era, avu arestatul o tresărire de orgoliu, dar nu era lipsit de ştofă. Putea să ajungă cineva, însă e lipsit de caracter, domnule comisar.

— Zi aşa, îmi placi ! Un om o apucă deci pe un drum cinstit şi auzi : n-are caracter !

— Fîs, apostrofă cu dispreţ Cotoaibă. Nu-mi oferiţi şi mie o ţigare, domnule comisar ?

ŞASE

ZIUA DE DUMINICĂ 13 IULIE TREBUIE neapărat notată. Nu în direcţia ghinionului ce-l presupune, ci pentru simplul motiv că ziua a debutat răcoroasă şi înnorată, prima de acest fel din această vară secetoasă.

Privit de departe, Hipodromul aducea cu un carusel de culori vii, în opoziţie cu verdele prăfuit al salcîmilor rari de lîngă tribună, cu cerul lăptos, plat, cu galbenul ca de perie al ierbii. În ultima vreme cursele erau programate destul de neregulat, fără reclama bineştiută, pierzîndu-şi mult din farmecul de altădată. „Altădată" nu era atît de departe... dar întotdeauna evenimentele grave trasează un hotar adînc între ore, zile, săptămîni. Trecutul seamănă cu imaginea privită printr-un binoclu întors. A fost ieri, acum o lună, acum zece ani... E un timp căruia sufletul, mintea îi dau valoarea şi sensul, desemnat banal prin : „înainte de rebeliune, după rebeliune, înainte de război... înainte... după..." Privind sporovăiala, zîmbetele şi ocheadele femeilor, cu greu puteai crede că undeva, departe, în necunoscut, mor oameni la fel de dornici de o duminică răcoroasă şi plăcută.

Femeile, ostentativ elegante, afişau o bună dispoziţie uşor stridentă, rotindu-şi capetele de o sută de ori împrejur, amuzîndu-se de orice fleac. Hipodromul este mai cu seamă un prilej de etalare a noilor toalete, a maşinilor sport, a amanţilor de sezon, a căţeluşilor frizaţi şi adesea mai aristocratici decît înşişi stăpînii. La o privire mai atentă o anume nervozitate le accelera gesturile, mişcările, ţigările erau fumate rapid, sau doar pe jumătate, bărbaţii consultau des ceasornicele aruncînd priviri furişate neliniştite. O lume care părea grăbită, deşi mai era destul timp pînă la ora începerii. Aceeaşi neliniştе se putea citi şi pe chipurile celor cîţiva proprietari de cai, ce discutau mai la o parte, în timp ce oamenii lor plimbau caii, în pas domol. Caii atingeau arareori cu boturile umede iarba ţepoasă, ofilită, şi atunci ridicau brusc capetele. Nu prea departe de tribuna centrală se afla bufetul — o clădire din scînduri, vopsită în alb, cochetă, aducînd a ca-

bană, avînd în față o mică terasă, cu cîteva mese. Majoritatea amatorilor de bere preferau să stea în picioare mai la o parte, discutînd cu aprindere pe marginea programului, a cailor favoriți, a noutăților, a jocheilor.

Prin vălmășagul multicolor se putea observa un număr mare de uniforme. Cei mai fercheși erau ca-ntotdeauna ofițerii de intendență. Ofițerii germani prezenți stăteau mai la o parte, în fața unui cort portocaliu, adus special pentru ei. Două fete blonde, în șorțulețe verzi, scrobite, le serveau berea în pahare înalte îmbiindu-i să guste și sandvișuri.

Comisarul se așezase la una din mesele bufetului. Absent, răsfoia programul curselor sorbind cu înghițituri mici din halba abia începută. O listă destul de pestriță de nume — unele noi, necunoscute, cum erau : Feriga, Diamant, Hera — alături de gloriile sezoanelor trecute : Fulger, Pumnal sau Victoria, fără să mai socotească caii „de umplutură".

Cu cîteva momente înainte, undeva în mulțime, remarcase silueta elegantă a lui Cîrjaliu. Discuta cu unul din proprietarii de cai, notînd ceva într-un carnet. Trecuse sprinten la numai cîțiva metri de masa comisarului, pierzîndu-se undeva în spatele tribunei.

Pe Bretan întotdeauna l-a intrigat asocierea dintre Cîrjaliu și ceilalți. Dacă Baronică și Cotoaibă, prin brutalitate, lăcomie și impertinență se asemănau, despre Cîrjaliu se putea afirma că e plămădit din alt aluat. Lăsînd la o parte studiile, avea un fel de a se purta civilizat, politicos, curtenitor. O anume inteligență și volubilitate ți-l făceau simpatic și plăcut imediat. Ispășise răbdător pedepsele, convins, în adîncul ființei sale, că n-are ce reproșa legii și legiuitorilor. Orice acțiune o privea ca pe un joc. Iar orice joc are reguli. Singurele reproșuri și le făcea sieși, dacă nesocotise conștient sau nu regulile jocului.

O oarecare agitație îl făcu pe comisar să ridice privirea. La început nu pricepu prea bine ce se-ntîmplă. Un grup de curioși se-mbulzea în direcția intrării. Se ridică și văzu o mașină sport, un model ultramodern *Mercedes-Diana* ce încerca să-și facă loc pe lîngă celelalte. La volan

se zărea o fetişcană. Manevra uşor, strecurîndu-se cu abilitate. Totuşi spaţiul se vădi destul de strîmt. Înciudată, fata se retrase cu spatele, apoi, în mod neaşteptat, repezi maşina înainte. Un zgomot înfundat, urmat de exclamaţii. Deşi destul de solid, *Pakardul* în care intrase se turti rapid în spate. Fata îl lovise cu un fel de furie, intenţionat, nici vorbă ! Alături, se agita un bărbat brunet, elegant, vizibil şocat de gestul fetei. Pe bancheta din spate, un bătrîn drept şi nemişcat, în persoana căruia Bretan recunoscu pe bătrînul George Şerban-Comăneşti. Bărbatul în costum alb de lîngă fetişcană nu putea fi altul decît Titi Prinţul. Coborîse şi cerceta locul izbiturii. Fata părea că nu se sinchiseşte prea mult şi-şi aprinsese calm o ţigară.

— E minunată, nu-i aşa, domnule comisar ?

Cîrjaliu se apropiase pe nesimţite şi-l privea zîmbitor. Rămăsese la fel de subţirel, cu aceeaşi privire limpede, verzuie, cu gura senzuală, umedă, dezvelind o dantură regulată şi sănătoasă.

— Ce surpriză, domnule Cîrjaliu ! mimă surprinderea Bretan, strîngîndu-i mîna fină şi molatecă. Ce să-ţi răspund ? Dacă e minunată ? Nu pare trecută de douăzeci de ani. Se spune că e... un gen aparte !

— Mă referam la maşină, rîse domol Cîrjaliu.

— Ei da, automobilul pare s-o eclipseze la prima vedere.

— Păcat, oftă Cîrjaliu cu ochii strălucind ciudat, păcat că asemenea piese intră pe mîna unora care n-au conştiinţa valorilor !

— Crezi ? Mi se pare că numai aceştia le pot preţui cu adevărat, pentru simplul motiv că le stăpînesc.

— Da de unde, lăsă mîna-n jos a dezamăgire Cîrjaliu. Pentru domniile lor, un căţel, un castel, frumuseţea unei maşini sau bucuria unei plimbări cu iahtul au aceeaşi valoare : satisfac capricii ; orgolii. Sînt egale, sînt de fapt nimicuri lesne de abandonat, de stricat. Cît sînt eu de politicos cu femeile, pentru treaba asta i-aş fi tras o palmă.

Spărgînd zidul curioşilor apăruse între timp şi proprietarul *Pakardului* — un bătrînel slăbănog, modest îmbră-

cat, dar băţos. Scotea sunete ascuţite, gesticula, nu se înţelegea ce spune, dar era lesne de bănuit.

— Beţi o bere, domnule comisar ?

— Ştiu şi eu ce să spun, domnule ? Am mai băut una şi nu e nici măcar rece.

— Vă promit o bere veritabilă, insistă Cîrjaliu. Îi şopti ceva chelnerului care dispăru făcînd semn că a priceput. Titi Prinţu îi întinsese bătrînelului ceva ce semăna a carte de vizită, părea că-i zîmbeşte, îl bătu pe umăr şi apoi se întoarse spre un bărbat roşcat, cu favoriţi mari.

— E ajutorul patronului meu, îl informă celălalt, şeful meu direct, domnul Brenner. Cu gesturi largi acesta îl pofti pe Titi Prinţu spre o poartă de fier, vopsită într-un cafeniu deschis.

— O să-i conducă în parcarea oficială. Dincolo de gărduleţ, în pătratul de zgură, dar bine adăpostit de umbra unor duzi, mai era parcat un *Mercedes* gri ce purta însemnele Misiunii germane a aerului.

Automobilul trecu la mică distanţă de terasă şi Bretan avu posibilitatea, timp de cîteva momente, să-i vadă foarte bine pe cei trei ocupanţi. Kailidis părea nervos, dar destul de bine stăpînit. În schimb, fata zîmbea nepăsătoare, ţinînd cu impertinenţă un ţigaret aurit şi subţire între dinţii albi, puţin îmbujorată şi cu aerul celui care a făcut o şotie reuşită. Doar bătrînul Comăneşti, îmbrăcat sobru într-un costum de flanel gri, grav, cu pălăria cu calotă joasă, rămăsese nemişcat şi cu ochii închişi pe jumătate.

— N-ai dreptate, se întoarse spre Cîrjaliu, după ce maşina pătrunsese prin uşa de tablă. Maşina n-arată mai grozav decît stăpîna.

Chelnerul apăru cu două sticle de bere nemţească de cea mai bună calitate.

Încet, încet, îmbulzeala din faţa ghişeelor de pariuri se mai potoli. Oamenii se-ndreptau agale spre tribune. Soseau ultimele maşini şi, cu ele, ultimii întîrziaţi. Un *Dodge* imens, maroniu, aproape nou, dar zgîriat şi prost întreţinut fu parcat destul de neglijent, blocînd alte două maşini.

— Se-anunţă ceva pe cinste ! remarcă Cîrjaliu, înmuindu-şi alene buzele în paharul cu bere. Se uită la ceas, dintr-o dată precipitat.

— V-aş ruga să mă iertaţi acum, domnule Bretan, trebuie să merg să închei situaţia.

Din *Dodge* coborî mai întîi un bărbat înalt, cu o chelie strălucitoare, apoi trei femei frumoase, vesele, ultimele două înarmate cu aparate de fotografiat.

— Clanul Angelescu, rosti Cîrjaliu, ridicîndu-se. Vă pot fi de folos cu ceva ?

— Poate în pauză, dacă ai timp, îi răspunse Bretan.

Două dintre fete, drăguţe, zîmbitoare, o şi luaseră grăbite spre îmbulzeala hipodromului, în timp ce Angelescu rămase cu Wanda Löewensen ceva mai în urmă, gesticulînd larg, rîzînd ca şi cum i-ar fi spus o anecdotă. Comisarul se ridică şi le ieşi în întîmpinare.

— Domnule Horia ! exclamă Wanda, privindu-l cu plăcere. Ce vulpoi ! Mă miram să nu dau de tine acolo unde se strînge tot cuconetul select al Bucureştiului !

Comisarul, la fel de înalt ca jovialul patron al tipăriturilor, îi sărută mîna Wandei. Îi făcu cu ochiul bărbatului.

— Exagerează... Cuconetul select abia la urmă vine !

— O ştii p-aia cu societatea de asigurări şi cu porcul ? îl întrerupse Angelescu, bătîndu-l amical pe umăr.

— Lui să nu-i spui bancuri porcoase, Max ! îl admonestă în glumă Wanda. E un băieţel cuminte. De cînd mă chinui să-l conving să lase meseria asta păcătoasă şi să-l angajez manechin. Ar fi cel mai drăguţ manechin din cîţi cunosc !

Wanda Löewensen (evreică după tată şi olteancă după mamă), oscila între fotografie şi modă, le combina, le făcea la fel de bine şi pe una şi pe cealaltă. Stăpînea un mare atelier foto pe strada Regală, un studio în toată regula, cu personal, şi împreună cu unchiul său conducea o casă de mode în Regina Maria, foarte frecventată.

— După cum aţi parcat maşina, am toate şansele să devin manechin.

— Maşina ta e acolo ? se miră Wanda. Cu atît mai bine, de data asta n-ai să ne scapi, cu siguranţă. Azvîrlindu-şi frumosul păr roşcat rîse ca de o glumă bună, şi-l luă de braţ pe Angelescu :

— Se pare că pe domnul Horia nu-l interesează cursele. O să-l recuperăm, vrînd-nevrînd, la plecare. Hai, că acum se dă startul !

*

În pauză comisarul Bretan bău o cafea neașteptat de bună.

— Chiar nu ești ocupat ? îl întrebă pe Cîrjaliu cînd acesta reapăru.

— Nu v-am zis ? Eu supraveghez doar. Pînă acum un an transpiram și eu în spatele unui ghișeu. Și apropo de asta, v-am văzut cam rar pe aici.

— Nu prea e timp. Altfel, caii mi-au plăcut întotdeauna. Fără nici o legătură, întrebă, privind la cîțiva metri spre locul unde fotografele Wandei imortalizau toaletele protipendadei :

— Ce mai știi de vechii tăi amici, Cotoaibă... Baronică?

— Am crezut că vă interesează caii de rasă, nu gloabele, replică zîmbind Cîrjaliu.

— Nu zic nu, dar cu gloabele astea, la „cursele" de altădată ați prins ponturi grase.

— Treburi îngropate, rosti destul de sec celălalt, făcînd semnul crucii. Am auzit că au încurcături, completă după o scurtă pauză.

— Da. De unde știi ?

— Din ziare. Cu ei nu mai am nici o treabă, dar am rămas în priză. Toată lumea trăncănește. Nici nu știam dacă s-o iau drept bună. Sînt la dumneavoastră, la Sfînta Vineri ?

— Numai Cotoaibă. Pe Baronică îl căutăm.

— Mai devreme sau mai tîrziu tot urmau s-o pățească, rosti cu dispreț Cîrjaliu. Proști nu sînt, mînă mai au și meserie mai cunosc, dar sînt lacomi și primitivi. Le place riscul și sînt încrezuți.

— Și chiar... ați rupt-o definitiv ? se interesă Bretan, privind în continuare agitația zîmbitoare a fotografelor Wandei, care se străduiau să-și ilustreze reportajul monden.

— *Finita la commedia !* Cine întîlnește o fată cum e nevastă-mea se naște a doua oară ! Sînt mai curat acum

decît pruncul din braţele Fecioarei. Viaţa la patruzeci nu e ca la douăzeci, zice şi un cîntecel banal. Mai am şi-un pic de ulcer, un ficat cam şubred...

— Cînd i-ai văzut ultima oară ?

Cîrjaliu se-ncruntă uşor, în semn că făcea eforturi de memorie :

— Ultima oară, ultima oară... repetă spusele lui Bretan. Nu ţin minte cu exactitate, dar aici i-am văzut. Aici la hipodrom i-am văzut. Să tot fie trei săptămîni.

— Au jucat cumva ?

— Da, o sumă bunicică. Cam cît ridic eu aici în două luni, aproximă după o scurtă ezitare.

— Au cîştigat ?

— Doar Cotoaibă se mai pricepe la cai. Cunoaşte mai mulţi proprietari... jochei... e mai consecvent decît Baronică.

— Sume mari ?

— Mai mult ciupeală, dar ultima oară Cotoaibă a cîştigat gras.

Suma indicată apoi de Cîrjaliu putea justifica satisfăcător traiul pe picior mare al lui Cotoaibă.

*

De această dată, caii aflaţi la start erau într-adevăr de clasă. Paul le admira freamătul, neastîmpărul gleznelor subţiri, încă o dată verificate de cîţiva grijulii. Numai nume selecte : Fulger, Năluca, Rîndunica, Fuior, Regina şi Păpădia. Tribunele s-au înviorat brusc. Cota cea mai mare a pariurilor era afectată acestei părţi a întrecerii. Oamenii, transfiguraţi, plini de sudoare urmăreau cu sufletul la gură. Paul pariase pe Rîndunica, aşa cum fusese prevăzut în instrucţiuni. Descoperi în stînga sa un ofiţer de aviaţie ce-şi regla un binoclu militar, puternic. Omul apăruse după pauză. Îşi scoase şi Paul un binoclu mic, sidefat, de teatru. Îi desfăcu încet capacele. Şterse lentilele cu un colţ al cravatei. Ofiţerul părea total absorbit în urmărirea ultimelor pregătiri de la start. Ca din întîmplare îşi întoarse chipul negricios spre Paul :

— Şi dumneavoastră aţi pariat pe Rîndunica ?

— Aş fi pariat pe Regina, dar un amic mai iniţiat mi-a spus că nu mai e-n formă ! Paul rostise, parcă fără voia

lui, cuvintele pe care le visase și noaptea. Era atît de tulburat încît nici nu îndrăzni să-l privească pe aviator. Duse micul binoclu la ochi, dar nu văzu mare lucru. Lentilele erau aburite și doar freamătul și fluierăturile — o trombă de sunete — anunțau că întrecerea începuse.

— Vi-l împrumut pe-al meu, se oferi aviatorul. Puteți vedea pînă și transpirația de pe fruntea jocheului ! Îi întinse binoclul uriaș, pe care bărbatul i-l prinse cu îndemînare la gît. Paul simți rigiditatea tocului de piele și percepu un ușor foșnet în căptușeală. Scoase cu vîrful degetelor o hîrtie pe care-o mototoli în podul palmei. Nimeni nu putea să observe manevra. Îi înapoie binoclul, mulțumindu-i, își reluă observația. Inima îi bătea cu putere. Acum putea privi nestingherit desfășurarea cursei care luase o întorsătură dramatică. Favorita nr. 1, Regina, pierdea vizibil și nimic nu o mai putea salva. Alerga dezordonat de parcă n-ar fi avut aer. În plutonul ce se apropia cu repeziciune, Rîndunica, fără să forțeze, își păstra pasul grațios, iar jocheul, mult ridicat deasupra șeii, își culcase fața între urechile calului, părînd să-i șoptească ceva.

— Acum îi spune secretul, strigă înveselit pilotul negricios, alăturîndu-se celor ce-o încurajau.

Dar Rîndunica nu se prea grăbea să evadeze, pînă Regina nu fu înghițită de pluton. Erau manevre bine cunoscute. Regina termină a doua, iar Rîndunica, spre dezamăgirea tuturor, își gusta acum laurii prea puțin previzibili. Nemulțumiții țipau înfierbîntați că a fost triș pe față, furt, nu se poate așa ceva, precis caii au fost dopați, fir-ar ai dracu de patroni potlogari și de veterinari vînduți !

*

Casa se afla la capătul unei alei înguste ce se strecoară pe sub bolta de trandafiri. Un greier își face timid simțită prezența. Casa e-nvăluită în întuneric. Din interior, abia auzit, se strecoară un *blues* condus de o trompetă blîndă și tristă ca o ființă vie aflată-n captivitate. Într-una din camere, singura luminată, undeva la fereastră, stă nemișcată Janeta.

— Dumneata eşti Paul ? întrebă cu un glas stins şi sec. Trebuie să sosească îndată şi ceilalţi. A mers uşor ?

— Da. Îi întinse bucata de hîrtie. Fiindcă nu primise nici o indicaţie în acest sens, Paul, închis în camera sa, citise textul. Era un fragment dintr-o recenzie a unei cărţi de Petre Bellu. Studiase hîrtia şi pe o parte şi pe cealaltă. Nici o înţepătură, nici un semn făcut vreunei litere.

— L-ai citit ? întrebă Janeta din colţul ei umbrit.

— Da... răspunse răguşit Paul, simţindu-şi urechile arzînd. N-am primit nici o interdicţie în acest sens.

Tovarăşa Janeta studie textul, încruntîndu-se uşor.

— E ceva important ?, abia dacă îndrăzni Paul.

— Da, e destul de important, spuse femeia aprinzîndu-şi o ţigară. Întoarce placa, te rog, dacă vrei.

Paul manevră patefonul dînd drumul altui *blues,* la fel de nostalgic.

— Ar fi fost mai bine să vii cu o fată. E doar petrecere aici. Vocea îi era din nou uscată, inexpresivă. De afară se auziră paşi şi vorbe apoi rîsul unei fete. În cameră dădură buzna Andreica însoţit de două fete, încărcaţi cu pachete şi sticle.

— Salutare ! Dînsele sînt două franzeluţe drăguţe, le prezentă vesel, ignorînd obrazul mohorît al Janetei, mai mult adresîndu-se lui Paul.

— Adică, lucrează la *Gagel,* pîinea noastră cea de toate zilele. Dînsa e tovarăşa Janeta... tovarăşul Paul.

Fetele zîmbiră privindu-se o clipă, ascunzîndu-şi involuntar la spate mîinile umflate. Erau modest îmbrăcate, dar cu gust. Janeta le strînse mîinile în treacăt, încercînd să schiţeze un zîmbet, apoi se scuză că trebuie să meargă la bucătărie. Andreica îl întrebă din priviri în privinţa Janetei. Paul se mulţumi să ridice din umeri, în semn că n-are habar. Andreica le rugă pe cele două fete s-o urmeze pe Janeta la bucătărie.

— Pare-ntoarsă pe dos, spuse Andreica. Bei o bere ?

— Nu acum, refuză Paul.

— Simt că pluteşte ceva în aer, îi şopti lui Paul plimbînd uşor paharul pe la nas. Am impresia că vor să mute

tipografia. Informaţia e neoficială. Mateiaş a scăpat ceva aseară, iar Toledo n-a negat cînd am adus vorba. Sigur e că una din legături a dispărut... iar în strada Mălinului e *tabu*. Ordin de sus. Înghiţi berea pe nerăsuflate.

Într-o oră casa se umplu de „invitaţi". Luna, imensă, roşietică, îşi făcea loc cu greu prin frunzişul grădinii. Paul respira aerul încins al nopţii, urmărind luminiţa ţigării Janetei ce parcă împietrise în faţa cişmelei din curte. Firul subţire al apei, argintat de lună îl înfioră. Găleata se umpluse de mult, dar femeia nu se clintea. O altă luminiţă tremurată apăru din întunecimile grădinii. O siluetă, deloc greu de ghicit. „Mateiaş". Din fereastră Paul prinse murmurul şoaptelor. Dispărură prin intrarea de serviciu.

— Numeri stelele, colega ? În spatele său apăruse Andreica, transpirat, cu cămaşa descheiată la cîţiva nasturi.

— Sînt alţii care primesc bani pentru treaba asta, îi răspunse Paul ieşind de după perdea. Aş putea mai degrabă să-i număr pe cei care sînt prezenţi în seara asta. O spusese privindu-l intens pe Andreica. Acesta dădu din umeri cu un fel de nepăsare.

— Nu te preface, „colega", ştii tu ceva ! îi atrase atenţia Paul.

— Şi dacă ştiu, ce ?

— Cine e necunoscutul care a venit acum un ceas ?

— Asta chiar nu ştiu. Presupun că e-n legătură cu mutarea tipografiei. Asta e sigur !

— Adineauri a sosit şi Mateiaş. A intrat prin spate. Fetele şi ceilalţi cîţiva „invitaţi", moleşiţi de zăpuşeală se aşezaseră la masă, povestindu-şi lucruri nostime.

— Aţi şi obosit „babalîcilor" ? îi luă Andreica în primire, revenind cu Paul de la fereastră. Ia uite pentru cine plătesc eu chiria la domnul Grumberg pentru patefon ! Fetele chicotiră, apoi cea blondă, îmbujorată, îl apostrofă :

— Ce să facem, dacă drăguţii cavaleri suspină pe la ferestre ?

Remarca era adresată lui Paul care tot timpul stătuse rezervat, răsfoind cîteva reviste, muncit de gînduri.

— Are el... dansul lui, pe dinăuntru ! îl arătă cu degetul Andreica, înhățînd un sandviș uriaș.

— Vezi să nu te-neci de atîta perspicacitate ! îi răspunse fără chef Paul, așezîndu-se în fotoliul de lîngă sobă. Ușa se-ntredeschise doar atît cît să se ivească chipul posomorît și absent al Janetei, care-l căuta din ochi. Îi făcu semn.

— Invitație la vals, remarcă Andreica rîzînd, ignorînd privirea scurtă, mocnită a Janetei, ce-l săgetă o secundă din ușă.

Pe coridor era întuneric. Dinspre cealaltă încăpere, prin perdeaua ușii nu se zărea nimic. Doar un fum acru, înecăcios ieșea pe dedesubt. Se auzeau voci înăbușite.

— La ora douăsprezece treizeci, mergi la această adresă. Ai să-l întîlnești acolo pe tovarășul Toledo. Îi înmînezi pachetul și mesajul acesta. Ocolești întîi, te asiguri bine că n-ai „coadă", apoi pătrunzi prin intrarea Sfinții Apostoli, nu prin Dragalina. E o curte pătrată, interioară, cu trei etaje și cu camerele așezate cum sînt casele ardelenești, pe un palier.

— Cunosc locul, o întrerupse Paul, dînd ușor din mînă. Chiar la etajul unu locuiește un coleg de facultate.

— Cu atît mai bine. Ai un motiv în plus să fii pe acolo... în caz de ceva. Grăbește-te !

Paul ieși, nu înainte de a simți palma aspră cu degete tari, ferme a Janetei, care i-o strînse pe-a lui, aproape dureros.

— Ai grijă...

Se mistuise în semiobscuritatea casei, parcă oftînd.

Tot în acel imobil din Sfinții Apostoli locuiau și surorile Soare, medicinistele din Satu Mare. Acolo Paul petrecuse cîteva seri cu colegul său Perianu, despre care nu mai știa mare lucru, de la terminarea cursurilor. În timpul vacanței de vară din anul întîi făcuseră amîndoi practica la o revistă de mode. Perianu dorea să devină ziarist. Și-l imagina acum subțirel, agitat, cumva zăpăcit și distrat, veșnic pus pe alergătură, storcînd bani și din piatră seacă, un băiat bun și generos. Aici le cunoscuse pe „cele două orfeline", cum le botezase pe vecinele

sale, surorile Soare, Iuliana și Doris. Perianu cocheta cu amîndouă, le ajuta, mai ales cînd mandatele poștale de acasă întîrziau. Pe ușă Perianu pusese chiar un afiș : *„La bunul samaritean"*, sub care se răsfăța celebrul citat din *Divina comedie :* „Părăsiți orice speranță, voi care intrați".

Trecătorii se răriseră. Cîte-un automobil întîrziat trecea sfîrîind cu cauciucurile pe bulevardul spălat de mașinile primăriei. Undeva prin Batiște, la o grădină, voci răgușite trăgeau de un *Lily Marlen,* ca de o peltea.

Și-l imagină pe Toledo pîndindu-i venirea. Toledo avea ceva de felină. Se mișca surprinzător de ușor pentru piciorul infirm.

(„Din Sevilla-n Carmona/ nu e un singur cuțit./ Taie secera lunii / și vîntul trece rănit" !) Adusese cu el carnetul de membru al partidului spaniol. Cineva din grup i-a atras atenția că nu poate fi membru a două partide. „Nu există două partide, trei sau patru. Există un singur partid în lume, acela al mîinilor bătătorite, al brațelor înlănțuite, al sudorii și al mizeriei". Spusese Janeta cea rigidă.

(„ ...Curcubee cu trepte de sînge, trandafiri în roua însîngerată, ape oglindind umbrele chiparoșilor însîngerați...") O lume din care Toledo vine cu părul alb, cu neîmpăcată ură pentru fascism, cu iubirea sa aspră pentru viață, cu setea lui de acțiune, ce-i nedumerește pe unii care-l consideră violent și dur. Toledo are un iepure pe care-l îngrijește și-l hrănește, cărîndu-l prin toate locuințele conspirative. Îl iubește și-i place să creadă că-i aduce noroc.

Paul ieși din bulevard și coti prin fața unei biserici. Prin fereastra micuță, luminată, zări cîteva chipuri, parcă verzui. Ușa era larg deschisă și acum observă că înăuntru era un mort. În jurul său, umbre mișcătoare, rudele la priveghi...

Paul își imagină rachete, verzi, roșii, albastre, triste și însingurate comete tremurînd pe bolțile recilor nopți. Văzu fețele descompuse ale soldaților ghemuiți în ascunzătorile lor fragile, ca niște cuiburi sub coasă. Un nod dureros i se puse în gît.

Intră pe Sfinţii Apostoli. O pereche întîrziată îl depăşi. Un bătrînel cu un cîine în lesă traversă grăbit. Paul cercetă cu privirea de jur împrejur. Nu-i atrase atenţia nimic. Aruncă o privire febrilă celor două maşini parcate pe trotuar. Studie o vitrină, unde cîteva manechine se întreceau în reverenţe. Chipuri estompate aproape în umbra pălăriilor ce se comandau aici, la casa de mode *Hariette*. În apropiere, în faţa unui cinematograf zări un gardian ce-şi omora timpul privind fotografiile mari de pe panourile luminate, Ramon Navarro o privea focos pe Alida Valli. Ea-i surîdea cu chipul aşezat pe un corp cam disproporţionat.

Ocoli cu acelaşi pas leneş, de om fără grabă, pe următoarea străduţă, trecu printr-o intrare prost luminată, un fel de pasaj urît mirositor. Rămase o vreme în umbra intrării. Nimic nu se mişca de jur împrejur. De aici se putea vedea foarte bine curtea. Un felinar pus la începutul culoarului, al balustradei răspîndea o lumină fără vlagă. Geamul lui Toledo era întunecat. La etajul întîi observă doar cîteva ferestre luminate.

Cineva urca apăsat treptele de lemn, bolborosind un cîntecel obscen. Se chinuia să meargă drept, dar pentru mai multă siguranţă, se ţinea de balustradă. Trecu cu greu de uşa lui Toledo şi se opri tocmai la capăt. Rămase mult pînă dibui cheia, bolborosind acum numai cuvintele cîntecelului ce înjurau de-a dreptul... În sfîrşit, se mistui înăuntrul camerei, trîntind cu putere uşa...

Paul se ridică privind încă o dată în jur. Nici o mişcare. Urcă încet primele trepte care i se părură că scîrţîie îngrozitor. Noroc că tălpile moi şi elastice atenuau oarecum zgomotul. Trecu prin faţa primelor uşi.

— Intră repede. Te-am auzit de cum urcai !

Geamurile camerei erau perfect camuflate cu o hîrtie specială, neagră, sub perdele înflorate. Un pat, o măsuţă, un scaun, două căni desperecheate, un pahar şi un garderob înalt. O veioză mică, prinsă de tăblia patului revărsa o lumină palidă. Paul rămăsese în picioare. Toledo îi luă cu oarecare neglijenţă pachetul şi mesajul şi-l pofti să ia loc.

— Bei un ceai verde ? E veritabil și parfumat ; cred că n-ai gustat așa ceva. Bărbatul, bine dispus, așează un ibric afumat pe o spirtieră micuță.

— Știi de unde-l am ? Acum o lună am fost la Severin. Din întîmplare m-am întîlnit, în port, cu unul din foștii tovarăși din Spania. Era venit cu un vas sîrbesc. *LJUBICA*. Un fel de șlep lung, un „sicriu plutitor", cum îi zice Mirko. Mirko e timonier și mă mir cum a pus mîna pe postul ăsta. Mi-a zis că are acte false, îi place să colinde. Cu detașamentul lui și batalionul croat am cucerit cazarma Aquillar. De unde și pînă unde timonier, cînd el are studii medii medicale ? E descurcăreț și mai face acum și un pic de contrabandă.

Toledo e vorbăreț ca niciodată. Desface plicul, pune de o parte cîteva pagini. Toledo scoate un fel de monoclu și-ncepe să noteze rapid.

— La distanță, văd foarte bine. Ochesc moneda la cincizeci de pași, zise zîmbind a scuză. Toledo e ciudat cînd zîmbește. Paul se simte și mai stingherit, gustul ceaiului e plăcut și e bun și fără zahăr.

— Am stat cu Mirko, în docuri, în timp ce ai lui descărcau cheresteaua. Cred că e singurul supraviețuitor din batalionul său. Sîrbii sînt luptători grozavi !

— Se spune că au detașamente de partizani foarte puternice. La ei se duce un mare război de partizani !

— Ce spui ? Au o adevărată armată, în toată regula. O armată comunistă, puternică și disciplinată. Mirko mi-a confirmat. La ei se dau lupte puternice. Nemții au ras zeci de sate, au lichidat sute de ostateci. Zilnic, garnituri întregi deportează mii de oameni.

Ceaiul se răcise, dar părea și mai gustos. Aceeași pendulă se auzi mai aproape, bătînd ora unu.

— E liniște aici. Deși în plin centru, e o oază liniștită.

Toledo, aplecat asupra textului nici nu-i sesiză spusele. Transcria pe o foaie alăturată litere disparate, apoi le grupa după reguli numai de el știute.

— *Ole !*, exclamă, scoțînd un rotocol de fum albăstrui care aproape-i tăie răsuflarea lui Paul. Textul era descifrat. Bărbatul îl parcurse încă o dată, apoi cu vioiciune, mai turnă din ibric. Paul refuză.

— E tare, mai tare decît cafeaua. Spune-mi, începu șoviăind, cu privirea undeva în direcția ferestrei... spune-mi, e chiar așa de secret ce scrie acolo ?

— Nu chiar, dar zilele astea vom avea ceva de lucru și o să afli.

ȘAPTE

ZIUA DE LUNI A ÎNCEPUT CA O împușcătură. Mașina l-a adus pe Bretan la secție, la ora la care stropitorile primăriei concurau bura măruntă, călduță, ce se cernea din cerul vinețiu. La fix cinci treizeci, comisarul, încă nedezmeticit bine, se trezi plăcut surprins în fața oamenilor săi odihniți și cu poftă de hăituială, a unui Miercănuș agitat și nerăbdător și a unei cafele mari și amare aduse prompt de Varlam. Un individ elegant, în costum negru, cu o garoafă pleoștită la butonieră, prea elegant ca să nu amintească de vreun chef nocturn, dar potrivit îmbrăcat cu vestea pe care o adusese, fuma liniștit, picior peste picior. Papionul violet, în ton cu brîul subțire de mătase, atîrna larg desfăcut, lăsînd la iveală gîtu-i bronzat. Comisarul sorbi îndelung din cafea și-și aruncă ochii în treacăt asupra declarației, mulțumindu-se să-l scruteze apoi, cîteva clipe, întrebător. Bărbatul își șterse cu o batistă fină fruntea osoasă, furișîndu-și ochii gălbui în direcția lui Miercănuș și începu :

— Nu eu l-am găsit, propriu-zis, domnule comisar. Țiganii cu care lucrez au dat peste el. Astă noapte am fost la localul domnului Gică, din Crîngași, domnul subcomisar îl cunoaște. Am plecat în zori cu un amic. Ezită o clipă.

— Cu Fane Birjă, îl ajută și Miercănuș.

— Da, continuă, cu el, și ne-am despărțit la șină... știe domnul Miercănuș unde e locul. Mi-am adus aminte că am o comandă de lipitori și fiindcă vroiam să mai iau aer, am pornit-o spre Ciurel pe jos. Era răcoare și plăcut, nu-ncepuse încă să plouă. Am ajuns la stăvilar să văd dacă au venit țiganii pe care-i tocmisem.

— Eşti sigur că e Baronică, domnule Dănescu ? i se adresă Bretan.

— Cînd l-au scos de sub grătar ţiganii, aşa umflat, vînăt şi înnămolit nu mi-am dat seama imediat cine poate fi. Nici nu se luminase bine. O să vedeţi şi dumneavoastră cît e de desfigurat. L-am asemuit c-ar fi Baronică, după nasul crestat şi după ureche mai mult.

— Şi de unde anume l-au scos ?

Tinel Dănescu se foi puţin pe scaun, trecîndu-şi palma fină peste fuiorul părului tăiat îngrijit.

— Mi-ar trebui o hîrtie, să vă fac schema.

Miercănuş îi aduse două coli şi un toc cu cerneală violetă. Americanul schiţă din memorie, în cîteva linii sigure, cursul apei la intrarea în Ciurel, stăvilarul cu cele două guri şi cu pragul de piatră adîncit, digul nu prea înalt şi canalul secundar, deversor.

— Aici era — bătu cu inelarul — era agăţat între grătarul ăsta şi oblon. Putea să stea mult şi bine dacă nu ar fi scăzut apa.

— E un loc destul de bine ales, remarcă comisarul.

Fu întrerupt de deschiderea hotărîtă a uşii. În încăpere pătrunseră, cu dezinvoltura unor invitaţi la o partidă de golf, proaspăt bărbieriţi, doctorul Agapie şi unul din fotografii Procuraturii.

— Bună dimineaţa, domnilor, salută jovial doctorul, lăsîndu-şi geanta pe primul scaun întîlnit în cale. Fir-ar să fie ! N-aveţi atîta autoritate să programaţi crimele astea la o oră mai rezonabilă ? Nici cafeaua nu mi-am băut-o.

Bretan îi strînse mîna mică, osoasă şi consultă ceasul.

— Pînă vine şi procurorul mai e timp pentru o cafea. Cît despre ce m-aţi întrebat, ca să fiu sincer, asta e o treabă făcută de om harnic, dacă e crimă şi nu întîmplare.

— Şi unde e respectivul cadavru ?, reveni doctorul, căutînd cu privirea, de parcă s-ar fi aşteptat să-l găsească chiar aici la comisariat.

— Face plajă la Ciurel, răspunse rînjind Miercănuş.

Ceilalţi zîmbiră. Doctorul ridică din sprîncenele-i argintii şi stufoase :

— Ciudate apucături pentru un cadavru. E cineva care a băut mai multă apă decît trebuie ?

— Cam așa ceva. Dînsul l-a pescuit, reveni Miercănuș arătînd spre Tinel care începuse să moțăie. Aș fi preferat să-l pescuiesc eu, mai înainte de-a ajunge sub stăvilar. Acum nu mai poate da nici un interviu.

Varlam apăru cu cîteva cești de cafea. Îi servi pe noii intrați.

Varlam se reîntoarse peste cîteva minute, anunțîndu-i că procurorul a sosit și că-i așteaptă afară, în mașină. Fără să mai zăbovească, polițiștii coborîră în stradă. În spatele mașinii procurorului se mai afla o dubă neagră, cu brancardierii de la Morgă. Orașul se mai animase, oamenii mergeau grăbiți spre slujbă, iar bura măruntă se stinsese.

La șase și un sfert mașinile își făceau cu greu loc pe drumul desfundat ce ducea paralel cu firul apei. Zăriră stăvilarul și cîteva mogîldețe țopăind în jurul unui firicel de fum. La vederea automobilelor, țigănușii lui Tinel se traseră mult mai la o parte. Primul care coborî fu, ca de obicei, fotograful. Era un mărunțel care-și făcea cu scîrbă meseria, genul de om veșnic certăreț și confuz revoltat împotriva ei, a lumii în general, dar destul de leneș, de altfel, spre a-și încerca norocul în altă parte. Un tip diametral opus colegului său, tot fotograf, un lungan vesel și plăcut, poreclit Bărzoiu, cu care mai colaborau cîteodată în astfel de împrejurări. Privit de departe mărunțelul părea a duce o vie discuție cu cadavrul, pe care-l manevra pe toate părțile, făcîndu-și cu destulă pricepere meseria. Veni rîndul doctorului Agapie.

— Are, cred, mai mult de douăzeci și patru de ore... Asfixie prin înec, adăugă sec, descoperind rana vineție din umărul drept, umflat ca un butuc. Bretan se-ntoarse cu spatele, introducîndu-și mîinile adînc în buzunare. Îl auzi pe Miercănuș, care se lăsase pe vine lîngă doctor.

— Acolo trebuie să aibă „o mică atenție" scuipată de un *Walter* automat, spuse arătînd spre rană.

— O să vedem cînd o să-l băgăm la cuțit, îi răspunse doctorul, făcînd semn brancardierilor care se veseleau, nu se știe din ce pricină, mai la o parte. Procurorul Va-

silescu, un bărbat masiv şi cu părul cănit, arătînd cumva a tenor tomnatic, privea cadavrul ţinîndu-şi mîinile la spate.

— Nu-l ridicaţi încă, i se auzi vocea autoritară, trebuie identificat de cineva de aici, din cartier, cineva care-l cunoaşte bine. E drept că Americanu îl recunoscuse pe Baronică dar, conform procedurii, trebuia să mai existe mărturia unei persoane. Nimeni nu obiectă. Percheziţia cadavrului nu aduse nimic la iveală. Săvulescu coborî chiar pe buza grătarului cercetînd locul de unde fusese scos cadavrul, dar nu găsi nimic în afară de o sfoară subţire şi rezistentă, cu care fusese prins de grătar. Agenţii se împrăştiaseră pe o rază destul de mare, încercînd să descopere posibile urme de cauciucuri. Părea firesc să te gîndeşti la un mijloc de transport. Zona era pustie, plină de mărăcinişuri şi gunoaie provenind de la fabrica de încălţăminte din apropiere. Găsiră urme de cauciucuri, dar acestea erau, mai mult ca sigur, de camion. De la vreun camion de-al fabricii care deşertase deşeurile. Bretan înregistra peisajul sărac ce apărea şi mai deprimant în lumina lăptoasă a dimineţii. Încerca să-şi imagineze cum se petrecuseră lucrurile. Probabil Baronică a fost adus în cursul nopţii. Altfel, poate s-ar fi sesizat cineva. Aici era unul din locurile preferate de joacă ale copiilor.

— Lipseşte un pantof, auzi glasul lui Miercănuş... l-o fi luat apa...

Între timp Tinel Americanu revenise, aducînd cu el un ţigan zbîrlit şi somnoros.

— Să trăiţi ! zise, deloc intimidat de prezenţa atîtor poliţişti. Cînd dădu cu ochii de cadavru, tresări şi se retrase doi paşi înapoi.

— E dom' Baronică, pe ochii mei ! El e, să moară mama ! El avea un loden aşa pricopsit. Aveţi o ţigare, domnu' comisar ?

— Uită-te cu atenţie la moacă, Firică, îl îndemnă Americanu cu gravitate, destul de pătruns de rolul pe care-l juca printre poliţişti.

— El e, să fiu al dracu, dom' Tinel, zise repede. Se apropie, destul de familiar de urechea lui Tinel : Zi-le, bre, să-mi dea mie lodenu', să fie de sufletu' lu' dom'

Baronică, c-a fost domn, nu cîrpă. Numai io-i făceam pantofii. Oglinzi avea-n picioare... să mor nebun !

— Nu vezi, corcodel, îl apostrofă Miercănuș, că mortu e mai înalt ca tine ?

— Și ce dacă, dom' șef, ori mai cresc, ori îi tai mînicile, trăi-var Dumnezeu ! El și-așa, săracu', nu-i mai trebuie decît loden de scînduri acuma.

— Las-o moartă, gașpere, mai bine zi, știi să scrii ?

Țiganul îl privi aproape indignat și-i răspunse la fel de repezit :

— Scrieți dumneavoastră, că eu să pun deștu' că-l cunosc.

Argintaru și Cercel mai scormoneau încă prin grămada de gunoaie, învîrtindu-se nemulțumiți. Miercănuș îi întorsese spatele țiganului, urcînd pe coama nu prea înaltă a taluzului. O porni de-a lungul malului fără nici o țintă. Coborî apoi pe drumul pe care veniseră. Ceva luci în iarbă. Era o pată de ulei cam cît o monedă jubiliară. Scoase briceagul gîndind să decupeze fragmentul. Își scoase mai întîi batista. Însoțitorul procurorului, un albinos fălcos și rubicond, se apropie molfăind o țigară groasă de foi ieftină și puturoasă. Participase și el la căutări, nelăsînd nici o clipă geanta micuță, dreptunghiulară unde-și ținea borcănelele, prafurile și celelalte ustensile nelipsite unui criminalist.

— Nu așa, îl opri pe Miercănuș cu un gest molatec. Îi strici fasonul. La cîțiva centimetri expertul observă ceva. O urmă de cauciuc mai îngustă decît cele văzute pînă atunci, cu desenul însă destul de deteriorat datorită burniței ce se cernuse pînă mai adineauri.

Înainte de plecare Bretan îi făcu un semn de rămas bun doctorului Agapie :

— Sper că n-o să-mi crească barbă, pînă o să-mi trimiți raportul, doctore. Acesta își ștergea atent fiecare deget cu o batistuță îmbibată cu colonie.

— Depinde, dragul meu, răspunse absorbit de ștersul mîinilor. E o chestie delicată și nu vreau să dau rasol.

Nici Vrăbete, fotograful, nu-l asigură că-i va trimite prea repede fotografiile.

— Morţi sînt cu duiumul, i se auzi vocea plîngăreaţă îmbibată de revoltă dar eu sînt singur, acum, singur... măcar dacă mi-ar mai creşte leafa, domnule comisar!

— Mă găsiţi la Chelu, după ora două, le răspunse Bretan în loc de rămas bun.

*

Supravegherea pensiunii *Balentti* nu slujise la nimic. Nu se arătase nimeni dornic să se intereseze de soarta pînzelor lăsate de Baronică în seara spargerii. Şi nici în jurul fetei nu se petrecea nimic suspect. Zorica nu se întîlnise cu nimeni, nu primise nici o vizită. Şi iată că acum urmăritul Baronică, era de acum în drum spre Morgă. Cum puteau judeca moartea acestuia ? Cărui fapt se datora, ce raţiune a determinat-o ? Puteai firește să tatonezi cu imaginaţia pe toate cărările posibile. Să te întrebi care a fost drumul urmat de Baronică după plecarea de la Zorica Mattara. După faptul că purta aceeaşi vestimentaţie din seara spargerii, aceeaşi cămaşă şi fulgarinul găurit de gloanţe se putea stabili că n-ajunsese acasă. Dar unde ? Poate la alt membru al bandei. Să raporteze întîmplarea. Sau să se ascundă în vreun cotlon pînă se reface. Dacă a mers la cel de-al treilea complice, să-i zicem, ce s-a întîmplat ? Acţiunea a eşuat, asta este, nenorocirea-i doar că Cotoaibă e prins ! Aici se mai naşte o întrebare. Mărturiseşte oare că a luat şi cele trei pînze, sau trece amănuntul sub tăcere ? Şi că picturile au rămas la amanta complicelui său ? Dacă nu spune şi cel din umbră află, să zicem, din ziarele de sîmbătă, s-ar putea presupune că moartea i-a fost pricinuită în chip de pedeapsă că a încercat să-l tragă pe sfoară. Dar oare Baronică nu şi-a închipuit că spargerea va fi comentată de ziare şi oricum se va menţiona acolo dispariţia celor trei pînze ? Chiar aşa a şi fost, îşi spuse cu năduf comisarul. L-ar strînge de gît pe gardianul Atanase care a dat şi detalii în legătură cu toată întîmplarea. Apăru Varlam şi-i comunică să-i transmită lui Săvulescu să meargă la pensiune şi să schimbe agentul care supraveghea acolo. După ieşirea lui Varlam, chibzui că trebuie să-l informeze pe Arnăutu despre cele întîmplate. Un cadavru e un eveniment ! Trebuie comunicat şi mai sus ! De altfel, Arnăutu

nu știa nici de găsirea pînzelor. Puse mîna pe telefon și, cu gesturi încete, formă numărul și ceru centralistei o convorbire cu prefectura poliției Constanța.

Miercănuș se așezase în fața biroului și-și scosese un teanc de foi destul de boțite, acoperite cu scrisul său mare și caligrafic.

— Ați citit raportul ? întrebă, fără să-și ridice ochii din hîrtii.

— Cu cazierele ? Cînd Dumnezeu să-l fi citit ? Ce-ai făcut acolo ?

— M-am uitat prin dosarele băieților. În două dintre afacerile mai vechi, în ultimele două, Cotoaibă apare alături de Baronică și Cîrjaliu. Ați fost ieri la hipodrom ?

— Mda... Am stat de vorbă cu Cîrjaliu. Nu pare amestecat în treaba asta. Zi-i mai departe !

— M-am uitat chiar în primul dosar al lui Cotoaibă. Și să vedeți drăcie ! Într-o declarație mai veche, apare că în perioada mai — noiembrie '27 a fost chelner la *Athénée-Palace*. Mă rog, putea foarte bine să fi fost și frizer sau gunoier. Am mulțumit băiatului și am plecat. Dar înainte să plec m-am mai uitat și peste dosarul lui Cîrjaliu. Nimic de zis. Avea praful gros pe el. Deie domnul ! La rubrica cu rudele, am văzut ceva subliniat cu roșu. Cineva prinsese o notiță despre frate-său, Horațiu, că e legionar înfocat. Mă rog, am închis dosarul și am plecat. Îl știți pe Timofte ? E șeful cazierului la hingherii de la Siguranță. I-am telefonat și el m-a invitat să trec pe acolo, să radem un coniac. M-am dus. L-am întrebat despre pușlamaua de Horațiu Cîrjaliu. Omul mi-a răspuns, după ce-a căutat binișor, că legionarul e dat dispărut. Nu a fost găsit mort. Ei bănuiesc că ar fi peste granită. Apoi, m-am gîndit că-n definitiv, ce mă interesează, n-are nici o legătură cu treaba noastră. Am plecat pe urmă, cu gîndul să trag o fugă pe la niște lăcătuși de la Răzoare, pe care i-am mirosit eu că mai lucrează pentru șmecheri : chei, tot felul de șperacle ! Eram încins de la coniac și-am intrat la grădină la *Athénée* să-l sting cu o bere. Am dat de Bică, un fost agent, a fost el dat afară pentru mită, acu' e chelner acolo ! A dat băiatul o bere, am mai trăncănit și l-am întrebat dacă e cineva la bi-

roul personalului. M-am dus acolo și le-am cerut cărțile de evidență. Alea mai vechi, bineînțeles. Și ce credeți c-am găsit ? În primul rînd am găsit că Cotoaibă figura la data aia ca chelner, dar tot atunci, tot zgîndu-mă pe liste mi-a sărit ca un purice-n ochi un nume : Zinca Cojan. Ce ziceți de treaba asta ?

— Și-n declarație bucătăreasa zice că nu-l cunoaște pe Cotoaibă nu-i așa ? Aici vrei să ajungi.

— Păi nu e curios, domnule comisar ? Ne-a ascuns că-l cunoaște.

— Hai acum să ne mai întreținem cu Cotoaibă. Să-i dăm și lui vestea.

Miercănuș se ridică vioi și părăsi biroul. Se-ntoarse cu Cotoaibă, de data asta fără cătușe la mîini. Arestatul avea ochii ușor injectați, și-și trăgea din cînd în cînd nasul. Strănută apoi de cîteva ori.

— Noroc, domnule Niki ! Faci chef, îi ură comisarul.

— Așa noroc, spuse pe nas Cotoaibă, nici la dușmani !

— Nu vorbi așa, că nu știi dacă n-o să ai, într-adevăr, nevoie de puțin noroc, interveni și Miercănuș, cu aerul că recomandă ceva unui prieten.

— Am răcit, fi-v-ar arestu' al dracului, nici batistă nu mi s-a lăsat.

— Au fost cazuri de spînzurătoare și cu batista, îi veni în întîmpinare subcomisarul. Și nu uita că tu ești cazat la celulă de periculoși.

— Și Baronică a răcit, domnule Niki, interveni blînd Bretan, întinzîndu-i o batistă.

— E răcit rău de tot, preciză și Miercănuș, aproape oftînd. Cotoaibă îi privi neîncrezător, proptindu-și apoi bărbia în piept.

— L-ați prins ? întrebă într-o doară.

— O să ai plăcerea să-l vezi, domnule, că nu e secret.

Neîncrederea i se adînci și mai mult pe chip. Îi privea pe cei doi polițiști încă sperînd că aceștia doar își bat joc de el.

— Ce te surprinde ? Uiți că voi doi ați mai trecut o dată prin ciurul acestei secții ? Nu-mi fac probleme dacă între timp ți-ai schimbat părerea despre operativitatea noastră. Baronică a fost mai rezonabil decît tine. Ne-a

declarat că nu el e șeful. Ne-ai cam tras pe sfoară, domnule Niki, rosti Bretan, lăsîndu-se pe spate.

— Ce mai tura-vura, tu ai vrut să ne duci, că doar voi sînteți amestecați, dar el a mai rostit un nume. Un nume pe care și tu îl cunoști.

Cotoaibă clipi cîteva secunde, mototolindu-și colțul hainei. Își făcu o socoteală simplă : Nu va spune nimic pînă nu va fi confruntat cu Baronică. Dacă acesta va declara ceva compromițător, atunci va recunoaște și el. Rosti sec :

— Se poate o confruntare cu el ? Vreau să aud din gura lui, nu de la dumneavoastră, să văd și eu cine e ăsta... de care vorbiți.

— Pui condiții cam grele, camarade, clătină din cap Miercănuș. Grele de tot.

O bătaie discretă în ușă îl întrerupse. Miercănuș se ridică, deschise, rămînînd cîteva clipe de vorbă în prag cu cineva. Închise ușa și-i înmînă comisarului un plic voluminos, cenușiu, sigilat. Cu un cuțitaș îl desfăcu încetișor.

Bretan cercetă preț de două minute fotografiile. Alese cîteva așezîndu-le în evantai, ca pe niște cărți de joc.

— Trage o carte, domnule Cotoaibă îl îndemnă Bretan.

Cotoaibă prinse colțul unei fotografii cu o mișcare ușoară. O privi un moment. Comisarul i le întinse și pe celelalte.

— E o cacialma, îți vine să zici, nu-i așa ? După cum vezi, ți-am înlesnit confruntarea cu Baronică.

— E mort, rînji nervos, arestatul... e mort de-a binelea. Nici mă-sa care l-a făcut nu l-ar mai recunoaște, așa umflat ca un buhai ! Ridică privirea. Și-mi tot trăgeați aici, că a dat nume, că a vorbit.

— Cine l-a curățat pe el n-are nici un motiv să te ierte și pe tine, rosti Bretan, așezîndu-se pe canapea.

— Cine să mă curețe... pe mine ? întrebă holbîndu-se Cotoaibă.

— Cineva care poate crede că aici la noi deja ai spus ceea ce nu prea trebuie să se afle. Te-am avertizat de la început că ești vîrît într-un joc care te depășește.

Bretan se ridică, merse la fereastră. Zări în umbra unei uşi întredeschise un cîine moţăind. Reveni la birou şi-i puse arestatului în faţă o foaie de hîrtie.

— Cotoaibă Nicolae, ai ceva de declarat ? întrebă, imprimînd tonului ceva rigid şi oficial. Arestatul scutură din cap.

— Bine, încuviinţă Bretan. Domnule subcomisar, te rog să aduci probele şi celelalte piese, declaraţiile şi tot ce e-n legătură cu dosarul. Îl înaintăm Parchetului. Treaba e clară. Îi faci apoi forme de eliberare domnului Cotoaibă, pe care-l lăsăm pînă la proces în libertate. A recunoscut participarea la spargere, corpurile delicte le avem, tablourile există, cum s-ar zice, ne-am făcut treaba.

— Salutare şi bonjur, adăugă şi Miercănuş.

Chipul lui Cotoaibă căpătase o nuanţă galben verzuie, iar ochii începură să i se mişte rapid, parcă scăpaţi de sub control. Încerca să se ridice din scaun, dar braţul pietros al subcomisarului îl ţintui locului.

— N-o să faceţi una ca asta, domnule comisar, nu e legal, unde s-a mai pomenit ?

— De ce nu, amice ? Noi te-am reţinut, noi îţi dăm drumul. În regulament e trecut un articol care zice că dacă organul de urmărire are încredere în făptaş, poate să-l elibereze pînă la data procesului.

— Dar... nu vă e teamă c-o să dispar ?

— Poate ai să te dai la fund o vreme, poate ai să ne păcăleşti ştiu şi eu... totul e posibil, dar de *ei* nu te scapă nici dracul ! Au să te găsească şi-n fundul pămîntului. Şi n-o să ezite să te trimeată să-i ţii de urît lui Baronică. Aşa că, vezi bine, libertatea nu e bună întotdeauna !

— Vă rog să nu faceţi una ca asta, îi imploră dintr-o dată umil şi destul de înfricoşat, chiar dacă-şi spunea în sinea sa că e imposibil, într-o situaţie ca a lui, ca poliţia să-i dea drumul.

— Dacă ţi-e frică, înseamnă că ştii tu care e bătaia peştelui. Ai de gînd să vorbeşti sau nu ? Mai gîndeşte-te şi la persoana din casa consilierului, pe care o cunoşti.

— Vă rog să-mi îngăduiţi un răgaz, spuse dintr-o răsuflare. Lăsaţi-mă pînă mîine, domnule comisar... vă promit c-o să spun tot ce ştiu, vă jur !

Cîrciuma *La Banu Găurit* era cel mai apropiat local de comisariat. Aici Bretan avea abonament la prînz. Patronul, un fost plutonier-major de intendență, pe nume Istrate, își amenajase la parterul locuinței un fel de sală destul de spațioasă unde puteai mînca liniștit, precum și două încăperi destinate unor mici separeuri, în care-și primea clienții mai de vază. Familiarii localului îi spuneau acestuia „La Chelu", după respectabila chelie a lui Istrate. În separeul în care se instalaseră era răcoare și plăcut. „Chelu" în persoană îi servi repede, ca un spiriduș.

— O să te arestăm Chelule, într-o bună zi, pentru atîtea bunătăți, îl amenință oftînd de plăcere Miercănuș, luptîndu-se cu o pulpă de vițel friptă înăbușit în sos de vin.

— Așa să-mi faceți, domnule Valerică, abia mai scap și eu de pisălogeala femeilor astea pe care le am pe cap !

În liniștea localului — închis îndeobște lunea pentru curățenie —, dinspre bucătărie se auzeau, din cînd în cînd, bufnituri, voci iritate, trîntit de vase. Chelul le desfăcu o sticlă de vin și acum turna cu grijă din sifon.

— Însă pentru vinul ăsta te-aș elibera, Chelule, oftă Miercănuș, după ce dăduse pe gît un pahar.

Bretan mai mult ciugulea, după cum îi era obiceiul. Poate mai gînditor acum ca altă dată.

Draperia plușată se dădu atunci la o parte și capul ușor pleșuv al doctorului Agapie apăru în deschizătură.

— Ați venit cu „desertul" ? îl întîmpină Miercănuș.

— Aici erați ? Ce bine miroase. Ah, iar carne ! Adu-mi și mie drăguță, ceva de mîncare. N-am în stomac decît două cafele chioare.

Patronul îi aduse imediat o porție, tot de vițel, o bucată de piept și cîteva coaste ce păreau foarte fragede.

— Ce deformație a sternului ! observă doctorul, studiind un moment friptura. A... uite și inima ! Ce artere ! Asta ar fi ajuns un mare bou, domnilor !

— Poftă bună, dom' doctor ! îi ură Miercănuș.

Doctorul scoase din buzunarul hainei un plic pe care-l aruncă neglijent în fața lui Bretan. Comisarul nu-l atinse, dar privi întrebător.

— Înăuntru e zob, începu doctorul înfulecînd. E praf făcut... ficat, rinichi. Pe-afară nici cel mai mic semn. Parcă ar fi fost bătut cu sacul de nisip. Am găsit granule fine de nisip pe piele, dar pot fi și din apă. Rana infectată urît, dar tratabilă. Am găsit acolo un proiectil și l-am trimis la laborator. Băieții au promis că se grăbesc. Nu-mi dă nimeni un pahar cu vin ?

Bretan îi turnă un pahar și-i ceru să precizeze cauza morții.

— Cauza morții este înecul, după cum am bănuit, continuă doctorul. Amîndoi plămînii sînt făcuți acvarii.

— Era încă în viață înainte de a fi băgat sub stăvilar, mormăi Miercănuș.

— Sigur. O agonie, care n-a durat mai mult de două, trei minute.

— N-ați stabilit și de cînd zace acolo ?

— Nu sînt prea sigur. Poate de sîmbătă seara... dar nu mai de mult.

Mai sorbiră un rînd, după care apărură celebrele cafele, făcute de soția chelnerului după o rețetă proprie.

— Uite așa e făcut ficatu-n el, domnilor, negru și gros cum e zațul. Privi ceasul pe furiș. Cred că acum nu mai aveți nevoie de mine, zise grăbit. Mă așteaptă un pacient foarte turbulent. Nevastă-mea. De două zile are febră, a răcit, Dumnezeu știe unde, și-mi face scandal c-o neglijez. Drept să spun, prefer pacienții dumneavoastră. Aștia, cel puțin, nu mă pisălogesc atîta.

— Și nevastă-mea e prea nervoasă, vorbi în șoaptă cîrciumarul. Poate știți vreun sanatoriu, pentru vreo lună, două.

— Te amăgești, patroane, îl apostrofă Miercănuș, fără Erji dai faliment ! Între răul nevesti-ti și cel al negustoriei, îl alegi pe primul, fii sigur.

— Dar nu v-am spus că trebuie să-i mai taie un doctor nervii ?

— Îi trebuie un doctor, așa, cam ca dom'comisar, numa vînă ! rîse cu gura plină subcomisarul. Întotdeauna mutra

mirată, puțin ipocrită a cîrciumarului îl incita. Altfel, acesta era un suflet de aur și nu se supăra niciodată.

— Păi, o să ne mișcăm și noi, conchise Bretan, ridicîndu-se.

*

— Vă caută o domnișoară, îl anunță Varlam. Camelia spune că o cheamă și că e în slujbă la domnul consilier Catargi.

— Spune-i să poftească. Stai așa... N-a sosit încă expertiza de laborator, de la criminalistică ?

— V-aș fi raportat, dar o să mă mai interesez. Și v-a mai căutat o domnișoară la telefon. N-a vrut să-și spună numele. A zis că mai revine, i-am spus că sînteți la masă.

— Aha, invit-o pe domnișoara. Adu și două limonade.

Varlam se execută. Camelia Prisecaru, ieșită din rigiditatea scrobită a ținutei de cameristă, era aproape de nerecunoscut. O fetișcană proaspătă și frumoasă, acel gen de frumusețe greu de plasat în vreun canon.

— E destul de drăguț aici, spuse fata după primele minute de cînd intrase. De afară clădirea asta nu e prea prietenoasă.

— N-ai să vezi în viața dumitale o clădire a poliției care să fie prietenoasă. De altfel, acesta e biroul șefului... și eu sînt musafir. Ai cumva noutăți pentru noi sau ai venit să-ți recomand un avocat ?

— Nu, mulțumesc. Mi-a rezolvat doamna Catargi. Nu știu dacă o să fie prea important ce am să vă comunic. Am ezitat puțin pînă m-am hotărît.

În locul lui Varlam apăru însă Miercănuș cu o tăviță pe care se lăfăiau două mari pahare cu limonadă.

— Săru' mîna, domnișoară. Vezi florile astea ale lui domnu comisar Arnăutu ? Chestii rare. Numai dumneata lipseai ca să fie și mai frumos aici !

Bretan remarcă surîzînd că Miercănuș știa, în felul său, să complimenteze.

— Am impresia că l-am întîlnit pe individul acela care mi s-a părut mie mai ciudat, vă amintiți ?

— Cel de la... Societatea de electricitate ?

— Da. Sîmbătă după-amiază am avut puţin timp liber. Am ieşit cu mătuşa Zinca la cumpărături. Săraca n-a mai ieşit de nu mai ţine minte. Toată ziua, bună ziua la cratiţele şi oalele ei. Domnul consilier a îndemnat-o să mai iasă, dar ea preferă să stea acasă.

— Aşa... şi unde eraţi sîmbătă ?

— Pe la Piaţa de Flori. Acolo l-am văzut pe individ discutînd cu alt bărbat, parcă mai scund. Celălalt stătea cu spatele, nu i-am zărit prea bine chipul. Are acum o mustaţă mare, perciuni. S-a despărţit de celălalt, s-a suit într-o maşină şi a luat-o spre Piaţa Naţiunii.

— Interesant. N-ai reţinut ce număr avea ? Sau ce marcă ?

— Nu m-am gîndit la asta. Automobilul însă e unul din acelea mari, albastre, cum sînt toate cele ale Societăţii. Avea şi scris pe spate : „Societatea de electricitate Bucureşti — Reparaţii, înlocuiri".

— Păi dacă e de la Societate, făcu dezamăgit Miercănuş, înseamnă că e chiar de acolo şi ne interesează mai puţin ! Ne-ar fi plăcut ca tipul să nu fie, să se fi dat numai drept inspector doar ca pretext să intre prin casă, înţelegi ?

— Eu am crezut că vă pot fi de folos, spuse fata zîmbind.

— Asta am înţeles şi îţi mulţumim, adăugă şi Bretan. Apoi schimbînd vorba : Ce mai face lumea bună de la dumneavoastră ? Domnul Budulan, doamna, Panaitoff, ce mai fac ?

— Cu familia Budulan se petrec lucruri nostime ! Domnul Budulan a devenit la fel de certăreţ ca şi doamna.

— De la băutură ? presupuse Miercănuş.

— Nu. Doamna Budulan iese, mai ales în ultima vreme, foarte des în oraş. Domnul Jorj o bănuie de infidelitate. Se ceartă în toată legea. Vai !... se opri fata... dar ce fac acum se numeşte bîrfă.

— Ba nu, continuaţi domnişoară, e tare amuzant ce spuneţi, mai rîdem şi noi, o îmboldi Miercănuş...

— Tot sîmbătă, continuă fata amuzată, l-am surprins pe domnul Budulan şoşotind cu un tip destul de bizar. Aveau nişte chipuri de conspiratori. La berăria *Grüberg*

pe terasă stăteau. Erau tare caraghioşi ! Am bănuit, nu ştiu ce mi-a venit, că domnul Jorj l-a pus s-o urmărească pe nevastă-sa. Omuleţul, tot cu părul alb, are o privire tare iscoditoare. Dar numai să-l vedeţi cum umblă îmbrăcat. Cu un fel de redingotă demodată şi o pălărie cu boruri largi. I-am văzut cînd s-au despărţit. Omul s-a urcat într-o maşină veche, la fel de caraghioasă, bălţat vopsită într-un verde brotăcel.

— Dar de ce, neapărat, s-o urmărească pe doamna Budulan ?

— Aşa mi s-a părut... mai ales că în momentele în care doamna dispare, domnul Jorj dă tîrcoale telefonului şi tresare la fiecare ţîrîit. M-am gîndit că poate aşteaptă o veste din partea celuilalt.

După ce fata sorbi limonada mai flecăriră cîteva minute, apoi se pregăti de plecare. Bretan se oferi s-o conducă pînă în stradă.

— Drăgălaşă copilă, spuse Miercănuş la întoarcerea comisarului. Vă cam face cu ochiul ! Am văzut că nici ea nu-i tocmai indiferentă.

— E un copil... Valerică băiete. Ia zi mai bine, cine ar putea fi *cow-boyul* detectiv ?

— După descriere, nu poate fi altul decît nea Costică Demetriad. Ăsta m-a învăţat pe mine meserie, pe vremuri, la Prefectură. Acum e la pensie. Stă pe undeva pe la Buftea, şi-a făcut o casă. Ştiu că el mai ciubucăreşte cu urmăriri d-astea conjugale. Sorcova aia de maşină o are mai de mult !

Sunetul prelung al telefonului îl întrerupse. Ridică receptorul :

— O clipă, vă rog, domnişoară ! Cu dumneavoastră doreşte. Îi întinse lui Bretan receptorul. Cred că e păpuşica lui Cotoaibă, dansatoarea.

Comisarul auzea vocea Zoricăi Mattara mult acoperită de vacarmul străzii. Fata telefona de la o cabină publică. Vocea-i era precipitată, rostind cuvintele sacadat. Bretan o ascultă fără s-o întrerupă. O linişti apoi, după care auzi declicul sec.

— Fata crede că e urmărită. Era cam speriată. Un individ, pe care nu prea a fost capabilă să-l descrie, s-a ţinut după ea ieri seară, pînă aproape de casă. Astăzi, în pauza repetiţiei, cînd s-a dus să probeze nişte costume, l-a zărit din nou prin geamul croitoriei. Un tip înalt, slăbuţ, tinerel, cam atît...

Varlam apăru deschizînd uşa încetişor, ezitînd o clipă la vederea încordării ce se citea pe chipul lor.

— Ce e, domnule Varlam, a sosit expertiza ?

— Da, domnule comisar, poftiţi.

— Mulţumesc. Şi fii te rog bun şi cheamă toţi oamenii. În cinci minute vă aştept pe toţi aici.

Proiectilul extras din rana lui Baronică, după cum era de aşteptat, provenea de la *Walterul* lui Panaitoff. Traiectoria balistică şi celelalte elemente corespundeau cu distanţa şi poziţia din care fusese expediat. În privinţa probei recoltate de expertul criminalist la Ciurel, concluzia nu era definitivă. Era ulei de motor, de o calitate fină, probabil nemţesc, dar nu din cel întrebuinţat la camioane. În plic mai erau cîteva fotografii ale urmei de cauciuc destul de bine executate. După toate aparenţele era vorba de un automobil.

Cercel, Argintaru, Varlam pătrunseră în birou şi rămaseră lîngă uşă.

— Domnule Cercel, te deplasezi imediat la pensiunea *Balentti*. Îl găseşti acolo pe Săvulescu. Să urce la etaj, undeva în apropierea camerei fetei. Dumneata rămîi afară, prin apropiere şi preiei supravegherea. Discret, cît mai discret.

— Am înţeles, domnule comisar, răspunse agentul, pipăindu-şi involuntar buzunarul din stînga al hainei.

— Nu acţionaţi, în nici un fel, nici dumneata, nici Săvulescu, decît în cazuri extreme. Dacă cineva pătrunde în camera fetei, sau ceva vi se pare suspect, nu interveniţi în nici un fel. Doar îl urmăriţi, s-a înţeles ? Agentul dădu din cap, dînd să iasă.

— O clipă. Eşti înarmat ?

— Da, domnule comisar.

— N-ai nevoie de armă. Deci, cît mai discret... Liber acum. Dumneata, se-ntoarse spre Argintaru, iei maşina

şi te opreşti direct la varieteul *Trianon*. Te va însoţi şi Varlam. Parcaţi automobilul cît mai departe, în spatele Grădinii Icoanei. Varlam, dumneata te vei posta şi vei ţine sub observaţie intrarea artiştilor. Se-ntoarse spre Argintaru, care-şi pusese deja pălăria pe cap. Te vei instala la cafeneaua hotelului *Weiss*. În aşa fel încît să poţi comunica cu Varlam. Hotelul *Weiss* e una din acele dărăpănături, întortocheate şi mizere, o cloacă, unde se-nchiriau paturi cu ora, chiar dacă la intrare se putea citi „Royal".

— La nevoie, iei o cameră, îi sugeră Miercănuş, curăţindu-şi metodic revolverul, un *Beretta* 9, strălucitor, pe care-l scosese din fişet. E chiar mai bine să iei o cameră, una pe colţ, la etaj. Îi spui lui Milu Swarţ de la birou, că te-am trimis eu. Vezi de acolo totul ca-n palmă !

— Ajungem şi noi, ceva mai tîrziu, vedeţi, e vorba de un tinerel slăbuţ... dar poate să mai apară şi altcineva.

— Unde ziceai că stă Jean, fostul majordon, pensionar al consilierului ? întrebă comisarul, după ce oamenii plecaseră.

*

Săvulescu urmărea cu nepăsare îngeraşii ce se fugăreau printre ghirlandele aurite ale tavanului — ce-nchipuiau un cer albastru sub privirea matern dojenitoare a unei zeiţe opulente, cu statură de gladiator (ale cărei trăsături aminteau izbitor de chipul patroanei pensiunii *Balentti).*

„Am înţepenit" îşi zise, încercînd să-şi întindă mîinile, atît cît îi permitea locul. Stătea ghemuit, cu genunchii la gură, pe un scăunel descoperit întîmplător în toaleta de serviciu. Locul era bine ales, căci putea supraveghea tot coridorul în lungime. În stînga sa, la numai cîţiva paşi, adăpostită de o draperie grea, pluşată, se găsea scara de serviciu.

Săvulescu îşi consultă ceasul. Cine ştie pe unde i-or sclipi ochii Zoricăi Mattara ? se surprinse înciudat. Auzi foarte vag deschiderea unei uşi, undeva la parter, probabil. Ciuli urechile. Nu, nu i se păruse. Paşi furişaţi se insinuau pe scara de serviciu. Se trase mai aproape de perdea. După cîteva clipe, paşii se auziră mai distinct. Trecu parcă o veşnicie, pînă prinse mişcarea draperiei

ce masca scara. Auzi o respirație ușor precipitată. Agentul se ghemui și mai mult, iar mîna stîngă i se duse automat la buzunar. În palmă întîlni răceala revolverului, care-l înghiontea, apăsîndu-i ficatul. Își trase mîna afară, simțind-o transpirată. O plimbă încet peste asprimea hainei. Perdeaua se mișcase din nou, făcînd loc mai întîi unui cap acoperit de o pălărie. Avansă un umăr și, după o ușoară ezitare întreg trupul, un trup bine legat. Săvulescu îi zări pantofii negri făcînd cîțiva pași, o ușoară pendulare a manșetelor largi. Omul cercetă coridorul cîteva clipe. Înaintă, după ce privise, în treacăt, și spre locul întunecat unde se afla ascuns agentul. Își îndreptă umerii avansînd mai departe pe coridor. Adulmeca parcă, uitîndu-se bănuitor, încă o dată, peste umăr. Se opri un moment la cea de a doua ușă, unde, nu cu mult înainte, intrase perechea „aeriană". Vreun gelos, ori poate un detectiv plătit să urmărească aventurile galante ale soțului năbădăios acum, la bătrînețe ? Oare ? Bărbatul se aplecă asupra scrumierei nichelate, cu picior — scrumieră multiplicată în dreptul fiecărei uși. Acolo, unde havana „faunului" mai fumega încă. Agentul pricepu dintr-o dată și-njură în gînd. Bărbatul, urcînd scările, simțise miros de țigară. Asta părea că-l pune puțin pe gînduri. De aceea adulmecase. Săvulescu îi urmărea încordat gesturile. „E așadar... cine trebuie" gîndi cu un fel de bucurie interioară, observînd că bărbatul se oprise, în fine, în fața camerei cu numărul opt. Acesta deschise ușa fără nici un efort, mistuindu-se rapid înăuntru. Săvulescu sări în picioare, trase un colț al perdelei și privi în stradă. Se zărea doar un scuar micuț, jalnic luminat, două bănci pustii. Nici urmă de Cercel. Înjură încet, întrebîndu-se dacă celălalt sesizase intrarea bărbatului în clădire. Reveni la locul de pîndă, se foi puțin. Dacă individul n-a pătruns pe intrarea principală, atunci e posibil ca Cercel să nu știe nimic. Atît cît putuse să-l observe, în lumina scăzută a holului, individul nu-i părea cu totul străin. Agerimea mișcării, în pofida staturii, trăda obișnuința celui care pîndește, adulmecă, se furișează, familiarizat cu primejdia. Percepu un scîrțîit înăbușit, și-l văzu pe intrus strecurîndu-se afară, așteptînd doar un singur mo-

ment în dreptul uşii. O încuie calm. Reveni spre scara de serviciu. Paşii erau înghiţiţi de mocheta moale şi adîncă. Acum, cel mult un metru îi despărţea. Dacă ar fi întins mîna, agentul l-ar fi putut apuca de picioare. Individul se strecură prin faldurile draperiei şi-l auzi cum coboară la fel de măsurat şi prudent.

Se ridică imediat, sălţă un colţ al perdelei, mormăi ceva la adresa unui Cercel absent şi străbătu în fugă culoarul pînă la scara principală. Coborî treptele, cîte două, se opri la mijloc şi-n oglinda cea mare nu remarcă nici o mişcare, nu auzi nimic în afară de ticăitul grav al pendulei şi propriile bătăi ale inimii. „Trebuie să fi ieşit pe undeva, prin spate". Îşi amintea vag maidanul din spatele clădirii. Uşa, geamurile bucătăriei şi ale spălătoriei. Din cîţiva paşi străbătu holul şi cînd trecu prin dreptul cuştii portarului, auzi un sforăit molcom „Luate-ar dracu, de galonat, ce-ţi pasă ?" În prag fu cît pe aci să se ciocnească de Cercel.

— Unde dracu ai fost ? îi şuieră trăgîndu-l de mînecă spre afară.

— Am stat vizavi, hai că am văzut un suspect ieşind din spate... a traversat parcul.

— Te-a văzut ?

— Nu cred ; ceva mai încolo e un *Opel* alb, într-acolo a luat-o, şopti precipitat Cercel.

Merseră repede pînă la colţul străzii.

— Treci la maşină, îi şopti la ureche Săvulescu. Cercel se reîntoarse în gangul dintre cele două prăvălii, unde parcase maşina secţiei. *Opelul* se puse în mişcare lin, făcînd o mică buclă şi coti imediat spre dreapta. Zări botul alungit al *Renaultului* ieşind din umbra gangului. Sări alături de Cercel.

— La dreapta, ordonă Săvulescu, stinge farurile, gîlmă !

— Stai aşa ! Ceva clipea, în umbra zidului unei case vechi. Am avut noroc, tipul nu ştie că strada e blocată. *Opelul* se retrăgea încet, şi, odată întors, porni spre cealaltă ieşire, în direcţia bulevardului. De cîteva zile o clădire se afla în demolare, iar cei de la primărie interziseseră accesul pe acolo. Pe bulevard, în ciuda orei destul de

tîrzii, era un dute-vino de maşini, ceea ce le conveni de minune. Le permise chiar să se apropie şi mai mult de *Opel*. În Piaţa Universităţii văzură un tramvai rămas în pană. Cel urmărit încetini, îl ocoli abil, apoi viră pe bulevardul Carol.

— Poţi să te bagi mai aproape, cred că nu s-a prins că e urmărit.

Conducătorul *Opelului* dădea semne că nu se prea grăbeşte. Pe neaşteptate, însă, fără să semnalizeze, o luă la stînga pe una din străduţele ce dădea în cheiul Dîmboviţei. Cercel trase volanul la fel de brusc, înjurînd încîntat cînd auzi roţile scrîjnind, evită abil un *Pakard* ce venea greoi din direcţia opusă. Stinse luminile şi porni în urmărirea *Opelului*. Acesta era doar o luminiţă care se pierdea în josul străzii. Din nou la dreapta şi apoi la stînga, oprindu-se în cele din urmă în dreptul unei clădiri înalte, unul din blocurile societăţii „Astra". Bărbatul coborî, închise cu grijă portiera, o încercă scrutînd, aparent fără o ţintă anume, întunecimea străzii. După cum bănuise Săvulescu, omul ocoli intrarea principală şi se strecură în pasajul blocului.

— Ia-o prin Caudella, acolo e încă o ieşire, poate vrea să ne tragă clapa ! Săvulescu îi arătă vag direcţia stradelei şi o luă imediat prin pasaj pe urmele individului. Descoperi o mică curte interioară. Pricepu că acolo era garajul societăţii. Mai mult zări uşa deschisă, unde se profila un fel de gang întunecos. Era clar că urmăritul n-avea ce căuta în blocul „Astra", ci vroia, doar, dintr-o îndelungată obişnuinţă, să înlăture orice posibil urmăritor. Putea foarte bine să se întoarcă la maşină, sau să stea o vreme ascuns în întunericul vreunei scări. Dar mirosul agentului îi şoptea că individul nu face decît un simplu act formal, pentru a fi cît de cît împăcat cu sine. Din gang cobora o scăriţă cu cîteva trepte abrupte, pe care o bănui. „Aici cred că s-a împiedicat". I se deschise perspectiva unei alte curţi, mărginită de zidul unei clădiri mai vechi, cu trei etaje. Se pomeni într-o străduţă ce cobora în pantă. Pustie. Privi dezorientat. La cîţiva paşi sesiză o siluetă desprinzîndu-se de lîngă un stîlp gros de afişaj. Clădirile se ghiceau urîte şi dispuse într-un plan dezordonat.

— Acolo a intrat, îi şopti gîfîind Cercel, descheindu-se la cămaşă. Ce facem ? Clădirea indicată de el se afla în diagonală la vreo douăzeci de metri. La fel de cenuşie ca cele din jur, dar cu o faţadă ceva mai răsărită. O firmă sclipea în beculeţe verzi şi roşii : CARMEN. Aproape de intrarea destul de bine luminată se ghicea o vitrină modestă ce făcea reclamă cabaretului. Săvulescu nu răspunse imediat.

— Mergem acolo ? întrebă nerăbdător Cercel, înfundîndu-şi mîinile în buzunarele pantalonilor.

Auziră un fluierat uşor ce venea din gangul alăturat.

— Veniţi încoace, momîilor, se auzi vocea înceată, puţin mînioasă, dar atît de cunoscută a subcomisarului Miercănuş.

Intrară rapid şi-i descoperiră pe Bretan şi Miercănuş fumînd. Săvulescu raportă succint, neomiţînd nici propria-i impresie.

— Omul e de meserie, ştie toată lecţia, şi-mi pare atît de cunoscut, mor de ciudă că nu-mi dau seama de unde, cum...

Nu-şi arătă nici o clipă mirarea că i-a găsit acolo, de parcă-şi fixaseră un loc de întîlnire. Află însă pe dată cum stăteau lucrurile. Cînd comisarul şi Miercănuş ajunseseră la grădina varieteului *Trianon* spectacolul în care juca Zorica Mattara nu se terminase. Argintaru remarcase mai devreme un individ scund dar îndesat, cu ochelari cu rame subţiri, rotunzi, elegant, plimbîndu-se, parcă fără treabă. La sfîrşitul programului individul o opri pe Zorica — o invită într-o maşină trasă aproape de hotelul *Weiss*, un *Fiat* negru, micuţ şi cochet. „O fi un amorez de-al fetei, domnule comisar", opinase în maşină Argintaru. „Un amorez care să ne poarte aşa, să ne-ameţească ?" sărise Miercănuş. Ceilalţi doi agenţi fumau indiferenţi pe bancheta din spate. „Nu se potriveşte cu descrierea celui care a urmărit-o", revenise cu o înceată încăpăţînare Argintaru.

— S-ar putea să intrăm să ne distrăm şi noi, îndreaptă-ţi cravata, domnule agent, îl mustră pe Cercel subcomisarul.

— Şi ce mai aşteptăm, domnule comisar ? reveni Săvulescu care nu prea-şi găsea locul, datorită mirosului acru, greu, ce venea dinspre curte.

— Iar dai în fiert, băiete ? îl repezi, dar fără mînie, Miercănuş. Cînd şi cînd, uşa de la intrarea cabaretului se deschidea, făcînd loc unor grupuri deosebit de vesele şi gălăgioase. Clădirea mai avea o ieşire într-o străduţă şi mai îngustă, şi pe acolo se făcea desigur aprovizionarea. Acolo erau postaţi Argintaru şi Varlam. Deci, practic, clădirea era înconjurată, ambele ieşiri blocate.

Un vlăjgan roşcovan cu părul vopsit într-un negru lucios, îmbrăcat într-o sofisticată uniformă, plină de fireturi şi zorzoane, cu o mutră posacă, îi întîmpină fără chef, cercetîndu-i cu ochii săi mici şi apoşi.

— Aveţi masă rezervată ? întrebă mişcîndu-şi fălcile mari, făcute parcă mai mult să rupă, să mestece, decît să ajute exprimării.

— Poliţia, spuse scurt Bretan, făcîndu-i un semn discret lui Săvulescu, care se şi plasase în stînga individului.

— Uşurel, guştere bălţat, dacă n-ai chef să faci mătănii ! Mîrîise încruntat, în timp ce comisarul şi Miercănuş deja se mistuiseră în jos pe scări. Doar Cercel, conform înţelegerii, rămăsese în stradă privind pozele scorojite din vitrină, părînd că n-are nimic comun cu ce se petrecea acolo.

— Ia zi, frumosule, nu ţi se spune Coco ? Coco papagalul ? Cine şi-a bătut joc de tine şi te-a îmbrăcat astfel ?

— Eu, eu, domnule poliţist, nu vreau să vă fac greutăţi... ştiţi, se bîlbîi haidamacul, umil, retrăgîndu-se cu spatele către scaunul pe care moţăise cîteva minute mai înainte, aşezat într-o mică nişă. Se lăsă încetişor în jos, parcă buimăcit, fixîndu-l pe Săvulescu care îl căuta din priviri pe Cercel rămas în faţa cabaretului.

Dintr-un salt, demn de un mare jucător de rugby, agentul îl placă pe portar, cu scaun cu tot.

— Ţi-am spus să te astîmperi, Coco, credeai că sîntem de la străjeri ?

În nişă era montată clasica sonerie, întîlnită chiar şi la cele mai banale restaurante, dar aici, unde numai cînd rosteşti cuvîntul „cabaret“ îţi vine să duci mîna automat

la buzunarul cel greu din stînga. Îi făcu semn lui Cercel să-l ia în primire.

— Pe cine vroiai tu să anunți, frumosule, hai ? Pe cine ? Săvulescu îl mai fixă cîteva clipe, amenințător. Se răsuci brusc și se grăbi să coboare.

În perdeaua verzuie a fumului fu cît pe-aci să se ciocnească de Miercănuș care îi șopti contrariat :

— Parcă ar fi intrat în pămînt. Și nu sînt ace cu gămălie !

— Unde e domnul comisar ? se interesă Săvulescu.

— În biroul șefului, arătă cu mîna spre cealaltă direcție a coridorului, ce urca ușor în pantă. Du-te și scormonește la vestiare, în magazii, debarale, eu trag o fugă la bucătărie, îl îndemnă pe agent.

Săvulescu cercetă fără prea multă tragere de inimă încăperile, ignorînd privirile intrigate ale personalului. Dar o făcu conștiincios, repede, nelăsînd nici un colțișor necercetat. O ușă maronie capitonată, la capătul coridorului în pantă. Remarcă, în treacăt, o oglindă, cîteva afișe vechi. Ce rost aveau acestea ? Poate să înveselească colțișorul acela întunecat. Intră deschizînd ușa cu grijă. Omul de dinapoia biroului mai păstra un fel de mirare, ba chiar schița gesturile unei reprimate consternări, mușcînd nervos dintr-o pipă subțire, demult stinsă. Comisarul se uită întrebător la Săvulescu, rămas în cadrul ușii.

— Nimic, raportă mormăit. Bună seară !

Chelnerii fuseseră rînd pe rînd întrebați, dar nu-și aminteau să fi văzut niște persoane răspunzînd la descrierea comisarului.

— Poate s-au strecurat pe ușa din dos, pe unde trag mașinile aprovizionării, presupuse tînărul ochelarist, cu o voce subțire, dar cultivată, ce mărturisea mai degrabă tonul unui intelectual.

— Imposibil, domnule Berescu, am doi oameni plasați acolo. Mai rămîn două posibilități. Ori s-au evaporat, ori au intrat în pămînt. Apropo, aveți pivniță ?

— Există, există chiar și un fel de ieșire pe acolo, spre clădirea de care sîntem noi lipiți, dar tare mă tem că este imposibil ca cei căutați de dumneavoastră să fi ieșit pe acolo.

Cineva aduse un teanc greu de chei, unele ruginite și desigur inutilizabile și o lanternă. Coborîră cîțiva metri pe o scară ce mărturisea o vechime considerabilă, descuiară apoi o ușă grea din stejar.

— Parcă e un subsol de cetate, observă comisarul, aplecîndu-se, deoarece tavanul coborîse dintr-o dată brusc.

— Aici se spune că a fost subterana vechiului arsenal al Armatei îl lămuri Berescu, scuturîndu-se ca de un fior. În război a servit de depozit pentru muniție, a fost chiar închisoare într-o vreme, apoi depozit de vinuri, de cartofi, de cărbuni. Se presupune că avea legături cu vechiul palat domnesc și cu Dîmbovița. Înaintară pe coridorul prăfuit. Comisarul aplecă raza lanternei. Nu se zărea nici o urmă.

— Pe aici intră, o dată pe an, doar cei de la revizia conductelor. În rest, nimeni. La capătul coridorului întîlniră o altă ușă grea, masivă. Un lanț gros, ruginit și un lacăt uriaș. Semne că de ani de zile nu se mai ieșise pe acolo. Se întoarseră în birou. Comisarul se scutură de praf cu gesturi încete.

— Parterul comunică cumva cu clădirea vecină ?

— Nu. După cum ați văzut, la parter există două cabinete de toaletă. Geamurile dau spre curtea interioară a celeilalte clădiri ; dacă considerați aceasta o posibilă ieșire, nu zic nu !

Urcară precipitat la parter. Cercel fuma rezemat de unul din stîlpii intrării. Portarul, privind în pămînt, parcă ațipise pe scaunul său.

— De ce trebuia să sune frumosul ăsta la sonerie ? întrebă Miercănuș.

Berescu îl privi, fulgerîndu-l o clipă prin sticla subțire a ochelarilor, apoi gura, cu buze subțiri, fine, i se destinse într-un zîmbet de cordialitate :

— E un obicei. Pentru a ni se anunța intrarea unor persoane de... calitate. Nu e o noutate.

— Ce importanți am devenit peste noapte ! se miră Miercănuș plesnindu-se peste pulpa piciorului, cum îi era obiceiul.

Intrară în cabinetele de toaletă. Geamurile erau vopsite într-un crem deschis. Curtea vecină era mică, nici

măcar cincisprezece metri pătraţi, aprecie comisarul. „Mda, admise, e o posibilitate".

Întrebările puse portarului nu aduseră nimic important. Da, văzuse tot felul de persoane intrînd acolo. Aşa fac de obicei. Se mai piaptănă, bărbaţii îşi mai îndreaptă cravata, e firesc. Dar de văzut, n-a văzut nimic precis. Nu a fost atent, mai bine zis — de regulă priveşte mai mult spre stradă. Din curtea vecină nu putea ieşi în stradă. Dar acolo stătuse Cercel pînă se arătase unul din oamenii lui Argintaru. Omul stătea şi acum afară, îl zăriră trecînd prin dreptul stîlpului.

Ieşiră în răcoarea nopţii ce începea să miroasă a dimineaţă.

OPT

— SUS MÎINILE, SPERIETOARE bătrînă !

Miercănuş ciugulea cu poftă cîteva cireşe, atent să nu-şi păteze cămaşa. Îşi dăduse pălăria mult pe ceafă şi privea la bărbatul tolănit în hamac, care deschise ochii, buimac. Era răcoare şi plăcut la umbra nucului, Miercănuş ezitase cîteva momente înainte de a-l trezi, studiindu-i chipul bronzat şi sănătos, în contrast cu părul neobişnuit de alb. „Deci aşa arată un belfer de subcomisar la pensie ; oare eu am s-o apuc ?..." De jur împrejur, terenul mărturisea o parcelare meticuloasă, amintindu-i parcă de rînduiala hîrtiilor şi rapoartelor din birourile comisariatului ; nici un colţişor nu era lăsat în paragină ; butucii de vie erau aliniaţi ca soldaţii la inspecţie, iar brazdele de legume trase la riglă. Socotind şi pomii întîlniţi în faţa casei, ce părea destul de solidă şi confortabilă, găsi că ferma lui Demetriad arată straşnic şi-n total dezacord cu umila pensie de fost subcomisar.

— Tu erai, puştiule ? întrebă Demetriad înăbuşindu-şi un căscat. Sări sprinten, rotindu-şi de cîteva ori gîtul înţepenit. Se aplecă asupra unui butoi, clătindu-se pe faţă. Nu se arăta deloc mirat de prezenţa fostului său ucenic, acolo.

— Eşti dracu gol, bă Valerică ! Se întinse puţin, mişcîndu-şi braţele, vînjoase încă. Băi puţă, tocmai visam ceva nespus de frumos ! Se făcea că eram la-ncoronarea lui Carol. Eram şi eu pe un cal mare, alb, de paradă. Tocmai dădeam onorul Majestăţii Sale...

— Te-a bătut soarele-n cap, nea Costică ! Da-mi place aici, la dumneata. Eşti chiabur în toată legea. Cînd te-nscrii la ţărănişti ?

— Hai să-ţi astup gura asta afurisită cu un vin de coacăze, de cade mîţul în coadă ! Se-ndreptară spre casă pe aleea pietruită ce tăia grădina, ca o cărare într-o freză perfectă. Se opriră pe terasa spaţioasă.

— Adă nişte vin de la rece, Maricico ! îi porunci unei arătări de o vîrstă incertă, ce-i privea bănuitoare şi ursuză. Femeia nu se urni imediat, bodogăni ceva, neînţeles, după care dispăru în interior, tîrşîindu-şi papucii scîlciaţi.

— Aşa pocită, cum o vezi, e tare de treabă.

Femeia apăru cu o sticlă mică, de o jumătate de litru şi cu două pahare desperechiate, pe care le trînti pe masă ostentativ. Demetriad mirosi sticla, o împinse la o parte şi rosti apăsat :

— Te duci la butoiul galben, Maricico, şi scoţi ceva ca lumea, s-a înţeles ? Femeia bolborosi despre un cep înţepenit, ridicînd dintr-un umăr, nervos, apoi dispăru.

— Ce mai e nou prin Capitală, *mon cher* ? întrebă alene Demetriad.

— E cald, şefule, iad, nu alta, şi praf, al dracului praf ! Îşi descheie doi nasturi de la cămaşă, îşi slăbi cravata. Femeia apăru cu un borcan aburit, cu vin de coacăze de data aceasta.

— Mă-ntrebi de parcă n-ai fi fost de-o lună. Ne crezi fraieri, nea Costică ? Un băiat de la noi ţi-a văzut sorcova aia de maşină pe bulevard, acu două zile. Sau ai vîndut-o?

— N-am vîndut-o, dar nu vin în oraş decît cu treabă. Cît mai puţin. Şi dacă m-a văzut, ce ?

— Mai ciubucăreşti ?

— Aşa şi-aşa. Mă mai trage aţa cîteodată.

După pensionare mulţi poliţişti făceau pe detectivii, ajutîndu-i pe cei de la fisc sau percepţie, dar, cel mai ade-

sea, „luau cazuri" de infidelitate, pentru probe de divorț, rotunjindu-și binișor veniturile.

— Așa, deci, nu e rău, nea Costică. Mă iei și pe mine asociat ?

— Lasă palavrele, Valerică ! gata, n-o mai ocoli, mergi drept la țintă, ce te interesează ? Că doar n-ai venit de dragul ochilor mei ?

— Să fiu drept, aș fi vrut să te mai văd, că doar dumneata mi-ai pus meseria în mînă da' știi, ce dracu, cum e cu hinghereala asta de meserie !

— Ia zi, te interesează vreun caz de-al meu ? întrebă Demetriad, turnînd încă un rînd.

— Da, nea Costică... Budulan, secretarul consilierului Catargi.

— Aha... E băgat în vreo afacere ?

— Oarecum... Care-i treaba ?

— Clasică, puștiule. Tipului, măcar că e om cu părul alb, i-a intrat în cap că-l înșală madama. Îl cunosc de mult, de' cînd lucra la Tribunalul Mare. Întîmplarea a făcut să ne întîlnim într-o zi și atunci m-a rugat să-i fac un serviciu. S-o urmăresc discret pe nevastă-sa, unde merge, cu cine se întîlnește, ce face, chestii d-astea, pricepi ?

— Are vreun tip ?

— Da. E chiar un tip foarte șic. Înalt, subțirel, cu păr alb, lins. E șchiop, însă, poartă o gheată ortopedică și dacă nu mă-nșel, pare mai tînăr decît madam Budulan. Moacă de mare crai ! Nu am aflat încă cine e tipul, dar am dibuit locul unde se întîlnesc. Probabil la vreo codoașă, undeva în Colentina, la mama dracului... dincolo de Plumbuita.

— Ne dai adresa exactă ? întrebă Miercănuș, scoțînd un carnețel.

— Sigur, încuviință Demetriad. Notează.

— Pe Budulan ar trebui să-l bucure că jupîneasa se ține cu altul, rînji Miercănuș. El și-așa e mai tot timpul împușcat în aripă.

— Dimpotrivă. Zicea că de la o vreme femeia a devenit de nesuportat, și vrea s-o aibă și el cu ceva la mînă, așa mi-a zis. Poate-i mai închide gura.

Mai flecăriră o vreme și la plecare, Demetriad îl asigură că-l va ține la curent cu noutățile, dar îl rugă, la rîndul său, să nu-i încurce treburile.

Nici nu apucară să se ridice, că femeia înșfăcă restul de vin, de teamă că nu cumva cei doi să se răzgîndească.

— Frumoasă gospodărie ai nea Costică ! aruncă o ultimă privire Miercănuș, trebuie să revin aici la vremea mustului. La revedere !

Tot drumul de la Buftea pînă la secție îl parcurse lejer, trăgînd cu ochiul prin curțile scăldate în verdeață, îngrijite, și se gîndi că pînă la pensie nu mai e chiar mult. „E aur, mai ales pentru copii, verdeață, aerul e pe gratis, ce mama dracului !...“

Îl întîmpină Varlam care-i transmise că Bretan îl așteaptă la muzeu. Ajunse acolo cînd comisarul tocmai își lua rămas bun de la profesorul Catrinescu. Bretan arăta destul de odihnit, în ciuda celor numai cîteva ceasuri de somn furate pe bancheta comisariatului.

— Ce face bătrînul Maimuțoi ? întrebă după ce porniră.

— Se ține de fusta doamnei jupînese. Îi raportă pe scurt cele aflate de la Demetriad.

— Un individ distins, cu părul alb și gheată ortopedică ! Curios. Cînd ajunseră la comisariat îl găsiră pe Săvulescu moțăind pe bancheta din hol. Arăta mohorît și palid, după toată alergătura nocturnă.

— Mașinile n-au stăpîn, raportă imediat după ce intră în birou. În ochii lîncezi, inexpresivi, licări o clipă mulțumirea, cînd comisarul îl rugă să ia loc.

— Spuneam că n-au stăpîn, pentru că ele sînt ale unor legionari dispăruți. Unul e Gherase Duță... al lui e *Fiatul*, dar ăsta e mort cu acte în regulă. De acum doi ani din februarie '41. Celălalt, cu *Opelul*, e un fost inspector al poliției legionare... Drăcea îi zice, Costin Drăcea. E dat dispărut, poate a întins-o, nu se știe. Am stat de vorbă cu nevastă-sa. Zicea că n-are habar de soarta lui. E o fîșneață tare șmecheră ! Lucrează ca chelnăriță la cabaret. Atunci mi-a sunat și mie clopoțelul și am stat de vorbă mai pe-ndelete. Cu localul ăsta e o treabă cam încurcată. Pînă acum doi ani el a fost al lui Titi Prințu. Atunci a fost

un mare scandal la fisc. Nedeclararea veniturilor reale sau falsificări... mi se pare că era vorba și de o rețea clandestină de prostituate... mai multe șmecherii. Firește, totul s-a mușamalizat. Localul e acum pe numele lui Secăreanu, dar unul din agenții bugetari de la percepție mi-a șoptit că el bănuie că Secăreanu nu e decît un girant... un tip care ia un comision și că tot Titi Kailidis e stăpîn și ia tot caimacul. Percepția nu s-a mai amestecat pentru că, din punctul lor de vedere, totul e-n regulă.

— Între timp nici Titi nu mai e același ! A crescut peste noapte, ca flăcăii din poveste, mama lui de tîlhar ! rînji Miercănuș, dar cu ciudă. Întotdeauna a căzut în picioare, ca o pisică !

— Se spune că pisica are nouă suflete, zîmbi Bretan, dar în zîmbetul său nu era nimic glumeț. Ba chiar privi cîteva secunde în gol. Reveni spre Săvulescu :

— Zi mai departe.

— Madam Drăcea lucrează la cabaret mai mult de noapte. Pe la opt, nouă, pleacă de-acasă. Într-o seară, mai demult, cam prin iunie, zice, cînd a ieșit în stradă, a oprit-o un individ. Nu i-a zărit prea bine chipul. I-a spus că e un camarad de-al soțului ei, că acesta trăiește, dar că nu poate să-i spună unde e ascuns și că are neapărat nevoie de automobil. I-a înmînat și un bilet cu cîteva rînduri. Biletul nu-l mai are, l-a pierdut sau l-a rătăcit. Individul, după cum l-a descris, seamănă destul de bine cu cel care a luat aseară pînzele din camera fetei. Femeia i-a dat *Opelul,* dar de atunci individul nu și-a mai făcut apariția. Altceva n-am mai scos de la ea. Aseară a fost liberă, n-a lucrat.

— Și *Fiatul ?*

— Casa lui Gherase Duță e sigilată. N-are familie. Are niște rude în provincie, la Tîrgoviște. N-a văzut nimeni dintre vecini dacă cineva a luat mașina. Doar atît, că lacătul de la garaj a fost forțat. A luat-o neavînd cui s-o ceară. Cam atît am aflat, domnule comisar.

— E-n regulă domnule Săvulescu, rosti gînditor Bretan. Poți merge acasă să te odihnești. Dacă o să fie nevoie, o să te luăm noi...

Ieşind, agentul fu cît pe-aci să se ciocnească cu Varlam. Acesta ceru permisiunea să intre şi depuse un plic pe masă.

— Expertiza, domnule comisar. Au fost unii de la laborator şi au întors maşinile pe toate feţele. Am crezut că n-au să fie în stare să le pună la loc, dar cred că au făcut treabă bună. Au găsit cîteva pete mici de sînge pe bancheta *Opelului* şi un nasture de fulgarin.

Bretan desfăcu plicul cu mişcări încete.

— Analizele de laborator indică că uleiul recoltat la Ciurel corespunde cu uleiul *Opelului*. Ulei nemţesc original, U23. Aceleaşi caracteristici.

Privi apoi fotografia celor două urme de cauciuc. Desenul asemănător.

— După toate aparenţele, *Opelul* l-a condus pe Baronică pe ultimul drum. Nasturele era neîndoios de la fulgarinul lui.

Îi întrerupse ţîrîitul prelung al telefonului. Miercănuş ridică receptorul.

— Ce, băi Argintarule, ai dat în fiert ? N-a apărut la repetiţie ! Aşa, aşa... bine măi băiatule, foarte bine, mai rămîi puţin. Te duci la pensiune apoi, vezi... Vii încoace apoi. Sigur. Trînti telefonul mormăind.

— Fata n-a apărut la repetiţie... Ce-ar putea să păţească, dom' şef ?

— Teoretic, nimic. N-ar avea nici un motiv, cel puţin aparent, să i se întîmple ceva rău. Pînzele sînt acum în mîna lor. Probabil vor s-o descoasă, cine ştie ? Ai certitudinea că ea ne-a spus adevărul... integral ?

— Poate s-au prins că fata a acceptat să lucreze cu noi.

— Era normal ca mai devreme sau mai tîrziu să ajungem şi la ea. Ea e la urma urmei amanta lui Cotoaibă. În astfel de împrejurări oricine în situaţia ei ar fi luat la întrebări. Au să-i dea drumul, probabil, iar ea, înfricoşată, ne va spune cine ştie ce poveste fără cap şi fără coadă, din care n-ai să înţelegi nimic.

— Să n-o ia pe urmele lui Baronică. Văd că ăştia nu glumesc.

— Un cadavru în plus, dragă Valerică ? Şi apoi... ce le poate spune fata ? Da, a fost poliţia şi s-a interesat ce relaţii am cu Cotoaibă... da, a trecut Baronică în seara aceea, mi-a lăsat pachetul cu tablouri... eu n-am spus poliţiei nimic, poftiţi, acestea sînt pînzele... ce aveţi cu mine ? Bretan dădu apoi din umeri şi deschise mapa subţire, extrase cîteva file cu însemnări în urma convorbirii cu Catrinescu despre istoricul clădirii care adăpostea cabaretul.

Clădirea propriu-zisă era relativ nouă în comparaţie cu subsolul. Vechea clădire fusese mult mai mare, ocupînd, după planul pe care i-l prezentase profesorul şi spaţiul clădirilor învecinate. Bretan trecuse mai înainte pe la arhiva primăriei şi, după îndelungate parlamentări, obţinuse o copie a planului actual. Cele două planuri corespundeau pînă la un punct. Nu cădeau însă de acord în privinţa subsolului. Dacă planul de la cadastru menţiona doar subsolul pe care comisarul îl colindase, planul de la muzeu mai releva un nivel, un fel de subsol doi. Aici fusese, după cum notaseră unii cercetători pe marginea hîrtiei, pulberăria domnească, în timpul lui Radu Şerban-Vodă. Mai exista o notă în care alt cercetător presupunea că în timpul unui cutremur din 1851 şi a unui incendiu, la cîteva luni, subsolul al doilea fusese inundat cu apă, probabil din Dîmboviţa, iar zidurile neconsolidate de multă vreme, cedaseră, năruindu-se cu totul.

— Bănuiţi că ar mai fi un bîrlog dedesubt ?

— S-ar putea. Nu mă împac cu ideea că nişte oameni se pot volatiliza aşa dintr-o dată. Locul merită toată atenţia şi trebuie să i-o acordăm cu toată seriozitatea.

Varlam reapăru însoţit de aroma amărui-dulceagă a cafelei.

— Ce facem cu madam Budulan ? întrebă Miercănuş, manevrînd ibricul.

— Un filaj discret pe urmele ei. Te amuză ?

— O să-i mîncăm pîinea lui nea Costică, rînji Miercănuş, sorbind zgomotos din cafea. Auziţi, Cotoaibă a promis ieri că o să ne mai ciripească. Ce speriat era !

— Mda. Sper să nu-şi fi revenit din sperietură. Nu ştiu dacă a crezut povestea că l-am elibera, dar e pur şi

simplu terorizat. Bănuieşte că dandanaua e mult mai serioasă. Ce explicaţie şi-o fi dat pentru lichidarea lui Baronică ?

— Drept să vă spun, nici eu nu pot să-mi explic. Dumneavoastră ce credeţi ?

— Un om este lichidat de regulă cînd devine... incomod, sau... vorbăreţ ; Şi mai ales dacă este o miză mare în joc. Sau de unde ştii că moartea lui e rezultatul unei premeditări ? Poate s-a încăierat cu careva din bandă, nedorind să divulge pe moment unde a lăsat tablourile luate. Poate a pierit întîmplător şi ceilalţi n-au făcut decît să scape de cadavru. Poate el a ascuns că a luat pînzele, dar ziarele şi-au făcut meseria, şi ceilalţi i-au plătit-o. Cine ştie ?

— E posibil. Doctorul a văzut urme de lovituri cu sacul de nisip. L-or fi bătut să spună unde le-a lăsat... Dracu ştie. Îl aduc ?

— Adu-l. Cred că a avut destul răgaz să mediteze.

Cinci zile trecuseră de cînd Cotoaibă intrase în drepturi — găzduire şi masă — în scriptele poliţiei, dar cine-l văzuse în acea dimineaţă, vineri dimineaţă, greu l-ar fi putut recunoaşte, într-atît de pleoştit şi abătut intrase în încăpere. La asta i se mai adăuga şi nasul înroşit de răceală şi ochii injectaţi. Rămase în picioare, deşi comisarul îl invitase să ia loc.

— Ei, te-ai mai limpezit, domnule Cotoaibă ?

— O ţigară v-aş ruga, se auzi glasul stins al arestatului, în loc de răspuns.

Comisarul îl servi şi chiar Miercănuş îi oferi foc, fără un cuvînt. Tăcerea se prelungi cîtăva vreme. Cotoaibă părea că nu vrea să înceapă să vorbească înainte de a i se pune întrebări, un vechi reflex al tuturor arestaţilor.

— Crezi că moartea lui Baronică are de-a face cu povestea noastră, sau e întîmplătoare ? intră Bretan direct în problemă.

— Asta m-am tot întrebat şi eu întruna de ieri, domnule comisar. Baronică avea destui duşmani, dar nici unul să aibă chiar motiv să-l omoare. Poate că în legătură cu tablourile alea nenorocite. Dacă le-a lăsat la... Zorica.

— Le-a crezut în siguranță acolo, ce crezi ?

— Dacă ziceți că era rănit... pensiunea e destul de aproape de... Noi nu eram vorbiți așa. După ce-am fi luat tablourile urma să mergem acasă la Baronică. Zicea c-a tocmit un șofer să ne ia cu bagajul. Eu trebuia să ajung s-o iau pe Zorica apoi de la grădină.

— Știi că fata a dispărut ? întrebă repede Bretan. Îi relată pe scurt cîte ceva din întîmplările nopții trecute. N-ai idee cine ar fi indivizii ?

Cotoaibă își vîrîse capul între umeri. Mușchii faciali i se zbăteau ritmic. Vestea părea că nu-l zdruncinase, așa cum se aștepta comisarul.

— Ziceai că n-are nici un amestec. Dacă ăia și-au luat tablourile, ce nevoie mai aveau s-o salte și pe fată ? îl iscodi Miercănuș.

— Nu-nțeleg nimic, fu răspunsul lui Cotoaibă. Dădu din umeri iar pe figură i se citea un efort de a pricepe toate cîte i se spuneau.

— Mda. Noi ți-am dat noutăți, tu ce vești ai pentru noi ?

— Eu, după cum am mai declarat, în afară de Baronică nu cunosc pe nimeni amestecat aici. V-am zis că el s-a ocupat de toate, el a avut banii, el a aranjat cu mutarea și cu toate celelalte.

— Dar n-ai fost nici o clipă curios să știi cine se ascundea în spatele lui ? Te-ai mulțumit doar că ai asigurată o afacere grasă ?

— Am încercat să-l descos, dar m-a repezit. Odată, însă, cînd mi-a dat telefon, mi s-a părut că sună de la hipodrom. Cineva discuta niște chestiuni cu niște cai și cu o reclamație. Era foarte încet, dar eu am ureche bună. Cînd eram mic am cîntat în corul bisericii.

— Puteai s-ajungi țîrcovnic, vărule, rînji Miercănuș, trezit de cafeaua lui Varlam. Ai luat tu calea bisericii, dar... în felul tău.

— Am căutat numărul de telefon de la hipodrom și am sunat imediat. Mi-a răspuns alt glas, dar discuția aceea cu caii și cu reclamația continua. La hipodrom la Cîrjaliu. De acolo a dat telefon Baronică.

— Ai declarat că ați rupt orice legături cu Cîrjaliu, după ultima ispravă.

— E adevărat, Baronică așa m-a asigurat, că Vlad nu e intrat în combinație. Și e bine că nu e, acum are familie, și-a mai schimbat năravul, nu te poți baza pe el. Dar eu deja începusem să bănui. Eu... mă certasem cu Cîrjaliu mai de mult... Propriu-zis nu mă certasem, dar am observat că... se uită cam aiurea la Zorica.

— Îi făcea curte ?

— Nu știu, dar nu prea mi-a plăcut și l-am evitat cît s-a putut. Apoi am fost mai sigur că e și el în combinație... atunci cînd Baronică mi-a adus mulajele. Și atunci venea tot de la hipodrom. S-a scăpat, fără să vrea, pe urmă a dat-o în altă vorbă. Eu și cu un lucrător de la *Malaxa* am făcut cheile alea. Au fost al dracului de complicate. Două rînduri am făcut. M-am descotorosit de ele, aruncîndu-le într-un canal.

— Ce fel de mulaje ai primit ? Mă refer la suport. Ceară, săpun ?

— Suplex, îi zice. E o chestie străină, nu lasă urme. E special pentru asta. Baronică a făcut rost.

— Deci, în altă ordine de idei, crezi că și Cîrjaliu e amestecat ?

— Nu știu, dar v-am promis să vă spun tot ce știu. Atîta știu.

— Nu cumva vrei să te răzbuni pe el ? întrebă răutăcios Miercănuș.

— Nu, încerc să-mi mai ușurez situația, cum zice dom' comisar Bretan.

— N-ar fi bine să dăm o fugă la hipodrom ? întrebă Miercănuș spre Bretan.

— Azi e marți, și la hipodrom e zi de bancă. Cîrjaliu depune banii de obicei. S-ar putea să nu-l găsiți, răspunse prompt Cotoaibă, înainte ca Bretan să-i fi răspuns subcomisarului.

— Asta de unde-o mai știi ?

— M-am gîndit într-o zi să-l las fără mardei, rînji Cotoaibă. L-am urmărit cîteva zile și știu că marțea predă banii la bancă. Dar era însoțit de o namilă înarmată și am renunțat. Am amînat, mai bine zis. Rînji din nou

exhibîndu-şi caninii de aur, încîntat de ideea aceea. Am intrat în combinaţie cu Baronică şi am lăsat-o moartă.

Îl duseră apoi la arest. Miercănuş se înviorase subit.

— Mergeţi şi vă odihniţi, acum. Să fiţi proaspeţi. Cercel să dea o fugă mai pe seară să fileze la locuinţa lui Cîrjaliu. Dar cu grijă !

— Nu ştiu de ce dom' şef, da' eu cred că... Cotoaibă nu a scuturat tot ce ţine-n guşă.

— Se poate, dar primul pas s-a făcut, nu crezi ?

— Mergeţi acasă, domnule comisar ?

— Nu. Mergem împreună, dar pe mine mă lăsaţi la arhiva cazierelor.

*

— Pe unde naiba umbli, domnule locotenent ?

Wolf, în ţinută de campanie, îl măsura atent. Cu gîtul vînjos — o ţesătură încîlcită de vene, amintind o hartă didactică în relief — înfipt adînc între umeri, arăta nefiresc de războinic, acolo în pătratul de verdeaţă al curţii interioare a legaţiei, atît de paşnic înveselit de umbrele mari, colorate. Cu picioarele larg răşchirate. Wolf sta singur la masă, privindu-l pe von Webst într-un fel fără echivoc.

— Vă căutam, domnule maior. Era ultimul loc unde speram să vă găsesc. Încremenit în poziţie regulamentară locotenentul pălise uşor.

— Cu mîna asta ţi-am semnat permisiile, recompensele, recomandările de conduită şi capacitate, raportul de avansare... Tot cu ea am să-ţi semnez o „scrisorică" pentru Koler. Acesta, un *Stabfeldwebel* scund, puternic ca un godin de fontă, în uniforma sa neagră, era gardianul arestului pentru ofiţeri de la Comenduire.

— Chiar acolo aş dori să vă invit, rosti netulburat von Webst.

— Dumneata, Herbert, ori ţi-ai pierdut minţile, ori mă iei peste picior ? sări Wolf din scaun. Reacţia spontană era doar semnul unei iritări pe care încerca s-o alunge. Te caut de două zile. Am telefonat de mai multe ori, l-am

trimis în vreo două rînduri pe Konrad, secretara agenţiei a stat consemnată tot timpul şi dumneata, dumneata, dispari pur şi simplu fără urmă. Pe răspunderea mea ţi-am motivat şi absenţa de azi de la trageri.

— Raportez că am lucrat în sensul misiunii curente şi am cîteva noutăţi să vă comunic. Mi-am făcut unele însemnări. Von Webst depusese mapa pe colţul mesei. Încerca să observe pînă unde duce iritarea celuilat. O umbră de mahmureală îi altera trăsăturile, luînd loc treptat expresiei răutăcioase şi ironice cu care-l întîmpinase.

— Cheamă chelnerul ! Mi-e sete. Am înghiţit o tonă de praf în blestematul ăla de poligon.

La acea oră, legaţia era aproape pustie. Se auzea, arareori, foarte vag, cînd se mai deschidea cîte o uşă, vocea subofiţerului din biroul operativ. Intrînd, locotenentul o întîlnise pe Frau Ilse Kaiser, una din secretarele tehnice de la propagandă. O siluetă nesigură, călcînd hipnotic în penumbra răcoroasă a coridorului. La cei patruzeci şi cinci de ani, pe care încerca obsedant să-i rarefieze cu farduri elaborate şi costisitoare, cu croieli tinereşti şi masaje istovitoare, Frau Ilse rezista în acest destul de vag serviciu, doar fiindcă era unul din oamenii *Standartenführerului* Hölzer.

Von Webst încercase s-o ocolească. Cu mersul ca de somnambul Frau Ilse îi tăiase calea şi cu vocea stinsă şi răguşită îi ceruse un somnifer, plîngîndu-se de migrene, de singurătate, de muştele din cameră, de coniacul prost. „Nu e nici un bărbat pe-aici să-i potolească poftele de cătea în călduri", gîndise scîrbit locotenentul, surîzîndu-i binevoitor în timp ce o saluta.

Wolf, fumător ocazional, trăgea cu sete fumul direct în plămîni. Semn sigur că nu era în apele sale. Locotenentul se aşezase pe marginea fotoliului alăturat deschizînd discuţia destul de prudent, dar cu o vădită notă de siguranţă.

— M-am întîlnit cu *Standartenführerul* Herman Goetz, adjunctul de la propagandă, la expoziţia de flori. Discuta cu directorul serelor.

— Probabil îşi comanda propria coroană, spuse surîzînd răutăcios Wolf, ştiindu-se cît de mult nu-l putea

suferi. Această „nulitate gălăgioasă", acest „nimic obraznic" și „infatuat", cum îl numea adesea.

— Comanda flori pentru acțiunea din douăzeci și patru iulie.

— Te referi la croaziera cu *Prinz Eugen* ?

— Exact, domnule maior. Pe traseul Giugiu-Sulina, cu cîteva escale, una dintre ele, mi se pare, la Ostrov, unde e din cîte-am aflat un șantier arheologic. *Standartenführerul* Goetz mi-a mai comunicat că nouă ne revine sarcina de a asigura escorta și securitatea traseului.

— De ăsta te și căutam, von Webst. Și n-am nici un chef de toată povestea asta. Ce spuneai mai departe ?

— Ieri am fost pînă la Giurgiu și am văzut nava PRINZ EUGEN. Albă, frumoasă, elegantă, cea mai mare navă fluvială de agrement ! Arăta ca o lebădă printre cazarmele plutitoare de alături. M-am interesat de capacitatea navei, de comandant, de echipaj. În legătură cu securitatea ei am unele observații. Vasul va fi însoțit de două vedete rapide, ce vor patrula pe tot traseul. O grupă de la paza fluvială va staționa chiar la bord. În privința acesteia am o altă idee.

Wolf se mai înseninase, dar cuta dintre sprîncene mai stăruia încă, piezișă, ca o barieră.

— Dacă aveți puțin timp, vă invit pînă la Comenduire.

La capătul scării minusculei terase ce cobora spre grădină apăruse Frau Ilse privind vag în direcția lor. În lumina asfințitului umbra cu picioare lungi aproape atingea fotoliile.

— În privința pedepsei să știi că n-am renunțat, von Webst ! Am să-ți aplic una foarte... rafinată. Ce-ai zice de-o noapte cu Frau Ilse ? Chipul locotenentului mimă spaima, răspunzînd astfel înseninării lui Wolf.

Femeia se apropie, chinuită vizibil de lumina amurgului. Cu un aer istovit, peste care încercase o fluturare de zîmbet, se prăvăli în asprimea elastică a unui fotoliu. Chelnerul care o urmase la cîțiva pași se opri așteptînd impasibil.

— Chiar plecați, domnilor ? întrebă apatic.

— Ne pare rău, răspunse convențional și sec Wolf, neîncercînd nici o îndulcire a tonului.

Frau Ilse rînji aprinzîndu-şi la focul oferit cu un gest rapid de către chelner — o ţigară subţire, cu capătul aurit, care tremura ca un pai.

— De altfel nici nu sînt în ţinuta cea mai potrivită pentru a ţine companie unei doamne. *Heil Hitler !*

Umbrele înserării aduceau o abia simţită senzaţie de răcoare. Pe tot parcursul drumului întîlniră grupuri de oameni bine dispuşi, femei frumoase, dar care, la vederea *Mercedesului* negru, chiar şi preţ de o clipă, îşi schimbau brusc expresiile. Rezervate, bănuitoare, dacă nu chiar ostile. Strada pe care o apucaseră se înfunda într-o clădire întunecoasă, severă, a cărei destinaţie nu era prea greu de ghicit. Dacă oraşul cu forfota lui caldă, electrizantă, îi inoculase lui Wolf o oarecare iritare, o senzaţie de ceva străin şi sîcîitor, cazarma comenduirii germane îi apăru ca o insulă solidă, familiară, (teritoriu pe care, instinctiv, s-a simţit în siguranţă întotdeauna).

Ofiţerul de serviciu, un căpitan de vînători de tancuri, ciupit de vărsat şi cu ceva slinos în privirea-i plictisită, abia dacă le cercetă permisele. Labirintul culoarelor prin care pătrunseră străluceau de curăţenie. Zăriră în treacăt cîţiva recruţi ce călcau în silă un munte de uniforme, supravegheaţi de un *Feldwebel*. Subofiţerul trona autoritar într-un fotoliu greu, pluşat, luat probabil din vreo cancelarie, răşchirîndu-şi picioarele păroase, încălţate cu nişte papuci moi şi roşii, probabil de damă. Le indică celor doi ofiţeri pe unde s-o apuce, neostenindu-se să mai şi salute.

— Aici trebuie să fie, vorbi von Webst ajungînd în faţa unei uşi metalice. Se treziră într-o sală de gimnastică. Treizeci-patruzeci de tineri, bine făcuţi, exersau nişte procedee de luptă destul de sofisticate, unele aparent caraghioase, copilăreşti, dar în realitate suficient de dure ca totul să nu pară doar o joacă, folosind tot felul de frînghii, beţe, cabluri, lanţuri.

— Japonezării, articulă încîntat von Webst, în loc de orice explicaţie. I-am sugerat *Standartenführerului* Goetz să selecţionăm de aici un comando pentru asigurarea securităţii lui *Prinz Eugen.*

Cunoştea şi Wolf acest centru de pregătire. Aici se antrenau viitorii sabotori, diversionşti, luptători de co-

mando, viitorii protagoniști ai celor mai îndrăznețe acțiuni. Încă înainte de anii 30, în Germania fiinţau cîteva tabere de pregătire specială, dar acum, după atîţia ani de război, acestea se înmulţiseră ca ciupercile. Ambiţia oricărei unităţi, oricît de neînsemnate, era aceea de a pregăti cîte un grup de elită, ce putea fi folosit la nevoie. „Trebuie să ai cel puţin o doagă sărită, să rezişti la toate testele, probele, să execuţi toate baremurile orbeşte, să înveţi toate sălbăticiile de pe lume şi apoi să accepţi misiuni care sînt nouăzeci la sută curată sinucidere". Îşi aminti astfel Wolf, vorbele unui amic cu care urmărise mai de mult nişte demonstraţii de-ale unor cursanţi. Tot acolo unul dintre instructori avusese şi un fel de glumă : „E puţină nebunie să faci treaba asta, dar pe fişa noastră medicală, nu scrie dacă sîntem buni sau nebuni. Scrie că sîntem apţi".

Puţini erau aceia care reuşeau să treacă prin furcile caudine ale istovitoarelor teste şi bareme, la care se adăugau şi alte condiţii pe care doar unii le cunoşteau. Celor mai puţin norocoşi li se încredinţa comanda unor formaţiuni de şoc, antipartizan, în componenţa cărora se numărau cei mai duri ostaşi ai *Wehrmahtului*, mulţi dintre ei foşti clienţi ai penitenciarelor, cărora *Führerul* le mai dăduse astfel „o şansă". Puţini, extrem de puţini aveau să supravieţuiască surdei înfruntări din hăţişurile pădurilor răsăritene. Supravieţuitorii, dacă nu rămîneau şocaţi, deveneau mai detaşaţi (şi într-un fel superiori celor ce luptau în linia întîi), pasivi, privind moartea şi viaţa cu aceeaşi indiferenţă. În Rusia Wolf întîlnise rămăşiţele unor astfel de batalioane. Internat fiind odată într-un spital de campanie, cunoscuse cîţiva.

(O secvenţă de front...

„Eram internat, dragă von Webst, cu o uşoară infecţie a amigdalelor, o chestiune pentru care, în mod obişnuit, eşti tratat cu cîteva pastile sub privirile celor mai bănuitori medici de linia întîi. Şi totuşi am obţinut biletul de internare, la capătul unui ceas febril şi încordat de discuţie. Mă aflam la capătul unei adînci stări de epuizare, un leşin cu care mă trezeam şi cu care adormeam..." Wolf îi povestise toate acestea cîndva, în primăvară, la una din

acele ieşiri în afara Bucureştiului. O după-amiază rece, pe malul golaş şi pustiu al Snagovului. Apele se fugăreau, parcă pentru a scăpa de furişările tăioase ale vîntului. Valurile mărunte izbeau malul ritmic, agitînd o spumă zdrenţuită ce se lăţea de-a lungul malului.

„Răsăritul e pentru noi cea mai stupidă aventură. E, dacă vrei să mă crezi, începutul sfîrşitului". Wolf o spusese încet, mai degrabă ca o continuare a unui monolog interior. „Totuşi, domnule maior, sîntem destul de adînc împlîntaţi acolo, avem forţe uriaşe, hărţile de stat major mărturisesc că ocupăm poziţii excelente". „Sigur, von Webst, ce spui e adevărat. Dar ştii cu ce seamănă asta ? Cu un arc pe care-l apeşi, îl tot apeşi, el se strînge, se strînge... şi-i trebuie doar o clipă, o singură clipă pentru a se destinde brutal şi nimicitor. Ascultă numai. În curînd vine vara, toamna, vor trece fără prea mari probleme, dar iarna, iarna rusească, nu acea iarnă de zahăr candel, pufoasă şi dulce, din cărţile poştale... Crezi că soldaţii o vor petrece în izbele călduţe, crezi că se vor lupta de pe cuptoarele tradiţionale ? Crezi că blindatele, navele, maşinile, avioanele acest uriaş balaur cu sute de mii de capete, veşnic însetat de benzină şi uleiuri, nu vor avea uriaşe greutăţi cu aprovizionarea ? Tu ai cumva noţiunea distanţelor în ceea ce priveşte Rusia ? Ca să fiu sincer, îi dispreţuiesc pe francezi că sînt prea rafinaţi şi blazaţi să mai guste ceva cu adevărat, prea orgolioşi să mai audă dincolo de *Notre-Dame* a lor şi clopotele altor raţiuni, prea amatori de calambururi, de vinuri şi tot felul de frufru-uri, ca să mai creadă în ceva serios, dar pentru Napoleon, pentru Napoleon am un deosebit respect. Napoleon a fost în Rusia şi a încercat imposibilul. A bătut Rusia cu piciorul şi acolo a băut cea mai neagră cupă. Chiar condiţia lui şi-a găsit acolo fatala zdruncinătură. Ei bine, ce crezi că s-a schimbat esenţial de la Napoleon încoace ? Nimic. Absolut nimic. Aceeaşi iarnă, aceleaşi geruri..." „Dar ziarele, presa, jurnalele de actualităţi ce proslăvesc tehnica noastră modernă... Ducem un război modern, cu arme perfecţionate, cu alte concepţii", încercase von Webst să intervină.

„Nu e lipsit de adevăr ceea ce spui, dar totul este în esență un fard pentru machiajul unei realități ce devine pe zi ce trece tot mai hidoasă. Trebuie să ne facem curaj. Măcar pentru moralul trupelor, pentru speranțele celor de acasă.")

Von Webst fu întrerupt din gînduri de exclamația lui Wolf. Privea fascinat exercițiile istovitoare ale cursanților, dar colțurile gurii îi erau căzute. Îl încînta freamătul și șerpuirea animalică a mușchilor, pîrghiile brațelor ce smuceau, apucau, loveau. Deodată, unul dintre tineri, propulsat pur și simplu dintr-o lovitură, căzu și scoase un urlet de durere aproape neomenesc.

— I-a scos mîna din umăr, șopti locotenentul. Cu pași elastici, dar fără grabă, corectînd din mers cîteva perechi de luptători, instructorul se apropie de cel căzut și, rapid, ca și cînd ar fi manevrat un obiect, îi fixă mîna înapoi în umăr. Accidentatului îi țîșniră boabe mari de lacrimi de durere dar nu scoase nici un sunet. Abia după aceea instructorul, consultîndu-și cronometrul, fluieră adunarea.

— La dușuri ! le ordonă scurt. Aceștia, epuizați, transpirați, privind mai mult în pămînt, își luară în tăcere treningurile și ieșiră. Instructorul se apropie. Trăsături plăcute, regulate, ochii decolorați ca sticla de sifon, poate puțin prea mici pentru ansamblul feței. Nu-și ascunse mirarea la vederea celor doi ofițeri rezemați de balustradă.

— Ce surpriză ! exclamă zîmbind, după ce-l recunoscu pe von Webst. Acesta făcu prezentările.

Încăperea unde-i conduse era mobilată destul de sumar. Pereții goi, reci, netencuiți, puși în evidență de un bec puternic ce spînzura direct din tavan.

— O bere, un gin ? li se adresă, ștergîndu-și mîinile mari și puternice cu un prosop plușat. Deschise ușa unui dulap îngropat în perete. În partea de jos, observară o fostă ladă metalică, de proiectile. Mai multe sticle de bere erau puse la gheață.

— O adevărată rezervă strategică, aprecie Wolf remarcînd îndemînarea cu care căpitanul instructor Erwin Martin, așa se prezentase, deschidea sticlele cu buza unei

insigne pe care mulţi ambiţioşi ai armatei şi-ar fi dat chiar viaţa s-o obţină.

Fără nici o introducere, la îndemnul mut al lui Wolf, locotenentul îl puse în temă pe instructor, fără să intre prea mult în detalii. Preciză importanţa misiunii, garantînd toate aprobările ce se impun.

— De cîţi oameni aveţi nevoie ?

— Nu pot aprecia exact, şovăi von Webst.

— Ne putem raporta la dimensiunile vasului, la numărul celor prezenţi, de pildă, sugeră Wolf.

— Perfect, aprobă instructorul. Aveţi unele date referitoare la navă ?

Von Webst scoase din mapă cîteva file şi un teanc de fotografii.

— Excelent ! Voi putea astfel să fixez posturile de pază. Fiecare om să ştie precis perimetrul pe care-l apără. Ridică paharul cu bere.

— Pentru *Führer* şi pentru succesul misiunii ! Am să mă străduiesc să pregătesc o echipă care n-o să vă dezamăgească.

NOUĂ

PLIMBAREA ARESTAŢILOR SE FĂCEA întotdeauna la ora zece dimineaţa şi nu ţinea mai mult de douăzeci de minute. Curtea din spatele secţiei era destul de spaţioasă, dar înălţimea gardului solid nu lăsa nici o speranţă privirii celor scoşi să respire şi să se mai dezmorţească. Nu prea departe, ochiul întîlnea zidul cafeniu, coşcovit, geamurile afumate, fixate pe grinzi mari de beton, ale unui atelier mecanic, ce se mai extinsese în ultimii ani. Datorită proastei izolări fonice, forjele şi ciocanele pneumatice făceau un vacarm de neînchipuit, încît agenţii, ce-şi omorau timpul fumînd sub dudul uriaş din curtea interioară, se întrebau uneori cum de nu înnebunesc lucrătorii de acolo.

La nici o sută de metri, în direcţia opusă atelierului se înalţa o clădire, încă în construcţie, masivă şi îndrăzneţ

concepută, ce avea să devină un colos pe lîngă cele din jur. Crescuse aproape peste noapte şi nu era lucru de mirare. Se zvonea că acolo va funcţiona sediul unei viitoare bănci de comerţ româno-germane. Constructorii nu făceau economie la materiale şi toată ziua se puteau observa zeci de omuleţi mişunînd necontenit pe schele.

„Ce de parale înghite şi şandramaua aia", gîndi Argintaru, care privea înspre clădire, tolănit pe banca îngustă de sub dud, bucurîndu-se meschin că şi aşa poate călca regulamentul. Morfolea o ţigară, numărînd plictisit siluetele zidarilor ce coborau de pe schele să ia gustarea. Privirea-i coborî alene în direcţia în care se plimba arestatul. Cotoaibă, unicul arestat al secţiei, îşi tîra paşii, fără prea multă convingere, iritat, pesemne, de zgomotul ce se-nteţea progresiv, semn că cei din atelierul mecanic îşi reluau lucrul. Înainta automat, cu bărbia înfiptă-n piept, de parcă ar fi numărat dalele pavajului, prin crăpăturile căruia iarba gălbuie îşi scosese mustăţile ţepoase. Lîngă cişmea, celălalt agent, bătrînul Varlam, numai în vestă şi puţin aplecat într-o parte de greutatea *Lugerului* atîrnat de un ham, curăţa metodic un măr, înjurîndu-l în surdină pe dentistul care l-a speriat cu mulţi ani în urmă. Mesteca bucăţele mici, molfăind bătrîneşte din fălcile scofîlcite, scuipînd sîmburii. Doar părul argintiu, neaşteptat de des, tuns perie, şi ochii albaştri, vioi şi mici, îi dădeau ceva încă tineresc şi mucalit.

— Costică, dă-i şi lui ăsta o ţigară, c-o să-i cadă fuduliile de poftă ! îi strigă lui Argintaru, scuipînd un sîmbure la picioarele arestatului. Îşi ridică automat umărul, printr-un efort vizibil, stînjenit de greutatea revolverului. Simţea cureaua tăindu-i umărul.

— Lasă tataie, că nu mai ai decît două luni, şi-l atîrni în cui, articulă Argintaru, fără să se clintească. Se scotoci prin toate buzunarele, scoase, în fine, o batistă cu care-şi tamponă fruntea.

— Cred că le-am uitat pe masă, 'tu-i lampa măsi ! O rostise înciudat, căci era cel mai înrăit fumător din secţie. Se lăuda că el, într-o zi, nu aprinde decît un băţ de chibrit — pentru prima ţigară, restul merge de la sine.

— Vai de cozonacul tău, Costică, şi de plămînii tăi, o să dai în oftică.

Argintaru împlinise treizeci de ani în mai. Avea trăsături plăcute, dar un ten negricios şi ceilalţi îl porecliseră Ţiganul. Despre patima sa, fumatul, se născuseră legende. Că arsese nu ştiu cîte saltele şi plăpumi. Ba, chiar, odată, invitînd o fată la cinematograf, dorise s-o sărute profitînd de întunericul sălii, uitînd că are ţigara aprinsă.

— Să nu-l scapi din ochi, tataie ! rosti printre dinţi lui Varlam, îndreptîndu-se spre birou să-şi aducă ţigările.

Varlam se aşează icnind, proptindu-şi revolverul de spătarul băncii. Arestatul îşi continuă traseul monoton, privindu-şi apatic vîrfurile pantofilor, fără şireturi. O pleznitură biciui aerul, scurt, şi agentul văzu cum arestatul se-nvîrte fulgerător în jurul axului său vertical ; o altă pleznitură, mai distinctă, de data asta îl reteză dintr-o dată. O fracţiune de secundă, ce i se păru o veşnicie. Uluit, Varlam nu-şi putea lua ochii de la pata de sînge, ce se lăţea (ireal i se părea totul), izvorînd din trupul căzut al lui Cotoaibă. La fel de încet, ca-n vis, i se păru, cînd se ridică, cînd îşi scoase *Lugerul*, ce-i părea acum un fulg.

— Acolo !... acolo e...! arătă o direcţie la-ntîmplare agenţilor care năvăliră buimăciţi.

— E mort, raportă simplu Argintaru în momentul apariţiei lui Bretan şi Miercănuş. Săvulescu se aplecă şi el asupra cadavrului.

— A dat în primire, spuse, ridicîndu-se.

Fără prea multe complicaţii, constatară că gloanţele fuseseră trase din direcţia clădirii în construcţie.

— Aduceţi scara ! Argintaru, Varlam, Cercel, treceţi gardul, tăiaţi maidanul şi ieşiţi în curtea clădirii ! Glasul acestuia era tulburat dar destul de calm.

— Restul... după mine !... O porniră-n viteză spre stradă. Bretan auzea în ceafă gîfîielile lui Miercănuş şi Săvulescu. Trecătorii, destul de puţini, se dădură speriaţi în lături la apariţia bărbaţilor înarmaţi ce ocupaseră aproape tot trotuarul. În colţ fură gata-gata să răstoarne un bătrînel. Acesta, speriat, o zbughi spre mijlocul străzii, urlînd piţigăiat :

— A-nceput rebeliunea, oameni buni, a-nceput rebeliunea... !

În mai puțin de un minut se găseau în fața construcției, sub privirile stupefiate ale zidarilor, așezați să mănînce la umbră, în mici grupuri. Nu ieșise nimeni pe acolo, asta era sigur ; e drept, auziseră niște pocnituri, dar nu dăduseră importanță faptului ; copiii de pe aici fură carbid și fac să explodeze cutii goale de conserve, aproape tot timpul. Așa au crezut. Bretan ridică privirea și, printre schele, pe scîndurile așezate provizoriu, zări siluetele cunoscute ale lui Argintaru și Cercel, cotrobăind. Apăru și Varlam de după o grămadă de cărămizi, transpirat.

— Nu e, dom'șef, a șters-o, pesemne, nenorocitul !

— Mai caută ! se răsti Bretan, cum nu-i era firea, și rămase surprins de tonul cu care ordonase.

Miercănuș și Săvulescu pătrunseră și ei în clădire, ieșind apoi în curtea plină de bălării a fostului maidan. Comisarul se smulse din loc, aruncînd o ultimă privire grăbită zidarilor, care-și luau mai departe masa. Ocolind, ajunse în curte, se opri lîngă o varniță uriașă. Miercănuș îi dădea roată, mormăind ca de obicei, cu voce scăzută. Săvulescu trecu pe lîngă celălalt dreptunghi de scînduri în care se prepara mortarul, mișcîndu-și automat mușchii maxilarelor. Zări cîțiva saci de ciment așezați într-o piramidă. Unul era tras mai la o parte, spart. Se aplecă, remarcînd o urmă desenată vizibil pe cimentul vărsat. Auziră niște troznete și pași bocănind din ce în ce mai aproape. Coborau Argintaru și Cercel, transpirați și cu pălăriile-n mînă. Argintaru îi întinse lui Bretan un tub lunguieț, de cupru.

— L-am găsit la etajul trei ! Se cunoaște locul unde tipul a stat ghemuit. Se vede de-acolo curtea noastră ca-n palmă.

Ceilalți agenți deja începuseră să scotocească febril prin prăvăliile apropiate, întrebînd în stînga și-n dreapta.

— Urmele duc spre gardu-ăla, observă Săvulescu, aplecîndu-se.

— Aici e o ulucă frîntă... p-aici a trecut. Sări cu ușurință și ceilalți îl urmară.

„Cum o fi stat ascuns acolo pe schele fără să fie văzut de zidari ?... A pîndit o vreme", gîndi Bretan, pomenindu-se într-o curte părăginită. Obloanele casei bătrîne şi căzute-ntr-o rînă erau ţintuite în cuie. Nu sesizară nici o mişcare.

— O fi părăsită ? întrebă Săvulescu şi apăsă clanţa uşii. Nu prea departe de casă, printre bălăriile crescute anarhic, se zărea un fost havuz şi în apropiere abia de se mai ghicea conturul unui heleşteu de mult secat.

— Bună ziua, domnilor ! Glasul ferm, clar, îi făcu să întoarcă surprinşi capul. Vocea venea dinspre un fel de chioşc năpădit de iederă. O bătrînă îmbrăcată într-un halat pluşat, slinos, legănîndu-se într-un balansoar îi privea liniştit şi întrebător.

— Sînteţi de la poliţie ? Vocea avea ceva ostil. Vă rog, *vos papiers, vos documents,* să mă conving. Aşa faceţi şi dumneavoastră, *n'est-ce pas* ? Privi legitimaţia comisarului şi continuă : Fără ordinul parchetului, sau buna mea voie, aici, în această curte nu intră nici Dumnezeu ! Dovadă că la optzeci şi nouă de ani n-a catadixit să mă ia ! Rîse gros încîntată. Dar ce se întîmplă mă rog, faceţi vreun exerciţiu ?

— Un tip înarmat cu o puşcă, acum mai puţin de zece minute, a curăţat un arestat de-al nostru. De aici din apropiere a tras şi noi credem că s-a strecurat pe aici, o lămuri Miercănuş. A tras din interiorul clădirii care se construieşte alături, adăugă mai repezit, ca unul care n-are prea mult timp de discuţii.

— A sărit gardul, a trecut pe aici, poate la cîţiva paşi de dumneavoastră, completă şi Bretan, rotindu-şi privirea prin curte.

— Şi speraţi să-l fi văzut eu, probabil ? Îi privi printre sprîncenele stufoase pe rînd, trase un fum dintr-o ţigară puturoasă şi în fine se hotărî.

— Luaţi loc pe butoiaşul acela, *mon comissaire.*

Bătrîna era văduva generalului Văideanu Pompiliu. Numele generalului îi sună destul de familiar lui Bretan.

— Nu, *mon comissaire,* nu acela, eroul de la Turtucaia, nu, ăla era văru-su. Al meu a fost de aţă. Confuzia asta mă mai ajută cîteodată. Mai primesc de la străjerii

din cartier, de la cei de la premilitară cînd și cînd ouășoare proaspete, cîte o conservă militară... Într-un fel și răposatul meu general a fost un erou ! Eroul dezastrului pe care-l vedeți ! A murit lăsîndu-mă cu datorii, polițe, ipoteci. Dar, iertați-mă, văd că stați ca pe ghimpi. Am să vă spun totul cinstit și *franche*. L-am văzut într-adevăr pe cel urmărit de dumneavoastră. Purta o salopetă murdară de var, avea o șapcă ponosită, trasă adînc pe frunte. Nu m-a observat în bîrlogul ăsta. Ținea o pușcă în mînă. S-a oprit un pic nehotărît, pe urmă a fugit spre stradă. Pușca a aruncat-o în hleșteu.

— Ne puteți da semnalmentele individului ?

— Știu și eu ?... Poate de frică mi s-a părut înalt, cam ca dumneavoastră... dar parcă mai spătos. Și sprinten. Ager și sprinten !

Găsiră arma abandonată printre ierburile hleșteului. O carabină *Krupp-Blietz* foarte îngrijită, calibrul opt treizeci și cinci.

Cadavrul fusese acoperit cu ziare. Intrară în sala de raport.

— Se cam îngroașă gluma, mormăi Bretan. Imediat legătura cu Constanța să raportăm șefului. Dar urgent, Valerică, i se adresă lui Miercănuș, care, încă tulburat de cele întîmplate mai zăbovi cîteva momente, rățoindu-se la agenți și mărunțind înjurături greu de deslușit. Ridică arma crimei pe care Bretan o abandonase pe canapea. Trase închizătorul, golind încărcătorul. Trei gloanțe îi săriră în palmă, strălucind sinistru.

— Gheara extractoare nu pare nouă. Cred că e înlocuită, observă. Aduse din sertarul biroului o lupă și privi cu atenție.

— Nu e gheara originală, spuse apăsat.

— Din cîte-mi amintesc, interveni și Săvulescu, tipul ăsta de carabină nu e de serie.

— Nu e de serie. Era frecventă într-o vreme în dotarea trăgătorilor de tir. Să controlezi Valerică seria, dacă e-nregistrată și cine e proprietarul.

— Eu m-aș interesa, dacă aș descoperi seria, mormăi celălalt sucind arma pe toate părțile. Cred că seria e ștearsă, dracu s-o ia !

— Trebuie scotocit printre trăgătorii de tir, deşi acum asociaţiile sportive au cam tras obloanele. Acum, mă duc să obţin legătura cu Constanţa, să-l bucur şi pe Arnăutu, ce, numai noi să ne distrăm ? Săvulescu luă la rîndu-i arma şi cu un colţ de sugativă curată începu să frece patul armei.

— S-ar putea ca individul să fie stîngaci. Cînd a luat linia de ochire şi-a lipit obrazul de partea cealaltă a patului. Ia uitaţi cum s-a înnegrit hîrtia !

*

— Un borfaş mai puţin, la urma urmei ! Deşi clocotea ca un vulcan, Miercănuş, contrar firii sale explozive încerca să-l imite pe Bretan, simulînd un fel de indiferenţă înţeleaptă. Inventaria acum cu voce tare ce ştia şi ce nu ştia despre crimă şi criminal.

— Arma crimei o avem, deci ştim că nu e un ageamiu, că e cu siguranţă un tip cu sînge rece, ştim că e un malac înalt şi brunet, dar ager şi sprinten, după cum zicea generăleasa şi seamănă al dracului cu tipul pe care l-a urmărit Săvulescu la pensiune.

Fu întrerupt de apariţia lui Varlam care depuse pe colţul biroului un plic *rozaliu*, mirosind a parfum de foarte bună calitate.

„Domnului Bretan". Cu caractere de tipar impersonale. „Domnule comisar, sînt informat asupra anchetei dumneavoastră. Am dovezi că Zinca Cojanu, bucătăreasă în casa domnului consilier Leonard Catargi, nu e străină de cercetările dumneavoastră. De pildă ar fi interesante relaţiile dintre ea şi un anume Cotoaibă. Nu mă îndoiesc că veţi descoperi legături interesante". Nici o semnătură.

— V-am spus eu că femeia vinde şi pe dracu ?... Ce dacă e băbătie cu păru alb ?... Ce ziceţi, o luăm la întrebări ?

— Nu te repezi ca fata mare, Valerică. N-ar fi mai bine dacă am şti cine a trimis anonima ?

— Mă interesează prea puţin acum. Ceea ce ne zice anonima confirmă ceea ce ştiam şi noi. Că între bucătăreasă şi Cotoaibă e o legătură. Aici e precis toată buba !

— Strînge hîrţoagele mai bine şi hai să răspundem invitaţiei consilierului. Şi mai vedem ce facem. Uite invitaţia.

*

Fetişcana draguţă le zîmbi ca unor vechi cunoştinţe.

— Domnul consilier vă aşteaptă în cabinetul de lucru.

Cabinetul de lucru al consilierului Catargi întrecea orice fel de imaginaţie. După dimensiuni, era cît un hangar capabil să adăpostească o escadrilă. Biblioteca monumentală era plasată pe doi pereţi, pînă aproape de tavan. Toate cărţile erau îmbrăcate în legături de mătase şi piele şi erau desigur destule raritäţi printre ele. O armată de statuete de bronz, fildeş, lemn de tec şi abanos erau risipite peste tot. Pe biroul de mahon trona o uriaşă scrumieră din oţel inoxidabil, pe a cărei margine se putea citi : „Cu stimă. N. Malaxa" Consilierul, un bărbat înalt, uscăţiv, cu maxilarul acoperit de o barbă rotundă, argintie, îi întîmpină surîzător. Gesturile şi întreaga sa atitudine te duceau cu gîndul la un actor gata să atace partitura.

— Luaţi loc, vă rog. Vocea sonoră, bine timbrată trăda pe avocatul iniţial. Un tip impozant, decorativ, un manechin educat şi rasat, tipic celor din anturajul de palat, unul din acei indivizi de „camarilă" desemnaţi în batjocură de politicieni şi ziare.

— Dacă spuneţi că aţi prînzit, cred că un *Courvoisier* e tot ce poate fi mai nimerit, zise împingînd în faţa celor doi măsuţa cu băuturi. Aprinse o spirtieră de cristal, montată în argint şi încălzi fundul paharelor ca într-un ritual. Aşa se bea la Paris, le preciză. Ciocniră, apoi se interesă despre mersul anchetei.

— Satisfăcător, îi răspunse prudent Bretan. Nu ne dă optimismul afară din comisariat, dar n-avem nici motive să vedem totul în negru.

— Mai concret... nefericitul ăla, hoţul a mărturisit ceva ?

— Într-adevăr nefericit ! Astăzi la prînz, în timpul plimbării a fost împuşcat de către un necunoscut chiar în curtea secţiei.

— Ce spuneţi ? !... Şi n-aţi putut interveni cumva ?

— Ucigaşul a fost ascuns la etajul trei al unei clădiri vecine. A făcut-o surprinzător.

— Dar ăsta e adevărat gangsterism ! Extraordinar ! Era impresionat, dar gesturile şi vocea îi erau mai mult decît teatrale. Şi bănuiţi probabil că poate fi complicele care a scăpat, nu-i aşa ? Cel la care se găsesc pînzele mele. ... Nici nu vă imaginaţi ce simt ! Mă simt de parcă aş fi pierdut pe un membru al familiei. Fiecare obiect, fiecare pînză îmi sînt de neînlocuit, nemaisocotind timpul, răbdarea, banii şi nervii tociţi în tocmelile cu anticarii, la achiziţii.

— Vă înţeleg perfect sentimentele. Tatăl meu, de pildă, a fost multă vreme mîhnit din pricina unei pînze deteriorate dintr-o neglijenţă.

— Tatăl dumneavoastră, se-nvioră consilierul, ştiu că are cîteva pînze absolut remarcabile. Dar ia spuneţi, ce mai face ? Am auzit că nu mai concertează. Ce se-ntîmplă ? E bolnav ?

— Încearcă să se adapteze noii realităţi europene, căreia îi spune : „noii nenorociri europene". Nu, nu e bolnav, dar s-a schimbat mult în ultima vreme. E taciturn, ursuz, a refuzat o seamă de contracte în străinătate.

— Ce păcat, domnule Bretan. Tatăl dumitale e un mare pianist ! Unul din cei mai sensibili şi rafinaţi traducători ai lui Chopin.

Urmă o tăcere, întreruptă doar de tic-tacul uriaşei pendule.

— Ar mai fi ceva, domnule consilier. Vă rog să ne iertaţi graba începu Bretan. Vi se pare cunoscut acest plic ?

— Modelul acesta... ştiu şi eu ? Noi avem mape de corespondenţă cu monogramă, priviţi. Îi întinse cîteva plicuri. Le comandăm de obicei la Papetăria regală. Acolo au hîrtie de mătase, fină. Însă puteţi s-o întrebaţi pe Eufemia. Ea face comenzile. Dar... despre ce este vorba, făce-ţi-mă să înţeleg.

— E vorba de o anonimă pe care am primit-o azi, în care ni se sugerează că există un complice al spărgătorilor... o persoană de aici din casă.

— Interesant ! A menționat vreun nume ?

— Da, este, răspunse Miercănuș în locul comisarului. E vorba de Zinca Cojanu, bucătăreasa dumneavoastră. Autorul anonimei susține că dumneaei ar fi cunoscut și ar fi avut relații cu Cotoaibă. Mai precis acum zece-doișpe ani au lucrat împreună la *Athénée-Palace.*

— Într-adevăr, Zincuța a lucrat acolo. Chiar directorul mi-a recomandat-o s-o iau în serviciu, spuse intrigat.

— Vedeți, reluă Miercănuș, în declarația ei însă ea susține că nu-l cunoaște pe Cotoaibă. Ce spuneți de asta ? Gîndiți-vă că pe de altă parte, în noaptea spargerii doar Zinca Cojanu se afla acasă.

Consilierul, vexat, răsucea hîrtia, apoi îngăimă sincer surprins :

— De necrezut, de necrezut. Ce-mi spuneți pare absurd. O femeie bătrînă, om cu părul alb, care mîine, poimîine se pensionează.

— O să stăm de vorbă cu dumneaei, interveni și Bretan.

După ce mai schimbară cîteva banalități, încă tulburat, consilierul își ceru scuze că are foarte mult de lucru și-i invită să mai revină. Își luară rămas bun de la consilier, promițîndu-i că la momentul oportun vor reveni și că vor face totul pentru a găsi pînzele furate. Pe hol o întîlniră pe Camelia.

— Domnișoară, doamna consilier e acasă ?

— Este, răspunse prompt fata. S-o întreb dacă vă poate primi ?

— Ți-aș fi foarte îndatorat. Aș mai dori apoi s-o anunți și pe doamna Cojanu că vrem să stăm puțin de vorbă.

*

— Povestea ei ? Cum să-ți spun ?

Chiștocul aruncat în apă de Toledo descrise o curbă destul de înaltă înainte de a atinge oglinda roșietică a

apei. Se auzi sfîrîitul scurt. Cîteva clipe urmăriră inelele subțiri ale undelor fugărindu-se pînă-n umbrele nemișcate ale trestiilor.

— E un lanț de întîmplări nefericite... de nenorociri... Mamă-sa era profesoară, undeva la un liceu de fete, mi se pare. Tatăl, ofițer de carieră. Tipul de ofițer ambițios, rigid. Capabil în schimb și foarte apreciat. La Mărășești a fost citat, decorat, se pare... Dar tot acolo s-a ales cu o rană la unul din plămîni. Opt ani s-a tot chinuit, cînd prin spitale, cînd pe acasă, cînd prin sanatorii. Dar și-a chinuit și familia. Știi cum e boala. Îi schimbă mult pe unii oameni. Bolnavul devine brusc irascibil, nervos, egoist. I se pare tot timpul că cei din jur îl neglijează... că le e o povară. După război a primit o pensie și un fel de ajutor de boală, dar nu pentru multă vreme. În timpurile de pace, știi cum e, eroii sînt uitați, dispar pur și simplu... Inevitabil, s-au ivit tot soiul de greutăți, fetele creșteau aveau nevoie de multe. A vîndut o căsuță de la țară, dar medicamentele, doctoriile, lunile petrecute prin sanatorii au costat. L-au secătuit pur și simplu. Un gînd bun a avut însă. Dorea ca fetele să învețe. Le-a fixat o sumă, minimă, firește. Se gîndea, probabil, că dacă nu le poate înzestra, măcar să le asigure posibilitatea unei slujbe. A murit pe la-nceputul lui februarie '24. Chiar atunci Janeta termina liceul. Sora ei mai mică încă nu terminase gimnaziul. La cîteva luni s-a prăpădit și mamă-sa. O pneumonie. În fine, Janeta și-a luat o slujbă, trebuind s-o întrețină și pe soră-sa. Nu prea s-au înțeles și odată cu trecerea anilor neînțelegerile s-au adîncit. Soră-sa era genul de muierușcă care nu-și bate capul, o muierușcă setoasă să-și trăiască viața, cum e o vorbă. Duce acum o viață trepidantă. N-are mai mult de treizeci de ani și dacă o credem pe Janeta, e o femeie frumoasă. Șapte ani e diferență între ele.

— Tovarășa Janeta are doar treizeci și șapte ?

— Îi dădeai mai mult, nu-i așa ? Cinstit, acum, pare de cel puțin patruzeci și cinci. Se cam neglijează. Nu i-ar trece prin minte să pună pe ea o rochie ca lumea și să treacă o dată pe lună pe la coafor. Zici că i le croiește cineva cu foarfeca de grădină.

— Tovarăşa Janeţa... are familie ?

— Mda... Şi aici e o poveste. A fost măritată... O experienţă nu prea fericită. S-au despărţit după cîţiva ani. Poate din cauza copilului... cine ştie. Au un copil handicapat, de la o nenorocită de meningită... După cum vezi, n-are nici un motiv să fie prea veselă.

— Aseară, însă, mi s-a părut ceva mai bine dispusă.

— Ce-ţi spun acum... nu prea-mi este îngăduit. A îndeplinit o misiune importantă. A reuşit să mute tipografia. Toledo tăcu cîteva momente. Îşi aprinse cu un gest scurt o nouă ţigară.

— Mă cam irită cîteodată. Are obiceiul să facă observaţii, tot timpul prinde pe cîte cineva în colimator. Se-ntoarse spre Paul şi surîzînd, adăugă :

— Chiar şi în ceea ce ne priveşte pe noi doi, mi-a reproşat că-ţi dezvolt mai mult laturile... anarhiste, decît să te formez ca viitor comunist. „Dumneata laşi pregătirea politică, a conştiinţei, pe planul doi, sau poate chiar o neglijezi"...

— Am impresia că nu prea... mă place, că n-are încredere...

— Nu exagera şi nu te lua după aparenţe. Noi toţi sîntem mulţumiţi de tot ce-ai făcut pînă acum. Misiunile...

— Misiuni fără prea mare importanţă, îl întrerupse Paul.

— Nu cunosc astfel de misiuni. Sînt poate unele mai dificile, dar toate sînt verigile aceluiaşi lanţ... rotiţetele unui acelaşi angrenaj.

— Înţeleg. Dar cîtă vreme o să mai fac pe curierul, pe cărătorul de pachete ?

— Fii atent, domnule ! sări Toledo, apucînd undiţa lui Paul. O trase cu o mişcare suplă, puţin nervoasă, simţind vibraţia plăcută a trestiei. O roşioară, zvîcnind argintiu, plonjă imediat în găletuşă.

— Ai o baftă, de m-ai speriat ! Uite, uite, vezi, continuă surîzînd, se spune că norocul i-ajută pe cei îndrăgostiţi.

— N-aş vrea să crezi... cum să-ţi spun, sînt conştient, dumneata înţelegi... îmi doresc...

— Ți-ar plăcea să ai fișă la Siguranță ? Crezi că astfel îți așază cineva o aureolă deasupra capului ? Nu e nici o fericire, te asigur... Nu e de-ajuns că mulți tovarăși zac în închisori și lagăre ? A face pe curierul... n-are nimic spectaculos, dar e necesar, ce-ți spun e banal, dar uite, mie... mie nu mi se permit astfel de misiuni. Eu sînt vizat și n-am dreptul decît rareori să risc. O dată, de două ori poate ar merge... Siguranța e totuși o instituție... profesională și nu toți de acolo sînt nătăfleți...

— Îmi pare rău că ți-am spus, rosti Paul mușcîndu-și buza de jos. Dar tot am sentimentul că nu fac mare lucru.

Întoarse capul apoi și zări încețoșat malul povîrnit, limba de nisip ciuruită de urme. Mai jos, pe scîndurile aproape putrede și dislocate ale unui fost debarcader, cei doi bătrînei pescari, ce nu se clintiseră toată după-amiaza, își strîngeau undițele, sporovăind abia auzit.

— Cît a mai rămas ? se interesă automat.

— O jumătate de oră. Toledo se ridică și schiță cîteva mișcări să se mai dezmorțească. Urmări siluetele puțin caraghioase ale pescarilor ce pășeau cu precauție pe scîndurile debarcaderului.

— Ai emoții ? se interesă Toledo.

— Nu chiar. Mi-e teamă să nu mai fie pe acolo vreun drăcușor de copil.

— Am să verific imediat, articulă Toledo, lăsîndu-se pe vine lîngă rucsacul abandonat în iarbă. Cu mișcări încete șterse lentilele binoclului. Bătrînei urcau poteca îngustă. Toledo așteptă pînă dispărură cu totul spre șosea.

La mai puțin de două sute de metri se căsca o groapă uriașă. De aici se scosese, de-a lungul timpului, pămînt galben, bun de lipit. Cu timpul devenise un fel de cimitir al tuturor vehiculelor ieșite din uz. Zeci de camioane, cabine de tramvai, automobile chiar, mutilate și descompletate, alcătuiau o harababură, de parcă un bombardament monstruos le orînduise astfel. Într-un camion răsturnat — o *Skoda* de cîteva tone. Toledo plasase o bombă cu întîrziere. Aici era locul de joacă cel mai

iubit al copiilor din Pantelimon, dar acum aceştia cu siguranţă erau de mult pe la casele lor.

— Nu e nici ţipenie, rosti introducînd binoclul în tocul de piele. Hai să strîngem sculele. O să iasă o saramură, ca-n filme !

Umbrele violacee ale înserării începuseră să se arate. Doar o pată difuză, roşietică, se mai zărea acum dincolo de perdeaua de plopi. Un început de adiere înfioră trestiile. Toledo îşi trase bluza subţire peste tricoul kaki. Împinse în apă cutia cu rîme. Îşi săltă rucsacul în spate. După ce traversară o porţiune de mirişte prăfuită şi crăpată pe alocuri, se apropiară de marginea gropii. Nu se zărea absolut nici o mişcare. Se opriseră la mică depărtare de şosea. Primele ferestruici luminate se deslu-şeau prin frunzişul ce îmbrăca privelişte mahalalei. Toledo îşi consultă un moment ceasornicul. Paul îşi simţea tîmplele zvîcnind.

O trombă de foc, roşietic-albăstruie se-nălţă, urmată la fracţiune de secundă de o explozie nu prea puternică.

— Are o întîrziere de patruzeci de secunde, se auzi vocea lui Toledo, dar tonul nu trăda nemulţumire. Efectul nu e rău, dar volumul materialului trebuie redus. Încărcătura ar trebui să nu depăşească un kilogram. Or aici am avut aproape două kilograme de exploziv.

— Ce fel de exploziv e acesta ?

— E mai bine să ne depărtăm, îi răspunse Toledo.

Traversară liziera rară şi-n scurt timp se treziră într-o ulicioară largă a mahalalei. Pe marginea unui şanţ mai mulţi copii făcuseră un foc şi se hîrjoneau.

— Ce-ai zice de o bere ? Cunosc prin apropiere o crîşmă destul de curăţică. Îi zice *La barca verde*. Are şi grătar. O să ne facă o saramură a-ntîia ! Pătrunseră în grădina cît o palmă a cîrciumei, un patrulater găzduind cinci, şase mese micuţe, acoperite cu muşamale albastre în carouri.

— Aici trag de obicei pescarii la „una mică".

Toledo îi făcu semn băieţelului negricios care supraveghea grătarul. Acesta dădu din cap, se apropie, luă găletuşa de peşte, fără o vorbă, obişnuit, probabil, cu astfel de cereri.

— Nu ţi s-au lungit urechile de foame ?

— O să înnebunim mahalaua cu mirosul ăsta, răspunse Paul înviorat, înghiţind în sec. Sorbi din halba aburită, rece ca gheaţa. O oboseală plăcută îl făcu să se rezeme mai bine de spătarul tare al scaunului.

— Mi-ai promis că mă lămureşti în legătură cu...

— Depinde cum stai cu chimia, îi răspunse Toledo, zîmbind.

— Nu prea am strălucit, murmură Paul preluînd tonul celuilalt.

— Orice explozie este înainte de toate o reacţie chimică. Între două sau mai multe elemente. Eu am întrebuinţat ciclo-trimetilentrinitroamina. Popular, T.4. E un exploziv brizant foarte puternic. Se asociază de obicei cu trotil, ca forţă de distrugere să fie şi mai mare. Noi nu fabricăm aceste materiale. În Spania nemţii le-au experimentat... multe arme au mai probat acolo...

— Ce oribil, se-nfioră Paul. Să transformi o ţară într-un... într-un teren de încercare. Să distrugi, să ucizi, folosind drept cobai... oameni ! Paul păru cîteva clipe că nu-l mai interesează explicaţiile bărbatului.

— Explozia e declanşată de o capsă numită de iniţiere. Întîrzierea e provocată de faptul că acidul sulfuric, al cărui debit e controlat de un ventil, dizolvă peretele despărţitor şi pătrunde în amestecul format din clorat de potasiu amestecat cu zahăr. Se aprind instantaneu, provocînd explozia capsei de iniţiere şi fireşte a întregului exploziv.

— Cam ce presiune degajă explozia ?

— Cam... două mii de atmosfere în centru, scăzînd treptat. Dacă are loc într-un spaţiu închis, să zicem, presiunea poate fi şi mai mare. Efectul mortal asupra organismului începe de pe la trei-patru atmosfere.

— De unde cunoşti toate acestea ?

— Am fost şi eu pe vremuri în armată. La geniu m-am instruit. În Spania m-am perfecţionat. Cîte nu te-nvaţă nevoia ? Hei, dar ce face omul cu saramura aia ?

— Dacă mă gîndesc bine, şopti Paul, ştiu foarte puţin despre dumneata. Ştiu că n-am voie să fiu curios. Un

lucru, însă, dacă vrei şi se poate... aş vrea să ştiu... Ce profesie ai avut înainte ?

Toledo îl învălui într-o fugară limpezime a privirii sale verzui.

— Profesor de ştiinţele naturii.

Ultima sută de metri o parcurseră cu farurile stinse. Străduţa întunecoasă, înecată în praf, cobora într-o pantă destul de pronunţată, astfel că Miercănuş opri motorul, lăsînd automobilul să lunece lin. Viră peste fostul şanţ al străzii, o mică adîncitură căptuşită cu iarbă şi automobilul încremeni pe terenul viran, reperat încă din timpul zilei de către unul din agenţi. Închiseră cu atenţie portierele. Comisarul făcu cîţiva paşi, privi cerul înstelat, care aici, la periferie avea parcă o şi mai mare claritate. Se surprinse ridicînd din umeri la auzul ţîrîitului paşnic al greierilor şi, ca să pună punct stării ce-l încercase o clipă, îşi mută revolverul din toc în buzunarul hainei.

— E acolo, articulă în şoaptă Miercănuş, scrutînd întunericul. O pată abia deslușită, în care cu greu ai fi identificat maşina cu care venise doamna Budulan, una din acele obişnuite maşini de piaţă, greoaie şi demodată. Din locul unde se aflau nu-i mai despărţeau de casa cu numărul 53 decît cel mult cincizeci de metri. Bretan îşi aruncă ochii pe cadranul fosforescent al ceasului. Peste trei minute Cercel şi Varlam aveau să urce, din josul străzii. Săvulescu şi Argintaru erau de cîtăva vreme postaţi în grădina părăginită a casei vizate, grădină ce cobora ca o cocoaşă năpădită de bălării, drept în malul rîpos şi mîncat al Colentinei. Întunericul era punctat, cînd şi cînd, de luminiţa ţigării şoferului, obişnuit, pesemne, să-şi aştepte mult şi bine clienţii.

Puţin înainte de opt, doamna Budulan ieşise spre centru, fără să dea semne că s-ar grăbi spre un loc anume. Intrase într-o croitorie zăbovind mai mult de douăzeci de minute, apoi luase toate magazinele la rînd. Ieşind în Calea Victoriei, în acelaşi ritm de promenadă, o apu-

case spre şosea. Poliţiştii erau convinşi că merge spre locul de întîlnire cu excentricul domn cu gheata ortopedică. Aici femeia opri cu un gest hotărît un taxi. Coborî în Piaţa Confederaţiei şi pătrunse într-o cabină telefonică, fără să-i dea drumul şoferului. Zăbovi acolo preţ de două, trei minute, dar comisarul avea bănuiala că nu vorbise cu nimeni. Dorea poate să se mai asigure încă o dată că nu e urmărită. În cele din urmă ieşi în bulevardul Bonaparte. Într-un moment de îmbulzeală, pierdură maşina din ochi. „S-ar putea să fie la căsuţa cu zorele" spuse Miercănuş, lovind înciudat volanul. „A vorbit cu şontorogu' la telefon... E clar".

— Hai, e momentul, auzi vocea înceată a comisârului. Îl strînse încetişor de braţ. În mai puţin de cincişase secunde, ajunseră lîngă maşină. La vederea celor două umbre, de surpriză, şoferul — fuma ţinînd leneş mîna afară pe geam — scăpă ţigara.

— Poliţia, îi strecură Miercănuş printre dinţi, aplecîndu-se în dreptul geamului coborît. Să nu aprinzi nici o lumină. Deşi nu putu să le distingă trăsăturile şi nici obişnuita legitimaţie, şoferul, un bătrîn — aşa apărea în întuneric, cu o coamă bogată, albă — înţelese că cele două umbre miros a poliţişti veritabili, şi nu a pungaşi gata să-l prade, după cum îl inspira pustietatea locului.

— Am priceput, răspunse bătrînul hîrîit şi vădit indispus. Am picat în vreo încurcătură ? se interesă cu glasul scăzut.

— Dumneata nu... dar rămîi pe loc.

— Pot să fumez ? întrebă, dar cu aerul că aşteaptă alt răspuns.

— Poţi, îi răspunse Miercănuş, încercînd să deslueşească în josul străzii apropierea agenţilor.

— Face... raclaje... ceva ?

— Cine ?... Clienta matale ?

— Aşa gîndesc, rosti moale şoferul, scărpinîndu-şi obrazul. Aduce a moaşă. Are o geantă tot ca de moaşă. Nu prea mi-a plăcut mutra, dar tonul trăda contrariul.

— Gata cu flecăreala, tataie ! i-o tăie Miercănuş, în clipa în care zări — mai mult ghici — cele două umbre ce se prelingeau pe lîngă gard.

— Ei sînt, rosti mai mult ca pentru sine, lăsîndu-l pe şofer în plata domnului. Pînă la gardul casei cu nr. 53 mai erau doar vreo zece metri. N-apucară să facă nici cîţiva paşi, că liniştea fu tulburată de huruitul răguşit al unui motor ce se apropia din direcţia oraşului.

— A venit totuşi... şopti subcomisarul, lipindu-se instinctiv de stîlpul gros, mirosind a catran. Bretan intră aproape cu totul într-o răritură a gardului de liliac al curţii vecine. De după colţ, două faruri se-nfipseră-n întuneric. Zdrăngănind din toate încheieturile, automobilul trecu de ei, lăsînd în urmă un nor de praf şi cîteva ecouri de voci sparte, ce molestau o cunoscută romanţă în acompaniamentul unui acordeon. Automobilul frînă ceva mai departe.

— Sînt diliţi în aripioară, remarcă Miercănuş. Lăutarul, aşezat în lumina farurilor, trăgea de acordeon cu rîvnă, gata să-l rupă, încercînd parcă să acopere tocmelile beţivilor cu şoferul.

— Azi e zi de chenzină la *Gagel*. Mai toţi din partea asta lucrează la fabrica de pîine. Aştia, după ce termină cu băutura şi lăutarii, continuă distracţia pînă dimineaţa cu nevestele şi copiii. Pe neveste le dau afară-n combinezon. Un carnet de amenzi am lăsat aici, cînd eram la Plumbuita ! Curînd ciorovăielile încetară, şoferul întoarse şi se mistui înspre oraş. Se auzi deschiderea unei porţi, vocile se stinseră, rămînînd doar lătratul insistent al unui cîine.

Cei doi agenţi se opriseră în dreptul casei. Bretan şi Miercănuş se apropiară şi ei, încordîndu-şi auzul. O abia sesizabilă mişcare surprinseră dinspre bolta de viţă ce îmbrăca toată intrarea de la poartă pînă la uşa casei. Poarta de lemn se deschise cu precauţie.

— Poftiţi, drumul e liber, auziră vocea şuierată a lui Săvulescu, care se şi răsuci pe călcîie, întorcîndu-se pe alee. Intrară repede, călcînd mai mult pe vîrfuri.

— Îndeasă-i bine batista, se auzi şoapta înăbuşită a lui Săvulescu.

Argintaru, pe vine, părea aşezat pe un sac, sau aşa ceva.

— Asta făcea de pază aici, sub boltă. Dacă nu era halimaiul cu beţivii nu l-aş fi observat. Luaţi ăsta. Îi

întinse comisarului un obiect greu. Bretan îl cîntări o clipă şi după ce trecu palma peste el pricepu că e vorba de un revolver *Smith & Weson,* de toată frumuseţea.

— E încă ameţit, deşi nu l-am pocnit prea tare.

Casa era una din acele construcţii de paiantă — ca mai toate din mahala —, avînd în plus o marchiză. Dinăuntru prinseră, abia auzit, un fel de exclamaţie, sau de protest, urmată de deschiderea unei uşi. Pătura groasă din geam, în mişcare, lăsa o dungă îngustă de lumină. La semnul comisarului, Săvulescu se postă în dreptul geamului. Argintaru trecu în stînga marchizei, supraveghind şi restul clădirii. Cercel rămăsese chircit pe vine, pîndind reacţiile celui ameţit. Doar Varlam, conform înţelegerii, rămăsese ascuns în umbra gardului, pîndind strada şi împrejurimile.

Se auziră din nou, ceva mai distinct, vocea groasă a unui bărbat, apoi parcă glasul femeii. Înţeleseră după foiala dinăuntru, după scîrţîitul unei uşi, că cineva intenţiona să iasă din casă. Uşa marchizei se deschise larg. Dintr-un singur pas Miercănuş se repezi asupra siluetei apărute în chenarul uşii şi în fracţiunea de secundă în care-i astupă gura cu palma sa grea, înţelese că a luat-o în braţe pe jupîneasă. Simţi apoi aerul vibrînd pe lîngă el la saltul lui Bretan şi, instinctiv, îi făcu loc, lipindu-se de uşa marchizei. În ciuda locului strîmt, Bretan îl imobiliză rapid pe însoţitorul femeii, şi-l împinse spre uşa şubredă a bucătăriei, exact în momentul în care Săvulescu se năpustise, lovind năpraznic cealaltă uşă, urmărit de ochii holbaţi ai celui de-al treilea bărbat, care însă avu timp să ducă mîna la sertarul unui bufet. Gest imprudent, căci Săvulescu, dintr-o a doua lovitură de picior împinse sertarul, prinzîndu-i fulgerător încheietura mîinii. Acesta urlă aproape animalic. Îl văzu cum se lasă moale, pe vine, în timp ce din ochii strînşi de durere ţîşneau lacrimi mari.

— Te-ai scăpat pe tine, cocoş ? îl întrebă rînjind. Îi prinse mîinile în cătuşe, la fel de repede ca la demonstraţiile de antrenament, şi-l trînti pe canapeaua jerpelită

ca pe un balot. Îl preluă apoi şi pe băieţandrul pe care-l împinse-n încăpere Bretan şi după o sumară percheziţie, îl trînti alături de primul.

— Mersi pentru vals, rînji Miercănuş, dîndu-i drumul din braţe jupînesei şi-i luă imediat poşeta la control. Parlevu franse chicoti în timp ce deşerta conţinutul pe masă. Încăperea deveni parcă şi mai strîmtă în clipa în care fu adus şi ultimul bărbat, escortat de Cercel şi Argintaru. Camera era îmbibată de fum amestecat cu un iz puternic de rufe stătute şi de parfum greu. Un pat desfăcut, pe care erau îngrămădite mai multe pachete cu ziare. În camera alăturată trona o saltea aflată în aceeaşi stare mizerabilă, aşternută direct pe duşumea. Decorul era completat de sticle golite, de resturi de mîncare şi tot felul de haine împrăştiate.

— Deschide geamul, îi ordonă Miercănuş unuia din agenţi.

Percheziţia începu într-o linişte desăvîrşită. Se apucară cu rîvnă şi pricepere, dar cel mai meticulos în această treabă se dovedi, ca de fiecare dată, Cercel. Fără prea multă vorbă, după ce făcu o tură prin încăperi, se apropie de bufetul masiv, trase puţin de el şi, ca şi cum ar fi fost de la sine înţeles, ridică pînza de sac ce acoperea duşumeaua. Un chepeng se dădu în lături şi dădu de o ladă din care ieşiră la iveală cîteva pistoale-mitralieră şi mai multe grenade.

— Frumoasă icoană, rînji Săvulescu. O desprinse din perete şi în spatele acesteia găsi prins un caiet destul de groscior.

— E un fel de jurnal, spuse şi Bretan după ce-l răsfoi. Mă aşteptam să găsesc şi aşa ceva. Orice mică comunitate, mai ales dacă e izolată este tentată să-şi ţină un jurnal.

— E cam subţirel caietul ăsta pentru cîte ticăloşii au făcut guşterii ăştia cît au fost la putere. Cînd îţi petreci nişte ani buni în preajma căpitanului, a lui Horia Sima şi tragi şi lichidezi în stînga şi-n dreapta, aşa cum am fuma noi ţigări...

Miercănuş cotrobăia printre hainele din şifonier pe care le arunca una cîte una pentru a fi purecate de Argintaru. În tot acest timp Bretan îi ignorase voit pe

arestați. După primele momente remarcă cu surprindere că doamna Budulan își recîștigase calmul. Cînd și cînd privirea femeii se oprea asupra chipurilor celor de pe canapea, rămînînd destul de pasivă la implorările mute ce se citeau în ochii fiului ei. Un chip adolescentin, dar asprit prematur, crispat de frică, speriat.

— E al dumitale ? i se adresă Bretan, apropiindu-se. Ținea în mînă un pistolet-jucărie, cu plăsele de fildeș. Frumoasă piesă, continuă neutru, încercînd să deslușească inscripția gravată cu litere liliputane... „Camaradului F. A. pentru atașament și fidelitate ...H.S."

— Felix Andrieș ești dumneata... Cine e H. S. ?

— Tartorul de Horia Sima, cine altul ? răspunse Miercănuș în locul legionarului care nu reușea să scoată un sunet.

— Parșivă sculă, continuă. *Deringer* 12. N-are ghinturi, are țeava lisă. Cînd intră glonțu zob face înăuntru, iar la ieșire face o gaură cît pumnu.

•

— Ei da, aveți cu toții un aer Shakespearean ! Răsturnat în fotoliu, comisarul-șef Arnăutu, smolit ca un drăcușor, după zilele petrecute „în ancheta" de la Constanța, surîdea. Da, aveți ceva tragic în priviri, de parcă voi v-ați simți vinovați de toate cîte se întîmplă. Și parțial, chiar sînteți vinovați !

— Cînd ați sosit ?

— Acum două ceasuri. Nici n-am mai trecut pe-acasă. Sînt oarecum edificat asupra celor petrecute în absența mea, începu direct, bătînd cu mușțiucul unei pipe de mult stinse, în maldărul de rapoarte ce se adunaseră pe colțul biroului. De cînd am venit am citit toate astea.

— Doriți să-ncepem interogatoriul arestaților ?

— Parcă aș avea mai mult chef să discutăm. Am și unele nelămuriri, așa că deocamdată ar fi bine să recapitulăm puțin. Hai să luăm oamenii, bob cu bob, în ordinea intrării în scenă. Lista se deschide deci cu Cotoaibă. În definitiv, cam de ce gabarit e ? Trei condamnări pentru spargeri și încă cîteva flecuștețe. Deci un tip mediocru, dar bun executant. Încăpățînat, orgo-

lios. N-a operat niciodată singur. Ultimele isprăvi în complicitate cu Baronică și Cîrjaliu. În libertate din 1938. Nu utilizează arme de nici un fel. Și iată-l picat într-o afacere cu tablouri ! Inedit pentru el. Mai ziceai despre schimbarea modului de viață, despre niște cheltuieli, despre amanta de la pensiune. E și nu e interesant. S-o luăm acum pe Zorica Mattara. La ea ajunge Baronică rănit și-i lasă pînzele în păstrare. Ce știm despre Baronică ? Se cam schimbă chestia. E un tip mai dur, mai tăios decît Cotoaibă. Deci pînă-n acest punct afacerea e clasică. Făptașii, amanta tăinuitoare, nevoia de bani. Mai departe. Îl găsiți pe Baronică mort la stăvilar. Deci automat cercul se lărgește. Deci un al patrulea care l-a suprimat. Dumneata te-ai gîndit la Cîrjaliu. Chiar dacă aparențele îi sînt favorabile și nici un indiciu nu duce spre el. În legătură cu acest Vlad Cîrjaliu, văd că ai subliniat în declarația lui Cotoaibă disprețul exagerat al acestuia față de fostul tovarăș de odinioară. Deci te cam îndoiești de sinceritatea mărturiei. Dar nici Cotoaibă nu prea se-nghesuie să spună prea multe. De ce ezită ? Ce-l determină să-și păstreze mutenia ? Urmează imediat asasinarea sa gangsterească. Deci iarăși apare un al patrulea, posibil același care l-a lichidat și pe Baronică. Aici ar trebui însă să vă trag de urechi. De ce n-ați verificat alibiurile lui Vlad Cîrjaliu pentru momentele critice ?

— Am vrut să-i las iluzia că e în afara oricărei bănuieli. Sincer să fiu, eu nu-l văd pe Vlad Cîrjaliu în stare de crimă. După cum ați remarcat, cel sau cei care i-au lichidat pe Cotoaibă și pe Baronică par niște profesioniști ai crimei. Cîrjaliu e plămădit dîn alt aluat. Are imaginație, îi plac combinațiile interesante, ingenioase, e tipul de creier, nu un simplu executant sau ucigaș. Să nu uităm că în toate afacerile sale din trecut Cîrjaliu n-a utilizat niciodată vreo armă. Cred că ar trebui să ne concentrăm asupra celor doi necunoscuți care au apărut între timp. Tipul grăsun și scundac care a luat-o pe Zorica de la varieteu și celălalt care a intrat atunci noaptea de i-a luat din cameră tablourile și împreună s-au făcut strigoi la cabaretul *Carmen*. Acum

ar fi mai nimerit să ne ocupăm de amestecul doamnei Budulan și al legionarilor ascunși pe care i-am ridicat în seara asta.

— Cum, Dumnezeu, ai ajuns la madam Budulan ? la zi ?

— Mi-a trebuit puțin timp. Am plecat de la premiza că cineva din casa consilierului a facilitat într-un fel spargerea, am analizat declarațiile tuturor. Le-am verificat afirmațiile, dar n-am obținut nici o dovadă împotriva cuiva. Nici chiar bucătăreasa, care n-avea nici un alibi, nu mi-a dat nici o speranță. Cu vremea am început să mă gîndesc, nu știu de ce, la jupîneasă. Atunci cînd am întrebat-o, pur rutinier, dacă-l cunoaște pe arestat, s-a arătat ultragiată și a negat. Dar eu nu pronunțasem numele lui Cotoaibă. Putea fi și o întîmplare, emoția, mă rog... La care se mai adaugă și faptul că a dorit să fie de față la discuția dintre mine și Jorj. Imediat, însă, cînd i-am sugerat că soțul ei ar fi pomenit de prezența în casă a unor indivizi cam ciudați, femeia a încercat să-și discrediteze soțul, mărturisind cît de ramolit și bețivan e. Intenționat apoi am exprimat părerea că hoții nu puteau opera fără vreun complice din interior. Și se pare că treaba a avut efect. Acum pot să afirm și să dovedesc că anonima ce-o făcea suspectă pe bucătăreasă a fost trimisă de jupîneasă, în ideea unei diversiuni. Știind că ea și Cotoaibă se cunoșteau de pe vremea în care erau colegi la *Athénée Palace*, a speculat faptul că bătrîna ne-a ascuns acest aspect.

— Dar anonima a parvenit după moartea lui Cotoaibă.

— Păi tocmai asta e găselnița. Astfel a devenit exclusă orice confruntare între cei doi, dar bătrîna rămînînd suspectă în continuare.

— Cînd ai făcut prima oară apropierea între jupîneasă și Cîrjaliu ?

— Nu știu foarte exact. Mai ales că pe atunci Cîrjaliu nici nu era practic în discuție. Dar atît jupîneasa cît și Vlad Cîrjaliu aveau ceva comun : rude legionare. Jupîneasa un fiu, membru activ al Gărzii, poet și gazetar de talent al presei legionare.

— Felix Andrieș ?

Bretan încuviinţă şi continuă :

— E fiul ei din prima căsnicie. După rebeliune a dispărut fără urmă, dar nu exista însă nici o dovadă că ar fi murit sau se ascunde sub vreo altă identitate. Într-o situaţie asemănătoare se află şi Vlad Cîrjaliu, al cărui frate, Horaţiu Cîrjaliu a fost de asemenea membru marcant al mişcării. M-am întrebat : Se cunoşteau ei oare ? N-aveam nici o dovadă în acest sens, dar înclinam să cred. Şi dacă într-adevăr ar fi fost aşa atunci apropierea dintre jupîneasă şi Vlad Cîrjaliu ar fi căpătat un sens. S-a mai adăugat pe parcurs încă o chestiune. Cele două maşini abandonate de indivizi la cabaret, cele care au dus-o pe Zorica şi pe cel care a luat pînzele din camera ei, am aflat că aparţin tot unor legionari dispăruţi. Miercănuş a şi zis la un moment dat : „Prea mulţi legionari pe metru pătrat, ca să fie o treabă curată !". Atunci m-am gîndit din nou la o posibilă legătură între fratele lui Cîrjaliu şi fiul jupînesei. În definitiv Felix şi Horaţiu împart aceeaşi soartă. Un punct hotărîtor a fost firul oferit involuntar de Camelia, camerista doamnei consilier. Mi-a relatat despre unele dispariţii ale jupînesei, apoi despre relaţiile încordate dintre ea şi Jorj. Pe urmă ideea acestuia de a pune pe urmele ei un detectiv. E vorba de Costică Demetriad care ne-a spus că jupîneasa se întîlneşte destul de des cu un personaj excentric. Un bărbat înalt, cu părul alb, cu gheată ortopedică. Demetriad ne-a dat şi adresa din Colentina unde pretindea că se întîlnesc cei doi. Imediat am luat din nou la mînă cazierul lui Cîrjaliu. Undeva, într-un raport mai vechi, am descoperit o mică observaţie, o chestiune pe lîngă care am trecut mai înainte fără s-o observ. Anume că din cînd în cînd Cîrjaliu opera deghizîndu-se, schimbîndu-şi înfăţişarea cu multă măiestrie. Am luat o fotografie de-a lui, am trucat-o astfel încît să semene cît mai apropiat descrierii lui Demetriad, i-am prezentat-o acestuia şi mi-a confirmat că asemănarea e destul de mare.

— Şi ţi-ai imaginat că el, Vlad Cîrjaliu e creierul afacerii ?

— Acum am aproape certitudinea. Mai ales că mobilul spargerii e conturat. Nevoia de fonduri pentru fratele său şi ceilalţi legionari, pentru a se refugia în străinătate.

Gîndiţi-vă cîţi din foştii lor camarazi au şters-o în străinătate, plătind bani grei pentru asta. Schema e asta : Cîrjaliu a pus afacerea pe rol. Cunoscînd-o pe doamna Budulan şi-a dat seama ce valori ascunde casa consilierului. A determinat-o într-un fel sau altul să-l ajute şi împreună cu mai vechii săi tovarăşi Baronică şi Cotoaibă au dat lovitura. Apoi legionarii din umbră i-au lichidat pe cei doi pungaşi, pentru mai multă siguranţă, dar nu se aşteptau pesemne că o să dăm de ei.

Se auziră voci înfundate, paşi grăbiţi şi imediat în încăpere pătrunseră Săvulescu şi Argintaru.

— Cîrjaliu e dispărut de ieri dimineaţă. Aşa zicea nevastă-sa.

— Aţi puricat bine ?

— Totul e curat ca-n palmă. Nimic să-l compromită. Am adus-o pe nevastă-sa, poate mai aflaţi dumneavoastră ceva de la ea. Dar am aflat o chestie care nu era trecută în cazierul lui. Fraţii Cîrjaliu au practicat tirul sportiv în tinereţe. Are o panoplie cu tot felul de arme. Inclusiv un *Krupp-Blietz !* Am adus-o, asta are seria înscrisă şi nu pare folosită de mult. Am văzut o vitrină întreagă cu medalii şi tot felul de tinichele.

— Dar fotografii de pe la concursurile de tir n-ai văzut ?

— Nu... nu mi-a căzut în mînă aşa ceva.

— Cum dracu, dom'le, se enervă Arnăutu sărind în sus, orice sportiv are obiceiul să-şi păstreze pozele de la întreceri, de la festivităţi, tăieturile din ziare, mai ales dacă ăsta n-a fost un fişte cine.

— Noi am căutat mai mult costumaţia lui şi gheata ortopedică.

— O să aflăm de la soţia lui, conchise Bretan aprinzîndu-şi o ţigară. Eram aproape sigur că n-o să-l găsiţi. Poate o fi cumva la biroul de la hipodrom.

— A mirosit că-l căutăm, mormăi Miercănuş nemulţumit.

— Vira la hipodrom ! ordonă Arnăutu. Poate e acolo la birou.

— Dumneata, domnule Drăcea, ai fost inspector al poliției legionare, deci înțelegi situația.

— Desigur... am însă impresia că nu sînteți aici de multă vreme.

— Așa e. Am lucrat la Siguranță.

— M-am și mirat cînd am fost adus la secția asta de sector. Vă ocupați, mai nou, și de politici ?

— Nu în mod expres. După ce-o să ne lămurim cu unele chestiuni judiciare, o să fiți transferat la Siguranță. Dar o să regretați arestul nostru !

— Doriți să ne lămurim ? Chestiuni judiciare ! Ce fel ?

Bărbatul, încercînd să-și găsească o poziție cît mai comodă în fotoliul oferit de Arnăutu, îl privea deschis și sincer curios.

— Domnule Drăcea, reluă tărăgănat Arnăutu, activitatea dumitale politică legionară, antistatală, deci motivele pentru care te caută Siguranța, nu mă interesează. Ți-o spun din capul locului. Din punctul nostru, al judiciarului deci, am certitudinea că ești vîrît într-o afacere destul de încîlcită. Cu grave acuzații. O spargere a unei colecții particulare de artă, răpirea unei persoane, două asasinate. Iată despre ce e vorba în rezumat.

— Ce-mi spuneți pare mai degrabă subiectul unui film cu detectivi.

— Realitatea întrece de cele mai multe ori ficțiunea, domnule Drăcea, replică zîmbindu-i cu tîlc. Crezi că activitatea dumitale legionară, crimele de care ești acuzat, nu întrec în unele privințe orice închipuire ? Dar acum, în acest caz, noi anchetăm o spargere, o răpire a unei fete, și două asasinate... în care ai un amestec.

— Așa, deci... rînji celălalt, sincer amuzat. Puneți-mă și pe mine-n temă.

— De acord, murmură Arnăutu. Făptașii propriu-ziși ai spargerii sînt cunoscuți. Primul, Cotoaibă, a fost reținut aici la secție. Celălalt, Baronică, a reușit pe moment să scape, dar și cu trei tablouri de mare valoare. Înțelegi ? Odată scăpat, grav rănit, a mers țintă la pensiunea unde locuia amanta celui reținut și i-a lăsat pînzele în păstrare, dispărînd în aceeași noapte. A urmat lichidarea lui Baronică, răpirea fetei, sustragerea pînzelor din camera ei și apoi moartea celuilalt... arestatul nostru, Cotoaibă.

— Nu văd legătura, în ceea ce mă priveşte, ripostă sec Drăcea.

— Domnule Drăcea, reluă comisarul-şef, schimbînd tonul, după o scurtă pauză. Dumneata şi camarazii dumitale faceţi parte din legionarii mai puţin norocoşi. Adică, n-aţi şters-o la vreme din ţară. Aţi continuat să trăiţi în ascunzători. Că într-o bună zi, poate, o să reveniţi la putere... sau, mai realist, aşteptînd o ocazie favorabilă pentru a părăsi ţara. Corect ? Arestatul nu schiţă nici un gest, dar felul în care privea putea fi luat drept aprobare.

— Deci, dumneata, Horaţiu Cîrjaliu şi Felix Andrieş. De cîtă vreme sînteţi împreună ?

— Din februarie, anul trecut.

— De atunci aţi stat în ascunzătoarea din Colentina ?

— Nu. Acesta este al treilea loc pe care-l schimbăm.

— Cine v-a aranjat mutarea în Colentina ?

— Fratele lui Horaţiu. Casa e a unei mătuşi, care stă acum mai mult pe la Vlad Cîrjaliu, avînd grijă de copil.

— Pe dumneata... te vizita cineva ?

— Soţia a venit... de două-trei ori, cu ceva alimente, ţigări...

— Aşa. Deci să repetăm, pentru împrospătarea memoriei... Baronică lasă pînzele fetei. Motivul pentru care le-a crezut mai în siguranţă acolo şi nu în altă parte îmi rămîne obscur. Dar n-a mai apărut să le ia... poate de teamă, poate, cine ştie ? N-a mai apărut... în viaţă, vreau să zic. A apărut înecat la stăvilarul Ciurel. Cineva i-a făcut de petrecanie. Motivul ? La fel de obscur. Buuun !... Mutarea a doua. După cîteva zile fata ne sesizează că e urmărită de un individ, care, potrivit descrierii, cu unele mici corecţii, aduce cu camaradul dumitale, Felix Andrieş. Intră acum în scenă şi un al doilea personaj, individul care se strecoară în camera fetei şi preia tablourile.

— Ăsta cu cine mai seamănă ? întrebă Drăcea ironic.

— După statură şi gesturi, poate fi Horaţiu... poţi fi dumneata. În paralel mai apare şi al treilea necunoscut. Mic, corpolent, elegant. Ar fi destul de uşor de identificat. Deci tipul, grăsunul, să-i zic aşa, o aşteaptă pe fată după spectacol, o invită în maşină şi ajung în cele din urmă la cabaretul *Carmen*. Tot aici poposeşte şi celălalt

cu pînzele, tot cu mașina. Oamenii mei înconjuraseră firește cabaretul. Și totuși, la descindere... nimic, s-au evaporat. Toți de acolo ridică din umeri, nu-și amintesc să fi văzut trei persoane arătînd așa și așa... Și în fine, mutarea a treia. În timpul plimbării arestaților, Cotoaibă este lichidat chiar în această curte a secției. Împușcat mortal cu o carabină *Krupp-Blietz*, de un individ, care, după „portretul vorbit", seamănă mai degrabă cu... Horațiu al dumitale.

— Mai tot ce mi-ați spus sînt posibile bănuieli, prezumții... asemănări între noi și făptași, poate unele coincidențe, dar orice acuzație se-ntemeiază pe dovezi, nu-i așa?

— Adevărat. Ia zi, domnule Drăcea, ce automobil ai dumneata ?

— Un *Opel*, model 1935, alb cu nr. 1 B 307.

— Poți să-mi spui, în prezent, unde ți-e mașina ?

— Acasă... în garaj, firește. Unde să fie ?

— Nu-mi place cum joci, domnule, nu-mi place, clătină. Arnăutu din cap fără să părăsească tonul amical. De ce încerci să mă duci ? Necunoscutul, cel care a luat pînzele din camera fetei și a poposit la cabaret a folosit tocmai automobilul dumitale, nu altceva.

— Orice mașină poate fi furată, de pildă.

— Fii atent mai departe. Tot automobilul dumitale l-a transportat pe Baronică pe ultimul drum. Experții criminaliști au descoperit pete de sînge pe bancheta din spate, stabilind că e sîngele lui Baronică, plus un nasture de la fulgarinul său. Pe de altă parte proba de ulei auto recoltată acolo la Ciurel, în locul în care a fost descoperită victima provine tot de la acest *Opel* al dumitale. Iată doar cîteva din chestiunile care te implică în aceste asasinate. Altfel vorbind, dumneata și camarazii dumitale nu sînteți niște drăgălași care cîntați de Crăciun O *tanen Baum*. Crimele legionare au intrat deja în legendă. Chiar dumneata ești pus sub acuzație pentru niște omucideri. Iar acum, ca să vă debarasați de acești posibili martori incomozi, care v-au servit pînă la un punct, ce mai conta un mort în plus la pomelnicul vostru de victime !

— Domnule comisar-șef, rosti rar și apăsat Drăcea, dacă pentru faptele și actele mele politice de care sînt

acuzat voi răspunde în fața instanței, aflați că nu sînt dispus să înghit toată această absurdă fantasmagorie. Pentru crezul meu politic mi-am riscat viața, poate chiar o voi pierde, dar criminal notoriu, cum vreți dumneavoastră să mă scoateți, nu sînt...

— Trebuia să vină și scena demnității ultragiate, îi făcu Arnăutu cu ochiul lui Bretan, care nu se amestecase pînă atunci.

— Nevoia, domnule Drăcea, strîmtoarea, disperarea te-au împins. Nevoia de parale. Multe parale. Altfel cine te-ar fi putut trece granița riscîndu-și pielea ? Chiar ai orbul găinilor, că noi nu-l avem. Schema voastră e foarte clară. Ați ticluit scenariul, știind ce valori ascunde casa consilierului, folosindu-vă de ajutorul mamei lui Felix, care nu-și putea lăsa băiatul la ananghie. Cîrjaliu ca tip versat și isteț a pus treaba pe roate. Numai ghinionul a făcut să rataţi. Apoi nu v-a mai rămas decît să vă debarasați de Baronică și Cotoaibă și desigur și de Zorica Mattara. Ați ieșit din bîrlog, i-ați curățat, înapoi și gata. Ia zi, Zorica Mattara mai e în viață ?

— Aud pentru prima oară acest nume. Dar, ce vroiam să spun, nu aveți, domnule, jurnalul idiotului ăla de Felix ? Acolo ăsta nota tot ce se întîmpla, pe ore, pe zile. O să vedeți că n-am părăsit casa în nici un moment.

— Ăsta nu e un argument. Jurnalul poate fi înadins ticluit.

— Puteți gîndi și așa, dar acum vreau să vă întreb de unele chestiuni mai concrete : Ați găsit dumneavoastră amprentele vreunuia dintre noi pe arma crimei ? Aparține această armă cuiva dintre noi ? Știți dumneavoastră cît de buni sau proști trăgători sîntem ?

— Frații Cîrjaliu au fost trăgători de performanță, domnule. Iar dumneata, ca fost polițist legionar, ar fi o copilărie să cred că tragi prost. Fumezi ?

— Un interogatoriu nu e o plimbare după fluturi, sigur că aș fuma. Bretan îi aruncă o țigară, pe care arestatul o prinse cu mîna stîngă, cu destulă dexteritate.

— Noi presupunem că asasinul lui Cotoaibă e stîngaci.

— Eu sînt ambidextru, dar ia priviți ! Ridică mîna dreaptă cu destulă greutate. Încheietura, prinsă de strînsoa-

rea sertarului datorată loviturii de picior a lui Săvulescu, era umflată.

— Dacă aş fi apucat să scot revolverul din sertar, vedeţi ce mînă am întins. Mîna dreaptă.

Arnăutu tăcu cîteva clipe, căscă uşor şi-i făcu semn lui Bretan să continue interogatoriul.

— Ce explicaţie ne puteţi oferi în privinţa automobilului ? Dacă susţineţi că dumneavoastră sau ceilalţi nu sînteţi cei căutaţi de noi, cum a ajuns să fie folosit de făptaşi ?

— Mi l-a solicitat cam prin iunie Vlad Cîrjaliu. Fără să-mi precizeze la ce-o să-l folosească.

— Cunoşti pe ùn anume Gherase Duţă ?

— Da. L-am cunoscut mai bine zis. A murit în timpul rebeliunii.

— Celălalt automobil implicat în afacere a aparţinut acestuia. Dar Gherase nu l-a vîndut, nu l-a făcut cadou şi după moartea lui automobilul a zăcut în garaj. Cum o fi nimerit în acest context ? Deci un al doilea automobil care — bizar — este tot al unui legionar. Şi pentru că Drăcea ridică din umeri într-o sinceră mirare, reveni.

— Altceva. Vlad Cîrjaliu venea des acolo în ascunzătoare ?

— La început numai cînd aducea alimente. Mai des în ultimul timp. Discuta cu Horaţiu, ferindu-se de mine şi de Andrieş.

— Ai vreun motiv să crezi că cei doi puneau ceva la cale ?

— Nu. De altfel, repet : nici eu şi nici ceilalţi doi nu avem nici o legătură cu tot ce-a spus domnul comisar Arnăutu.

— Să lăsăm asta. Mama lui Felix venea acolo împreună cu Vlad sau separat ?

— Cîteodată împreună, dar cel mai adesea separat şi cam la ore diferite. Tot la ore diferite şi plecau. Îşi luau măsuri ca să nu bată la ochi vecinilor. Veneau mai mult după ce se întuneca. Vlad îşi schimba adesea şi înfăţişarea, ca să nu fie recunoscut.

— Devenea un domn excentric, cu părul alb şi ochelari negri şi cu gheată ortopedică. Cabotinul ! Arnăutu rîse subţire şi căscă.

— Dacă pricep bine, vrei să ne faci să credem că eşti străin de cele puse la cale de fraţii Cîrjaliu şi de doamna Budulan ? Că rolul dumitale ar fi numai acela de a fi pus automobilul la dispoziţia lor şi nimic altceva.

— Chiar dacă presupuneţi că puneau ceva la cale, eu unul habar n-am avut, dar, repet, în tot timpul de cînd locuim împreună nici unul n-a părăsit casa nici măcar pentru o clipă. Am înţeles că punctul dumneavoastră forte în formularea mobilului acestor crime ar fi nevoia noastră stringentă de fonduri, pentru a finanţa plecarea din ţară. Ei bine, dacă o să meargă unul din agenţii dumneavoastră şi-o să scotocească acolo într-un anume loc veţi descoperi o sumă care o să vă taie respiraţia. Noi nu aşteptam acolo decît prilejul, formula optimă de plecare, ce rost ar fi avut să ne expunem inutil ?

*

Înalt, spătos, brun, Horaţiu Cîrjaliu părea mai matur decît Vlad şi nu-i semăna de fel.

— Sigur, domnule comisar, îi cunoşteam pe Baronică şi pe Cotoaibă, doar au colaborat cu fratele meu cu ani în urmă. Dar ca eu să-i fi ucis asta mi se pare o glumă bună ! Adică foarte proastă ! Eu dacă am pedepsit în fosta mea activitate politică pe cineva, am făcut-o pentru că aşa o cereau cauza, căpitanul, dreptatea, dar ca să omor aşa ca cel din urmă tîlhar... e absurd ! Absurd ! Recunosc că unele aparenţe, coincidenţe şi legături sînt împotriva mea şi a camarazilor mei, dar pînă una alta nu remarc nici o dovadă decisivă în acuzaţia pe care mi-o aduceţi.

— Există anumiţi martori, domnule Cîrjaliu, nu uita. Dar rămăseseşi la chestiunea ajutorului pe care ţi l-a promis fratele dumitale. În ce consta acest ajutor ?

— În nici un caz comiţînd o spargere. Trebuia doar să găsească mijlocul optim pentru a ne facilita scoaterea din ţară.

— Dar dacă totuşi a comis spargerea, îmi daţi de înţeles că a făcut-o pe cont propriu şi doar în interesul său pur personal ? !

— Nu ştiu ce să vă răspund.

— Domnule Vlad, acum ai văzut, sînt la modă furturile de tablouri. Fratele tău s-a gîndit că poliția va trece poate și această spargere în contul autorilor neidentificați ce au operat acum o lună jumătate la colecții. Fratele dumitale, știi bine, este un vechi client de-al nostru... și nu mai dăduse de mult o lovitură. Spune-mi acum, de ce a dispărut de acasă ? De ce se ascunde ? Unde e Zorica Mattara, pe care și dumneata ca și ceilalți susții că nici nu o cunoști măcar ?

— Poate e plecat în provincie să ia legătura cu persoana care s-a oferit să efectueze trecerea noastră peste graniță. Dar nu mi-a destăinuit cine ar fi și din ce oraș.

— Bun, să lăsăm asta. Știm că fratele dumitale mai acum doisprezece ani era un excelent trăgător de tir. Membru al asociației *Venus*, vicecampion, mă rog. Chiar și dumneata ai practicat acest sport.

— Nu pentru multă vreme. N-aveam stofa lui Vlad.

— Ești desigur familiarizat cu carabina *Krupp-Blietz* ?

— Era un model de mare viteză și precizie prin anii '30.

— Acasă la fratele dumitale am găsit o asemenea carabină, dar nu este arma crimei, ci o alta, dar de același tip. Spre diferență de arma fratelui dumitale, arma crimei nu are serie. Erau mulți proprietari de *Krupp-Blietz* printre sportivi ?

— Majoritatea aveau. Era cea mai bună armă a momentului.

Mai adresă cîteva întrebări arestatului și la semnul lui Arnăutu arestatul fu retrimis în arest. La înapoiere Săvulescu fu întrebat dacă cel pe care-l urmărise în noaptea aceea la pensiune e una și aceeași persoană cu Horațiu Cîrjaliu.

— Cum să vă spun, începu nesigur agentul, pe de o parte Horațiu seamănă al dracului, dar parcă nu sînt prea sigur. Era noapte, nu l-am zărit prea bine.

— O să încercăm o reconstituire în aceleași condiții. Acum Cercel și Argintaru trebuie să plece înapoi la bîrlogul ăstora, mai au de ridicat ceva de acolo. Cine știe, poate dau cumva și de alte obiecte interesante. Să purice bine magazia, cotețele, să ia la cazma grădina, înțelegi ?

— O să facem, poate chiar azi, confruntarea și cu generăleasa Văideanu. Poate ea-l va recunoaște. E o bătrînă destul de ageră. Nu pare deloc că s-au scurs peste ea atîția ani.

— Presupunînd că bărbatul care a luat pînzele seamănă bine cu cel care a fost văzut de generăleasă, și amîndoi seamănă izbitor cu Horațiu Cîrjaliu, înseamnă că... Comisarul-șef își întrerupse vorba de un căscat mult mai pronunțat, iar oboseala începuse să-i marcheze chipul smolit.

— A trage cu arma, fie ea și de mare precizie, de la înălțimea clădirii și din unghiul respectiv, e totuși o performanță, gîndi cu voce tare Bretan, parcă uitînd de prezența celuilalt. Să vedem ce-o să spună cei de la balistică. Dar un trăgător mediocru mi se pare exclus.

— Cum facem să dăm de proprietarul armei ?

— Chiar dacă seria e ștearsă prin reparația ghearei extractoare, ea e totuși... semnată. Cineva a dus-o unui armurier, cuiva priceput la așa ceva. Miercănuș deja a-nceput să bată atelierele armurierilor. Astăzi o să ne ocupăm de asta.

— S-a făcut cinci, ce repede a trecut timpul. Nu ți-e somn ?

— Cafelele lui Varlam își fac întotdeauna datoria.

— Pe mine m-a cam ajuns oboseala. Continui dumneata ?

*

— Poate doriți o cafea ? o îmbie Bretan pe doamna Budulan. Apăru imediat și Varlam, cu ochii cîrpiți, înarmat cu obositul său ibric de aramă, poate la fel de bătrîn ca și el.

— Încerc să înțeleg motivele care v-au adus în această situație. O mamă care-și ajută copilul aflat la ananghie. Sînt poate suficiente pentru a convinge orice complet de judecată să vă acorde circumstanțe.

— Nu-mi fac iluzii. Vă mulțumesc pentru cafea.

— Există însă posibilitatea să vă ușurați situația. Dacă despre rolul dumneavoastră în această poveste m-am edificat, mai rămîne cel al fiului, al lui Felix...

— Felix a purtat cămașă verde, e adevărat. Are el păcatele lui pentru care s-a și formulat o sentință, dar ceea ce mi-ați spus, adică să fie învinuit de niște omoruri, mi se pare o aberație... Felix e un... delicat. El scrie versuri, articole...

— Vedeți, pentru dumneavoastră Felix e tot sprințarul buclat cu pantalonași scurți, dar pentru lumea din jur, pentru societate el este un om în toată firea, o persoană matură, responsabilă de faptele ei, care a încins diagonala peste cămașa verde. Crimele comise de legionari ne dau tot dreptul să-i credem capabili de orice. Dar acum trebuie să ne clarificăm, și pentru asta trebuie s-o luăm cu începutul. Vă mai amintiți vizita mea de acum două săptămîni, prima oară cînd am călcat în casa consilierului Catargi. Printre altele, dacă vă mai amintiți, v-am întrebat dacă-l cunoașteți pe făptașul reținut. Ați negat, deși eu nici nu-i pronunțasem numele. Tot atunci am avansat ideea unui complice în casa consilierului. În timpul cercetărilor, mai acum cîteva zile, am primit o anonimă care o viza ca suspectă pe bucătăreasa serviciului dumneavoastră. Cred că ar fi nimerit acum să fac o mică paranteză asupra atmosferei ce domnește în casă. Aici, ca peste tot, între membrii acestei mici comunități se dezvoltă relații. Mai bune sau mai rele. Rareori poate fi vorba de indiferență. Dumneavoastră conduceți personalul de serviciu. Consilierul are o mare încredere în dumneavoastră. Angajarea cu cîțiva ani în urmă a lui Panaitoff, șoferul, a modificat relațiile existente. Un băiat frumușel, stilat, nu trece neobservat. O bună perioadă ați fost în relații foarte apropiate. Ulterior, încurajat de doamna consilier, care e la vîrsta la care mai poate reține atenția unui bărbat, Panaitoff a sărit pe treapta cea mai de sus. Ați înghițit pilula, n-ați avut încotro. Între timp, fetișcana slăbuță și ștearsă, Camelia, a devenit o domnișoară în toată regula, lucru pe care începuse să-l bage de seamă și Panaitoff. Insistența cu care a asediat-o n-a scăpat mătușii sale Zinca Cojanu. Camelia, la îndemnul ei, n-a răspuns avansurilor lui Panaitoff. Dar lucrurile și-au urmat cursul. Într-o bună zi, pentru că aveți pe mînă toate facturile, chitanțele și registrele de cheltuieli, ați remarcat o neregulă într-o hîrtie de-a lui Panaitoff, în legătură cu o reparație a auto-

mobilului. O notă de plată umflată cu cîteva mii de lei. I-ați dat ceva mai tîrziu de înțeles lui Panaitoff că-l aveți astfel la mînă... Să revenim deci la anonimă... Aceste plicuri rozulii provin de la Papetăria Regală, de unde comandați mapele de corespondență pentru consilier. Odată cu livrarea comenzii obișnuite papetarul v-a oferit și niște mostre de plicuri rozulii, să le prezentați stăpînilor. Acestora nu le-au fost pe plac. De fapt doamnei consilier nu i-au plăcut. Le-ați returnat papetarului, dar ați oprit cîteva. Un fleac în fond. Deci la momentul oportun ați redactat anonima, atrăgîndu-ne atenția asupra bucătăresei, care omisese în declarație că l-ar cunoaște pe Cotoaibă. Deci ați trimis plicul, nu înainte de a-l parfuma, ca să pară că vine din partea lui Panaitoff, la o adică. Gestul putea fi pus pe seama lui deoarece se putea interpreta ca o răzbunare pe bătrînă care-l împiedică să ajungă la Camelia. Și într-o zi l-ați oprit pe Panaitoff și i-ați spus că dacă cumva vreun polițist îl va descoase dacă a trimis o anonimă, să nu fie surprins. I-ați amintit și de acea neregulă, șantajîndu-l. Omul a fost de acord, fiind sigur că în fond nu riscă nimic. Acum să vedem despre timpul în care a sosit scrisoarea. Dacă ea ajungea cînd Cotoaibă se mai afla în viață, n-ar fi avut nici un efect. Cotoaibă ar fi declarat aproape sigur că o cunoaște pe bătrînă, dar că aceasta n-are nici un amestec, dar scrisoarea a venit în mod deliberat după lichidarea arestatului nostru, nemaiexistînd astfel posibilitatea confruntării celor doi. Ați vrut să creați o diversiune pentru ca cineva să mai cîștige puțin timp. Acel cineva care e-n criză de timp v-a dictat cînd să trimiteți anonima. Dar să mai vedem acum și alt aspect. Dumneavoastră cunoașteți de cel puțin o săptămînă că în data de zece iulie, seara, domnul consilier este invitat la ziua de naștere a unui prieten de familie. Tot în acele zile s-a întîmplat să moară mătușa de la Galați a soțului dumneavoastră. Aceasta a picat ca o ocazie neașteptată. N-ați cunoscut-o pe această rudă a soțului niciodată. Nici la înmormîntare n-ați fi vrut să mergeți, dar știați că seara de joi trebuia să vă găsească departe de casă. Să ieșiți astfel din sfera celor bănuiți. Să revenim acum la Camelia. Știați că fata are încurcături cu o moștenire. V-ați oferit s-o ajutați — lucru

de mirare pentru răceala cu care vă purtaserăți cu ea, din cauza tîrcoalelor pe care i le dădea Panaitoff — și i-ați înlesnit o întrevedere cu un avocat tot atunci, adică joi seara. După apucăturile avocatului, mulieratic și insistent, era sigur că fata va lipsi o bună bucată de vreme. Panaitoff era deci cu stăpînii la onomastică, dumneavoastră la Galați, Camelia la întîlnire cu avocatul, rămînînd acasă doar madam Cojanu, dar care locuiește în micul corp din spate. Ați nivelat astfel terenul pentru ca spărgătorii să nu aibă nici o surpriză. Dar, după cum știți..., ghinionul ! Văd că mă priviți cu foarte mare neîncredere.

— Sînt atentă la spusele dumneavoastră și sînt uimită cît de inteligent și inventiv sînt amestecate realitatea și presupunerile. Ce pot să vă spun ! În privința anonimei, nu mai am de ce să mă ascund. Eu am trimis anonima. Pentru că așa am crezut că e bine. Am mințit cumva ? Apoi, în al doilea rînd. Îl cunosc și pe Vlad Cîrjaliu. E firesc, atîta vreme cît fratele său a împărțit cu fiul meu aceeași soartă. Dar cum mă puteți acuza de complicitate la această spargere ? Doar pentru că Vlad Cîrjaliu îi cunoaște la rîndul său pe spărgători, și că a mai operat cu ei în trecut ? Și chiar pe Vlad Cîrjaliu, cu ce-l acuzați direct ?

— Cu Vlad Cîrjaliu v-ați văzut foarte des. Era firesc. În clipa de față el este dispărut de la domiciliu de două zile. Cred că v-a tras clapa. A mirosit că se va ajunge la el și a șters-o cu pînzele. Mă întrebați ce acuzație îi aduc ? Costin Drăcea a recunoscut că Vlad Cîrjaliu i-a cerut să-i împrumute *Opelul* său. Ori cu acest *Opel* e o întreagă poveste. Îi relată despre petele de sînge descoperite pe pernele din spate, despre stăvilarul Ciurel și asasinarea lui Baronică, despre celălalt automobil *Fiatul*, de care s-a folosit celălalt individ rămas neidentificat. Probele pînă în acest moment sînt împotriva fraților Cîrjaliu, a lui Drăcea și chiar a fiului dumneavoastră. Chiar înainte să dispară, Zorica Mattara mi-a telefonat că de două zile o urmărește un tinerel. Descrierea nu este prea departe de înfățișarea lui Felix.

— Și eu vă repet că Felix și ceilalți n-au părăsit în ultimele săptămîni ascunzătoarea nici măcar pentru un ceas.

— Posibil, dar nu au cum s-o dovedească. N-au nici un alibi pentru acoperirea „timpilor critici", cum se spune. Tot acest context, chiar şi aşa, cu inexactităţi şi aproximaţii, corelat cu faptele şi ordinea întîmplării lor îi acuză. E posibil ca dumneavoastră să nu fi ştiut decît ceea ce considera Cîrjaliu suficient să ştiţi.

Femeia asculta acum cu obrazul boţit în lumina dimineţii. Trase aer în piept şi, ghemuită în scaunul tare, îl privi pe Bretan dintr-o dată direct şi cu o anume licărire, ce sugera luarea unei hotărîri bruşte. Începu să vorbească. La început monoton, egal, aproape cu indiferenţă. Despre viaţa grea petrecută cu primul soţ de la care-l avea pe Felix, apoi despre venirea în casa Catargi, despre căsnicia cu Jorj Budulan, şi apoi despre Felix, încredinţat bunicilor, departe la Iaşi. Acolo a crescut, a învăţat, l-a văzut destul de rar şi tot acolo s-a înhăitat cu legionarii. L-a rugat în repetate rînduri să renunţe; a tremurat pentru soarta lui.

— Cînd au venit legionarii la putere, Felix a venit la Bucureşti la unul din ziarele lor. După rebeliune a dispărut. Cum nu mi s-a comunicat să fi fost arestat, am crezut c-a murit sau că a părăsit ţara. Mai tîrziu, prin martie, după un an am primit un telefon... Felix trăia. Atunci l-am cunoscut pe Vlad Cîrjaliu. L-am vizitat în mai multe ascunzători, era slăbit şi deprimat. Anul acesta prin februarie Cîrjaliu m-a chemat să discute cu mine ceva confidenţial. M-a întrebat dacă domnul consilier Catargi a făcut parte din vreo comisie de anchetă în privinţa mişcării legionare. Anual consilierul făcea parte din tot felul de comisii. La o altă întîlnire Cîrjaliu mi-a spus că este informat că stăpînul meu deţine un dosar destul de periculos în ceea ce-i priveşte. Şi acest dosar trebuie văzut şi probabil trebuie să dispară. Nici o clipă nu m-am gîndit că ar urmări altceva. La o altă întîlnire, în urmă cu vreo lună mi-a cerut să fac tipare după cheia de la seiful şi de la salonul respectiv. În primul moment am refuzat, dar el a insistat că e absolut necesar să cunoască conţinutul dosarului. M-a convins invocînd că este şi soarta fiului meu în joc. A spus că va trimite el pe cineva care se va introduce într-un moment favorabil,

discret, va fotografia dosarul și nimeni nu se va sesiza. Am îndeplinit tot ce mi-a cerut convinsă fiind că nu fac un rău așa de mare. După ce au făcut cheile mi le-a dat să le încerc. Erau bine executate.

— Pentru a evita aceste complicații nu v-ați oferit să fotografiați chiar dumneavoastră respectivul dosar ?

— Ba da. Știam că stăpînii vor pleca cîteva zile la Tolega, dar Cîrjaliu n-a fost de acord.

— Acum înțelegeți că povestea dosarului n-a fost decît o poveste ? Toate aceste dosare politice sînt de multă vreme în arhiva Siguranței. Nu i-ați reproșat după aceea că v-a tras pe sfoară ?

— Ba da. L-am amenințat, cu riscul că-l voi preda chiar eu pe Felix Parchetului, că voi merge să anunț poliția. Nu s-a sfiit să-mi spună că nici eu nu voi rămîne nepedepsită, în calitate de complice, iar dacă totuși insist, viața lui Felix ar putea fi chiar în primejdie. M-a șantajat cu treaba asta.

— N-ați observat la Vlad în ultima vreme vreo schimbare ?

— Nu știu, n-am băgat de seamă, dar vă rog să mă credeți că Felix este nevinovat, vă rog să mă credeți.

— Vă mulțumesc. Pentru moment ajunge.

ZECE

VON WEBST ÎȘI LUĂ RĂMAS BUN DE la ofițerul mărunt și negricios și se grăbi să ajungă la legație unde avea întîlnire cu Wolf. Odată ajuns constată că mai avea de așteptat vreo jumătate de oră. Moleșeala începuse să pună stăpînire pe el. Își simțea gîtul și gura uscate, ceva dulceag-amărui urca dinspre stomac, pînă-n gîtlej, îngrețoșîndu-l. Coborî în grădina din curtea interioară a legației, bucuros că nu întîlnește pe nimeni. I se făcuse sete și-și reprezenta imaginea unui pahar cu bere, cu voluptatea celor mahmuri care ies în jurul prînzului să se dreagă. Se prăvăli în primul fotoliu întîlnit, rămînînd cu ochii întredeschiși în umbra plăcută a copacilor, în așteptarea chelnerului. Trecură cîteva

minute, dar acesta nu-şi făcu apariţia. „Aşa e, îşi aminti, azi se lucrează contractele. Şi precis ăştia servesc acolo băuturi, sandvişuri". Îşi aprinse o ţigară şi constată că în ultima vreme fumase cam mult.

Pe terasă îşi făcuse apariţia cineva, dar nu era chelnerul. Era Frau Ilse, surîzătoare, coafată proaspăt, purtînd uniforma ce-i venea destul de bine. „Ce schimbare ! Precis că are un nou amant !" Frau Ilse purta o tavă nichelată pe care se găseau două sticle de bere, pahare, o farfurie cu saleuri şi alune şi două cești cu cafea. Părea că-l aşteptase, deşi femeia n-avea de unde să ştie că el va poposi acolo.

— Frau Ilse ! se ridică von Webst, făcînd un efort destul de vizibil, dar arătaţi admirabil ! Dar ce s-a întîmplat... Aţi fost retrogradată ?

— Mai rău, domnule locotenent, surîse femeia, depunînd tava pe masa lui Webst. Am fost uitată, părăsită. Sînt ignorată pur şi simplu de aceşti colegi bărbaţi, ultra ocupaţi ; sînt pedepsită ca de ziua mea să n-am cu cine ciocni un pahar cu bere... Vă invit să nu mă refuzaţi. Sus — arătă spre clădire — nimeni n-are timp de mine. Ambasadorul e cu nişte afacerişti români, toţi chelnerii sînt acolo. Astăzi împlinesc... un număr de ani, mai nefericit ca cel de anul trecut, ceea ce e trist, la urma urmei, pentru o femeie.

— Vă felicit şi vă doresc mari realizări şi sănătate, se înclină locotenentul, blestemîndu-l în gînd pe Wolf care-i dăduse întîlnire aici. Ciocniră. Sorbi cu lăcomie berea aproape dintr-o înghiţitură.

— Presupun că-l aşteptaţi pe şeful dumneavoastră ? Von Webst încuviinţă reumplînd paharele.

Von Webst se simţi mult mai limpezit. Se surprinse acceptînd chiar cu o anume bunăvoinţă sporovăiala femeii.

— Domnule locotenent, începúse aceasta după o scurtă pauză, de cîteva zile caut un prilej să vă vorbesc. Am aflat că sînteţi foarte ocupat şi n-am insistat.

— Vă stau la dispoziţie, răspunse automat, dar indiferenţa căutată din tonul femeii, felul şters pe care voia să-l imprime cuvintelor îl trezi precum ţîrîitul unei sonerii îndepărtate.

— E o chestiune cam delicată, şi nu ştiu dacă e momentul... acum şi aici...

— E ceva personal sau... sînteţi purtătorul de cuvînt al unei terţe persoane ? întrebă brusc locotenentul.

— Cum de v-a venit ideea c-aş fi mesagerul cuiva ?

— O simplă presupunere. Ori poate intuiţia.

— S-ar putea ca intuiţia să nu fie departe de adevăr. Dar vreau să vă asigur că este spre binele dumneavoastră.

— Există cineva care-mi doreşte răul ?

— Cineva ? Nu. E ceva care nu vă situează la nivelul binelui. Dacă ar fi să-l citez pe *Standartenführerul* Hölzer, situaţia tatălui dumitale este acum „destul de şifonată". Am să vă vorbesc deschis şi o să constataţi că am să vă fac un serviciu. În corespondenţa de dimineaţă, printre altele ni s-a comunicat şi lista unor persoane cărora li s-a fixat domiciliul obligatoriu. Tatăl dumneavoastră, generalul-maior în rezervă Helmuth von Webst figurează pe această listă... Cît priveşte persoana dumneavoastră, o să fiţi în atenţia lui Hölzer, care, altfel, vă apreciază.

Lui von Webst îi încremenise zîmbetul pe buze. Presimţea mai de mult că bătrînul său tată nu va avea parte de linişte. Îşi privi ceasul, ca să-şi ascundă tulburarea. Era paisprezece fix.

— Tatăl meu, dacă e să fim cinstiţi, nu se face vinovat decît de sentimente profunde pentru Germania, rosti apăsat ca şi cum ar fi dictat un text unei dactilografe.

— Doar că preferă pe lîngă sentimente şi metode politice diferite. Împărtăşeşte, de pildă, despre viitorul şi destinul ţării părerile unei minorităţi militare înlăturate, o categorie învechită, sclerozată, depăşită de marele ideal al *Reichului.* Dosarul său este...

— Marele ideal al *Reichului,* o întrerupse brutal, trebuie să aibă un instrument puternic, o armată, care nu poate fi coordonată decît de cei mai buni militari, înţelegeţi, Frau Ilse ?... nu de dosare. Dosarele nu vor obţine niciciînd victorii militare. Privea adînc în ochii femeii, cu acel dispreţ rece al castei sale, cu calmul restabilit şi politeţea-i de totdeauna.

— Eu personal, reluă Frau Ilse, vă înţeleg. Se comit firesţe greşeli, inexactităţi, există în masa vinovaţilor şi nevinovaţi, dar nici un proces istoric, nici o revoluţie nu

s-a desfășurat fără drame, absolvite însă de țelul final. Vreau să spun că...

— În definitiv, ce doriți de la mine, Frau Ilse ?

— Să colaborați cu noi, îi răspunse femeia deloc iritată că a fost întreruptă. Nu mai apucă să continue, căci de undeva dinspre terasă se apropiau pașii apăsați ai lui Wolf.

— Ce cuplu interesant ! începu zîmbind, cu buna dispoziție a celor care au prînzit bine. Îmi cer scuze, dragă Herbert, pentru întîrziere. Se așeză, scoțîndu-și cascheta pe care o aruncă pe fotoliul alăturat. Bătu cu palma peste servieta burdușită de hîrtii.

— Am aici modificările noilor tarife de contractare. Ne vor pune pe brînci cel puțin o săptămînă. Dincolo de privirea-i senină i se ghicea și un interes aparte, încercînd să adulmece ceva ce mai plutea încă în atmosferă. Dar văd că petreceți aici !

— Am sărbătorit și noi ceva. Frau Ilse mi-a dat vestea că și-a mai adăugat un an de viață.

— Ce bine ar fi dacă ar fi invers ! rîse Wolf, după care îi făcu femeii urările convenționale, sărutîndu-i galant mîna. După ce mai schimbară cîteva banalități, ofițerii se ridicară și-și luară rămas bun de la Frau Ilse. Înainte de a deschide portiera *Mercedesului,* Wolf se opri și îi spuse cu voce scăzută :

— Avem toate aprobările, însă Hölzer s-a arătat cam rezervat. Nu știu ce se petrece cu el de cînd a revenit de la Berlin. Mă rog... Era să uit, deseară sîntem invitați la domnul Kailidis. Cred că-ți face plăcere, nu ? Și așa trebuia să mă văd cu domnul Secăreanu care e și el invitat.

•

Bărbatul cu fruntea înaltă, traversată de o virgulă de păr negru, îl fixa cu ochii aprinși și sfredelitori, puțin cam apropiați, parcă (impresie creată de rotunjimea feței, la care se adăuga lungimea nasului și buzele subțiri, dar ferme), stînd rezemat într-o străvechе pușcă, terminată cu o țepușă de baionetă lungă și strălucitoare.

„Ia te uită... cînd am ațipit ?“ Bretan, încă buimac de somn mai rămase cîteva clipe cu ochii întredeschiși,

înăbuşindu-şi un căscat. Ultimele pîlpîiri ale amurgului, strecurîndu-se printre draperiile trase, imprimau şi mai multă viaţă scenei din litografia aşezată deasupra tăbliei patului (încă de pe vremea cînd Horia nu aflase că bărbatul grăsun, scundac, cu uniforma plesnind peste rotunjimea pîntecului, e chiar Napoleon). „Napoleon santinelă", se putea distinge într-un colţ al litografiei. La picioarele împăratului, într-o atitudine ce voia să sugereze oboseala, epuizarea, un soldat — pesemne veritabila santinelă — cu bicornul zdrenţuit, adînc înfundat pe ochi, dormea cu gura larg deschisă.

„Am adormit de-a binelea", constată nemulţumit. Se aşezase în pat, la puţină vreme după masa de prînz, cu gînd să recitească jurnalul lui Felix Andrieş. Îşi amintea că nu trecuse de primele zece pagini. Puţin iritat, încercă să se ridice, dar miile de fibre ale trupului — o plasă caldă şi dureroasă — i se opuseră, încercînd să-l reaşeze în moliciunea aşternutului. Noaptea trecută, toate alergăturile de peste zi îşi spuneau cuvîntul.

Horia trecea destul de rar pe la tatăl său. Dar de fiecare dată însă se refugia, pentru un ceas-două, în camera în care deschisese ochii, loc ce părea să nu fi înregistrat de fel scurgerea vremii, atîta doar că interiorul, imens altădată i se părea acum mult mai mic, respirînd un farmec desuet, dar cu atît mai plăcut şi familiar. Şi asta, doar pentru că pe el timpul nu-l ocolise. Zîmbi şters gîndului, reuşind să se ridice în capul oaselor. Îşi simţea gura încleiată, amăruie de atîta fumat. Ca la un semn, stomacul, tăbăcit de banda rulantă a cafelelor, începu să-şi facă mendrele.

„Un poliţist fără ulcer nu e un poliţist adevărat". Aşa obişnuia să glumească cîteodată Miercănuş, şi din spusele sale nu lipsea un sîmbure de adevăr.

Tresări uşor. Dintr-o dată îi apăru-n minte chipul tatălui său. Sesiză instantaneu şi ceea ce declanşase imaginea. Acordurile pianului ajungînd pînă aici mai mult ca nişte mîngîioase păreri încetaseră. Liniştea era acum punctată doar de cîte un zgomot izolat şi îndepărtat al străzii. „Se odihneşte, poate".

Luaseră masa de prînz împreună, în acea tăcere intimă şi plăcută, în care, două fiinţe, legate printr-un sentiment

profund, dar și printr-o anume contradicție, renunță, cel mai adesea, s-o umple cu tot felul de fleacuri. Își îngăduiseră, ca de obicei, libertatea de a se studia în voie. Trecînd la cafea, pe minuscula terasă cu care se continua biroul tatălui său, Horia deschisese discuția :

„Îmi pari schimbat... ești cumva bolnav ?" „Nu, n-am nimic, mă simt destul de bine. Tu, însă, arăți palid, uite ce cearcăne ai, de parcă n-ai fi dormit de săptămîni !" „Ei... alergătura obișnuită..." „Tot nu ți-a ajuns ?" Horia nu răspunse. Privindu-și tatăl stărui : „Se petrece ceva cu tine... te-am urmărit, abia dacă ai gustat cîte ceva... ai mai slăbit". „E-adevărat, vara asta a stors tot din mine, de mult n-a mai fost așa o fierbințeală !" „Mie îmi pari schimbat... și altfel". „Totul se schimbă... trece timpul... îmbătrînesc, nu-i așa ?" „Nu, nu e asta. Te simt la fel de tare." Renunță pe moment, schimbînd subiectul.

Reintraseră tăcuți în birou. În treacăt, Horia se oprise, cercetînd cu privirea jurnalele așezate după o anume ordine pe birou. „Văd că ai luat-o foarte în serios". Ridicase de pe birou un caiet cu coperți tari, în care erau note, anumite extrase, comentarii personale. „Încerc să pricep, pe cît mi-e îngăduit, ce se petrece... să ghicesc ce ne va aduce ziua de mîine, cum o să se termine toate acestea". Sprijinit de spătarul scaunului obrazu-i devenise grav și-l privea cu o anume severitate puțin întrebătoare. „Ți-amintești cînd am concertat ultima oară la Viena ?" „Ai fost de multe ori... acum trei ani, parcă". „Nu, a fost în septembrie '38. Un turneu în mai multe orașe. De cîte ori ajung la Viena îmi place să mă pierd pe străduțele mai lăturalnice. Revenisem pe la prînz de la Linz. Mă bucuram că am pînă seara un nesperat timp liber. Pășeam, cum îți spun, absent, mă simțeam destul de bine. M-a trezit la realitate o... o îmbulzeală, o mulțime de oameni și n-am priceput în primul moment ce se petrece. Am fost înconjurați imediat de păcănitul unor motociclete grele, pași grei de bocanci parcă măcinau caldarîmul. Nimerisem într-o razie. Am înțeles-o în secunda în care am fost îmbrîncit într-un camion alături de alți cîțiva zeci de oameni înspăimîntați. Tîrziu, după miezul nopții, am nimerit la interogatoriu. Am explicat cine sînt. Cineva a verificat, dar a mai trecut o vreme. Au urmat scuze,

s-au invocat clasicele motive, ordinea, siguranța, iar scuze, înțelegeți... Un individ — mi-a rămas și azi în memorie chipul său —, un bărbat cu fața mare și ochi galbeni, placizi, m-a condus cu automobilul pînă la hotel. Aici, așa probabil primise instrucțiuni, mi-a mai cerut o dată scuze. Incidentul ăsta nu l-am povestit nimănui... Am vrut, în zilele și lunile imediat următoare, să-l dau uitării, să fac abstracție că s-a întîmplat în realitate. Și totuși, de multe ori m-am gîndit, m-am întrebat, ce-au pățit cei care au rămas acolo". Bătrînul se oprise un moment din povestit, întrerupt de o tuse seacă, ascuțită. „Atunci am avut pentru prima oară în viață sentimentul, cum să-ți spun, senzația, sentimentul de animal hăituit... nu de frică, deși un fel de frison obscur se abătuse asupra-mi, nu mi-era frică, dar am înțeles cît e de fragil peretele despărțitor între om și animal. Un fel de stop al rațiunii, deși eram conștient că nu mi se va întîmpla nimic rău. Ei, dar te țin aici cu vorba și văd că pici de somn. Mergi să te odihnești". „Nu mi-e somn. Observ că ai multe ziare de dinainte de patruzeci". „Nu-ți dai seama de ce?" „Ba da. Încerci poate să reconstitui niște evenimente, niște etape premergătoare războiului". „Ești pe aproape. Mi-am notat toate întîlnirile diplomatice, toate declarațiile, înțelegerile și luările de poziție ale guvernelor, și firește și reacțiile lui Hitler. Îmi dau seama, e amuzant într-o latură, cît de ușor a speculat acesta totul, cît de bine a știut să navigheze printre vanitățile și credulitățile, ezitările și concesiile celor din jur. Europa, să știi, e marele și adevăratul complice al lui Hitler."

Umbrele înserării cufundaseră camera într-o penumbră violacee. Horia coborî din pat, făcu cîțiva pași prin încăpere, întîrziind un moment să aprindă lumina. La fel ca pe vremuri, se răsuci spre oglinda ovală a șifonierului. Un chip subțiat de nesomn, un obraz asprit de un milimetru albăstrui de barbă. Dar după ce sorbi restul de cafea din ceașca de pe noptieră, rece și fără gust, parcă se mai dezmetici. Descoperi, căzut între pat și noptieră jurnalul lui Andrieș. Și acesta nu era un simplu jurnal. Cuprindea, în afara însemnărilor zilnice, meticuloase și ample la început, fugare și zgîrcite mai spre final, o masă confuză de impresii și însemnări referitoare la unele

materiale de propagandă legionară, citate şi comentarii greoaie, stufoase, pe marginea unor lecturi, versuri, în bună parte publicate în ziarul la care lucra (unele destul de limpezi şi izbutite, mai cu seamă acelea necontaminate de exaltarea, beţia şi tumultul ce caracterizau celelalte înscrisuri). Chipul lui Andrieş, desprins din oglinda intimă a jurnalului său, căpăta o anume consistenţă ciudată. Un fel de lumină fosforescentă era dorinţa lui de acţiune şi gînd, dar printre rînduri transpărea tînărul dezorientat, neformat încă, sau prematur deformat, bîjbîind în descifrarea lumii, dar cu un bagaj sărac de idei şi experienţă, prins cu totul sub tăvălugul ideologiei verzi. Printre însemnările de dată recentă, răzbătea pe alocuri o abia ascunsă disperare şi neputinţă, tonului exaltat şi încrezător îi luase locul unul mai potolit, într-o măsură mai realist, criticînd chiar anumite personaje marcante ale mişcării şi faptelor lor. Ultimele însăilări lirice, malforme poezii, ascundeau în bulboana metaforelor decepţia, singurătatea şi un profund pesimism.

Din perspectiva cercetărilor jurnalul n-avea nici o valoare. Nici nu-i acuza, dar nici nu-i apăra. Asta îl cam dezamăgise pe Arnăutu. Fusese sigur că va găsi acolo indicii care să mărturisească participarea legionarilor la spargere şi la cele două asasinate. „Ce părere ai, domnule Bretan ?" începuse cam mofluz după ce citise jurnalul. Se odihnise cîteva ceasuri după noaptea trecută, revenind pe la prînz cu forţe sporite. „S-ar părea că ceva nu vă place, domnule comisar-şef". „Uite, dragă Horia, la data şi ora în care s-au petrecut spargerea, apoi asasinarea lui Cotoaibă, răpirea fetei, ia uite ce notează Felix : «Drăcea şi Horaţiu joacă pocher cred că sînt gata să se ia la harţă. Eu stau afară de pază şi le-am bătut în geam, ridicaseră glasul şi mai treceau oameni pe stradă». Şi alte, alte fleacuri. Şi asta numai ca să ne inducă în eroare. Dar ia zi, schimbă subiectul, dumneata ai rămas în continuare ? N-ai mai dat pe acasă ?" „Nu mi-a fost somn. Am moţăit eu puţin. Poftiţi aici declaraţia Eufemiei Budulan. Şi-a recunoscut complicitatea, dar pretinde că a fost indusă în eroare de Cîrjaliu, care i-a cerut mulajele cheilor şi să îndepărteze tot personalul în seara spargerii sub alt pretext."

„Vrea să zică că ea nu știe nimic și că a fost trasă pe sfoară". „Lui Andrieș nu i-am luat interogatoriu, e inapt pentru asta." „Dar nevasta lui Vlad Cîrjaliu ce-a declarat ?" „Susține că în noaptea spargerii Vlad era prezent la biroul de la hipodrom. Pretexta un posibil control de la secția financiară și vroia să pună ordine-n acte. Am verificat însă și nu se anunțase nici un control". „Să fi fost și Cîrjaliu prin apropiere, în timp ce Baronică și Cotoaibă operau la consilier ?" „Așa presupun și eu. Dacă ăștia ieșeau cu pînzele, cu ce le-ar fi cărat ? Cred c-a stat prin apropiere așteptîndu-i în automobil. Apoi, după cum pretinde nevastă-sa Vlad a revenit după miezul nopții. Știți ce bănuiesc ? Cînd a văzut că complicii au ghinion și totul s-a ratat, a șters-o la hipodrom. A stat acolo și probabil ceva mai tîrziu a apărut și Baronică, după ce trecuse pe la Zorica Mattara să-i lase pînzele. Paznicul de la hipodrom a declarat că a văzut un taxi venind cam pe la douăsprezece jumătate, dar n-a dat atenție faptului. Mulți proprietari de cai mai vin chiar noaptea tîrziu să mai dea o raită pe la grajduri. „Ar trebui găsit șoferul care a făcut cursa să vedem și noi ce client a dus?" „Despre noaptea de sîmbătă ce spune ?" „Declară că Vlad nici nu s-a clintit de acasă, n-a venit nimeni în vizită, n-a dat și n-a primit nici un telefon. Am găsit cîteva fotografii din perioada sportivă a lui, dar o să mai scotocim prin jurnalele și revistele mai vechi de sport. O să găsim acolo și pe alți proprietari de carabine *Krupp*." „Ce-ai mai făcut între timp ?" „L-am trimis pe Miercănuș să bată toate armurăriile. Argintaru e în Colentina, să purice bine bîrlogul ălora, iar Cercel e încă la hipodrom să mai întrebe-n stînga și-n dreapta." „Nu ești obosit ?" „Mă simt foarte bine. Cred că ar fi nimerit să facem confruntările cu martorii. Am convocat aici cîțiva indivizi pe care o să-i îmbrăcăm cu aceleași haine cu care au fost văzuți suspecții. Printre ei îi vom așeza și pe Horațiu și pe Drăcea." „Bravo, domnule, vrei s-o facem ca la carte."

Telefonul se dezlănțui strident și Bretan ridică receptorul. Auzi vocea morocănoasă, depărtată a lui Miercănuș : „Aici la armurăria de pe Lipscani s-a făcut repartiția ghearei extractoare a armei, dar dobitocu de armurier

nu-şi aminteşte ce client i-a adus-o. În registrul de comenzi e trecut acolo un nume, dar e fictiv. Nu figurează la adresa pe care a indicat-o." „Bine, dar de cel care a ridicat-o apoi nu-şi aminteşte ?" „Aici e buba. Meşterul, dobitocu-ăsta bătrîn lipsea în ziua în care a revenit clientul să ridice arma. Îi ţinea locul unul dintre mecanicii lui, care acum e-n provincie la nu ştiu ce sindrofie, învoit de meşter." „Dar, mă Valerică, tu ai la tine toate fotografiile suspecţilor, nu i le-ai prezentat ?" „Nu v-am spus că meşteru e bou ? Sigur că i le-am arătat. Dar ţinîndu-le în pormoneu lîngă actele mele s-au amestecat cu nişte poze de-ale mele. Şi, maimuţoiu-ăsta ştiţi ce-a făcut ? Mi-a arătat cu degetu pe cumnată-miu, care e mort săracu de cinci ani." „Asta poate să-nsemne că proprietarul armei seamănă cu cumnată-tu. Multiplică poza. Aşa, acum că ai terminat vino direct la pensiune să facem reconstituirea cu arestaţii." „Am înţeles, dar ce ziceţi, să-i ridic vreo trei luni autorizaţia tîmpitului ăsta ?" „Nu. Dă-i o amendă şi avertizează-l că armele nu sînt zdrăngănele pentru copii."

Plecaseră cu automobilele apoi spre pensiune. Zeiţa cu statură de gladiator, Delia Balentti, înştiinţată prin telefon, îi aştepta chiar la intrare, dreaptă ca un felinar, sobru îmbrăcată, cu un surîs grav, ca de împrumut, ştiind că-n faţa poliţiştilor nu putea juca farsa sentimentală în genul : „Vai, săracuţa Zorica, unde-o fi ea acum, ce nenorocire-o fi păţit, o fată gingaşă şi cuminte cu atîta viitor în faţă ?" şi alte asemenea fandoseli.

Îi conduse în birou, oferindu-le o frapieră cu sticle cu băuturi fine şi cu multă gheaţă alături. „Sper să nu fie prea mare balamucul !" „Nu va fi nici un balamuc. Indivizii noştri vor reface traseul din noaptea aceea, de la uşa camerei lui Zorica pînă la scara unde pîndea agentul nostru. Să încerce să-i identifice". Pe rînd, Horaţiu Cîrjaliu, apoi alţi cîţiva bărbaţi, îmbrăcaţi în balonzaide închise la culoare şi cu pălăriile înfundate pe ochi trecură docili pe coridor, respectînd întocmai indicaţiile lui Săvulescu." „Nu sînt prea sigur, dar cel mai bine aduce dintre toţi Horaţiu." Reîntorşi în biroul Deliei Balentti, Bretan începu să ia anumite informaţii despre modul de viaţă al pen-

sionarei dispărute atît de misterios. Patroana răspundea prudent, evaziv. Părea că ascunde ceva. Săvulescu pricepu cum stau lucrurile şi interveni : „Mi-a şoptit un amic de la fisc, că ar fi nişte nereguli pe aici". „Poooftim ?" se ridicase femeia ca un piston încins al unui motor. „Amicul zicea de nişte puştoaice nedeclarate, chiriaşe de-ale dumitale. Vocea agentului împrumutase ceva din seninul rece al gheţii de pe farfurie. Poate nu-i adevărat dar amicul susţine că are probe, vrea să trimită aici agenţii noştri bugetari, să ceară deschiderea unei anchete... Asta o să te usuce la parale... dar noi nu ne amestecăm, noi îţi sîntem prieteni. Fii la fel şi spune clar ce ascunzi. Nu ne-ai spus mare lucru despre Zorica." Femeia, după o scurtă ezitare le-a spus că a prins şi ea o mişcare. Cîteva zile înainte ca Zorica să dispară a zărit un individ care o urmărea discret. Descrierea lui corespundea perfect cu a scundacului elegant care o aşteptase seara la varieteu. După ce cercetară cu de-amănuntul camera în care locuise Zorica, se reîntoarseră la secţie. Acolo îi aştepta Arnăutu bine dispus. „Astăzi, domnule Bretan, e o zi providenţială, ia priveşte." Pe banchetă era expusă o salopetă mînjită de var şi o şapcă veche şi ponosită. „Argintaru le-a găsit acolo în Colentina, în coteţul cîinelui. Să vedem ce faţă o să facă prietenii noştri acum. Cum a mers reconstituirea ?" „Cum să meargă ! La pensiune, din toţi ce-au defilat prin faţa lui Săvulescu, cel mai bine aduce Horaţiu Cîrjaliu." „Şi la generăleasă n-aţi fost ?" „Acum doream să mergem.", „În regulă, vă însoţesc şi eu."

S-a procedat la fel. Mai mulţi bărbaţi îmbrăcaţi în salopete şi cu şepcile înfundate pe ochi s-au perindat prin faţa bătrînei generălese, care se desfăta ca la un spectacol. Şi fără prea mare ezitare, l-a indicat tot pe Horaţiu, ca fiind cel care a trecut prin faţa ei cu arma. Arestatul căzuse într-o adîncă stare de depresiune şi şoptea numai : „Sînteţi nebuni de legat... nebuni"... „Ce facem cu dispăruţii ? se interesase Arnăutu apoi." „Am difuzat fotografiile lui Vlad Cîrjaliu, împreună cu cele ale fetei. Am alertat punctele de frontieră, jandarmeriile, peste tot". Abia către prînz cînd agitaţia se mai potolise Arnăutu îl trimisese pe Bretan să se odihnească. „Mă

duc, dar nu acasă, o să trec pe la tata. Dacă se iveşte ceva, acolo mă găsiţi".

Horia tresări, smuls din gîndurile sale de paşii rari, măsuraţi ai tatălui său care se apropiau. Intră în cameră încetişor.

— Te-ai şi trezit. A venit cineva de la voi, un domn Miercănuş.

— Mai ţine-l de vorbă pînă mă bărbieresc. Dă-i un coniac.

— Mai e ceva. A telefonat un fost coleg de-al tău, Costin Bradosin. S-a întors după front, mi se pare că-l reformează. Are ceva la plămîni. I-am promis că o să-l vizitezi. Pe vremuri eraţi nedespărţiţi. E singur, e bolnav...

— Nu prea am avut timp, dar acum am să trec, spuse Horia şi se pregăti de bărbierit. Coborî peste zece minute în salon.

— V-am trezit din somn ? îl întîmpină Miercănuş ridicîndu-se.

— Nu chiar. Dar ce-ai în plicul ăla ?

— Uitaţi-vă, numai, spuse zîmbind, cu un fel de mic triumf în priviri. Cred că ştiu acum cui aparţine arma.

În plic se găseau reviste vechi de sport, cîteva numere din *Universul*, iar ceea ce prezenta interes era subliniat de Miercănuş cu creionul roşu. (Revista *SPORTUL*. Un fragment din articolul : „O frumoasă participare din Balcani", reluat din *Munchener Sport Spiegel* — 25 aprilie 1930. „La actualul concurs organizat de Asociaţia sportivă *Bavaria Sagitaris*, unde au participat trăgători de elită din întreaga lume, o foarte bună carte de vizită a prezentat la sfîrşitul întrecerii echipa României — necunoscută pînă mai ieri. Ea s-a clasat pe locul doi, după o aprigă înfruntare cu echipa Germaniei şi Angliei. Menţionăm din echipa României pe domnii Gogu Porumbescu, Jean Carandiano, Vlad Cîrjaliu, Mircea Braghină, Ionel Caragea, Niki Fericeanu, Tică Mărgărit... Dar capul de afiş al echipei române îl deţine domnul Duţă Gherase, cîştigător absolut al tuturor probelor. Echipa a fost felicitată de domnul Hans Depner, preşedintele onorific al Asociaţiei Internaţionale, iar

domnului Gherase Duță, în mod special i-a fost înmînată, ca premiu, tradiționala carabină „*Krupp Ein Gold*".

— Puteam să căutăm noi seria armei pînă ne venea acru, zise Miercănuș punîndu-i în față fotografia din ziar. Pe locul unde de obicei se gravează seria oricărei arme, era montată o mică efigie din aur ce reprezenta o panteră.

— Înseamnă că Gherase sau altcineva o fi scos-o de acolo ulterior. Articolul era însoțit de fotografii înfățișînd lotul de trăgători prezent la acea festivitate de premiere.

— Ce destin au avut unii dintre ei, după ce s-au lăsat de sport. Mai cu seamă Cîrjaliu și Gherase Duță. Unul mai tot timpul prin pușcării, celălalt cu politica legionară...

— Ce-or fi ajuns ceilalți ?

— Pe cîțiva îi știu destul de bine. Velican știi că e procuror, Fericeanu e director adjunct la palatul telefoanelor, Carandiano s-a stabilit în Franța. Și pe Mircea Braghină-l știu. Lucrează la Siguranță, doar de Mărgărit n-am mai auzit nimic.

— Și cu toții au fost sau mai sînt încă proprietarii de arme *Krupp-Blietz*. Trebuie să le facem o vizită cînd om putea.

UNSPREZECE

— LA O NUNTĂ SAU LA O cumetrie nu m-ați chema ! rosti doctorul, încercînd să se sprijine cît mai bine în coborîre. Ne dăm întîlnire numai în situații de-astea. Sînt om cu părul alb, nu v-ați săturat să mă purtați pe toți coclaurii ?

— Nu-nțeleg de ce nu v-ați făcut mamoș ? îi replică Miercănuș, apucînd vîrful țepos al unui tufiș de porumbar. V-ar fi fost meseria o veșnică sărbătoare !... Băgați mîna, scoateți copilul, poftiți doamnă, să vă trăiască, acum băgați și dumneavoastră mîna-n poșetă. Așa...

— Eu chiar trebuie să merg astăzi la un botez, spuse apatic și zgribulit, mai mult ca pentru el, fotograful, cău-

tînd să-şi menţină echilibrul. Poteca îngustă şi alunecoasă cobora pe alocuri destul de brusc.

— Fii sigur, domnule Miercănuş, că dacă aş fi asistat la naşterea dumitale, te-aş fi introdus repede înapoi, i-o-ntoarse doctorul, după cîteva minute.

Miercănuş rîse scurt, bine dispus, ajutîndu-l să treacă peste un buştean prăvălit în curmezişul potecii. Comisarul Bretan, Săvulescu şi inspectorul Take Mitran-Priboieni, de la Prefectura din Ploieşti aveau deja un avans destul de mare. Li se zăreau doar pălăriile înaintînd prin mărăcinişul înalt.

Primele raze ale dimineţii începuseră să aureoleze vîrfurile brazilor de pe culmi, făcîndu-le să pară neobişnuit de ascuţite. O pîclă albăstruie, zdrenţuită, mai plutea încă pe tot întinsul văii, jilăvind aerul. O uşoară adiere, iscată de prin văioagele înecate în frunziş tremurător, îl făcu pe comisar să-şi strîngă impermeabilul subţire, nu atît de răcoare, cît pentru a-şi alunga începutul de nostalgie ce i-l strecura, în împrejurări atît de nepotrivite, acest colţişor al Văii Prahovei. Nu putu să alunge însă vaga iritare la gîndul că are atît de puţin timp să guste în tihnă clipa... clipa care se scurge nervoasă, fără identitate cel mai adesea, într-o perpetuă hăituială (aşa cum zice şi tatăl său : hăituială) ce-i devenise, ireversibil, a doua natură.

Bretan rememora acum cele cîteva date mai importante ale accidentului. Acesta se petrecuse azi-noapte, mai precis după miezul nopţii. Nu existau martori, dar nu era prea greu să-ţi faci o imagine a felului în care se petrecuse. După toate aparenţele automobilul intrase cu viteză destul de mare în curba strînsă a intrării în Posada (un loc cu frecvente accidente). Se observau clar urmele de derapaj şi ei bănuiau că, doar în ultima clipă, cel de la volan încercase un tardiv efort de a se redresa. Şoseaua umedă, noroioasă favorizase derapajul. Parapetul de protecţie ce străjuia acea parte a şoselei cedase destul de uşor în momentul impactului. Maşina se prăvălise în gol luînd foc. Un martor însă exista.

— Şi pe biciclistul ăla, pe martor, de unde-l luăm acu ?

— E din Comarnic, domnule subcomisar, i se adresă lui Miercănuș unul din agenții Prefecturii de Prahova, unul din ajutoarele comisarului-șef Tache Priboieni.

— Și ce-a văzut martoru-ăsta ? îl iscodi Miercănuș mai departe.

— A ajuns după ce mașina o luase la vale și ardea. A venit puțin mai tîrziu la fața locului.

— Ce-nseamnă „puțin mai tîrziu", domnule agent ? Am văzut că nici în raport nu e trecută cu precizie ora accidentului, cea a sosirii martorului. Sînteți cam p-afară de meserie, mă băieți !

— Martorul zicea că n-are ceas. E paznic la fabrică la Bușteni. Face d-acolo cam două ore, de cînd iese din schimb, de la unșpe. Azi nóapte cică a făcut mai mult, c-a fost noroi pe șosea. Însă la unu și-un sfert a ajuns la poarta casei Bibescu și-a anunțat pe gardianul care era de serviciu la poartă. Gardianu a anunțat postu de jandarmi și i-a luat declarație martorului.

— Și jandarmii de ce-au întîrziat atît ?

— Era șefu de post plecat. Dar după ce l-au găsit totul s-a pus pe roate. La două jumate au sosit. Àia din mașină erau morți, și și-a închipuit că nu e lucru curat cu atîta bănet care-l aveau la ei, și plus de asta tablourile alea din cutie. Pe urmă șefu de post s-a întors la post, a raportat la Prefectură și a luat la mînă pozele cu suspecți. Poza bărbatului din pașaport semăna cu àla pe care l-ați dat recent în úrmărire, Cîrjaliu parcă-i zice.

— A făcu și confruntarea cu cadavrul ?

— Are fața făcută zob. E ars, vai de mama lui, nenorocitu ! Dar pozele seamănă bine.

— Dar la pozele cu persoane dispărute nu s-a uitat ? Nu s-a uitat spuse tot el văzînd că agentul tace, dacă belea acolo ochii măcar pe față o identifica. Àsta, Cîrjaliu și fata, după cîte pricep aveau de gînd s-o șteargă din țară. Ia pune-ți tărtăcuța niței la contribuție. Cum vroiau s-o facă ?

— Știu și eu ? făcu agentul căscînd, pașapoarte falșe aveau, bani aveau, poate pe undeva aveau ei ceva aranjat.

— Ce aranjament ? Păi ăştia erau daţi în urmărire. Pozele lor au avut un tiraj mai mare decît *Universul.* Figurează pe la toate punctele de graniţă, la toate prefecturile de poliţie. Nu glumă !

— Încă nu s-au cercetat şi hîrtiile lor din bagaje. Şi au, slavă domnului, tot felul, acte, scrisori, chitanţe.

Curînd ajunseră la locul unde se oprise din rostogolire automobilul în flăcări.

— Parcă e o cutie de conserve ! exclamă Săvulescu la vederea epavei fostului *Opel,* ars pe jumătate şi oprit într-o rînă într-un colţ de stîncă, ce se ridica din mijlocul mărăcinişului pîrjolit. Alături un jandarm fuma zgribulit. La vederea străinilor, se ridică şi salută respectuos. Partea din faţă a automobilului, motorul şi una din portiere arseseră în întregime. Roţile se pierduseră în rostogolire, cu excepţia uneia singure, din spate, firește roata de rezervă. Ce ironie ! Portbagajul deschis arăta ca o gură sinistră, larg deschisă.

— Sper că nu s-a modificat nimic aici, i se adresă Bretan jandarmului.

— Nimeni străin n-a atins nimic. Doar domnul plutoner Bărbăuţanu a căutat prin servieta victimei, unde a găsit paşapoartele, dar a umblat cu batista şi le-a pus la loc. Valiza asta, îi arătă alt obiect, proiectat la cîţiva metri, era aşa cum o vedeţi, cu broasca şi mînerul smulse. Era aproape tixită cu bani româneşti şi străini.

Ieşind din amorţeala drumului oamenii se puseră pe treabă. Fotograful, poreclit Bărzoiu, datorită staturii, mînuia rapid aparatul foto, schimbînd unghiurile sprinten, cu veşnica sa glumă perimată : „Zîmbiţi vă rog, nu mişcaţi, nu respiraţi !“ Fluierînd îşi nota într-un carneţel toate detaliile, poziţia tuturor obiectelor şi distanţa la care se găsea, îşi făcea meseria cum trebuie. Ajutat de jandarm întoarse cadavrele pe toate părţile. Măsură apoi cu ruleta distanţa dintre victime. Femeia, Zorica Mattara parcă dormea. Cînd o întoarse cu faţa în jos, Bărzoiul exclamă :

— Aici e bubă ! Despicată de la ceafă pînă la mijloc.

— Moartea a fost instantanee, opină şi medicul, codindu-se puţin să se apuce de treabă. Bărzoiul lua mai departe amprentele, meticulos, fiecare palmă, fiecare deget.

Avu dificultăți doar cu cadavrul bărbatului, căci una din mîini îi era carbonizată. Miercănuș și Săvulescu începură și ei percheziția cadavrelor.

— Sper că asta e ultima greutate pe care mi-o faci, domnule Vlad, și-l manevră ca pe un pachet.

Bretan le întoarse spatele și se apropie de Bărzoi care, așezat pe un pietroi, trăgea dintr-o sticlă de cafea cîteva înghițituri. Îi oferi și lui Bretan, dar cafeaua era mult prea „îmbunătățită" cu coniac.

— N-am găsit nimic, raportă Miercănuș, după percheziție.

Între timp se apropiase și Tache Priboieni pufăind ca o locomotivă dintr-un trabuc puturos.

— Ăștia sînt cei căutați de voi ?

— Fata, da. Bărbatul... o să vedem amprentele.

Ajutat de zelosul jandarm, Săvulescu aduse o valiză mare plină cu haine, valijoara cu bani, poșeta Zoricăi cu toate actele și servieta care aparținuse bărbatului. Mai era printre lucruri și o cutie plată, închisă etanș, în care fuseseră găsite cele trei pînze sustrase din casa consilierului.

— La ce-o fi servit inițial cutia asta ? se-ntrebă Bretan.

Cutia din aluminiu era perfect etanșă, fiind căptușită cu azbest ce proteja bine conținutul. Fusese descoperită în spațiul îngust dintre tabla portierei și pielea tapițeriei.

— E militară. Nemții au asemenea cutii, pentru transportul documentelor. Sînt foarte bine protejate. Dar, după cîte observ, parcă cineva a avut grijă ca să găsiți tablourile, nu să le ofere protecția propriu-zisă.

Bretan cerceta acum pașapoartele ce figurau sub numele de Gheorghiade Valeriu și Gheorghiade Amelia, dar fotografiile îi înfățișau, fără tăgadă, pe Vlad Cîrjaliu și pe Zorica Mattara.

— Avea dreptate săracul Cotoaibă să-i bănuiască că-l trag ăștia în piept. Uite, se pregăteau porumbeii s-o întindă !

Sosi într-un tîrziu și procurorul, un tinerel stagiar, care se scuză îndelung, stingherit. Își făcu însă treaba bine, semnă hîrtiile și împreună cu ceilalți doi criminaliști care-l însoțeau mai scotociră vreo jumătate de oră, parcurgînd și

invers traseul pe care se rostogolise automobilul. La plecare Priboieni îi promise lui Bretan că-i va trimite rămăşiţele automobilului avariat la Bucureşti şi că va mai cerceta prin zonă în legătură cu acest caz.

— Poate s-au mai oprit pe undeva să mai respire. De la Bucureşti se face pînă aici cam o oră jumătate, două, cine ştie...

*

Aşezat pe banca de sub dud, numai în vestă şi cămaşă, cu un teanc de dosare alături, comisarul-şef Arnăutu îl întîmpină surîzător, dar sub acest calm i se ghicea nerăbdarea să afle ce se întîmplase acolo la Posada. Bretan îi raportă succint întîmplarea.

— Aşa... Şeful plescăi cu satisfacţie. Un abur de mulţumire leneşă îi estompă luminiţele jucăuşe ale ochilor, de parcă celălalt îi adusese vestea avansării şi nu pe aceea a unei nenorociri. Or, gîndi o clipă Bretan, cele două lucruri sînt perfect compatibile, primul îl poate foarte bine determina pe al doilea.

— Aţi făcut identificarea, tot, în bună regulă ?

— Femeia e Zorica Mattara, fără nici un dubiu. Corespunde şi cu fotografia din paşaport. Cîrjaliu însă, dacă el este, are faţa arsă complet... dar amprentarea s-a făcut în bune condiţii.

— Aşa deci... Ce ghinion ! Ia loc, domnule comisar, sau preferi să mergem în birou ?

— Mai degrabă, încuviinţă Bretan, scoţîndu-şi pălăria de pe fruntea transpirată. Trecînd prin dreptul camerei destinate relaţiilor cu publicul, zăriră la masa uriaşă o bătrînică mărunţică, scriind de zor. Desigur, genul de persoană ce reclama pierderea cîinelui sau cine ştie ce fleac. Ceva mai la o parte, rezemaţi de perete, picoteau doi bărbaţi. Chipul lui Varlam se decupa calm şi suveran în rama unuia din ghişee. Dicta ceva unei persoane invizibile din acest unghi. Bătăile rare şi plictisite ale maşinii de scris exprimau clar, pentru toţi oamenii, că ora aceasta e potrivnică oricărei acţiuni.

Arnăutu plonjă în adîncimea moale a fotoliului, apăsînd simultan un mic buton aflat pe colţul biroului.

— Se pare că cercul s-a închis, de-acuma. Se lăsă cîteva momente mîngîiat de aerul răscolit de palele ventilatorului.

— Ce zici, domnule Horia ?

— Nu mă pot pronunța, pînă nu ne parvine rezultatul autopsiei, pînă n-o să avem identificarea completă, expertiza.

— Ce răspuns prudent ! Îmi face impresia că nu-ți vine să crezi că s-a consumat și ultimul act !

— Poate că da. Dar cîteodată un epilog poate fi mai tare decît toată piesa !

— Adică ?

— Cercul de care vorbiți nu se închide prea rotund... Rămîn cîteva chestiuni pe dinafară...

— Pînă una alta, clătină din cap șeful. Reveni cu vioiciune : Dumneata ai zece ani de meserie, bătuți pe muchie ! Ai rezlovat sute de afaceri. Nu ți-au rămas, mai întotdeauna, și întrebări fără răspuns ?... Se lăsă pe spate, de parcă ar fi căutat să se identifice cu pielea fină și catifelată a fotoliului. Reluă, privind vag, în direcția ferestrei :

— Adevărul e că meseria de polițist implică un mare coeficient de subiectivism. Ne chinuim creierii, brodînd în jurul fiecărui caz ipoteze, deschidem piste, de mai marc dragul ! Nouăzeci la sută moarte din față ! Mai și supralicităm inteligența și ingeniozitatea adversarului, de multe ori. Realitatea e mai placidă, mai ternă și cîteodată chiar stupidă. Trebuie să mai treacă oarece timp pînă se va mai lămuri cîte ceva. Pînă una-alta, esențialul e că ne justificăm leafa. Pînzele sînt recuperate. Despre acest caz se va scrie că ne-am făcut datoria. Într-o săptămînă și jumătate toată treaba terminată ! Citește, te rog, hîrtia asta. Cu un bobîrnac îi trimise un plic, de un inconfundabil bleu-cenușiu, purtînd antetul Poliției de Siguranță. Fraze stereotipe de apreciere, cîteva firave mulțumiri și o cerere expresă de transferare a arestaților la ei. Nu apucă să-și ridice privirea din hîrtie, că se trezi cu un teanc de dosare în față.

— Uită-te puțin și-n arhiva asta ! Să vezi ce ascunde „aisbergul" nostru !

Rîse scurt, plăcut surprins de spontaneitatea comparației. Ilustra destul de plastic situația legionarilor arestați. Implicarea acestora în chestiunea tablourilor era aproape insignifiantă, în raport cu acuzațiile anterioare. Bretan începu să răsfoiască, nu fără interes. La cererea comisarului-șef Arnăutu, mîna conștiincioasă a cine știe cărui mărunt funcționar al serviciului de cazier al Siguranței întocmise trei copii meticuloase după dosarele legionarilor. Nu se putu abține să nu recunoască că are în față ceea ce se cheamă, în mod obișnuit : dosarul perfect. Totul era ordonat, sistematizat, începînd cu denunțurile, rapoartele, declarațiile, continuînd cu prezentări detaliate și sugestive ale faptelor, cu piesele probatorii, într-o articulare fără cusur, sfîrșind cu sentința, pronunțată în absență, cu nota de internare în penitenciar, dar și cu unele investigații de ultimă oră.

— I-am predat Siguranței de dimineață... cu toate formele în regulă, vorbi Arnăutu, privind pe undeva peste Bretan.

— Sper măcar că i-ați mai interogat o dată ?

— Sigur, dar n-am scos nimic nou de la ei. Știu că acum, după cele ce ai să-mi spui, ai fi vrut să-i mai iei la întrebări.

— Voiam să-i anunț lui Horațiu moartea fratelui său, spuse cu o voce stinsă și sleită. Trebuie măcar lui să-i vorbesc.

— N-are sens să te frămînți. Nu i-am lăsat să plece cu una cu două. Îi arătă un cartonaș verzui de liberă trecere în arestul Siguranței. Inspectorul Cioroianu nu ne va face greutăți.

— Ia spuneți-mi, ați desigilat casa lui Gherase Duță ?

— Da, dar dosarul lui nu ne-a parvenit. Dacă ăsta e mort, dosarul zace și el clasat în vreo arhivă. Dar am găsit brevetul de trăgător de elită, diplomele, și medalia de la München. Am găsit doar husa armei într-o debara. Cineva s-a strecurat a luat arma, l-a lichidat pe Cotoaibă și ia ucigașul de unde nu-i ! Deși nu se vede nici o urmă că usa ar fi fost forțată. Poate o fi avut cheie, ori poate o fi coborît prin luminator. L-am găsit deschis.

— Vecinii n-au prins nici o mișcare ?

— Ca de obicei, nimeni n-a văzut, n-a auzit, nu știe nimic. Îți spun eu, domnule, Horațiu cu Drăcea și cu Andrieș au pătruns în casă și au săltat arma. Doar era casa unui fost camarad verde.

— La vremea cînd Siguranța a făcut percheziția arma se mai afla în casă ?

— Asta n-am de unde s-o știu. Au găsit ei alte arme aici, dar crezi că se mai gîndeau să găsească și acest flecușteț de sport ?

— Mă gîndesc la două variante, spuse Bretan concentrîndu-se. Ori arma a dispărut înainte de percheziție, înstrăinată, sau făcută cadou, sau vîndută, de Gherase Duță însuși, deși mă-ndoiesc, ori a rămas în casă ascunsă, scăpînd percheziției, dar existînd cineva care știa de ea. Acel cineva s-a strecurat, fie cu o cheie potrivită, fie prin luminator și a sustras-o. Și asta acum, cînd a fost nevoie de ea.

— Prin luminator nu se poate strecura decît un tip, să zicem, cam de talia lui Andrieș, care, firește, nu a recunoscut. Deși l-a cunoscut bine pe Gherase. Nu uita un amănunt. Gherase răspundea de paza și securitatea redacției și tipografiei legionare unde ieșeau la lumină articolele și poemele lui Andrieș, printre altele. În altă ordine de idei, a apărut din provincie mecanicul acela, ajutorul armurierului, cel care a predat arma clientului. L-am convocat aici. El susține că acum cîteva zile s-a prezentat la atelier un tinerel simpatic, corect îmbrăcat, care i-a întins bonul de ridicare a armei... Dacă te gîndești la Felix Andrieș, te-nșeli. Am făcut confruntarea. Mecanicul afirmă că nu Andrieș e cel care a ridicat-o, naiba s-o ia de treabă ! Dacă era așa, ăsta era capacul pus peste toată fiertura asta a noastră !

— Am mai văzut în sala de așteptare pe un individ, cine e ?

— E în legătură cu cabaretul. Se pare că se lămurește și aspectul ăsta. Tipul lucrează ca șofer la un abator. În timpul nopții livrează carne la localuri. Luni seara, în timp ce voi făceați descinderea să-i găsiți pe Zorica și cei doi indivizi, el se afla cu camionul tras în străduța unde e intrarea de serviciu.

— Varlam şi Argintaru, care erau postaţi acolo, n-au pomenit de nici un camion.

— Am verificat. Agenţii şi-au adus aminte că acolo staţiona un camion, dar nu i-au dat prea mare importanţă. Maşină obişnuită care descarcă marfă pentru local. Agenţii supravegheau doar ieşirea de serviciu, ferestrele, pentru că acest camion nu era tras în dreptul intrării ci la vreo şapte-opt metri mai încolo, unde e un fel de fereastră metalică a unei carnere frigorifice şi omul descarcă direct acolo de obicei. Camera comunică cu bucătăria printr-un coridor, dar şi cu restul printr-o uşă care de regulă e încuiată. Şoferul, Mandache îi zice, susţine că în timp ce descărca carnea s-a pomenit cu doi necunoscuţi, şi o femeie, care i-au dat o sumă grasă pretinzînd că poliţia îi urmăreşte. Mandache i-a urcat în maşină şi dus a fost.

— Şi cum, acest Mandache a venit din proprie iniţiativă să ne informeze ?

— Nu. Un informator i-a şoptit lui Argintaru că într-o seară la o crîşmă Mandache s-a cherchelit şi s-a lăudat cu isprava sa la nişte gură-cască. Aşa spunea : „Am scos de la cabaretul *Carmen* trei puşlamale, doi tipi şi-o fufă gata-gata să fie înhăţaţi de sticleţi !“ Bineînţeles cînd l-am luat la întrebări, Mandache n-a vrut să recunoască nimic. Dar l-am strîns cu uşa şi a recunoscut. Zicea că i-a scos pe ăia de fapt mai mult pentru că unul l-a ameninţat cu un revolver şi nu atît pentru bani. Dar cică i-au dat o sumă destul de grasă. Cred că ar fi mai bine să stai şi dumneata de vorbă cu el, eu trebuie să plec acum pînă la Prefectură, am o chestiune cu domnul inspector Podoabă.

— Noi sîntem convinşi că cei doi indivizi suspecţi sînt Drăcea şi Horaţiu Cîrjaliu. I-aţi confruntat cu şoferul ?

— Nu, pentru că deja îi preluase inspectorul Cioroianu pe arestaţi. Dar te las pe dumneata s-o faci şi cu asta cred că treaba se eam apropie de sfîrşit. Dacă Mandache îi recunoaşte, treaba e terminată, ascultă-mă pe mine.

— Nici măcar fotografiile lui Horaţiu şi ale lui Drăcea sau ale fetei nu i le-aţi arătat şoferului ?

— Nu, dragă Horia, dar ocupă-te tu de toate astea acum.

După plecarea lui Arnăutu, Bretan îl invită pe Mandache să intre. Statura individului părea că umple încăperea. Povesti totul cu lux de amănunte, cum s-a trezit cu doi bărbaţi şi o fetişcană în camera frigorifică, îi descrise. Unul înalt, spătos, celălalt ceva mai scund...

— Domnule şofer, mi-a zis încruntat ăla înaltu, nu pierde vremea. Ia banii ăştia şi valea ! Poliţia e pe urmele noastre. Dacă nu vrei, mai am şi alt argument... Nu glumea, să moară mama. Cît sînt eu dă malac mi s-a cam tăiat picioarele. Cine ştie ce criminali mai e şi ăştia şi mă poate sparge-n cuţite dacă nu fac ce zice. Aşa că, camionu era tras la zid cu spatele şi ei n-a făcut decît pasu înăuntru. Am văzut io p-acolo pă la uşă freo doi costumaţi d-ai dumneavoastră, deci era groasă chestia !...

— Cum ţi s-a părut fata care era cu ei ?

— Ca o cadră, măcar că era întuneric. Face şi ea parte din bandă ?

— Sigur, aprobă Bretan, deschizînd un sertar. Scoase nişte fotografii, selectă cîteva apoi i le arătă. Aştia sînt clienţii ? Mandache se uită la fotografii, scuipă pe jos, fără să vrea.

— Ăştia e, să moară mama ! Ochiu mieu nu minte, dom' şef.

— O să te mai chemăm cînd o să-i prindem. Pînă atunci însă trebuie să dai aici o amendă cum trebuie. Dumneata ai cîştigat, dar trebuie să cîştige şi poliţia. Treci la ghişeul doi şi plăteşte funcţionarului de acolo. Puteai s-o păţeşti şi mai rău. Acum şterge-o ! Îl chemă imediat în birou pe Miercănuş.

— L-ai văzut pe mamelucul care a ieşit ? Aşa. Îl trimiţi pe Săvulescu şi pe Argintaru să cotrobăie puţin prin viaţa lui. Prin cartier, pe unde-şi face veacul, pe toată Griviţa. Luaţi toate cîrciumile la rînd, mai ales acolo unde livrează carne. Trebuie să-l prindem cu vreo şoaldă.

— Mie nu prea mi-a plăcut mutra plăvanului. Dar ce-a făcut ?

— A-ncercat să-mi vîndă gogoşi. Susţine că luni seara la cabaret i-ar fi scăpat pe urmăriţii noştri. L-am lăsat să-şi deşerte tolba şi să creadă că-l cred şi pe urmă i-am arătat fotografiile astea, să-mi spună dacă-i recunoaşte pe clienţii de atunci.

— Păi, fi-r-aș al dracu ! Gagica asta e Aglaia, ce vindea la *Clarus* și-am priponit-o noi anu trecut că a pus mîna, iar ăștia... ăștia sînt Delu Bolozan și Chirică Bordei, ăia cu escrocherii de văduve cu lovele !... Deci nu le-ai arătat poza cu Zorica și...

— Dacă Mandache zice că i-a salvat înseamnă că i-a și văzut pe cei trei, dar după cum se vede ăsta ne îndrugă o poveste, pe carè precis i-a dat-o cineva s-o învețe și să ajungă astfel la noi. Un tip ca Mandache să se laude în cîrciumă cu isprava asta !

*

— E superb, dragă Herbert iahtul !... Un vis ! Wolf își scoase ochelarii de soare și privea încîntat silueta grațioasă a navei *PRINZ EUGEN*, una din cele mai luxoase ambarcații fluviale de agrement. Vasul, ancorat la penultima dană, i se părea cu mult mai mare decît își imaginase. Ocoliră pancarda ce interzicea oricărei persoane neautorizate apropierea. Un ofițer mătăhălos, purtînd însemnele poliției portuare, salută cam în silă și le ceru — în bavareza lui greoaie — permisele de acces. Cei doi ofițeri observaseră că în acel perimetru paza era dublată și, undeva, la capătul antrepozitului, în umbra sălciilor, luceau stins blindajele unor tanchete. Cîteva vedete mici, rapide, descriau curbe grațioase, prin apropierea vasului. Erau probabil destinate escortei lui *PRINZ EUGEN*. La pupa vasului un mic grup de marinari simulau că șmotruiesc — inutil de altfel căci nava părea tăiată dintr-un bloc de zăpadă —, dar în realitate se amuzau ori de cîte ori pasarela vibra sub pașii celor deprinși să simtă pămîntul sub tălpi. Un grup de ofițeri tocmai urca pasarela. În fruntea lui Wolf îl recunoscu pe *Standartenführerul* Eduard Goetz, funcționar pe la protocolul legației. Cînd ești așa de mărunțel și vrei să fii important, trebuie să faci și mare tevatură în jurul tău. Pentru Wolf, acest Goetz era simbolul zelului. Zelul (în sensul rău) privit ca acea calitate ce se dezvoltă în absența altora (sau înăbușindu-le dacă există vreun germene), hrănită din fuziunea dintre prostie și frică, frica de șefi, de posibile repercusiuni, teama maladivă de a nu greși, ce-l transformă pe

individ, inevitabil, într-un perfect mecanism. Acum Goetz — cel care se amesteca peste tot, să supravegheze, să controleze — se avîntă cu micul său alai pe puntea vasului de colo, colo, admonestînd, observînd, strigînd chiar.

— Ce spuneţi de micul avorton ?

— Nu ştiu, dragă Herbert, cîţi oameni au pierit în război, dar precis zelul, zelul a omorît mult mai mulţi, îi răspunse Wolf apucînd balustrada pasarelei. Printre marinari se aflau şi cei din escorta specială şi unul dintre ei le ieşi înainte şi raportă :

— Domnul căpitan Gregor vă aşteaptă în cabina secundului.

— Unde-ţi sînt ceilalţi colegi ?

— Sînt la un instructaj pentru a face pe stewarzii.

Undeva, pe puntea etalon, se auzea vocea iritată a lui Goetz, căruia nu-i plăcea poziţia bărcilor de salvare şi cerea cu insistenţă să se execute exerciţiile de avarie. Ostaşul lui Gregor îi conduse în cabina secundului. În mijlocul încăperii, destul de spaţioase, trona o masă de stejar. Trei bărbaţi discutau aprins, aplecaţi deasupra unor planuri şi schiţe. Căpitanul Gregor tocmai le explica lui Boemhes şi celui ce părea a fi secundul navei anumite idei în legătură cu traseul de la Giurgiu la Sulina. După ce schimbară saluturile de rigoare, Wolf îşi aruncă o privire fugară asupra hărţilor de navigaţie împestriţate de semne trasate cu creioane de diferite culori. În cabină era răcoare, iar prin hubloul deschis se zărea apa gălbuie a fluviului. Un ventilator silenţios făcea să dispară fumul celor trei ţigări ale bărbaţilor. Aproape instantaneu apăru un marinar care depuse pe masă o tavă încărcată cu gustări, plăcinte, covrigei săraţi, bere şi o sticlă de vodcă.

— E vodcă finlandeză, preciză secundul.

După un vechi obicei bavarez Boemhes îşi turnă bere în pahar şi peste ea vodcă. Îi dădură lacrimile de plăcere după ce bău. Wolf începu să înţeleagă ce era pe hîrtiile din faţa lui, în timp ce Gregor îi detalia operaţiunea.

— Am ales doisprezece oameni, domnule maior. Uitaţi aici, schema vasului unde am marcat toate punctele cheie şi posturile fiecăruia. Grupului nostru, antrenat special, i se mai adaugă echipajul, ofiţerii şi subofiţerii din sec-

toarele tehnice, şi desigur echipa domnului Boemhes de la *Gestapo*.

— Nu faceţi confuzie, zise acesta cu răceală, noi vom avea aici o misiune politică, nu sîntem pîndarii vaporului.

— Citeşte acest plic, răspunse laconic Wolf. Aici scrie oficial că toată lumea, inclusiv dumneata, vă veţi subordona căpitanului Gregor şi implicit mie. Se întoarse apoi către secund : Cum e traseul ?

— Condiţiile de navigaţie sînt bune. Dunărea e scăzută, dar suportabil. Porturile au primit instrucţiuni şi sînt în alertă, şi patrulele au început deja să se mişte în perimetrul lor, cu obligaţia de a raporta orice neregulă. Avem convocaţi şi scafandri. Vor avea restricţie navele româneşti civile şi cele pescăreşti.

*

Ia banii, Dobrică, şi fă-te strigoi !

Omul înşfăcă plicul, îl vîrî la iuţeală într-unul din buzunare, se bătu automat cu palma să-l simtă acolo, dar nu se hotăra încă să plece. În lumina chioară a becului din pasaj, chipul ca de şoarece bătrîn al ciripitorului se străduia să pară rugător. Întinse chiar o mînă negricioasă şi umedă, apucîndu-l pe Săvulescu de marginea hainei.

— Jos laba, Ciripel... Ce mai vrei ?

— Cum rămîne cu chestia aia ?

— Nu ţi-am zis că se face ? Mă ştii pe mine om fără cuvînt ?

— Doamne iartă-mă, dom' Săvulescu, dumneatale ? Păi nici pă tata d-ar învia nu l-aş crede orice mi-ar zice, ca pe dumneatale.

— Ziceai de un „vorbitor" şi pachet pentru careva care e priponit, nu ?

— Nu, dom' şef, n-am eu daravele acu cu nimeni „înăuntru", chestia asta v-a rugat Gornet, plăpumaru, cu fi-su Zdrelea, io voiam hîrtia aia, autorizaţia, dacă mai ţineţi minte ?

— E cam migălos, bă Dobrică. Trebuie să treci mîine pe la percepţie, am acolo un amic Costică Barbu, întreabă de el. Îţi zice el ce e de făcut. O să-i dau şi eu un telefon. Acum, roiu !

Urmări un moment silueta puțintică a ciripitorului, înghițită aproape imediat de întunericul pasajului. Ciripel merita să-și ia înapoi autorizația pentru caterincă și papagal. Ciripise lucruri ca lumea. Deci așa stau lucrurile : Mandache fură și plasează carne. De parcă ar tăia porcii lui tat-su... măgarul !

Ieși agale în bulevard, strecurîndu-se cu greu prin mulțimea din fața cinematografului Marna. Se opri la vreo zece metri în dreptul unui lustragiu. Nimeni n-ar fi putut să-ți spună cine și de ce fusese poreclit acest lustragiu „Ministru", dar privindu-l, cu oarecare imaginație, puteai admite că i se potrivește. La nivelul cutiei și periilor sale, putea fi socotit „ministru". Avea cam o sută de kilograme (lucru rar întîlnit în lumea smochiniților lustragii) și se îmbrăca întotdeauna curat, purtînd chiar și cravată și mînecuțe negre ca funcționarii.

Săvulescu bătu cu talpa în cutie, se așeză pe scaun și-l făcu atent :

— Auzi, bă, *excelență*, să nu-i dai cu cremă. Dă-i un pluș la meserie și golește-ți gușa cu ce te-am rugat.

Lustragiul își suflecă mînecile și începu să-i șoptească :

— Mandache are o damă aici, sus, la madam Cîrje, la etaju doi, deasupra cinemaului. Acu e acolo. De fo un sfert de oră a intrat. Ăsta prăduiește cu abatorul lui și are bani de-i întoarce cu lopata.

— Fii atent că mă-ntorc, am un pic de treabă, dacă o roiește de la gagică, fii cu ochii la ușă !

Săvulescu se ridică și privindu-și pantofii îi aruncă lustragiului cîteva bancnote, atît cît valorau informațiile oferite. Mări pasul și după o sută de metri ajunse în apropierea restaurantului *La Marinaru*. Intră în primul gang spre intrarea de serviciu. Apăsă clanța și pătrunse într-un hol mai luminat. Îl zări pe Cercel, care fuma rezemat de niște lăzi și încerca să înconjoare cu cercuri de fum para galbenă a becului spînzurat de un fir gros.

— Ai picat la fix, zise, strivind chiștocul direct pe ciment. Mandache a băgat și aici marfă. Ultima oară cam șase sute de kile. Dom' subcomisar Miercănuș a pus sigiliul și face procesul verbal lui Nas-Caras. Hai și noi înăuntru.

Se pomeniră în biroul proprietarului. Miercănuş fuma tolănit în fotoliul capitonat al lui Gîngu, care era poreclit Nas-Caras, din cauza nasului său enorm, dar şi pentru că era profilat pe preparate pescăreşti. Acum, transpirat şi roşu la faţă, scotea din casa de fier maldăre de registre, borderouri, icnind de parcă ar fi descărcat cărămizi.

— Domnu Miercănuş, mă nenorociţi, cu Mandache ăsta şi cu ai lui ! Ăia sînt în stare să mă treacă pîn cuţite ! Spală cuţitu-n mine, zău...

— Nea Gîngule, trebuie să mi-i spui pe toţi, asta ca să-ţi fac un favor doar cu amendă, dacă nu, te bag în fiare, nu glumesc ! O să tragem oblonu aici şi în loc de „La marinaru" o să scriem „Om la apă". Dacă vinzi fripturi de furat ! Fă lista că mă grăbesc, mai merg cu sorcova şi-n altă parte !

Cercel se zgîia acum la instrumentele marinăreşti risipite prin birou, obiecte pe care le văzuse mai înainte în local : un sextant, o busolă, o mică timonă, un colac pe care scria „Calipso"...

— Scrie declaraţia, nea Gîngule, că doar nu mă ştii glumeţ la chestii d-astea. Hai că n-o să păţeşti nimic.

Omul începu să scrie icnit, chinuindu-se îndelung. Îi luă foaia, o împături şi părăsiră încăperea. Înainte de a ieşi, Cercel care se jucase cu colacul, să vadă dacă e chiar de plută naturală, i-l aruncă în braţe spunîndu-i cu tîlc :

— Ţine-l bine, frăţioare, că nu se ştie.

— L-ai dibuit pe Mandache ? îl întrebă Miercănuş pe Săvulescu.

— E aici, alături la o pipiţă, deasupra cinemaului.

— Aici ?. arătă Miercănuş în direcţia gangului prin care intrau locatarii ce stăteau deasupra cinematografului Marna.

— Stă la etajul doi, preciză Săvulescu.

Urcară o scară în spirală, în acompaniamentul unor tropote de cai, de ţipete de indieni. Trecînd prin dreptul cabinei de proiecţie îl zăriră pe operator, prin uşa întredeschisă, sorbind, probabil, o bere. Urcară mai departe ; în micul coridor mirosea a varză, a copil lăsat în părăsire, a şobolani, a tot ce înseamnă locuinţă mizeră din zona Gării de Nord.

— Asta e uşa, şopti Săvulescu, n-are număr, dar mi-a zis că e cea mai pricopsită cameră. Din obişnuinţă Miercănuş apăsă clanţa uşii frumoase, lăcuite, şi, surprinzător, o găsiră deschisă. În holul mititel întunericul era atenuat de lumina strecurată prin fereastra cît o palmă a uşii de la baie. Îşi zîmbiră, ţinîndu-şi răsuflarea, gîndindu-se fiecare, probabil, la scena care avea să urmeze imediat. Dar scena nu avea nimic picant, ci putea fi socotită de-a dreptul înduioşătoare. Mandache, îmbrăcat doar într-un maiou şi izmene pînă la genunchi, aşezat pe-o canapea de colţ, ţinea în mînă o sticluţă cu medicamente. Alături, într-un vălmăşag de cearşafuri şi pături, se ghicea conturul unui corp subţirel. O feţişoară blonzie, aprinsă de febră se ţtea dintre perne. Fruntea fetei era acoperită cu un prosop uriaş. Mirosea a spirt, a camfor şi în încăpere nu se auzea decît tic-tacul unui ceas CFR. La vederea noilor intraţi Mandache încremeni.

— E bolnavă, îngăimă în loc de orice altceva, ridicîndu-se.

— Domnule felcer, fii bun, trage-ţi nădragii cîteva minute să ne dai şi nouă o consultaţie. Ai două minute pentru asta.

Mandache nu reacţionă. Cercel însă îi luase deja hainele şi după ce le scotoci fără nici o jenă, i le trînti în braţe.

Coborîră un etaj. Zgomotul cavalcadei, întrerupt de pîrîiturile difuzoarelor hodorogite, făcea un vacarm de nedescris. Proiecţionistul, adus de spate şi impasibil, rămăsese în aceeaşi atitudine.

— Hai aici, îi veni ideea lui Miercănuş, păşind pragul cabinei. Ceru încuviinţarea slăbănogului care abia îşi mişcă bărbia în semn de încuviinţare.

— Vrem să-i luăm un interviu dumnealui. Ai vreun colţişor ?

Le arătă o uşă îngustă ce dădea într-o cămăruţă. Încăperea, sumar mobilată, doar cu un pat de fier, acoperit cu o pătură militară, era în schimb în întregime tapetată cu afişe de cinema.

— Ia loc, domnule Mandache. Dar să ştii că n-am timp de şuetă. Gîndeşte-te la două chestii. Prima : eşti vîrît într-o treabă murdară. Ştiu tot. Furi tone de carne

de la abator și le bagi pe blat prin cîrciumi. Mai lucrezi și cu oameni de nimic, care te-au turnat și am destule mărturii ca să te-nfund. A doua chestie : care e și mai grea. Ai încercat să vinzi gogoși autorităților. Adică domnului comisar Bretan. Ai mîncat borș, Mandache, cu povestea aia cu indivizii, vezi doamne, scăpați de tine de la cabaret... Am verificat și pot să-ți dovedesc că ai mințit. Adică, n-ai ajutat pe nimeni să scape. Cineva te-a montat să ne plasezi gălușca asta și după cum vezi n-am înghițit-o. Ia zi tu, cine ți-a dat poezia asta să ne-o torni nouă ?

Mandache simula perfect surpriza și se mărgini doar să surîdă.

— N-ai de gînd să vorbești ? se răsti Miercănuș, iritat de expresia batjocoritoare ce începuse să ia loc surîsului.

Drept răspuns piciorul lui Săvulescu îl punctă la plex, dar lovitura nu era decît un simplu avertisment. Mandache tresări, își propti mîinile, încercînd să se ridice de pe pat, dar o a doua lovitură, de data aceasta mai puternică, cu genunchiul sub bărbie, îl aruncă înapoi. Sări și Cercel încercîndu-și rapid cunoscutu-i croșeu de dreapta. Mugind ca un taur Mandache apucă totuși să sară de pe pat, reușind să plaseze și el lui Săvulescu o lovitură care ar fi putut crăpa în două o buturugă, dar agentul, străbătut doar de o scurtă tresărire, rămase pe picioare, întorcîndu-i un upercut mult mai năpraznic decît și-ar fi închipuit Mandache că e în stare slăbănogul de agent. Nu resimți prea tare lovitura, dar un alt pumn aplicat de Cercel, din spate, îl proiectă înainte.

Miercănuș, postat cu spatele în ușă comenta în gînd loviturile. În aceeași clipă genunchiul osos al lui Săvulescu îi punctă din nou plexul, dar Mandache parcă avea o platoșă. Atunci Cercel execută o săritură, încercînd să-i cuprindă grumazul ca de taur, dar Mandache se scutură scăpînd din cravașă. În cădere Cercel reuși însă să-i agațe încheietura mîinii. Săvulescu profită și-i plasă „un șurub", adică o lovitură cu capul sub bărbie, lovitură tipică celor crescuți în Grand. Abia acum Mandache se îndoi și-ntr-o clipă se trezi pe podea cu fața în jos și cu cătușele puse.

— Bă, malacule, tot n-ai de gînd să spui ? Vrei să te facem chisăliță ? strigă la el cu vocea-i stridentă Cercel.

— Mandache, îl luă blînd Miercănuș lăsîndu-se pe vine alături de cel căzut. Mă băiatule, n-ai decît de pierdut, dac-o ții așa. Ascultă numa ce-ți propun... Uite, mă fac că nu știu, că am uitat că te ocupi cu carnea și te las cîteva zile să-ți aranjezi ploile. Zău, crede-mă că te las !... Numai să ne spui un nume, o adresă, ceva...

— Cine dracu are încredere în voi ? întrebă înăbușit șoferul, dar se vedea că siguranța i se zdruncinase destul de serios.

— Vrei să-ți dau și eu doujdă pumni în cap, bă găinarule ? Adică n-am cuvînt ? Eu care n-am ajuns comisar că am tot iertat întruna lepădături d-alde voi ? Pune-te mai bine și vorbește, că să știi, eu nu scuip în urma vorbei ! Eu am cuvînt, boule !

— Bine, se hotărî Mandache. Vă spui. Într-o zi cînd tomnai eram la rînd la încărcat, m-a strigat unu Pandele că mă caută cineva la telefon. M-a mirat că pă mine nu mă cată nimenea la telefon. Și domnu Zissu, contabilu, s-a mirat. M-am dus acolo în cușca lui nenorocită și am auzit : Alo ?... Tu ești Mandache ? Da io sînt, cine e acolo ? Nu fi curios, mi-a zis, da fii atent. Era să-l înjur, cu vocea aia a lui dă cocoș castrat. A-nceput să turuie că știe el ce măhării fac eu cu carnea, unde o bag, la ce cîrciumi, că dacă vrea el o să știe asta și poliția și poate să mă priponească „miș-marș". Am mirosit că vrea ceva, ca să tacă. Tu duci carne și la cabaretu *Carmen*, zice, da, duc și acolo. Atunci vineri, ultima oară cînd ai fost acolo, i-ai scăpat pă unii urmăriți dă poteră. Doi bărbați și o fată, așa mai tinerică. Uite ce faci, mi-a mai zis, într-o seară la cîrciumă, te dai mai afumat și te faci că te-a luat gura pe dinainte că ai scăpat pă ăia. S-a înțeles ? Îți dai seama că chestia ajunge unde trebuie. Dacă te cheamă, te lași puțin greu și pă urmă spui cum am zis. O să găsești niște bani în cutia de scrisori acasă. Așa mi-a zis.

— Vocea individului nu ți s-a părut cunoscută ?

Mandache ridică din umeri în semn că nu-și amintește.

— Hai acum s-o întindem, le vorbi agenților, după ce Mandache se ridicase și avea de acum mîinile libere.

Din bumbăceala de mai înainte Mandache se alesese cu un ochi umflat.

Părăsiră cabina operatorului, care-i conduse cu aceeași privire lîncedă, doar o idee mai înviorată la vederea lui Mandache. Împingîndu-l ușurel în încăpere, Miercănuș i se adresă fetei care-l privea cu ochii mari, senini, convinsă că ceea ce vede se datorează febrei.

— E rîndul tău, drăguță să-l doftoricești. Repară-i tencuiala băiatului, pune-i comprese, fă ceva cu el. Și acu ascultă, domnule Mandache, ai trei zile să devii curat. O să te chem cu mandat și citație, dar dacă aflu că ne-ai tras în gușă, te opresc acolo, frățioare ! La revedere, păpușico și scuzați !

— La ora zece ne întîlnim la cabaret cu dom comisar Bretan, îi informă pe agenți după ce vorbise cu comisarul la telefon. Hai să ne mișcăm că mai avem o juma de oră.

În colțul stradelei din spatele cabaretului recunoscură *Dodge*-ul masiv al secției și-n afara lui Bretan, pe bancheta din spate mai zăriră o mogîldeață și bănuiră o clipă că participă la descindere și Arnăutu. Dar avură o surpriză, căci la lumina unui chibrit, mogîldeața nu era alta decît Ianos Levente.

— Hai că azi e ziua păcălelilor ! șopti cu voie bună Miercănuș. Ce faci, mă Ianos, te-mpăcași cu socru-tău ?

— Chind o venit dom Bretan la el, s-a înmuit, și acum nu știe cum poarte mai frumos cu mine...

— Nu i-ați înaintat dosarul lui Levente ăsta ?

— Păi ăsta e caz de dosar ? Nu sînt eu socialist sau comunist să combat exploatarea, dar cineva trebuia să-l pună la punct pe escrocul de socră-său. L-am vizitat, și ceilalți doi lucrători au confirmat că nu li s-a plătit leafa de cinci luni. A mîrîit individul, dar și-a retras reclamația. Miercănuș pătrunse apoi în mașină și raportă mai pe larg cele aflate de la Mandache.

— Ce facem acu ? Intrăm prin intrarea de serviciu ?

— Mai rău. O să încercăm să intrăm prin fereastra camerei frigorifice. O să ne deschidă chiar Janos, arătă spre lăcătuș. E mult pînă intrăm în cameră, cealaltă ușă nu o să fie o problemă.

— Şi ce facem, ne congelăm ?

— Cît o să fie nevoie. Mai ţii minte cum se ajunge la biroul lui Berescu ?

Un chelner întîrziat trecu grăbit şi dispăru prin intrarea de serviciu a cabaretului.

Intrarea camerei frigorifice era plasată la vreo zece metri de intrarea de serviciu. O uşă metalică, pătrată, nu prea mare. Străduţa era pustie. Lăcătuşul ce începuse, în şoaptă, să-njure în limba maternă, reuşi să deschidă uşa, şi le făcu semn să se apropie. Fură întîmpinaţi de o palmă de aer rece. În cameră era întuneric şi mirosea a carne, a paie ude. Traseră prudent uşa şi Bretan aprinse o lanternă. O plimbă cîteva momente peste hălcile de carne spînzurate în cîrlige, de parcă stăteau pe umeraş. Camera, nu prea mare, era în întregime îmbrăcată în tablă zincată, de o grosime apreciabilă. Avea mai mult ca sigur pereţi dubli şi în acest spaţiu se aşeza gheaţa protejată de un strat de paie. O metodă veche dar bună. Zăriră cele două uşi, cea din stînga dădea spre bucătărie, dar cealaltă dinspre coridor îi interesa. Lucrurile decurseră acum mult mai uşor. O deschiseră prudent ca să nu se audă cumva balamalele, dar muzica ce răzbătea din local se auzea destul de tare. Se pomeniră într-un hol mic mascat cu o draperie. Coborîră cele patru-cinci trepte şi rămaseră în aşteptare. Un zumzet de voci se intersecta în aer cu comenzile şi glasurile celor de la bucătărie. După ce mai coborîră vreo zece trepte ale scării ce mărginea coridorul, se treziră chiar în faţa biroului lui Berescu. Observară un bărbat elegant studiindu-se în oglinda de lîngă birou. Dar în următoarea secundă oglinda culisă încetişor şi bărbatul se mistui înăuntru. Parcurseră coridorul şi se opriră în faţa uşii şefului de local.

— Bună seara, domnule Berescu.

— Bună seara, domnule Bretan, îi răspunse, zîmbindu-i cordial. Sper că acum n-o să refuzaţi un coniac şi-o cafea !

— Ne grăbim... nu prea e timp, răspunse tărăgănat Bretan. Am vrea mai bine să mergem pînă jos.

— Unde... să mergeți ? simulă celălalt perfect surpriza, nepărăsind tonul de om de lume, politicos, și zîmbetul de gazdă amabilă.

— Acolo, jos, cu liftul, interveni batjocoritor Miercănuș. Vă rog să ne conduceți și pe noi și să trecem prin oglindă.

— Nu-nțeleg, continuă Berescu.

— Gata, îndeajuns ! rosti rece Bretan, faceți, vă rog, ce vă cere domnul subcomisar !

Trăsăturile lui Berescu se-năspriră : analiză rapid situația. Chipul nu-i mai era senin și tineresc, cum părușe data trecută. Bretan în clipa aceea constată la ochelaristul acesta, fragil, insignifiant, o neobișnuită forță lăuntrică.

— Hai, domnule, nu mai trage de timp ! se agită Miercănuș. Unde dracu duce liftu ?

— Am dispoziție fermă din partea patronului să nu permit nimănui intrarea acolo... Este vorba de un club cu circuit închis !... Separat de cabaret.

— Dar luni seara, domnule Berescu, cînd am căutat ca bezmeticii, și m-ai plimbat dumneata prin toate catacombele, clubul ăsta nu exista ?

— Exista, desigur, afirmă celălalt cu o voce parcă exersată în camera frigorifică. Lunea este totdeauna închis. Localul era încuiat și cheile la mine. Am dispoziție fermă să nu permit accesul decît membrilor.

— Da' cine-ți permite, băi limbricule, să sabotezi niște cercetări și să încurci o anchetă ? se răsti Miercănuș înfierbîntat... Cine ?

— N-am încurcat nimic. Jos în club n-a intrat nimeni. Nu se arătă deloc intimidat de ieșirea lui Miercănuș.

— Acest local e frecventat aproape în exclusivitate de cetățeni străini, ofițeri, funcționari superiori de pe la legații !... Nu intră orice amărît acolo !

— E-n regulă, domnule Berescu. Chemați, vă rog, liftul și rămîneți aici pînă aruncăm și noi o privire.

— Aveți ordin de percheziție... avizat de parchet ?

— Nu, domnule... O fac pe propria-mi răspundere. Rămîneți pînă atunci în compania domnului Cercel și dați o declarație. Luni seara nu v-am cerut așa ceva și am procedat greșit.

— Şi credeţi că acum procedaţi altfel ? E un abuz ce faceţi ! Vă asigur că o să supăraţi multă lume !

— Şi zici că bîrlogu' e legal ? întrebă Miercănuş rotindu-şi privirile prin birou.

— V-am spus că este un club privat... E cît se poate de legal.

— La fisc nu e înregistrat, îl fixă Săvulescu, încrucişîndu-şi mîinile lungi şi ciolănoase pe piept. „Doar un bobîrnac îi trebuie ăstuia !" gîndi.

— Domnul Secăreanu, proprietarul cabaretului, are toate actele-n regulă. Regret că n-am cheia de la casa de fier. Dar regretul de pe chipul său era acela că se găsea încolţit de poliţie.

— Orice club are un... preşedinte, începu comisarul, aici cine conduce clubul ?

— Domnul Kailidis ! rosti Berescu, zîmbind ciudat.

— Va să zică tot Titi Prinţu taie şi spînzură pe-aici ! exclamă Miercănuş cu nepăsare. Ce ne-au spus ăia de la fisc e adevărat !

Berescu îl privi cîteva clipe fix, şi adăugă cu răceală :

— Vă asigur sub cuvînt de onoare că luni seara n-a coborît nimeni jos în club ! Dar, pe dedesubtul vocii se putea traduce : „Cum, numele lui Kailidis nu vă spune nimic ? Poziţia şi puterea pe care-o are nu vă pot aduce neplăceri ?"

— Vrem să coborîm, hotărî Bretan. Omul ridică din umeri, de parcă ar fi vrut să spună : „Eu v-am avertizat !..."

— Domnule Cercel, rămîi aici şi-i ţii companie domnului Berescu. Am rugămintea, domnule director, să staţi liniştit şi să scrieţi declaraţia.

— E un abuz !... Chestiunea asta n-o să placă, le reaminti Berescu.

Trîntiră uşa lăsîndu-l pe Cercel să-i ia declaraţia. Afară pe culoar, stingherit, aştepta Ianos Levente.

— Hai jos cu noi, domnule, îl pofti Miercănuş. Ai ocazia să vezi cum se distrează lumea bună !

Şi Ianos nu fu sigur că totul e doar un vis, căci oglinda în faţa căreia se găseau acum glisă încet făcînd loc unei cabine de lift.

— N-avem noi costume de seară, dar domnii au să ne scuze, rîse Miercănuş, intrînd după ceilalţi. Urmă o uşoară alunecare, ce încetă după douăzeci, treizeci de secunde. Se treziră într-un hol semicircular, acoperit cu un covor gros, de un bordo închis.

— Jesus Maria ! Atîta reuşi să exclame Ianos, după care rămase mut.

DOISPREZECE

— STĂ SĂ PLOUĂ, SPUSE OMUL, privind cu speranţă norii brăzdaţi din cînd în cînd de cîte un fulger.

Se stîrnise şi vîntul şi-n aer începea să miroasă a furtună. Chiar aşa spunea unul din cei de la masa de alături. Dar de pe terasa cafenelei nu se clintea nimeni. Una din feţele de masă fu ridicată de un vîrtej şi aruncată în mijlocul străzii. Scrumiera de porţelan se sparse în zeci de cioburi.

— Gata, e zece jumate. Trebuie să mă întorc în redacţie. Îţi mulţumesc pentru trataţie.

— Eu trebuie să-ţi mulţumesc, răspunse Bretan ridicîndu-se. Aştept să-mi dai telefon. Nu la secţie... dă-mi mai bine acasă, diseară...

— Bine, Horică. Mă întîlnesc cu omul meu la ora douăsprezece la o bere. Tipul, să ştii, e unul din ceî fraieriţi de Kailidis... E doldora de chestii ! Ştie şi el, la rîndul lui, unde să-ntrebe... Şi i-ar plăcea s-audă că cineva l-a înfundat pe Titi Prinţu ! Sănătate !

Bretan îi strînse ziaristului mîna, şi-l urmări cîteva momente pînă cînd acesta se pierdu în mulţimea de pe bulevard. Stropi mari, repeziţi, începură să cadă pieziş, iar vîntul se-nteţi dintr-o dată. Grăbi pasul şi după cîteva minute îşi găsi *Fiatul* într-un vîrtej de praf, gunoaie şi hîrtii. Culese hîrtiile oprite-n parbriz. Una dintre ele nu vru să se dezlipească. Nu, nu era adusă de vînt ! Era o filă de carnet şi pe ea două rînduri : „Ai grijă unde parchezi maşina, şi ai grijă şi de tine. Să nu-ţi cadă o cără-

midă-n cap !“ O glumă stupidă ! Mototoli hîrtia şi-o aruncă. Maşina era parcată în faţa unei clădiri destul de bine zdruncinată la cutremur, proptită cu bîrne lungi şi scînduri. Era părăsită şi nimeni nu se ocupase s-o consolideze. Şi asta în plin centru !

Maşina demară lin în clipa în care ploaia torenţială devenise o perdea în tot lungul bulevardului. Oamenii erau adăpostiţi prin prăvălii, pe sub copertinele din faţa cinematografelor. Din obişnuinţă, cînd păşi pragul secţiei se uită la ceas. Era unsprezece ! Cînd a trecut timpul atît de repede ? Dar cîte drumuri n-a făcut de azi dimineaţă ? Se miră de liniştea ce domnea în clădire. Se opri în dreptul sălii de aşteptare. Nici Varlam nu era la locul său la ghişeu. Îl întîlni în clipa în care deja urcase cîteva trepte în drum spre birou.

— Să trăiţi, domnule comisar ! Bine că aţi venit îi spuse agentul cu un aer îngrijorat. E mare balamuc pe-aici !... Au spart unii azi noapte locuinţa unui consul... Nu, nu i-au luat tablouri, i-au săltat nişte bijuterii, borfăraie, nişte haine de blană ale nevesti-si şi bani.

— Domnul comisar-şef conduce cercetările ?

— Da, e cu toţi oamenii acolo. Dar e tare furios ! Nu l-am văzut niciodată aşa agitat ! V-a căutat, v-a aşteptat.

— De ce e furios ? Că-şi mai face din cînd în cînd meseria ? întrebă Bretan, ridicînd din umeri.

— Nu, nu e d-asta ! Bănuiesc că e vorba de altceva. De treaba de aseară de la cabaret. A primit cîteva telefoane şi cred că l-au făcut cu ou şi cu oţet... Lucru dracului !

— Dar Miercănuş nu i-a prezentat raportul ? Ce-am găsit acolo ?

— Nici n-a vrut să audă ! Vă spun, nu l-am văzut aşa agitat niciodată !

— Bine, zise, coborînd treptele. Expertiza accidentului de la Posada a sosit ?

— Da. E la mine. Şi raportul doctorului Agapie. A fost aici doctorul. Pînă mai adineauri v-a aşteptat. A zis să-i daţi neapărat telefon !

— Mulţumesc, domnule Varlam. Adu-mi te rog rapoartele la mine în birou.

Urcă treptele cîte două. Mai avea un singur telefon de dat. Formă numărul, dar omul căutat nu revenise din oraş. O voce plăcută îi propuse să revină peste o oră. Apăru şi Varlam cu mapa albăstruie, din foaie de cort, ornată cu trei sigilii roşietice. Desfăcu sigiliile cu grijă şi puse pe birou rapoartele, buletinele, plicul cu fotografii.

— Şi zici că era cătrănit rău şeful ?

— Mai bine că n-aţi fost, poate ! A ţipat la domnu' subcomisar Miercănuş. Că ce e debandada asta aici ?... că de ce să ia toate bobîrnacele peste nas ?... tocmai acuma cînd poate s-a făcut liber, ştiţi, postul din Prefectură, că ce mai trebuia să cotrobăiţi pe la cabaret, cînd toate sînt lămurite ? Că proprietarul a făcut gît. Ăla are proptele mari în Prefectură !... Aşa zicea !

— Dar Miercănuş chiar n-a scos o vorbă ?

— Nu, nici un cuvîntel nu l-a lăsat să scoată... A mai picat şi chestia cu consulul, vă spun...

După plecarea lui Varlam, comisarul nu se grăbi să citească rapoartele criminalistice. Desfăcu doar plicul mare, pătrat, ce conţinea fotografiile accidentului. Erau ireproşabile ! Imaginea dimineţii de ieri se afla pe birou. Petrecu mai bine de un sfert de oră reconstituind accidentul. Luă apoi rapoartele, le răsfoi fără grabă, sărind peste unele pasaje. Observă că lipsea buletinul de analiză privind starea vehiculului. Luă încă o dată la mînă toate paginile risipite şi într-adevăr, cel referitor la maşină nu se afla. Oare Priboieni n-a reuşit să trimită maşina la Bucureşti ? sau a sosit şi se află încă „în lucru" ? Puse mîna pe telefon şi se interesă. O voce morocănoasă îl informă că cineva preluase „epava" de la gara de mărfuri, dar e mai bine să întrebe la un anume Stăncescu, criminalistul, care se ocupă de ea. Îi dădu interiorul respectiv. Îi răspunse chiar Stăncescu — o voce rece, distantă, făcută anume să tempereze nerăbdarea celor de la poliţie. Da, automobilul era acum „în lucru". Echipa tocmai îşi face meseria. „E chiar plăcut acum pe ploaie pentru o treabă ca asta". Vocea nu gustă cele zise şi-l informă sec că în momentul în care e gata, va trimite curierul cu expertiza. „Aştia sînt stat în stat", co-

mentă dezarmat comisarul. Formă imediat și numărul doctorului Agapie.

— *Bonjour*, dragă Horia ! îi auzi vocea vioaie. Ai citit necropsia ?

— Nu, n-am apucat ?... E ceva deosebit ?

— Da... voiam să te-ntreb dacă printre lucrurile bărbatului n-ați găsit și niște medicamente ?

— Da, erau... trei cutiuțe. Una cu *Proveral*, cu...

— Lasă-le, îl întrerupse doctorul, *Proveral* mă interesează, dacă era. Știi la ce servește ?

— Nu, n-am idee.

— E pentru bolile hepatice. Cîrjaliu avea o hepatită cronică stopată. Un ficat bolnav. Se pare că nu consuma alcool... așa... Am găsit la analiză un component numit eretalin, e prezent în *Proveral*, dar nu într-o așa doză ! Știi, are efectul unui somnifer, dacă pacientul ia mai multe pastile.

— Bănuiești că victima a luat o doză mai mare ? .

— Cred... șovăi doctorul. Poate a avut o criză înainte de plecare. Emoții, stare nervoasă... poate !

— Să fi adormit la volan ?

— Nu neapărat să-l fi luat somnul... dar o diminuare accentuată a reflexelor... o moleșeală, înțelegi ?

— Înțeleg. Asta se potrivește... Și fata ?

— Fata a luat un somnifer, dar doză normală. Am observat că pare obișnuită cu somniferele.

— Avea în geantă mai multe feluri. Și în camera de la pensiune un sertar plin. Viața artistică e agitată, nopți pierdute, turnee ! Folosea somniferele în mod curent. Poate a vrut să-și facă drumul mai suportabil ! Mai e ceva ?

— Da... șovăi vocea doctorului. Urme de picături de benzină pe o porțiune a traheii și în cavitățile nazale, pe esofag. La bărbat.

— La un rezervor de aproape șaptezeci de litri nu pare de mirare !

— N-am întîlnit niciodată așa ceva. Am lucrat zeci de cazuri de accidente, cu arși de vii, cu incendii de automobile, dar aici mi se pare puțin exagerat.

— Așa... mersi, domnule doctor, e interesant ce spuneți ! Am să citesc atent și buletinele, dar nu mi-a parve-

nit încă expertiza privind automobilul. Ce anume a declanşat incendiul... dacă a avut unele hibe pe la instalaţii, înţelegeţi... Oricum mersi şi sănătate !

Puse receptorul în furcă şi continuă să privească fotografiile, luîndu-le încă o dată la mînă. Citi apoi buletinele de necropsie, scrupuloase, sigure. „Doctorul Agapie e un profesionist... Un profesionist puţin mirat în faţa acestui accident ! De notat". Auzi motorul cunoscut al *Dodge-lui* şi al încă unei maşini. „S-au întors". Peste cîteva momente auzi paşii mărunţi ai şefului ce înaintau pe culoar. „Aşa... deci, n-a pus să mă cheme ; vine personal !" Arnăutu să urce pînă aici în biroul lui Bretan ? ! N-o făcea decît la marile inspecţii ale comisiei speciale de la Prefectură.

— Bună ziua, domnule... Sherlock Holmes ! salută Arnăutu intrînd, dar nu aşa furios cum îl descrisese Varlam.

— Am onoarea, răspunse Bretan ridicîndu-se.

Arnăutu îi făcu semn să ia loc iar el se aşează pe un mic taburel aflat în faţa bibliotecii.

— Ai făcut-o de oaie ! Ce-ai căutat, domnule, aseară la cabaret ? Mi-ai pus pe toţi ştabii în cap ! Sună de azi dimineaţă telefonul aici ca la pompieri ! E o mare gafă, domnule... nu mai ştiu ce să spun ! Te-a lovit detectivismul !

— Subcomisarul Miercănuş nu v-a raportat noua întorsătură ?

— Ce să mai raporteze, domnule Bretan ? Secţia asta am monopolizat-o doar în jurul afacerii Catargi ? Am neglijat, domnule, celelalte chestiuni ! Ai procedat ca un amator ! Nu mandat, nu aprobări, nu nimic ! Abia dăm apă la moară presei, că facem abuzuri, ilegalităţi, ce mai !... Ai reuşit să-mi ridici în cap, într-o singură noapte, atîţia duşmani cît n-am adunat în douăzeci şi cinci de ani de meserie ! Acum, cînd sper să n-o sfîrşesc în circa asta nenorocită, cînd atîţia oameni şi-au pus obrazul pentru mine... Ştii bine la ce mă refer...

— Insist să citiţi raportul şi declaraţiile lui Beresc u, spuse inexpresiv Bretan, fără să pară afectat de reproşurile celuilalt.

— Ce mă tot omori cu raportul ăla ! ? Afacerea e ca şi clasată ! Gata, mi s-a acrit de povestea asta !

— Mandache a încercat să ne tragă pe sfoară, insistă Bretan. I s-a dat o poveste, el a memorat-o, ne-a turnat-o, dar, după alergătura de ieri după masă, l-am determinat să mărturisească. În ancheta noastră am stabilit că la cabaret au dispărut Zorica Mattara, Horaţiu Cîrjaliu şi bondocul neidentificat. În mod normal puteam să-i prezentăm lui Mandache două fotografii : a lui Horaţiu şi a Zoricăi, pe-a bondocului n-o aveam ! Eu i-am arătat alte poze lui Mandache ; tot doi bărbaţi şi o femeie. Alte persoane. El le-a identificat ca fiind cele salvate de el luni noapte din cabaret ! Înţelegeţi ? Deci el nu avea decît o descriere verbală a persoanelor, nu le-a văzut personal, pentru că pur şi simplu n-a scos pe nimeni din cabaret ! Avem şi declaraţia lui. Prin care a recunoscut... A fost şantajat.

— Asta nu te scuză cu nimic, replică, dar mai înmuiat, comisarul-şef. Există întotdeauna un procuror de noapte. Mergeai, sau mă trezeai pe mine, aveai hîrtia la mînă.. era corect... nu-i aşa ? !

— Vorbiţi acum de parcă n-aţi cunoaşte pe procurori ! M-ar fi interogat asupra întregii poveşti şi, în cel mai fericit caz, m-ar fi amînat pe azi de dimineaţă. Şi-apoi, nu vă supăraţi, luni seara, cînd am coborît acolo, individul ăla, Berescu, o vorbă n-a scos despre existenţa clubului privat ! Am dreptul să mă gîndesc că nu e străin de toată treaba ? Şi acum să vă spun cîte ceva şi despre acest local select ! E legal, nimic de zis, plăteşte toate dările, dar nicăieri nu e trecut că acolo ar fi şi tripou ! Ruletă, *chemin de fer*, baccara, se joacă în stil mare ! Pe bani şi acareturi, la sînge ! Se schimbă acte de proprietate într-o singură seară, ceva de groază ! E legală ruleta şi celelalte ? Încasează fiscul ceva în plus ? Apoi mai sînt cîteva separeuri unde nu se retrage lumea bună la reculegere ! Fetele alea sînt ele înregistrate undeva ?... Vedeţi ?...

— Domnule Bretan, reveni Arnăutu la tonul lui dintotdeauna. Cum să-ţi explic ? Localul acesta are un statut... mai aparte... Îl frecventează mai mult străini. Poate ai dreptate că nu e în regulă cu sala de jocuri şi,

mă rog, ce mai este pe acolo. Dar dacă porneşti o anchetă, ceva, o acţiune împotriva *lor*, ce-ai să dovedeşti ? Secăreanu, proprietarul, e un tip cu multe relaţii. Kailidis, preşedintele clubului, şi mai şi ! N-ai ce face ! Pînă porneşti ancheta au ei grijă să dispară orice urmă de ruletă, de baccara etc. etc. Ăştia, d-alde Titi Prinţu, nu trebuie iritaţi, dacă n-ai ceva într-adevăr zdrobitor împotriva lor ! Mai cu seamă că Secăreanu şi Kailidis sînt dintre constanţii contribuabili la fondurile poliţiei ! Îţi dai seama ! Şi acum, poţi dovedi că Berescu ăla i-a ascuns acolo în club pe cei urmăriţi de noi ? Sau că i-ar fi telefonat lui Mandache ?

— Dar totuşi *cineva* a ţinut să ne ajungă la urechi povestea lui Mandache. De ce au vrut să ne depărtăm de cabaret ?

— Oamenii noştri au dat tîrcoale pe acolo. S-au învîrtit, au mai băgat un ochi... înţelegi ? Or, ce s-au gîndit ei, crezi că convine cuiva ca locul să fie împînzit de sticleţi ?

— V-aş ruga totuşi să citiţi rapoartele. Au sosit şi cele privitoare la accidentul de ieri de la Posada. Mai puţin cel al vehiculului.

Bretan se abţinu să relateze discuţia avută cu doctorul Agapie. Cît despre drumurile făcute de dimineaţă şi cele aflate despre Kailidis, nici vorbă ! Ar fi turnat gáz pe foc !

— Cercel s-a şi apucat de treabă. Cel mai tîrziu luni, sau marţi dimineaţa, dosarul Catargi trebuie înaintat Parchetului.

— Ar mai fi ceva, dragă Horia, îi spuse destul de bine dispus, după cele discutate înainte. Ia să văd. Mda... arăţi ca-ntotdeauna prezentabil ! Trebuie să mergi acum — ai misiunea zic — într-un loc. Zîmbi cu tîlc. Ai posibilitatea să-ţi îndrepţi trăznaia. Uite despre ce e vorba. A sunat domnul Kailidis şi te invită azi la masă. Trebuia să vin şi eu, dar mai am încă multă treabă.

— Poftim ? îi scăpă lui Bretan în semn de sinceră uimire.

— Asta poate pentru a dovedi că nu s-a supărat pentru chestia de aseară. Îţi dai seama ce-ar însemna acum reclamaţii etc. Ştii bine că el şi Secăreanu sînt foarte

bine înfipți și orice as am scoate noi din mînecă tot ei ar cădea în picioare. Așa... Domnul Kailidis a precizat că va prînzi la domnul George Comănești la logodnica lui, știi unde e vila Comăneștenilor ?... Bretan își aminti vag clădirea aceea masivă de lîngă Parcul Ioanid. Se uită înciudat la ceas. Mai avea o oră la dispoziție.

— E-n regulă, domnule Arnăutu, dar dacă sosește între timp expertiza automobilului, am rugămintea să-mi fie lăsată pe birou.

Casa Comăneștenilor aducea vag cu ceă a consilierului Catargi. Se lămuri imediat deslușind numele arhitectului pe o plăcuță prăfuită de marmură. Poate puțin mai părăginită ! Probabil n-auzise nimeni soneria, sau aceasta era defectă. Alături mai era un ciocan de bronz pe care-l atinse ușor. Dar soneria funcționa. Apăru o bătrînă cu chipul zbîrcit, dar cu ceva demn și distant în priviri. Bătrîna înclină din cap, dînd de-nțeles că vizita fusese anunțată. Dar în ochii ei se citea o oarecare nedumerire. Nu întîlnise probabil pînă acum un polițist atît de manierat. Imaginea generică a polițiștilor o trimitea cu gîndul pesemne la acele chipuri masive, cu ochi bănuitori, ale unor bărbați lipsiți de maniere care nu-și scot pălăria și fumează fără a-și cere permisiunea.

— Domnul Kailidis n-a sosit încă. Vă roagă să-l scuzați o jumătate de oră. Vă rog să poftiți în grădină. Dona Machelle dorește să vă cunoască. Domnul Comănești nu se simte prea bine, dar o să coboare la masă. Traversă un hol mare, apoi un salon cufundat în semiobscuritate. Respiră cîteva clipe acea pîclă, acel păienjeniș de mirosuri vechi tulburătoare, specifice acestor case boierești. Venea poate de la tapetul vechi și prețios în culori estompate, de la mobilele-stil autentice cu picioare subțiri și curbate, de la vitrinele grele, adăpostind obiecte ce luceau stins, mirosea a cocleală dar și a lemn scump. Se pomeni imediat pe o terasă micuță în formă de semicerc. Coborî cîteva trepte într-un fel de grădină, nu prea mare, dar o veritabilă oază de verdeață între masivele clădiri din jur. Aproape douăzeci de pomi, vișini, cireși, despărțiți de o cărare de cărămidă. La capătul acesteia, la mai puțin de

treizeci de metri se putea ghici că e vorba de un chioşc, năpădit şi el de verdeaţă.

— E o adevărată livadă ! exclamă Bretan.

La capătul aleii apăru Machelle, fiica bătrînului Comăneşti, dar nu chiar aşa cum se aştepta comisarul s-o întîlnească. Părea o fetişcană, îmbrăcată în pantalonul uşor, larg, de un galben prăfuit şi tricoul mov pal, croit sport. În mînă ţinea un arc, din cele de concurs, ceea ce-l făcu o clipă să se gîndească că fata trebuie să aibă destulă forţă ca să-l întindă. Păşea alene cu un mers uşor băieţesc, care-i şedea foarte bine. Bretan îşi scoase pălăria, devenind dintr-o dată, nici el nu ştia de ce, rigid şi se pomeni uşor stingherit. Fata îl scoase din încurcătură surîzînd :

— Deci aşa arată un comisar ! Bună ziua, domnule...

— Horia Bretan, se prezentă. Fata îi întinse mîna frumos croită, bronzată, dar nu să i-o sărute. I-o strînse băieţeşte, ca unui camarad.

— Vă antrenaţi ? întrebă comisarul, gîndind că a pus o întrebare stupidă.

— Aş fi vrut să joc un tenis mai degrabă... dar partenerul meu nu e-n Bucureşti în acest moment. Nu joc cu nimeni altcineva.

— Probabil că vă lasă să cîştigaţi sistematic ! rosti comisarul zîmbind. Machelle Comăneşti îl privi o clipă ca pe un venit de pe alt tărîm.

— Aşa !... Nu urmăriţi ziarele de sport ! Eu iau lucrul acesta în serios, domnule. Particip la turnee, am cîteva bune performanţe. Dacă-mi învinge partenerul o fac cinstit... şi dacă sînt în bună formă !

— Mă iertaţi... n-am ştiut !... M-am gîndit numai că un bărbat trebuie să fie un cavaler.

— Prefer să fie înainte de toate un bun sportiv. Spiritul onoarei unui sportiv e superior de multe ori îmbătrînitului cod al cavalerismului ipocrit ! Agnés ! se adresă femeii care rămăsese la cîţiva paşi, adu, te rog, cafea, limonadă, şerbet... Doriţi un *whisky*, coniac ?

— Vă mulţumesc, nu obişnuiesc decît de la o anumită oră în sus.

Păşiră înspre chioşcul năpădit de o viţă al cărei trunchi îl descoperi la fel de gros ca al unui copac. Machelle puse arcul pe o măsuţă unde se mai găseau risipite cîteva săgeţi.

— Nu vreţi să-ncercaţi ? Îi arătă ţinta, un panou de lemn peste care era aplicată o hîrtie cu binecunoscutele cercuri concentrice. Dar mai era ceva acolo ! Un chip încruntat, conturat cu cărbune ; ghici fără prea multă bătaie de cap pe cine reprezenta.

— Nu îndrăznesc ! exclamă surîzînd. Pe domnul Kailidis nu-l deranjează... gluma asta ?

— Să-l deranjeze, ridică din umeri Machelle. O glumă inofensivă ? Îl deranjează glumele... ofensive. Să-nţelegeţi prin asta cele care-l ofensează, rosti maliţios, ţuguindu-şi buzele pline, frumos arcuite.

— Cum ar fi, de pildă, vizita mea inoportună aseară la cabaret ?

— Da. L-a iritat şi i s-a părut un afront. Vanitatea lui nu suportă. Dar nu prea se exteriorizează. Vă intrigă faptul că-mi bîrfesc logodnicul ?

— După ce v-am văzut isprava de la hipodrom, în legătură cu dumneavoastră nu mă mai intrigă nimic !

— Eraţi şi dumneavoastră acolo ? întrebă amuzată, aducîndu-şi aminte de cele petrecute.

— Cineva spunea, după ce-aţi ciocnit celălalt automobil, că nu prea aveţi conştiinţa valorii lucrurilor.

— Se prea poate ! Dar mie nu-mi plac lucrurile ostentativ noi şi prea strălucitoare. Doream să-i dau automobilului puţină patină. E mai şic ! O spusese cu fină ironie.

— Dar observîndu-vă atunci, aveaţi aerul că vreţi mai degrabă să necăjiţi pe cineva, să plătiţi o poliţă cuiva !

— Adevărat ? Nu-şi ascunse mirarea şi izbucni în rîs. Acest faimos *Mercedes Diana* e darul de logodnă ! Un dar care e tot o probă de orgoliu. A costat o sumă exorbitantă ! Şi a fost atît de necioplit să-mi comunice şi preţul.

Îl cîntări o clipă din ochi pe Bretan şi continuă :

— Deci dumneavoastră l-aţi înfruntat pe logodnicul meu ! Dar ce a fost de fapt cu cabaretul ăla ? Ce căutaţi acolo ?

La capătul terasei apăru Kailidis îmbrăcat într-un costum bej deschis. Părea încruntat, dar cum dădu cu ochii de ei, le făcu amical cu mîna în semn de salut şi-şi potrivi pe chip zîmbetul de om de lume. Înainta acum pe alee sprinten şi n-ai fi zis că are patruzeci de ani. Îşi scoase pălăria moale din mers şi-o aruncă pe unul din scăunelele de răchită.

— Îmi cer scuze pentru întîrziere, n-am ştiut cît va dura treaba. Luăm masa aici, în chioşc ? Cred că n-o să mai vină ploaia, continuă privind cerul încă înnourat. Mă ustură gîtul de uscăciunea birourilor ! Îi strînse mîna comisarului, puţin mai molatic.

— Cum doreşti, răspunse Machelle strîngîndu-şi lucrurile. Mă duc să mă schimb ! Se depărtă pe alee cu acelaşi pas băieţesc, nepăsător şi totuşi atît de armonios. Privirile lui Kailidis o conduseră pînă se pierdu pe alee.

— Vă frămîntă ceva, domnule comisar ? întrebă bărbatul aşezîndu-se.

— Mă gîndeam dacă într-adevăr v-a deranjat povestea de aseară.

— Am şi uitat-o, spuse simplu. M-a frapat numai procedura care n-a fost prea legală. Dar aveţi o scuză. În definitiv n-aţi făcut decît ce v-a dictat datoria. Domnul comisar-şef Arnăutu mi-a povestit că aveţi în prezent un caz mai dificil... cu cadavre, ceva greu de-nchipuit ! Cîte ceva prin ziare tot am mai citit.

Vorbea nepăsător, arătînd doar un marginal interes întîmplării. Întrebă doar în ce măsură cercetările priveau cabaretul atît şi nimic mai mult. Bretan aduse vorba de Mandache, cel care încercase să le vîre pe gît o poveste atît de puţin verosimilă. Celălalt nu spuse nimic. Clătină din cap.

*

— Privirea mult deasupra aparatului, fetiţo !... Aşa... Închipuie-ţi că vezi acolo, ca la cinema o invitaţie la cină din partea lui Rockefeller. Expresia, dragă !... asta să-ţi fie starea ! Capul mai pe spate, uşor, aşa ca-ntr-o reverie, nu, fi-rar să fie... nu ca la dentist. Nu-mi place, eşti crispată, parcă ai fi înghiţit un băţ, dragă, ce să mă fac cu tine ? Domnişoară, ridică mai sus reflectorul !

încă puțin, fata asta arată ca Frankenstein... ar merge chiar și un filtru da, un filtru mai dens, e prea dură lumina ! Treci la machiaj, mai bine, arăți ca o înecată, dragă Margot, schimbă-ți și trandafirul, hai !...

— Excelent, excelent ! Ce caporal a pierdut armata ! Comisarul rămăsese în pragul ușii studioului Wandei și aplauda încetișor.

— A, domnul Bretan ! Ce surpriză. În sfîrșit, se-ntîmplă și un lucru bun în atelierul ăsta. Ce faci, ți-ai dat demisia din poliție ?

— Dacă am ajuns să cercetez și aici, ziua demisiei nu e prea departe Comisarul îi sărută mîna, continuînd să urmărească forfota personalului, a fotografelor, dar mai ales a modelelor, ce continuau fără jenă să probeze fuste, pălării, rochii.

— Cercetezi aici ? întrebă Wanda, zîmbind.

— Oarecum. Vreau să știu în primul rînd dacă mai știi să faci o cafea otrăvită ca pe vremuri. Îi întinse un buchet de violete.

— Violete... la vremea asta ? Ești absurd de gentil.

— Da. Am arestat o florăreasă, i-am luat singurul buchet ce-i mai rămăsese. I-am pus cătușele, bineînțeles. Dar ea n-a declarat că are aripi. O clipă de neatenție... și și-a luat zborul. Ceasul a zbîrnîit și îngeraşul... dus a fost.

— O florăreasă înger ! Ce romantic ! Periculos de romantic pentru un om al legii. Dar bucheţelul e într-adevăr frumos ! Văd că ai un fel deosebit de a-ți cere scuze.

— Scuze, pentru ce ?

— Ai o lipsă de memorie demnă de o femeie, domnule. Ai uitat duminică la hipodrom cînd ne-am întîlnit ? N-ai promis că ne vedem la sfîrșit ? Deși îți blocasem mașina. Ai dispărut la fel ca îngeraşul tău.

— Vorbești de memorie ? O femeie ca tine trebuie uitată rapid.

— O femeie ca mine nu trebuie refuzată, în primul rînd, îi răspunse Wanda amenințîndu-l, într-o nostimă încruntare. Hai la mine-n birou !

— Pe femeile obișnuite nu le refuz niciodată. În privința celor din categoria ta, mă laud cu o lașitate desăvîrșită.

— Din... categoria mea ? Ce vrei să spui ?

— Mai demult, pe vremea cînd încă nu-mi încheiasem ucenicia, am arestat un tip simpatic și boem. Primul lucru — în chip de orice explicație — a fost să-mi arate fotografia iubitei. „O vedeți ? Puteți crede că îngerașul ăsta are ascuns în ea un șarpe cu clopoței ? În cinci ani am înțeles eu cam ce-i poate pielea. O știu atît de bine că aș putea s-o și desenez cu ochii-nchiși. Știu și compoziția ei. Formula din care e alcătuită. O parte, picături de *mimosa pudica,* două, lacrimi de înger, încă o parte, venin de viperă cu corn. Dospită în petale de trandafir, agitat bine într-o baie de acid sulfuric și turnat cu grijă în conul unui vulcan, în care un bătrîn anarhist își ascunde proviziile de trotil".

Wanda începuse să rîdă încetișor și-nainte să deschidă ușa biroului zise :

— Ce imaginație ! Ce era omul, poet, profesor la universitate ?

— Clasicul casier care golește casa de bani pentru *Ea.* L-am găsit în fața unor sticle golite numărîndu-și banii de tramvai. Voia s-o șteargă, dar aștepta să i se usuce ciorapii pe care-i atîrnase în casa de bani.

— Aici inventezi. Wanda intră prima în birou, mișcîndu-se cu grație, o grație îndelung studiată. Să știi că atunci, duminică, voiam să mergem undeva să stăm la palavre. Ai un fel de a fi foarte reconfortant pentru o femeie !

— Te răsfeți... Cine mai are loc lîngă tine, cînd ești cu gangsterul ăla de Angelescu ? Lumea spune că ești încurcată cu el.

— Lumea ? Nu-și face decît datoria. Max e un bărbat de mîna-ntîi, dar nu e pe gustul meu. El e cel mai bun prieten pe care l-am avut vreodată.

— Oare poate fi cineva prieten cu o femeie frumoasă ? întrebă cu ușoară ironie Bretan.

— Mă rog, cum crezi, dar de un lucru poți fi sigur ; Max și cu mine sîntem niște loiali parteneri de afaceri.

În cealaltă latură, o relație cu el ar semăna a... incest, dacă vrei.

— Ce cuvînt prețios ! Domnul Angelescu nu-i atît de vîrstnic să-ți fie tată ! zîmbi comisarul încercînd cu palma moliciunea canapelei.

— Un incest moral, fermecătorule...

— Morala e ultima virtute a unor oameni de afaceri.

— Ce vorbești ? Deci, luînd-o mecanic, ajungem la omul de rînd, care n-are parale, dar are în schimb conștiință și morală. Iar celor de afaceri cu cît le crește contul, cu atît scade profilul moral.

— Ce-ți place să speculezi ! Nu te văd chiar așa în chip de financiar cu trabuc și fără umor. La urma urmei, ești o artistă, nu ? O artistă cu bani !

— Banii în sine mă interesează prea puțin. Banii de dragul banilor ! Am diverse dispute-n familie. Mi se reproșează că cheltuiesc mai mult decît produc. Nu e de loc așa ! Eu am alt fel de mobilitate în mișcări și... în gîndire. Nu vreau să zărăfesc banii, dragul meu. Banul, pentru mine, e un mijloc de creație, un mod de a-mi atinge un scop, fie el cît de fragil și efemer. Banul mă lasă să gîndesc în liniște. Banul și munca sînt al dracului de strîns legate și eu muncesc pe brînci, fir-ar să fie ! Recunosc că am un simț mediocru al banului. Am mai mult conștiința efectului său. Cum vrei cafeaua ? Cu zahăr separat ?

— Fără zahăr. După cîte „dulciuri" am văzut că mișună în atelierul tău, o vreau mai amară, să-mi revin.

— Ești un dulău simpatic ! Dar în loc de colți... Mă gîndesc că nu te-am văzut niciodată cu altă femeie, afară de... Iartă-mă că am adus vorba.

— Nu te formaliza. Melissa e la părinții ei. Pur și simplu. O să urmeze divorțul... Dumnezeu știe cînd. Zîmbetul nu-l părăsise.

— Mie mi-a plăcut. În genere, detest femeile frumoase. Prea frumoase. Toată ziulica aici, în prăvălia asta, caut să le insuflu mutrelor astea caligrafice ceva mai mult decît frumusețe... Ceva mai interesant ! Melissa era tulburătoare, dragul meu ! Cînd v-am văzut prima oară la Operă, am rămas interzisă. Era o scenă de Holliwood. De bună factură. Parcă erați proaspăt răsăriți dintr-un

nufăr uriaș. Ce mai, o pereche de vis ! Un bătrînel care moțăia lîngă mine, tresărind doar la cîte-o acută a sopranei, i-a spus băbuței de lîngă el : „Ce copii frumoși ! Ei ar trebui să fie pe scenă". „Arată ca o minune, păcat că n-o să țină mult", i-a răspuns bătrîna pe un ton de expertă. Eu v-am văzut altfel. Cumva, ca minunea developării unei fotografii. Foaia albă, imaculată plutește o vreme netulburată în revelator. Apar încet linii, umbre, se recompune chipul. Întotdeauna asta mă emoționează. Restul e plictiseală. Asta e, dulăule !... Ți-ai pătat pantalonul, stai că se ia cu apă rece !

Wanda se aplecă, pricepînd natura tulburării ce se așternuse pe chipul celuilalt. Cu o batistă șterse pata maronie de cafea. Femeia era atît de aproape, încît ar fi putut-o mîngîia, i-ar fi putut atinge părul frumos și roșcat.

— Îți cam tremură mîna, ești îndrăgostit ?

În loc de răspuns, Bretan surîse, dintr-o dată destins, și-și aprinse o țigară. Wanda îi mai turnă o porție de cafea, după care îl atacă frontal :

— Ia spune, domnule, cu ce pot să-ți fiu de folos, de fapt ?

Wanda ocupa acum locul ei obișnuit de la birou, privindu-l atent.

— Aș dori unele relații despre o persoană. E o chestiune delicată. E vorba de un bărbat de care într-o vreme erai destul de apropiată.

— Anume ? întrebă Wanda, făcîndu-și de lucru cu ibricul. O cută fină îi apropia acum sprîncenele frumos arcuite, iar buzele modelară un surîs întrebător.

— Despre Kailidis e vorba.

— Eram sigură că-ntr-o zi un copoi indiscret mă va întreba despre el. Nu arăta surprinsă, ci mai mult curioasă. Are necazuri ?

— Un fleac, se pare. Este vorba despre o chestiune care nu privește poliția propriu-zis. Vreau să-mi servesc un amic de la fisc care are unele nedumeriri... Dar de ce erai atît de sigură că vei fi întrebată despre el ?

— Titi e genul de om fără astîmpăr. E un tip de acțiune, activ, iubește aventura și riscul, mai ales riscul, începînd cu viteza cu care gonește cu automobilul, pînă

la felul cum se poartă cu cei din jurul său. Vrea să domine, să conducă, să poruncească... Am împărțit o vreme patul cu grecoteiul ăsta. N-am ce zice, pînă la un punct, destul de princiar, deși arborele lui genealogic e al unuia care face măsline, deși el pretinde că prin hățișurile sale s-ar fi rătăcit și niscai Cantacuzini scăpătați. Gogorițe ! Altfel e tipul imprevizibilului, lacom de bani, dar și risipitor cînd își propune să facă ceva. Cîștigă bine... dar ce-a făcut, de l-au luat cei de la fisc la ochi ?

— E o chestiune prea încurcată ca să ți-o înșir aici. În principiu se știe că Titi a solicitat un mare împrumut unei bănci, și deși oferea niște condiții tentante, a fost refuzat. Însă chestiunea e legată de altă relație. După cum zicea amicul de la fisc, veniturile reale ale lui Titi nu reprezintă nici măcar zece la sută din împrumutul solicitat. Deci nu dispune de garanții. Omul meu susține că după ce împrumutul i-a fost refuzat și de alte bănci, cineva i-a încredințat totuși suma solicitată. E posibil ca persoanei care l-a creditat să-i fi fost promisă o cotă de beneficii, sau cine știe ce procent tentant !

— Bănuiești probabil că eu aș fi creditorul, nu ?

— Și de ce n-ai fi putut-o face, la urma urmei ? Știu că în general Kailidis n-a creat nimănui impresia de insolvabilitate.

— Poate aș fi făcut-o, dar eu nu dispun de prea mulți bani lichizi. Cît de mare e suma ?

— Cinci sute de mii. Dar, fii atentă, că aici vroiam să ajung. Oricine l-ar fi creditat o să ia o mare cacialma.

— Cinci sute de mii ? ! O avere ! N-aș fi avut atîta bănet. Atelierul ăsta și încă alte cîteva mărunțișuri sînt sub strictul control al unchiului meu. El îmi varsă lunar o cotă, mi-a fixat tot felul de clauze, are o frenezie la chichițe financiare, ceva de speriat ! Dar de ce ziceai că se poate prăji creditorul ?

— În clipa asta băiatul e insolvabil. Așa mi-a șoptit o molie care trăiește, mănîncă, doarme, tot rozînd acte financiare.

— O crezi așa infailibilă sursa asta ? Molia asta a ta mai mult doarme. O fi Titi un păcătos și nesăbuit cîteodată, dar nu e lipsit de idei și de aranjamente. Numai eu

știu cîteva învîrteli de-ale lui din străinătate. În construcții de case. Lucrează cu antreprenori italieni în Austria, Italia. Sînt afaceri care-i aduc venituri sigure. Pe urmă, mai legal, mai ilegal, e băgat și-n niște speculații imobiliare, la bursă. Iar aici în țară, slavă domnului, cîștigă destul.

— Te referi la tranzacțiile cu nemții ? Sau cu agenția lui Wolf ? Aici, dacă nu știai, Titi nu încasează decît un biet comision. Atît ! Ar fi și asta o treabă bună, dar e ca o picătură de apă în deșertul cheltuielilor sale. Doar știi cîți valeți și servitorime ține, ce casă și ce automobil exorbitant a dăruit logodnicei ! Numai demarajul ăsta matrimonial cred că l-a costat imens.

— Știe el ce face ! Numele Comăneștenilor îi va deschide anumite uși. Se zice că numele ramolitului e un cec în alb. Și Titi, cum e el practic, ce și-a spus ? „Dumneata, tată socrule, îmi dai un nume, un gir, relații, iar eu fac bani. Bani ca lumea !" Dar pe urîta aia de fiică-sa o stii ?

— Nu mi se pare urîtă. O cunosc, chiar azi am prînzit acolo.

— Ce dracu găsești la fetișcana asta ștearsă ?

— Mi se pare un exemplar interesant și chiar...

— Mă plictisești cu astfel de gusturi. Într-o zi ai să mi-o plătești îl amenință cu degetul, surîzînd. Chiar, apropo, cînd mă inviți la plimbare ?

— O să vină și ziua aia. Dar acum, iartă-mă, uitasem că e sîmbătă și trebuie să mă întorc să mai prind pe cineva la secție. La revedere !

Nu-i găsi decît pe Cercel și pe Varlam.

— Domnule comisar, șeful e dus pînă la consilierul Catargi, v-a rugat să vă duceți acolo, dacă veniți mai repede.

— O să văd, spuse absent. Au sosit și restul buletinelor de expertiză ?

— Numai în ce privește automobilul avariat. Dar n-au găsit nimic curios... Directia a fost bună, frîna la fel. Ei cred că focul s-a datorat unui scurt circuit.

Bretan luă imediat la lectură raportul expertizei, studie fotografiile însoțitoare. Pe cît de antipatic fusese Stăncescu la telefon, pe atît de bine-și făcuse echipa sa meseria. Îi reținură atenția cîteva fraze din finalul raportului.

(Din raport „...Procesul arderii materialelor, tapițeriei a fost foarte rapid, dar pe alocuri incomplet... e prezentă o cantitate mare de reziduuri de benzină arsă. Componența chimică a benzinei este cea obișnuită".)

— Dar scrisorile, actele, pașapoartele de la celălalt laborator n-au sosit ?

— N-au sosit încă. Au telefonat că abia luni sînt gata.

*

Pontonul, o baracă decolorată de timp, dar solidă, se afla într-un micuț golf semicircular legat de albia Dunării printr-un canal îngust și sinuos. Așezat mai în amonte, la nici doi kilometri de portul Giurgiu, locul era izolat și liniștit, înecat cu totul în vegetația abundentă. Din malurile mîncate, pe alocuri, rădăcinile sălciilor se iteau ca niște bărbi zbîrlite. În fața unui mic debarcader, erau trase cîteva mici ambarcațiuni vechi și ponosite ce întregeau senzația de paraginâ. Clădirea, legată printr-o scară de lemn de debarcader, un fel de șopron, nu putea fi decît un atelier de reparații, judecînd după grămada de scînduri, fier cornier, colaci de sîrmă, așezată chiar lîngă intrare.

— Lucrătorii sînt duși la masă, șopti Toledo.

Lăsară în urmă atelierul și se apropiară de ponton. Aproape instantaneu ușa se deschise și o fetiță de vreo șase-șapte ani, blonzie, ieși cu un castron în mînă. Își făcu apariția, tot ca la comandă, un dulău flocos. Dulăul nu se atinse de mîncare pînă nu-și primi și porția de mîngîiere. O plasă pescărească subțire spînzura de streașina pontonului, în spatele căruia se găsea un leagăn. Fetița se dădu în leagăn de cîteva ori, dar o voce din interior o strigă.

— E acasă, rosti Toledo. Ciocăniră la ușa din spate și o voce dogită îi invită să intre. Îi izbi un miros de pește prăjit. Îi primi un bărbat ciolănos, bronzat, de o vîrstă greu de știut.

— Vă rog să poftiți dincolo, îi invită gazda, după ce Toledo făcuse prezentările.

— Cu ce-ați ajuns aici ? se interesă, strivind țigarea.

— Cu o mașină de-a armatei care transporta cazarmament.

— Ați făcut bine c-ați ocolit portul. E împînzit de nemți. Razii, legitimări, parcă-au înnebunit. Vă e foame ? Tuși din nou și adăugă : Nu prea mi-e bine de vreo două zile.

Scoase din bufet un castron cu saramură, roșii și pîine.

— Treaba din port e cam groasă acum, adăugă morocănos, desfăcînd un nou pachet cu țigări. De cînd a tras la cheu iahtul ăla de lux, parcă i-a luat apa pe toți. Au mobilizat și oameni de pe șantier pentru niște reparații. I-au dus pe navă, dar nu au făcut reparații propriu-zise ci mai mult șmotru la motoare, la conducte, la filtre, muncă necalificată. Cît au stat la bord, au fost tot timpul strict supravegheați. Și la closet mergea santinela după ei. Se aude că niște mărimi, chiar Göring, ar veni în curînd. E prea mare agitația, să se întîmple ceva obișnuit !

— Nu, nici vorbă, rosti Toledo, desfăcînd delicat o bucată de pește, dezvelindu-i osatura lungă și subțire. Se pregătește o croazieră pe Dunăre, materializîndu-se un proiect mai vechi.

— Mai e ceva, începu Cristu. Astăzi dimineață, așa spunea un băiat de la docuri, pe aeroportul ăla improvizat din marginea orașului au sosit de la Berlin două namile de marfă. Unul dintre ele a aterizat forțat. Cred că s-a defectat ceva la el. Așa cică ar fi auzit băiatul. Nemții așteaptă acum să vină niște tehnicieni de ai lor din București. Cum au aterizat avioanele au și dublat paza nemții, au trimis patrule și nu pătrunde acum acolo nici musca. Pavalache bănuie că ar fi vorba de vreun transport pe care trebuie să-l preia iahtul. Eu l-am contrazis. Păi ce, e aia navă de transport ? El însă a zis că e bine să ne interesăm puțin de soarta navei. Aurică a făcut niște poze în port. Cît a reușit și el ca să nu fie văzut. Dar acum văd cît de trăznit ești îmbrăcat ! se minună sincer bărbatul, schițînd un zîmbet chinuit. Depuse pe masă o sticlă de rachiu verzui și trei pahărele.

— Niciodată alcool pe căldură, refuză Toledo.

Bărbuța alb-argintie contrasta plăcut cu chipul măsliniu, îndulcindu-i verdele întunecat al ochilor, într-o bună

măsură. Pe frunte, un basc de un vișiniu închis stătea pleoștit, nu fără un soi de cochetărie. Ținuta îi era completată de un sacou de catifea, tocit și pe alocuri stropit de vopsea, în ton cu lavaliera înfoiată ca o salată. Actele lui Toledo erau firește magistral măsluite. Se numea Ioan Barozi, pictor de firme. În buzunare avea și un abonament de tramvai, pe același nume, bilete vechi de intrare la Muzeul de Artă, prospecte de pe la vernisaje și expoziții, două-trei capete de cărbune, ce-i înnegreau mîna, tot felul de nimicuri ce mărturiseau, la prima vedere, pe boemul, distratul artist zăpăcit și visător ca orice pictor mărunt și veleitar. În sacul de merinde, ce zăcea acum la piciorul mesei, avea un scăunel pliant și firește mai multe schițe în cărbune, executate cu o oarecare abilitate.

După ce strînse masa, gazda scoase la iveală cîteva file de carnet. Erau schițe luate pe furiș, în grabă, de unul dintre mecanicii de întreținere ce lucrase la bordul lui *PRINZ EUGEN*, completate apoi din memorie, cu unele detalii. Păreau bune, oferind o aproximativă imagine a repartiției cabinelor, punților, a coridoarelor, și nu lipseau nici cala, cambuza, sala mașinilor și comanda. Privindu-l pe Toledo, care studia cu multă atenție schițele, bărbatul îi întinse o cutie de cărți de joc. Toledo o deschise și extrase un teanc de fotografii înfățișînd, din mai multe unghiuri, pe același *Prinz Eugen*. Mai era încă un set de fotografii înfățișînd portul și împrejurimile. Scoase și Toledo apoi din fundul rucsacului materialul pentru Cristu, îi dădu instrucțiunile privind activitatea de culegere a oricăror informații în privința mișcărilor navelor germane și în încheiere îi spune :

— Ca de obicei, ai făcut o treabă bună, nea Cristule, extrem de bună. Îi strînse mîna cu putere.

— Dar, nea Cristule ! dumneata ai febră, omule !... Ia stai așa ! Din străfundul buzunarelor extrase o cutie neagră din piele de care nu se despărțea niciodată. O deschise. O secundă pluti în încăpere aroma aspră a tutunului său negru. Scoase dintr-o despărțitură cîteva tablete mici, pătrate. Era aspirină.

— În două zile ești pe picioare, dar să nu neglijezi.

Atunci apăru în încăpere și fetița. De pe chipul bălai și rotund de copil se detașa, în contrast cu restul înfă-

ţişării, privirea, nu tristă, nu serioasă, dar cumva gravă şi întrebătoare.

— Sărut mîna, spuse încet, rămînînd cu mîna agăţată de clanţa uşii, neştiind dacă are voie să rămînă sau nu. Toledo nu ştia să se poarte cu copiii. Se simţea stînjenit în prezenţa lor. Paul fu puţin uimit de stîngăcia cu care Toledo îi trecu o dată mîna prin păr şi de tonul cu care-i spuse, simplu, ca unuia de o seamă cu el :

— Ce mare ai crescut, Brânduşa ! Ia spune, îl asculţi pe bunicul ?

— Eu da, dar el nu vrea să asculte, vă rog să mă credeţi. E bolnav şi nu vrea să se caute. Tuşeşte toată noaptea, de-l face şi pe Mareşalul să latre.

Toledo se mută de pe un picior pe celălalt şi-i spuse la fel de serios :

— Vezi că i-am lăsat un medicament. Să-l ia fix din patru în patru ore. Cîte un sfert de tabletă.

Îşi luară rămas bun aproape în tăcere. Bărbatul mai rămase o vreme în prag ; doar fetiţa le mai făcea cu mîna, înainte de a părăsi poteca. Merseră o vreme tăcuţi, bucurîndu-se de adierea măruntă ce înfoia frunzele sălciilor.

— E cam ciudat... omul, îndrăzni Paul... ciudat, în sensul că arată măcinat pe dinăuntru de ceva... de ceva... copleşitor, nu-mi dau seama.

— Are toate motivele. Cu fiul său am luptat în Spania. În acelaşi batalion. Batalion... care n-a avut în final decît... un singur supravieţuitor. Înţelegi ?

— Înţeleg, răspunse cu glasul coborît Paul, după o scurtă tăcere.

— Şi... mama fetiţei... unde e, ce face ?

Toledo dădu din umeri, dispreţuitor.

— E o poveste tulbure şi destul de urîtă. Cum se întîmplă uneori. A părăsit-o pe Brânduşa cînd Savin era în Spania. N-a lăsat nici o adresă, n-a mai dat nici un semn de viaţă. Savin era un tip deschis, arzător, patetic, dar unele tăceri ale sale îmi dădeau de gîndit, deşi, în război, rareori ai răgaz să-i observi pe cei din jur.

Drumul pînă-n oraş li se păru lung. Toledo culese nişte ciulini înfloriţi pe care-i curăţă de ţepi cu un briceguţ.

— Ia priveşte ce frumoşi sînt, îi arătă lui Paul. Trebuie să ne comportăm exact ca nişte artişti aiuriţi.

Ocoliră centrul oraşului, luînd-o pe nişte străzi lăturalnice O mare de oameni, bărbaţi, femei, copii, de-a valma cu bagaje, paporniţe şi tot felul de boccele, o adevărată viermuială, îi întîmpină, înainte de a intra în gară. Cîţiva poliţişti, moleşiţi de căldură, se învîrteau printre ei ca nişte automate. Nici o uniformă germană nu le atrase atenţia. Mai zăriră, undeva, în mulţime, cascheteie unor jandarmi care, probabil, dublau serviciul de pază al gării. Abia cînd intrară pe peronul înţesat, remarcară un ofiţer german ieşind dintr-un birou însoţit de doi civili absenţi, ce călcau în silă. Toledo şi Paul se aşezaseră la coadă în faţa ghişeului, urmărind vînzoleala din sală.

— Actele dumneavoastră, auziră în spate o voce politicoasă, dar fermă. O clipă Paul îşi simţi ceafa rigidă, neîndrăznind să se mişte nici măcar un centimetru în direcţia lui Toledo. Sesiză doar mişcarea acestuia de a aprinde o ţigară, auzi scăpăratul băţului, apoi întoarse capul. Doi bărbaţi, în costume bine călcate, transpiraţi şi cu pălăriile puţin trase pe spate, mai cerură încă o dată actele, la fel de politicos, unui bărbat între două vîrste cu înfăţişare onorabilă, aducînd a profesor de liceu. Acesta părea ofensat şi cu gesturi ţîfnoase le întinse, fără să-i privească, cartea de identitate.

— Vă rog să poftiţi cu noi, îl invită cel mai în vîrstă, după ce privi în treacăt buletinul

— Dar protestez, domnule, ce-i aceasta ?

— Hai, tăicuţă, îl luă celălalt, părăsind tonul oficial, hai nu ne îngreuna munca. Avem ordin să mergeţi la şefu.

— Dar cred că este o neînţelegere la mijloc, o confuzie, se lamentă bătrînul, părăsind şi el tonul ţîfnos, devenind dintr-o dată umil şi rugător.

— O să ne lămurim în biroul şefului, domnule Păstorel, zise rînjind cel mai în vîrstă, parcă asistînd la o glumă bună. Îl însfăcă pe bătrînel şi-l îmbrînci spre ieşire.

— Două bilete de a treia, ceru Toledo, parcă absent la cele petrecute, odată ajuns în faţa ghişeului. Auzi cum poliţistul mai tinerel legitima o fată, o bătrînă, oprindu-se apoi şovăind în dreptul lor. Toledo scăpă portmoneul jer-

pelit. Toate hîrtiile i se risipiră pe podea. Polițistul politicos îl ajută să strîngă, cercetîndu-le în treacăt.

— Fir-ar al dracului, mereu pățesc cîte una d-asta, zise, zîmbind confuz Toledo.

— Sînteți pictor de firme ?

— Din nevoie, domnule inspector, rosti Toledo, așezîndu-și hîrtiile, sub privirea atentă a agentului. Eu am Belle Artele la bază, să știți, dar mă omoară concurența, domnule, înțelegeți ?

Polițistul îl părăsi brusc, fără nici un cuvînt, doar ridicînd din umeri ușor, spre alte persoane suspecte. De-abia cînd trăsese trenul și se aflau pe platforma aglomerată a vagonului de clasa treia, lui Paul îi mai încetiniră bătăile inimii pe care le simțise în tîmple tot timpul.

— Ți-a fost frică ?

— Mi-a fost, mărturisi în șoaptă.

— Era un control de rutină. Doar pe bătrînel aveau ordin să-l ridice. E probabil vreun escroc mărunt. Întotdeauna escrocii au fețe prezentabile, întotdeauna.

TREISPREZECE

INDIVIDUL, COCOȚAT PE UN FEL DE podium înalt, răsfoia niște pagini, preocupat și plin de sine. Un tip comun, șters, pe care nu l-ai remarca, nici dacă ți-ar defila prin față de douăzeci de ori.

— E fermecător, șopti Wanda, întorcîndu-se spre Bretan.

— Cine e ? întrebă, fără nici o urmă de interes.

— Nu-l știi pe Raoul Știrbey, spikerul de la radio ?

— Are o voce bună, rosti comisarul, gîndind că farmecul lui ar spori dacă n-ar fi văzut, ci numai ascultat.

Expoziția canină de vară de la Sinaia stîrnise interes și promitea să fie destul de izbutită. Numărul mare al participanților cît și al spectatorilor întrecuse cu mult pronosticurile cele mai optimiste. Bucureștiul traversase o perioadă săracă în evenimente mondene. De altfel, prezența la expoziție a atîtor oameni se putea confunda și

cu dorința fiecăruia de firească evadare pentru două zile din cuptorul încins al capitalei.

Invitația la expoziție fusese lansată de Wanda. Intrase dimineață în secție val-vîrtej, urmată de Varlam, depășit evident de furtunoasa-i apariție. „Scumpule, șeful e aici ?" Îi întinsese mîna parfumată, tulburîndu-l de-a binelea. „Am venit să te iau la micul dejun. Ești cumva arvunit de altcineva ?". „Micul dejun ! ? se mirase comisarul. Oamenii mai au și astfel de preocupări ? Cine te vede, crede că mîncarea e ultima ta grijă."

Rochia azurie, mulată pe corp, îi sublinia talia subțire. Acum, grija Wandei părea alta. Deși machiajul era trasat subtil, expresia chipului trăda o abia disimulată încordare. „Ei, bine, nu mi-e foame, dar ți-am întors vizita. Dacă tot n-am reușit să cinăm aseară, măcar să luăm micul dejun împreună. Ești cel mai plăcut tip cu care mai pot pălăvrăgi fleacuri drăguțe". „Nu s-ar zice. Discuția noastră de ieri a fost perfect nesuferită". „N-arăți prea bine, comisare, pun pariu că n-ai dormit nici un ceas azi noapte. Ai o situație... oricum mai proastă decît a arestaților tăi. Ei se mai eliberează între timp. Tu, însă, ești arestat pe viață. Vii ?" „Unde să vin ? Am foarte mult de lucru. Și-apoi, n-am să mă abțin să nu te-ntreb despre Titi Prințu, despre împrumuturi...". „Poate vreau să te-ntreb și eu cîte ceva despre el". „Zău ? ia loc. Întreabă-mă ce vrei". „Azi n-ai umor. Lucrurile serioase se discută, știi bine, în cele mai frivole locuri. Biroul ăsta mă deprimă. Am o propunere". „S-auzim, dacă e vorba de lucruri serioase". „Hai să mergem la Sinaia. Azi se deschide expoziția de javre simandicoase. Max dorește să-i fac o pagină mondenă. Toalete, doamne, anturaje, tot tacîmul ! Mașina e afară. Sînt cu două fete de-ale mele. Într-un ceas jumate — două, sîntem acolo". „Mă tem că am să te refuz. Mai bine ne vedem după ce te întorci". „Ești de-a dreptul antipatic. Merită să-ți faci puțin timp, altfel n-o să afli nimic. O să ai prilejul să-ți vezi și o seamă de cunoscuți care te interesează. Inclusiv pe Titi și compania. Ce zici ?" „E-n regulă, se învoi pe loc. Dacă accepți să-mi răspunzi mai întîi cinstit la unele chestiuni". „Ți-am dat prilejul să crezi altfel ?". „Da. Am acum certitudinea că tu l-ai împrumutat pe Kailidis.

Nu eram încă hotărît să te caut. Dar, dacă tot s-a ivit prilejul...". „Sper că nu e nici o ilegalitate... chiar de-aş fi făcut-o. Spui că ai certitudinea... sau aplici o modalitate de rutină, ca să vezi cum reacţionez ?" „Nu sînt un bun psiholog. Dar documentele pe care mi le-ai arătat, hîrtii, taloanele bancare sînt măsluite. Mi-am închipuit că unchiul tău are la rîndu-i o copie a actelor pentru evidenţă. Acestea, la rîndul lor, sînt depuse în dosarele băncii cu care lucrează. Cineva de acolo a căutat, a cercetat..." „Bine, dar e ilegal, aşa ceva nu se face !" „Ilegal ? Se poate. Cum spuneam. Omul a cerut, în numele clientului său, confirmarea la sucursala băncii străine. Cei de acolo au răspuns că respectivul cont deţine o sumă neînsemnată. Banii au fost retraşi din luna martie. Şi am bănuit că toate... documentele pe care mi le-ai prezentat sînt făcute mai mult de ochii unchiului tău." „Oricum, sînt banii mei, fac ce vreau cu ei la urma urmei. Aş putea, drăguţă, să te dau în judecată, ştii ?" „Ştiu. Dar n-o s-o faci. Am lucrat discret, n-ai dovezi şi apoi ţi-am mai făcut şi un serviciu. N-o s-o faci pentru că astfel ar afla manevra unchi-tu şi nu ţi-ar fi prea bine. Eu cred, ca s-o scurtăm, că tu şi cu Titi aţi măsluit actele, chiar atunci în martie cînd încă mai eraţi împreună. Titi e as la trucuri financiare." „Măi, drăguţule, ce dovezi ai tu că l-am împrumutat ? Şi că am măsluit ? Hai să lăsăm acum fleacurile şi să mergem, altfel n-o să mai afli ceea ce ţi-am promis."

La expoziţia canină multe femei, ca de obicei. Bărbaţii, în costume uşoare de vară, îşi făceau vînt alene cu pălăriile.

— Uite-ţi amicii, îl atenţionă Wanda.

Kailidis şi Machelle Comăneşti luaseră loc în tribuna ornată cu crengi de brad. Fata îmbrăcase un fel de costum de călărie, dintr-un material gri, ceea ce-i sublinia sveltеţea taliei.

— Ce făptură demodată ! A rămas la Viena anului '38. Alături, Kailidis, într-un impecabil costum alb se întreţinea cu viitorul socru care avea şi el în concurs cîţiva seteri.

Fotografele Wandei, zîmbitoare, drăguţe, îşi începuseră treaba mişcîndu-se rapid. Doreau să pară cît mai agreabile şi să nu deranjeze pe cei din jur.

— Ce apucături de birjar, continuă Wanda, neslăbind-o din ochi pe Machelle care-şi aprinsese o ţigară.

— Nu e singura care fumează.

— Ai dreptate. Mai sînt şi bărbaţi cu trabuce.

— S-ar părea că eşti geloasă. Mie fata îmi place.

— E genul de femeie care vrea să şocheze cu orice preţ. Deşi te ştiam un fin cunoscător la muieri, văd că ai mai scăzut ştacheta.

— Mi se pare foarte naturală, firească.

— Naturaleţea şi firescul se cultivă, se repetă în oglindă.

— Asta se observă mai mult la fetele tale. Te imită perfect.

Un fox-terriere, însoţit de o bătrînă, ce-i comanda strident, executa resemnat toate figurile anunţate de vocea spikerului.

— Acum, jocul cu mingea ! Pigy execută găsirea mingii.

Se aşază... caută... formidabil ! Acum Pigy face pe mortul ! Asistenţa aplauda încîntată evoluţia nefericitului căţel.

*

Von Webst regreta că nu e îmbrăcat civil. I-ar fi plăcut să se piardă în anonimatul unui costum uşor şi răcoros. Alături, în tribună, Frau Ilse scotea periodic cîte un mic icnet de încîntare, la apariţia fiecărui exemplar canin mai reuşit, neuitînd să-l consulte, întrebîndu-l invariabil :

— Nu-i aşa că e fermecător ?

Frau Ilse devorase pînă atunci o tavă cu alune. Le dezghioca cu multă dexteritate, arătîndu-şi, cînd şi cînd, caninii scoşi în afară, cam cum îi apăreau lui von Webst în memorie dentiţia vampirilor, din cărţile citite în copilărie. Frau Ilse mesteca alunele în mare viteză, cu lăcomia şi obişnuinţa prostituatelor aflate în faţa unui platou de stridii, sigure fiind că prilejul următor n-avea să urmeze prea curînd.

Von Webst era nelipsit la astfel de manifestări mondene. De data aceasta n-avea nici cea mai mică dispoziţie, dar, într-un fel, venirea la Sinaia avea mai mult sensul

unei evadări. O ocazie potrivită pentru a-şi pune o oarecare rînduială în gînduri. Ultimele zile fusese în priza unei prelungite tensiuni.

La toate acestea se mai adăugau şi veştile rele primite de acasă. Iar acum, apariţia Ilsei, picată ca din senin ! Deşi trecuse cam un ceas de la începutul manifestării Frau Ilse nu făcuse nici cea mai vagă aluzie la ultima lor convorbire. Părea că uitase cu desăvîrşire cele petrecute. Involuntar, locotenentul îşi supraveghea spusele. Cu un om de-al lui Hölzer nu se ştie niciodată !

— Mi s-a făcut o sete nebună, dragă Herbert, se plînse femeia, adresîndu-i-se dintr-o dată intim.

Locotenentul îi făcu semn unei chelneriţe. Fata îi servi imediat cu bere.

— Ce prozaic eşti, domnule ! Mă puteai invita la un izvoraş. Sînt pe aici locuri nespus de pitoreşti ! Se spune că Schubert a vizitat regiunea asta şi unele lieduri... Chestiunile culturale sunau în gura Ilsei cu acel firesc cu care Saint-Bernardul ce apăruse acum ar fi încercat să danseze Moartea lebedei.

Pelerinajul concurenţilor părea că nu se mai termină. Un lung şir de dobermani negri, insolenţi, seteri irlandezi roşcaţi, păşind în pas săltat, canişi isterici şi neastîmpăraţi, tunşi după nişte modele împinse pînă la ridicol, dalmaţieni, ogari ruseşti, cu talii lungi şi boturi sensibile, prepelicari adulmecînd neostenit şi puţin stingheriţi şi, în fine, nelipsiţii Saint-Bernard, leneşi, uriaşi, măsurînd mulţimea cu privirile lor calme şi pesimiste, mulţimea care încă nu obosise aplaudînd. Arbitrii se plimbau printre proprietarii de cîini agitînd fişe şi hîrtii, studiind atent documentele fiecărui concurent. Notau plini de importanţă ; se ghiceau unele dispute, chiar dacă gesturile scurte, repezite, erau reprimate şi zîmbetele le luau locul.

În fine, neobositul spiker, ce nu scăzuse în formă, anunţă că pînă se vor întruni rezultatele şi se vor stabili învingătorii şi locurile, urmează o dresură de cîini lupi atractivă şi foarte specială.

— Uite-l pe Weber ! auzi vocea femeii, stridentă dintr-o dată, arătînd astfel şi celor din jur că-l cunoaşte pe instructor. Un bărbat blond spălăcit, masiv şi degajat, îmbrăcat într-un combinezon albastru îşi făcu apariţia,

urmat de încă vreo cîţiva mai tineri. Fiecare ducea în lesă cîte doi lupi alsacieni uriaşi, fără botniţe. La semnul scurt al lui Weber, cîinii se aşezară pe labele dinapoi rămînînd nemişcaţi. Exemplarele erau excepţionale. Prin nemişcarea în care rămăseseră, promiteau o evoluţie extrem de interesantă.

— Sînt delicioşi, exclamă femeia în extaz. Uite ce viguroşi sînt ! Cîteva aplauze izolate întăriră spusele Ilsei.

Exerciţiile conduse de Weber erau desăvîrşite. Mişcările ordonate, precise, sincronizate perfect, aminteau de articulaţiile unei maşini care funcţionează ireproşabil. Von Webst avu un moment sentimentul că Weber dirijează nu fiinţe vii, ci mecanisme precise. Îşi făcură apariţia imediat alţi cîţiva bărbaţi îmbrăcaţi în salopete negre. Aceştia aveau braţele prevăzute cu nişte apărători dintr-o pîslă groasă, cenuşie. Arătau ca nişte făpturi stranii, cu aripi scurte şi boante.

— Aici se vede dacă Weber al dumitale e un tip de duzină sau nu.

Era lesne de ghicit ce avea să urmeze. În tribune interesul pentru acest număr topi treptat murmurul şi exclamaţiile.

Cîinii începură să dea semne de nelinişte. Weber îşi consulta cronometrul. Părea mulţumit. Fluieră o dată lung şi de două ori scurt. Doi dintre cîini se repeziră şi din două salturi, punînd labele grele în pieptul oamenilor păsări, se rostogoliră, aproape instantaneu. Un alt individ scoase un cuţit şi aşteptă, puţin aplecat înainte. Cîinele se repezi fulgerător. Dacă n-ar fi fost apărătoarea, probabil dinţii acestuia i-ar fi secerat pur şi simplu încheietura.

În tribuna alăturată o oarecare foială le atrase atenţia. O femeie se ridicase privind parcă fascinată spectacolul. După cîteva secunde, însă, îşi făcu loc cu hotărîre printre ceilalţi, spre ieşire. Un bărbat zîmbind glacial o urma.

— Nu e unul din prietenii şefului dumitale ?

— Prieten ? Mai degrabă partener de afaceri, răspunse prudent Webst.

— Fata care e cu el încearcă să sfideze. O cunoşti ?

— E logodnica lui.

Ca la un semn, unul cîte unul, spectatorii din tribună plecau imitînd gestul fetei îmbrăcate în costumul de călărie.

— Chiar așa, pe toți i-au apucat dintr-o dată nervii ?

— Știu și eu ? Fiind vorba de un spectacol oamenii pot prefera să nu-l mai urmărească.

— Dar la nuanța politică nu te gîndești ?

— Dumneata ai spus că e o demonstrație, nu e o adunare politică.

— Văd că nici pe dumneata nu te prea amuză spectacolul.

— Recunosc. De altfel, și mie mi-a trecut prin minte un moment : dacă aș fi eu, dintr-o dată, sub labele acestor fiare. Dar nu într-o simplă demonstrație...

— Ești un romantic incorigibil, îi zîmbi Ilse, luîndu-l familiar de braț. Mi s-a făcut foame, dumitale nu ?

— Mai degrabă aș bea ceva, rosti von Webst, fără să-și ascundă proasta dispoziție.

— Perfect. Cunosc un loc unde vom fi serviți foarte bine.

Mașina demară lin și peste cîteva minute ieșiră la șoseaua națională. Parcurseră doar cîțiva kilometri.

— La dreapta, îi indică Ilse arătîndu-i un drum pietruit și îngust ce urca șerpuitor prin desimea brazilor. Trecură de cîteva vile albe, strălucind intens prin verdele mohorît al brazilor.

— E vreun restaurant pe aici ? întrebă la un moment dat von Webst.

— E... ceva mai puțin decît un restaurant, dar e ceva mai mult în privința calității. O să-ți placă. Opriră în fața unei vile cu un singur etaj, albă și foarte bine întreținută.

— Aici e unul din refugiile mele, spuse simplu, rotindu-și privirea, de jur împrejur. Îți place ?

— Ce liniște. Nu e cam izolată ?

— Face foarte bine la nervi, dragă Herbert.

Frau Ilse împinse portița de fier forjat. Nici nu o închise bine și pe minuscula terasă apăru o femeie de vîrstă mijlocie, masivă. La vederea lor, un zîmbet unsuros, complice i se așternu pe chip, fără să rostească o vorbă. Își trecu doar degetele mîinilor ciolănoase peste șorțul scrobit și curat, înclinîndu-se scurt. „Asta e lupanarul tîrfei",

își șopti scîrbit, pășind pe terasă. Pătrunse apoi într-un hol întunecos. Mîna sigură a femeii îl conduse spre ultima încăpere. Camera însă n-aducea a alcov. Mobilată cu gust, curată, avînd chiar și un mic birou.

— Imediat o să și gustăm ceva. Se mișca familiar prin interiorul mirosind a lemn și a flori de munte. Își descălță pantofii înlocuindu-i cu o pereche de papuci noi. Luă de pe masă o casetă trandafirie.

— Fumezi ? Îi aprinse țigara, apoi, fără să-i ceară voie, îi descheie nasturele de la cămașă slăbindu-i cravata, înainte ca bărbatul să protesteze.

— Ai un entuziasm cam șifonat. Nu-i nimic. Sper că ce urmează o să-ți facă bine.

Bătrîna apăru aproape instantaneu, purtînd un platou cu gustări calde ce degajau un miros îmbietor. Depuse o sticlă brumată, plină cu lichior de afine. Ilse turnă cu grijă în două pahare. „Deci lucrurile se desfășoară după un program", gîndi von Webst gustînd băutura. Începu să mănînce, descoperindu-și o foame incredibilă. N-ar fi crezut niciodată că poate lua masa cu această femeie, pe care o ocolea în mod obișnuit, destul de suportabilă în clipele în care nu voia să placă. Acum se purta simplu și măsurat. Subita metamorfoză, firește în avantajul ei, o situa la nivelul unei noi atenții, pe care von Webst se străduia să i-o acorde. Nu fără un obscur sentiment de stinghereală. Frau Ilse părăsise definitiv dulcegăria, clipitul caraghios, promițător, zîmbetul. Îl privea deschis și serios.

— Voi începe cu ceea ce este mai important. Tatăl dumitale a fost... reținut. Din păcate, s-au găsit unele dovezi că întreține legături cu dușmani declarați ai Reichului. Aseară am primit comunicarea, iar dimineață, la cererea lui Hölzer, confirmarea. Te rog să nu mă întrerupi. Nota informativă a fost remisă și șefului dumitale. Te-a anunțat ?

— Da, minți fără să știe de ce von Webst. O să spui acum, Frau Ilse, că vreți să mă ajutați nu-i așa ? Așa o să spui ! izbucni von Webst, sărind în picioare. Îmi spui că-mi vrei binele. Al dracului bine îmi vrea *Gestapoul !* Făcu cîțiva pași spre fereastră, dar nu depăși perdeaua înfiorată de o ușoară adiere. Rămase țeapăn, palid, cu

ochii ţintă în ceaţa perdelei prin care se zăreau contururile copacilor. Vestea arestării tatălui său o primise fără să simtă nimic deosebit. De parcă urma firesc să se întîmple. Se-ntoarse spre femeia ce rămăsese neclintită şi la fel de liniştită.

— Spune, de fapt, ce tîrg doreşti să închei cu mine? Care e preţul? Vocea-i iritată, aproape strangulată, îi suna în urechi caraghios de subţire.

— *Standartenführerul* Hölzer doreşte să-i faci un serviciu. E un om cu multă influenţă şi cuvîntul său are destulă greutate. Poate interveni favorabil şi îţi oferă toate garanţiile.

— Garanţii, zici? Îţi spun eu care sînt ele! Un pic de închisoare politică, la Torgau de pildă, apoi, în cel mai fericit caz, transferarea într-un batalion disciplinar spre front.

Cît vorbise, von Webst se apropiase de femeie. Îi pusese mîinile uşor pe umeri, dispreţuitor. Mîinile fine, elastice se apropiaseră de gîtul moale şi cald al Ilsei. Îl simţi viu, palpitînd neajutorat. Chipul femeii se înroşise încetişor. Von Webst îşi retrase brusc mîinile.

— Puteam să te sugrum!

— Puteai. De aici, însă, nimeni nu pleacă înaintea mea. Apăsă butonul unei sonerii aflate sub blatul mesei. Se auziră paşii grăbiţi urmaţi de un ciocănit nervos. Un bărbat mătăhălos, roşu în obraz, cu ochi mici, adînc îngropaţi sub sprîncenele rare, apăru în pragul uşii. Femeia îi dădu cîteva dispoziţii.

— Să luăm loc, propuse. Am să încerc să te fac să înţelegi şi altfel de lucruri, să capeţi... o imagine, să-i zic aşa, a situaţiei actuale. Nu te-ndoieşti că sînt mult mai bine informată decît dumneata. Ţi-am mai spus-o, *Abwehrul* a devenit, în ultima vreme, obiectul unor discuţii la cel mai înalt nivel. Ineficienţă, rezultate mediocre, uriaşe cheltuieli nejustificate în mare parte, amiralul Canaris nu e văzut prea bine, asta e sigur. Este încă puternic şi influent, dar cuvîntul său nu mai are nici pe departe greutatea de dinainte.

— Şi ce mă privesc pe mine aventurile de culise ale *Abwehrului*?

— Indirect, te privesc. Şeful dumitale, poate şi dumneata aparţineţi acestui serviciu.

— Eu sînt economist, Frau Ilse. Comerciant de fasole şi izmene în traducere liberă. N-am nici o legătură cu *Abwehrul !*

— Dar Wolf are. El, ca de altfel toţi oamenii lui Canaris, sînt suspectaţi. Ai să vezi că n-are să mişte un deget în ceea ce te priveşte. Nu te baza pe relaţiile pe care le are cu unele mărimi de la Berlin. O minimă prudenţă îl va împiedica să te ajute. Nu fi atît de naiv. Acum, nu eşti decît o fiinţă vulnerabilă, un...

— Ce doriţi, de fapt ? o întrerupse cu brutalitate.

— Cineva are nevoie de unele documente din seiful agenţiei. Nişte fotocopii, mai bine zis, pe care le-ai putea face fără nici un risc.

Von Webst bănuise că în legătură cu Wolf i se cere ceva. Era îndatorat acestui om. Un şef corect şi suportabil, care-i crease o situaţie de invidiat. Îi acordase o mare încredere. Deseori îi mărturisea cele mai neaşteptate gînduri. Îl apreciase...

— Ai doar o singură zi la dispoziţie să te hotărăşti. Şi nu uita, e singura ta şansă să rezişti.

Von Webst nu-i răspunse şi se întinse încetişor pe canapea, prins de o toropeală, ce-i strecura o senzaţie de uşurare, ruşinoasă într-un fel... Ceva din adîncul său se revoltase, se topise, dispăruse ca un abur nevăzut, iar el continua să zacă, ca un laş, laş ca niciodată, alunecînd pe panta unei plăcute sfîrşeli, întrebîndu-se dacă femeia nu i-a pus cumva un drog în pahar. De ce le trebuiau acele blestemate documente ?... De ce-l arestaseră pe tatăl său... un om bolnav... ce căuta în acest frumos, înşelător pustiu... pustiu şi călduţ... De ce... ?

*

Încă tulburat după vizita asta, abia în stradă simţi că l-a ajuns oboseala. Drumul pînă la Sinaia, expoziţia, orele petrecute cu Wanda şi drumul la înapoiere, în loc să-l remonteze, îi accentuase şi mai tare starea de tensiune şi iritare. Wanda îl invitase în apartamentul ei, la întoarcere şi după cum îi promisese, a început, precipitată, să vorbească.

„Deci tu i-ai dat banii lui Kailidis". „Da, chiar eu i-am dat. Şi mă văd nevoită să înclin că ai avut dreptate. Scadenţa primei rate a fost acum o săptămînă şi Titi nu mi-a dat nimic. Ieri, chiar după ce-ai fost la mine, m-am dus la el acasă. Nu era însă, dar l-am aşteptat. M-a primit încurcat, s-a scuzat că se grăbeşte. Se vedea că nu-i face plăcere să mă vadă. „Ce e porcăria asta, domnule" ?, l-am luat în primire. „Porcărie ? mi-a răspuns. Măi, fato cînd intri-n casă de creştin zici mai întîi bună ziua", „Ce zi bună să-ţi dau, domnule, vreau banii !" „Îmi pare rău, iubito, dar trebuie să mai ai puţină răbdare. Uite, îţi mai adaug trei procente la dobîndă, ce zici ?" Mi-am dat seama că hoţomanul voia să scape cît mai repede de mine. Altfel, cum să promită atît de uşor trei procente. Mai degrabă şi-ar tăia trei degete. „Văd că eşti foarte pornită ! Cine te-a montat ?" „Timpul şi nesimţirea ta ! Săptămîna asta care s-a scurs peste termen." „Am impresia că te cam suge de bani noul tău amant !" I-am tras un dos de palmă. Mi-a întors-o şi el la fel. Ca pe vremuri. A început să rîdă..." „Şi-aţi terminat-o-n pat". „Nu fi obscen !" „Bătaia e cel mai bun preludiu la temperamentele voastre." „Hai să-ţi zic mai departe. Ne-am aşezat la un coniac, m-a întrebat dacă trăiesc acum cu tine, că cică ne-ar fi văzut împreună, apoi mi-a zis verde în faţă că n-are acum nici o lescaie să se achite". „O să ai peste două săptămîni ?". De ce nu lichidezi casa de la Mînza Doamnei ?" „Ai înnebunit ?... casa din zestrea mamei. Gata acum ! Ţi-am zis peste două săptămîni şi basta !"

PAISPREZECE

CABINETUL DENTAR AL DOCTORULUI Rosenfeld era găzduit într-o clădire cubistă, construită pe schelet metalic, de acelaşi arhitect care proiectase Palatul Telefoanelor. Proprietarul, un oarecare Grigoriu, general în rezervă, închiriase primele două etaje unor societăţi şi firme economice, în majoritate străine, iar celorlalte

două etaje le dăduse o destinație la fel de rentabilă, afectîndu-le unor cabinete medicale particulare și unor birouri de avocatură.

Paul se oprise puțin descumpănit în fața clădirii. Lîngă trotuar staționau vreo zece-douăsprezece mașini luxoase. Bărbați eleganți, înarmați cu serviete plate, lucioase, urcau, schimbînd cuvinte grăbite și zîmbete cu femeiuști nostime, ce țăcăneau cu tocurile subțiri și înalte pe treptele impunătoare. Impunătoare erau și plăcuțele firmelor aflate la intrarea principală, lustruite stăruitor ca niște piese de alamă de pe puntea vechilor vapoare. Paul trecu de intrarea principală, lăsînd în urmă forfota funcționarilor, îndreptîndu-se spre cealaltă. Intrarea de serviciu nu era aproape cu nimic mai prejos. Paul își cercetă, aproape involuntar, ținuta. Costumul alb, din alpaca, îi venea destul de bine. Doar chipul, subțiat de nesomn și ochii adînc înfundați în orbite contrastau cu eleganța vestimentară. Pătrunse prin ușa rotativă, plăcut mîngîiat de curentul mișcării. În spatele unui mic birou îl descoperi pe portar. Acesta își golise, se pare, buzunarele pe masă și ordona tacticos monedele, pe categorii. La vederea noului intrat, avu un gest de a ascunde totul, cu un jurnal, dar privindu-l mai bine, înălță din sprîncenele groase și renunță.

— Eram sigur că mergeți la domnul doctor Ronsenfeld, îi răspunse la întrebarea mormăită a lui Paul. La etajul trei, acolo e cabinetul. Vă chinuie tare ?

— De două nopți patrulez prin casă, domnule, răspunse stins Paul luînd-o în sus pe scări.

Etajele erau înalte și numărul scărilor i se păru dublu. „Un suferind are tot timpul să se răzgîndească, urcînd atîta". De regulă, măseaua rebelă cedează misterios mai înainte ca omul să bată la ușa dentistului. Surîse amuzat, constatînd că a ajuns. De fapt, domnul Rosenfeld nu avea un simplu cabinet, cum ar părea la prima vedere. Ocupa mai bine de jumătate de etaj, ținînd mai mulți angajați, doctori mai tineri, încă fără o carte de vizită, întotdeauna bucuroși pentru un asemenea post. Cel căutat de Paul se afla printre aceștia. Doctorul Stamatiad, de la ușa cu numărul 4. Coridorul, slab luminat, era pustiu. Zări cîteva fotolii lustruite și o canapea așezate într-un semicerc, în jurul unei măsuțe joase, plină de ziare și reviste, maltra-

tate în asemenea hal, încît Paul zîmbi. Probabil necitite, dar straşnic răsucite, frunzărite, în aşteptare. De undeva se auzea, încet, dar persistent, mitraliera unei maşini de scris. O mînă de dactilografă de ora nouă, încă nemoleşită de căldură şi plictis. O uşă se trînti şi o secundă auzi un zumzet înăbuşit de voci, apoi doar şuieratul binecunoscut al unei freze conştiincioase. Doi bărbaţi în halate, probabil felceri, sau tehnicieni, trecură discutînd în şoaptă. Unul ţinea în mînă un ibric uriaş de cafea. Paul aspiră aroma cafelei, uitînd pentru cîteva momente pe cel de arsenic, atît de familiar cabinetelor stomatologice. Nu aşteptă prea mult. Uşa cu numărul patru se deschise încetişor şi doi bărbaţi ieşiră în coridor. Un preot, nu prea vîrstnic, dar cu bărbuţa mică aproape încărunţită, celălalt, mult mai tînăr, într-un halat cu mîneci scurte, cu siguranţă doctorul Stamatiad.

— Nu cred că voi primi materialul pentru lucrare pînă joi, dar oricum, vă aştept pentru pilire şi mulaj. Fără lichide reci şi calde, muşeţel, înţelegeţi ? Preotul încuviinţă, ducîndu-şi automat la gură o batistă mare şi-şi luă rămas bun. Paul se ridică, urmărind un moment paşii preotului şi se-ndreptă spre doctor.

— Vă rog să poftiţi, îi arătă acesta indiferent uşa cabinetului.

Prin ferestrele mari soarele se reflecta nemilos în nichelul instrumentelor risipite pe o tavă. Fără o vorbă, doctorul îl invită direct pe scaun. Paul, care în viaţa lui nu fusese la dentist, se aşeză stîngaci.

— Am o mică carie la al doilea molar de sus. Aş vrea să vă întreb dacă nu pot să-mi îmbrac şi cei doi canini ?

— Desigur, dacă acceptaţi cu aurul nostru.

Doctorul se aşeză pe un taburet metalic, privi la fel de indiferent undeva afară, apoi se-ntoarse spre „pacient" :

— Eram îngrijorat. Materialul a sosit, acum dimineaţă, din partea voastră nici un semn... Ce se-ntîmplă ? În fine, acum e-n regulă. „Coletul" e aici, dumneata, de asemeni...

Paul se gîndi, fără să vrea, la preotul ce ieşise mai înainte. L-o fi adus el ? În lumea conspiraţiei totul e posibil. În scurta lui carieră de curier întîlnise tot felul de „legături". Militari, muncitori, fetişcane elegante, chipuri apărute o clipă, ca într-o fulgerare, ce se mistuiau un-

deva în anonimat, niciodată reîntîlnite, dar care se mișcau, acționau mai departe, îndeplinind misiuni. Gîndul acesta îi dădea un adînc fior, dar și o anume siguranță și încredere, mai ales cînd se pierdea în vălmășagul pestriț al străzii. Privind chipurile trecătorilor își spunea : „Viitoarea întîlnire va fi poate cu tipul ăla care trece cu bruneţica nostimă la braţ, sau cu bătrînelul scorţos și grav ce merge absent, vreun profesor, poate, sau... de ce nu... cu fata frumoasă și timidă ce trece purtînd sub braţ un teanc de cursuri, sau cu acest... vînător de munte trist și neguros ce-și bea siropul dintr-o răsuflare, sub privirea admirativă a micului negustor de sirop. Cu toţii urăsc fascismul și războiul, din ce în ce mai mult, din ce în ce mai puternic. Ofiţerii germani se fotografiază în Cișmigiu. Au aparate micuţe cu burduf, ca niște mici armonici, rîd tare, comentînd nepăsători, cu aere de stăpîni. Lumea e a lor, par să spună chipurile senine, lumea e a lor... pînă cînd... pînă unde... se-ntreabă omul de rînd, trecătorul ce iuţește dintr-o dată pasul..."

— Acesta e. Doctorul puse pe masă un plic gros, sigilat, pe care-l netezi un moment, gînditor, cu podul palmei sale frumoase, cu degete suple. Paul îl cîntări, preţ de o secundă, îl vîrî într-un lăcaș din căptușeala mapei sale studenţești. O depuse pe colţul biroului.

— O gură de cafea ? îl îmbie Stamatiad, scoţînd la iveală un vas de sticlă.

Paul recunoscu paharul Berzelius, atît de familiar în timpul liceului. I se păru că totul s-a petrecut demult, tare demult, deși pe diploma de bacalaureat era trecut anul 1940... Își aminti de profesorul de chimie, bătrînul Moleculă, pe care-l amărau cu toţii cu obișnuitele glume școlărești; inconștiente, crude. „Foarte spinos și anevoios a fost drumul științei, o adevărată galerie de martiri a semănat drum de suplicii, dar adevăratul supliciu este cînd ascult ce produc creierele voastre descreierate." O rostea cu puţină răutate, dar și cu amărăciune, întrebîndu-se, cu voce tare, dacă Lavoisier, Linée, Mendeleev aveau să bănuiască viitoarele batjocuri ale noilor generaţii. În clipa aceea Paul ar fi dat orice să se trezească dintr-o dată în mijlocul clasei, zumzăitoare ca un stup în călduri, iar el, sub privirile batjocoritoare ale colegilor, cu recunoscuta

rîvnă, umplînd tabla cu nesfîrşiţi acizi, hidrocarburi, lanţuri de benzeni, valenţe...

— Mulţumesc, spuse, depunînd paharul pe colţul mesei. N-am mai băut de mult o cafea bună.

Doctorul dădu din cap. Îşi privi ceasul, ridicîndu-se sprinten. Îşi aranjă mecanic cele cîteva şuviţe rebele ce-i cădeau pe frunte.

— Mă ierţi acum, am un client german, un ofiţer de o zdrobitoare punctualitate. Domnul doctor Rosenfeld e foarte grijuliu în privinţa acestuia.

— E normal, surîse Paul înviorat. În Germania e la fel. Fasciştii, fără să fie dentişti, au o grijă nebună de danturile pacienţilor evrei.

— Practici un umor cam negru, zîmbi doctorul. Se încruntă apoi, lovind cu pumnul în spătarul scaunului.

— O să se termine odată nebunia asta înfricoşătoare, cu... Opri freza, care mersese tot timpul în gol, pentru ca de afară să se audă că se lucrează. Scoase la iveală o pastilă mică.

— Ia asta şi ţine-o-n gură. Să se simtă că ai trecut pe la dentist.

— Aveţi dreptate, poate vrea să mă sărute vreun curios de la Siguranţă.

Doctorul îi strînse mîna, privindu-l stăruitor cu ochii săi căprui, uşor dilataţi de dioptriile ochelarilor, o privire ce purta gînduri, porniri condensate, grele.

— La revedere, îi spuse, deschizînd uşa. Dinspre scară se profilau înaintînd, două siluete. Un ofiţer german şi un civil cu pălăria în mînă. Paul scoase automat batista, o duse la gură, apoi se opri în dreptul unui vas metalic, scuipînd. Ofiţerul, un tinerel spălăcit, se opri şi întrebă :

— Toare, tomnule, toare rău ?

— Nu... adică... acum nu, dar... Se bîlbîi, strîmbîndu-se o clipă. Ofiţerul, cu însemne de locotenent, clătină din cap, simulînd un fel de compătimire, privindu-şi în acelaşi timp ceasul.

Ieşi printr-o străduţă în spatele berăriei *Gambrinus*. Înregistră truda cîtorva băieţi ce descărcau un camion cu gheaţă. Un bărbat încins cu un şorţ îi dirija, bombănind. Merse pe jos pînă la Universitate. Urcă din mers pe platforma unui tramvai aproape gol. Pînă la Obor era o

bună bucată de mers, așa că se așează pe un scaun. Privi distrat o vreme afișele colorate, lipite în interior. Afișe, făcînd reclama unei trupe de circ. „Țara arde și baba se piaptănă, e război și ăștia se țin de clovnerii !... Dar, de fapt sînt și ei niște bieți oameni care-și cîștigă pîinea". La următoarea stație înregistră urcarea a doi bărbați ce păreau a fi pădurari. Unul mai tinerel, iar celălalt, între două vîrste, cu obraz țepos și bronzat. Paul tresări fără să vrea. Expresia bărbatului mai în vîrstă aducea izbitor cu aceea a unchiului său colonelul Merișanu. Nu-l mai văzuse de trei ani, în septembrie se împlinesc trei ani. ...30 August '40. Își aminti clar dimineața aceea, căci se pregătea să plece la munte după emoțiile trecerii bacalaureatului. Ajuns în apropierea gării, se oprise în fața cinematografului de pe colț. Lume puhoi, vociferări, bănuia că s-a adus vreun film bun. Dar apropiindu-se observase că mulțimea nu dorea să vadă filme ci era înfuriată pe proprietarul sălii. Chiar în ziua diktatului nu se cădea să ruleze filme, să cînte muzica. Și oamenii erau gata, gata să spargă geamurile și vitrinele cu fotografii. Ce vină avea de fapt proprietarul sălii ? Nu știa că nu se cade. Mult timp după aceea cinematograful a fost închis. „*Universul*, luați *Universul*, comunicatul de la Viena" ! Vocile subțiri, stridente ale copiilor care nu știau ce grozăvie spun. Au urmat trenuri cu refugiați. La cîteva zile unchiul său, colonelul Sabin Merișanu, comandantul unui regiment din nordul de acum răpit al Transilvaniei, i-a vizitat. Stătea acolo la masa din sufragerie la un coniac cu tatăl său și-i povestea înnegurat cum decursese retragerea... Se retrăsese ultimul. Divizia, armata își puneau chiar probleme, n-ajunsese pînă la el ordinul de retragere ? Ce mai zăbovea ? „Știi ce-am făcut, Ioane, de nervi și de ciudă ? Am pus bateriile în bătaie și am tras peste dealuri, așa în pustiu, am tras, Ioane, toată muniția ! Cum dracu să părăsești cu inima ușoară pămîntul ăsta pe care tata, știi doar, l-a stropit cu sîngele lui ? Eu ca militar să părăsesc fără luptă, ceea ce s-a cîștigat tocmai cu atîta jertfă și atîta luptă ! În numai două luni România întregită, făcută de toți ai noștri din greu, s-a prăpădit la masa verde. Cu aliații ăștia șovăielnici, cu guvernele astea neputincioase, cu Hitler lăsat de capul lui. E nebunie

curată ce se-ntîmplă !". Într-adevăr unchiul său avusese unele neplăceri, fusese apoi mutat la Centrul Teritorial de la Timişoara.

Coborî din tramvai şi dincolo de Obor, nimeri după oarecare dificultate noua ascunzătoare a lui Toledo.

— N-au fost complicaţii ? îl întrebă invitîndu-l să stea. Paul îi relată întîlnirea cu doctorul Stamatiad, şi-i înmînă plicul acela gros. Plicul conţinea un paşaport spaniol, pe care Toledo îl avea din perioada în care luptase în Brigăzile Internaţionale. Cineva aplicase acum nişte vize de intrare, ce păreau autentice, dar Paul nu fu curios la ce-i va servi.

— De ce n-aş face şi eu o plimbare cu *Prinz Eugen* ? Ce zici ? Am şi legitimaţie de ziarist, paşaport în regulă, după cum vezi, o să apar şi eu acolo, prin bunăvoinţa unui amic de la Clubul de presă, care mi-a promis că-mi va face rost de o invitaţie la croazieră. Am să apar şi eu în marele grup de ziarişti care însoţesc de regulă asemenea evenimente mondene.

— Ai de gînd să le strici croaziera ?

— Dacă pot, de ce nu. Ce-i aici la noi ? Sat fără cîini ? Se cred la tropice, sau în Bahamas, turişti de plăcere ? Şi acum, lăsînd gluma la o parte, am aflat că există o legătură între cele două avioane Goliath aterizate în apropierea Giurgiului şi iahtul *Prinz Eugen*. Încărcătura unuia din avioane, a celui defect, a trecut de urgenţă în cala vasului. Chestiunea e foarte precisă.

*

Nu toţi angajaţii serviciului de expertize criminalistice arătau la fel de antipatici ca şeful lor Stăncescu. Străbătînd culoarul kilometric, Bretan înregistrase cîteva chipuri simpatice, destinse, ce păreau a nu avea nici o legătură cu clădirea mohorîtă, veşnic inundată de mirosuri iuţi şi înţepătoare. Tinerii cu care-şi încrucişase paşii erau însă trădaţi de halatele pătate sau ciuruite de acizi. Din loc în loc întîlni vitrine ce expuneau fotografiile unor celebri criminali, precum şi un bogat material ilustrativ, privind diferitele lor procedee şi moduri de acţiune. „Nu e prea vesel aici !", gîndi, uitînd pentru cîteva secunde că şi propria-i meserie are prea puţine părţi vesele. Cu un mi-

nut, două, mai înainte, pătrunzînd în curte, observase (cocoțat pe niște capre metalice) automobilul cu care făcuseră ultima lor plimbare Vlad Cîrjaliu și Zorica Mattara.

Bretan bătu la ușa unuia din laboratoare. Neprimind nici un răspuns intră acompaniat de clinchetul unui clopoțel spînzurat de tocul de sus, ca la prăvăliile mărginașe. De-a lungul pereților rafturi imense, maronii, adăposteau o adevărată armată de sticluțe, flacoane, borcane cu etichete multicolore. La masa lungă de laborator, placată cu faianță gălbuie, plesnită, printre stativele cu eprubete și retorte, descoperi două chipuri tinere, aplecate asupra unei înverșunate partide de table. Zarurile mai zornăiră, ca scăpate din pușcă de vreo două ori, pînă ce unul din jucători, ce părea slăbuț și mărunțel, rosti: „Mart, colega !". Celălalt se ridică și trîntind capacul cutiei se apropie de grilajul despărțitor.

— Ce căldură ! Cum puteți umbla cu pălăria pe vremea asta ?

— Cînd ai un creier mai fierbinte decît aerul, ți se pare un fulg !

Acest răspuns îi sugeră că noul intrat nu prea are timp de pierdut.

— Am de ridicat un raport de expertiză. Își depuse pălăria pe scîndura lustruită de deasupra grilajului despărțitor. Luînd hîrtiuța pe care i-o întinsese Bretan, tînărul întrebă fără nici cea mai palidă urmă de interes :

— Vreo poveste urîtă ?

— Ca mai toate poveștile care ajung aici. Urmări degetele lungi și abile ale expertului ce pianotau peste fișele din cutie. Extrase în fine una, de culoareá zmeurii (nuanță potrivită mai degrabă unei invitații matrimoniale). I-o pasă colegului său și deschizînd portița de lemn îl invită pe comisar înăuntru. Îi indică un scaun și se scuză că va lipsi cîteva momente. Acestui laborator al Poliției Judiciare a Prefecturii îi fuseseră încredințate toate documentele și hîrtiile găsite în bagajele victimelor accidentului de acum cîteva zile de la Posada.

Lunganul reveni imediat însoțit de o fetișcană frumoasă și degajată în mișcări, potrivită să trăiască mai degrabă în atelierul roz-bombon al Wandei. Dacă nu l-ar fi măsurat însă cu această privire vie și inteligentă.

— A lucrat și domnișoara la cazul dumneavoastră. Este expertul grafolog.

Privindu-i un moment cum deveniseră tustrei gravi și serioși, Bretan gîndi aproape amuzat că are în față niște studenți practicanți, capabili să-i joace o farsă. Dar ce student mai poți întîlni pe zăduful ăsta într-un asemenea bîrlog ? Cel cu mutră de șoricel desfăcu cu grijă un plic.

— Mînă de super maistru ! exclamă încîntat, depunînd pe masă pașapoartele false de care victimele nu apucaseră să se folosească.

Bretan își aminti de Prisecaru, de Păstorel și de elegantul Delcea, de Gogu Senatoru, de Aristotel — cîțiva dintre cei mai subtili maiștri ai falsului din cîți cunoscuse. Tinerii îl priviră destul de sceptic. După părerea lor, întărită și de părerea lui Stăncescu, autorul sau autorii falsului nu figurau printre cei menționați de comisar. Aduseră și argumentele cuvenite. În cîteva propoziții reușiră să „portretizeze" stilul și maniera fiecăruia.

În sinea sa recunoscu că tinerii își cunosc meseria. Poate ei nici nu știau că Delcea și Păstorel sînt „cazați" de doi ani în penitenciarul de la Lugoj pentru falsificarea unor acte bancare, iar Gogu Senatoru și-a pierdut un braț într-un stupid accident și s-a „retras" din meserie. Cît despre ceilalțiași ai falsurilor, aceștia erau pur și simplu dispăruți de cîțiva ani.

Printre hîrtiile descoperite în bagajul victimelor figurau și patru scrisori. La atîta se reducea corespondența dintre Zorica și Vlad Cîrjaliu. Primul schimb de scrisori, de prin aprilie, mărturisea clar natura relațiilor dintre ei. Ultimele, avînd ca dată 1 iulie și respectiv 6 iulie. Mai sobre mult ca ton, dădeau de înțeles hotărîrea celor doi de a părăsi țara și, în plus, Cîrjaliu o asigura că momentul mult așteptat a sosit. Scrisorile lui Vlad Cîrjaliu erau redactate pe o hîrtie fină, purtînd antetul hipodromului. Un scris ferm, regulat, un mod precis de exprimare fără artificii inutile. Cele de răspuns ale fetei aveau un scris citeț, ordonat, nu prea depărtat de cel caligrafic asupra căruia institutorii veghează cu atîta tenacitate. (Bineînțeles cerneală violetă, plic și hîrtie roz, parfumate, atît de caracteristice fetelor de genul ei).

— Am comparat cu mostrele pe care ni le-ați trimis. Scrisorile sînt autentice. Vreau să zic că ele sînt scrise, fără îndoială, de mîna victimelor. Fata tăcu o clipă, privindu-l limpede, dar parcă așteptînd ceva de la el.

— Chiar și ultimele două ? — se încordă ușor comisarul.

— Chiar și acelea. Ați sesizat ceva în legătură cu ele ?

Bretan ridică din umeri și nu răspunse, dar în glasul fetei distinse o notă aparte. O urmări cum le așază gînditor în evantai. Fata le mai privi un moment și-i mărturisi că ceva din textul lor nu-i este pe plac. Se deosebeau destul de primele două.

— Din amîndouă se degajă ceva... artificial, autorii par supuși unei puternice emoții, sau crispări, înțelegeți ? Să presupunem că ar fi emoția împlinirii aspirației lor, dar cuvintele, felul în care sînt așternute dau impresia unui act forțat, de parcă conținutul le-ar fi fost dictat de cineva.

Deschise un carnețel și în sprijinul celor afirmate dădu glas unor observații privind particularitățile grafologice ale înscrisurilor, înclinația literelor, presiunea stiloului asupra hîrtiei.

— Aceste observații sînt mai detaliate în raport. Îi întinse plicul sigilat. Tînărul cel mărunțel făcu cunoscut și punctul de vedere al chimistului.

— Scrisorile bărbatului sînt scrise cu aceeași cerneală. Ale fetei, nu. Numai pentru prima scrisoare, cea din aprilie, victima a folosit cerneală din călimara găsită în sertarul din camera ei. La prima vedere culoarea nu pare diferită. Compoziția chimică însă e alta. Alt pigment, alt mod de preparare.

Bretan își luă rapoartele, le vîrî în mapă, mulțumi tinerilor și ieși. În curte mai aruncă o privire automobilului distrus. Într-o zi, două, își va lua locul la cimitirul mașinilor. Printre atîtea fiare își va pierde identitatea, va pleca apoi la topitorie și gata povestea !...

— Ei drăcie, am vedenii ?

— N-aveți vedenii și nici de la insolație nu vi se trage. Miercănuș îl aștepta rezemat de portiera bătrînului *Dodge*. Îl informă că e căutat de comisarul-șef. Și Miercănuș bănuise unde-l poate găsi.

— Aș mai avea de umblat ! zise și-și aprinse o țigară. Îl rugă pe subcomisar ca, în drum spre secție, să oprească la papetăria *Callais*. Mașina demară scurt, urnindu-se destul de sprinten în ciuda venerabilei vîrste. Din foiala subcomisarului, Bretan presupuse că arde de nerăbdare să vorbească.

— Deșartă sacul, îl invită, înregistrînd absent animația scăzută a străzii.

— Păi cu ce să-ncep ? Dom' șef Arnăutu a pus mîna pe postul de inspector în Prefectură. Știți, visu' lui ! De azi dimineață secția e întoarsă pe dos. Curățenie, șmotru, alergătură. Au venit și s-au perindat toți amicii șefului. Bașca niște granguri de la brigada a doua, un procuror de la parchet, judecătorul Jurăscu, inspectorul Pexa.

— Nu știam că Jurăscu și Pexa se numără printre prietenii săi.

— Așa e. Dar ăștia au venit cu altă treabă. Vor să-și bage nasul în dosarul afacerii Catargi. Cam tîrziu s-au trezit. Dosarul a plecat la Parchet, și arestații predați în gestiunea Siguranței. Șefu le-a cam rîs în nas. Acuzațiile ălora nu mai sînt de competența unei amărîte secții de sector. Crime politice, daravele...

— Crezi că se poate redeschide ancheta dacă am să le dau cîteva noutăți ?

— Poate că da, poate că nu. Dar mai mult că nu, ridică Miercănuș din umeri. Cred că deja Arnăutu i-a lămurit că-și pierd vremea de pomană. Nu văd acum nici ăstora să le ardă să răscolească iar, să-și bată capul cu cine i-a omorît pe Baronică, pe Cotoaibă. Șefu' știți că ține la varianta lui. Că lovitura dată la colecția Catargi a fost concepută de Cîrjaliu cu complicitatea lui Baronică și a lui Cotoaibă, la care au pus umărul frate-su și ceilalți legionari. N-a ținut figura, apoi Vlad Cîrjaliu și-a lichidat complicii tot cu ajutorul legionarilor și-a încercat s-o șteargă cu gagica afară. Dar,... ceasu' rău ! Salutare și bonjur ! Probele sînt valabile, martorii la fel.

— Dar tu ce crezi, chiar așa stau lucrurile ?

Miercănuș reflectă cîteva momente și-i răspunse :

— Cum dracu, de l-a lăsat Vlad Cîrjaliu pe frati-su descoperit și el s-o întindă cu puicuța, după cîte a făcut pentru el ?... Și apoi nu pricep care e locul lui Mandache

în toată chestia ? E cam anapoda totul ! A ! Era să uit. Mandache e internat la spitalul *Filantropia.*

— Cu asta trebuia să-ncepi ! Ce-a păţit ?

— L-au găsit azi dimineaţă, acolo la abator, în hala de expediţie, bătut la sînge şi agăţat în cîrlige. Paznicii au dat de el pe la ora cinci. Îngheţat şi atîrnat în cîrlige cu capul în jos. Şi în gură avea îndesată o limbă mare de vacă. Aşa e moda la borfaşii din abator. Cînd unu devine turnător îi trag gealaţii o mamă de bătaie şi-i vîră în gură o limbă de vacă. Aţi văzut că Mandache lucrează în stil mare. Are complici cu duiumul. Ieri noapte au fost arestaţi mulţi dintre ei. Şi cineva a răspîndit zvonul că el i-ar fi turnat. O socoteală simplă. Dacă ceilalţi au căzut, de ce Mandache e liber ? Clar ! Cînd a citit dom' comisar-şef în buletin, a zis cu ciudă : „Iar Mandache ! Mandache ! Iar o să-i stimuleze imaginaţia lui Bretan". Miercănuş îi comunică mai apoi că nevasta legionarului arestat, madam Drăcea, vrea să-i vorbească. Madam Drăcea care lucrează la cabaret ! Am vrut s-o trag de limbă, dar a zis că personal cu dumneavoastră vrea să vorbească. Vă aşteaptă acasă la ea mai tîrziu. Acum se odihneşte, că a lucrat de noapte.

Opriră în faţa luxoasei papetării *Callais*, singurul loc de unde putea proveni acea călimară scumpă, găsită în sertarul Zoricăi, o sticluţă modelată în formă de lebădă, îmbrăcată într-o folie de argint filigranat. Aici îl întîmpină şeful magazinului, un bărbat în vîrstă, jovial, cu părul cănit şi cu acel inconfundabil zîmbet de negustor. Intrară în birou.

— De cînd cu războiul am pierdut cîţiva furnizori. Dar şi în timp de război oamenii au nevoie să-şi scrie dulci răvaşe, în plicuri cît mai drăgălaşe. O să ajungem să vindem mape din hîrtie de ambalaj. Şi nici cerneala nu mai e ca-nainte. Un avocat mi s-a plîns că miroase a acru. A pierdut doi practicanţi din cauza asta, că-i durea capul ! Stocurile de călimări, din care face parte şi asta care mi-aţi adus-o s-au epuizat de două luni. Mă refer la cerneala de calitate. Tot în asemenea călimări primim acum, dar, după cum v-am spus, e vorba de altă cerneală. Mergeţi la fabrica *Kornea*, o să vă lămurească mai bine.

După ce-i mulțumi, ieși, dar nu înainte de a cumpăra un top de plicuri și hîrtie albe, simple. Dacă i-ar scrie Melissei...

— Domnul Bretan, auzi în spatele său o voce vag cunoscută. Machelle Comănești îi zîmbea puțin maliții, cu ochii la mapa de plicuri.

— Era ultimul loc unde puteam bănui că am să vă reîntîlnesc.

— Recunosc că și în ceea ce vă privește, lucrurile sînt la fel. Nu, nu am de gînd să scriu admiratoarelor, după cum ați vrea să mă ironizați. Surise și o întrebă dacă are ceva de cumpărat din magazin. Machelle nu răspunse imediat, dar îi făcu neașteptata propunere de a face împreună cîțiva pași pe stradă.

— Mai am ceva treabă pe ziua de azi, dar nu strică o plimbare, spuse, dar gîndi exact contrariul. Dînd cu ochii de Miercănuș, îi ordonă să comunice șefului că nu l-a găsit.

— Dacă nu te-nhață cu vreo treabă, repede-te pînă la Mandache la spital. Vezi, află cum s-a întîmplat. Poate că a încasat-o din altă cauză. Pricepi ? Ne vedem mai tîrziu la secție. Știi că trebuie să trec pe la madam Drăcea și pe la fabrica Kornea. O regăsi pe Machelle cumpărîndu-și un buchețel de flori de la o florăreasă pe jumătate adormită. Își exprimă cu voce tare regretul că nu i l-a oferit el. Însoțitoarea îi surise.

— Sînteți un conformist.

— Cred că mai degrabă un tip de modă veche.

— Ce-ați zice de-o limonadă rece ? Mi-e o sete nebună !

Se aflau vizavi de *Nestor*. Intrară. Interiorul îi întîmpină răcoros și liniștit. Doar cîțiva clienți mai vîrstnici moțăiau pe la mese. Aerul părea vătuit, nici un zgomot din stradă nu răzbătea prin draperiile grele. După ce chelnerul tăcut și țeapăn ca un pastor anglican le luă comanda, Bretan deschise discuția.

— Cum se face că n-ați rămas la Sinaia ? Pe canicula asta...

— Ați fost și dumneavoastră la expoziția canină ? Era puțin surprinsă.

— Absolut din întîmplare. Dar mi-a prins bine. Am uitat pentru cîteva ceasuri de pungași, escroci, de alergătură, de anchete...

Machel savura limonada, sorbind-o cu înghiţituri mici.

— Apropo, cum mai merge ancheta ?

Bretan nu-i răspunse imediat. Sesiză apariţia, aproape ireală, a chelnerului, care depuse pe masă un vas de cristal în care introduse buchetelul de flori. O rază străcurată printre draperii imprima delicatelor petale o nouă şi stranie irizaţie.

— Ancheta s-a încheiat, îi răspunse după ce paşii chelnerului se stinseră.

— Ce frumos arată florile ! Parcă au căpătat un alt suflet, decît în lumina crudă de afară. Nu găsiţi ?

Cîteva momente nu-şi vorbiră. Ea contempla petalele catifelate, însă dincolo de cafeniul calm al irisului, abia simţit, pulsa un punct de nelinişte.

— Aş vrea să vă întreb ceva, rupse tăcerea, rămînînd cu linguriţa suspendată în aer. Abia dacă se atinsese de felia de tort.

— Prezenţa dumneavoastră, sîmbătă la noi acasă, mi-a dat de gîndit. Am avut impresia că-l credeţi amestecat şi pe logodnicul meu.

— V-am spus că ancheta s-a încheiat. Nu există nici o dovadă că domnul Kailidis are vreun amestec. Singura idee ar putea fi aceea că femeia a dispărut luni seara la cabaretul *Carmen*. A fost descoperită împreună cu un alt urmărit de-al nostru, abia vineri, undeva pe Valea Prahovei, într-o împrejurare tragică. Un stupid accident de automobil în care au pierit amîndoi, în timp ce se pregăteau să părăsească ţara, cu paşapoarte false şi cu o mică avere. Nu există nici o dovadă că domnul Kailidis i-ar fi cunoscut, fie din trecut, fie de dată recentă. Mi-a fost foarte greu să-mi explic modul în care au părăsit atunci cabaretul, deşi toate intrările erau practic supravegheate. Dar acum s-au găsit şi motivaţii şi martori, dosarul s-a închis. Sînteţi liniştită acum ?

— N-am nici o nelinişte. Era doar o curiozitate. Ştiam că mai demult domnul Kailidis a mai avut de-a face cu poliţia.

Şi Bretan nu putea băga mîna-n foc că-n vocea ei nu se deslușea o vagă iritare.

— Fleacuri ! Impulsuri ale tinereţii. E mult de-atunci.

— Dar o bănuială tot aţi avut, nu negaţi. Am simţit asta.

— A bănui, a suspecta, a formula ipoteze, iată primele trei verbe ale meseriei. V-am dat un citat dintr-un curs al unui profesor privind practica şi urmărirea judiciară. Noi poliţiştii bănuim tot timpul cîte ceva. Cum, de pildă, în acest moment aş putea bănui că nu ne aflăm *întîmplător* aici. Privirea fetei îl săgetă. Dar surîse subţire şi-ntrebă cu răceală :

— Credeţi cumva că m-a trimis el ? Rîse scurt. Mă decepţionaţi. Am vrut să aflu şi să ştiu asta pentru mine. N-am avut nici o clipă îndoiala că logodnicul meu ar avea vreo legătură cu aceste sinistre întîmplări. Privirea-i era însă de o ciudată fixitate şi Bretan ar fi putut jura că ea exprimă contrariul. Machelle îşi consultă ceasul micuţ, regăsindu-şi surîsul graţios :

— A fost agreabil. Vă mulţumesc. Depuse o bancnotă pe colţul mesei. Plătiţi dumneavoastră. Nu mă conduceţi, vă rog. La revedere.

Bretan nu se ridică, ci se mulţumi s-o conducă cu privirea. Încercă să priceapă sensul real al acestei neobişnuite întrevederi. Plăti şi, ridicîndu-se, privirea îi căzu asupra florilor, acum stinse, căci raza se mutase ceva mai departe. Le luă şi ieşi cu gîndul că poate o mai ajunge. În parcarea hotelului *Mercedesul-Diana* argintiu strălucea orbitor. Alături, Machelle îşi cerceta nervos poşeta micuţă, probabil în căutarea cheilor.

— V-aţi uitat florile.

Ridică privirea spre el, fără să pară prea surprinsă şi cu un gest scurt, răsturnă conţinutul genţii pe perna automobilului.

— Cheile sînt în bord, dacă nu mă-nşel, îi atrase atenţia.

— Oh, doamne, ce uitucă sînt ! Sări sprintenă la volanul *Mercedesului* strălucitor ca o armură, redevenind fiinţa aristocratică, străină, greu de definit. Se auzi demarorul silenţios, apoi torsul puternicului motor. Comisarul îi întinse florile ce păliseră de-a binelea. Fără să-l privească, ridică mîna în semn de rămas bun şi automobilul se smulse pur şi simplu din loc.

*

„Domnule Bretan, dacă n-ai găsit distractiv să te prezinți la slujbă, vino măcar la distracție și ia-o ca obligație de serviciu. Te aștept la *Imperial* la ora opt." Așa suna mesajul pe care i-l lăsase comisarul-șef pe birou. Se lăsă în adîncimea moale și ispititoare a fotoliului. Abia acum simți că l-a ajuns oboseala. După toată alergătura și după tot ce mai aflase, simțea nevoia unui duș prelung, a unei cafele tari și fără zahăr și a unei noi lecturi a dosarului. Dar invitația șefului său trebuia onorată. Peste cîteva minute apăru și Miercănuș. După cum trînti pălăria pe birou, Bretan presupuse că veștile sale nu sînt prea îmbucurătoare. Află că Mandache plutea în continuare între viață și moarte. Doctorii cam dădeau din umeri.

— La brigada din Grivița e priponită toată gașca traficanților de la abator. Dar nici unul nu recunoaște că l-ar fi aranjat pe Mandache. Merge însă vorba că el i-ar fi turnat. Azi la prînz cei de acolo au mai ridicat pe cîțiva. Familia lui nu l-a mai văzut pe Mandache de vineri seara. Nici gagica aia a lui nu era acasă. M-am învîrtit vreun ceas pe-acolo. S-o fi dat la fund.

Alături de biletul comisarului-șef se mai afla un plic albastru, purtînd antetul Prefecturii de poliție din Ploiești. Era expediat de comisarul Take Priboieni. Nici noutățile sale nu erau de neglijat. Îndeplinind una din rugămințile lui Bretan, comisarul Priboieni, ca să dea de lucru unui agent stagiar, i-a pus în mînă fotografiile lui Cîrjaliu și Zorica și i-a ordonat să bată toate localurile de pe Valea Prahovei. Căci vorba aceea : Nu se știe niciodată... Și truda omului său nu se dovedise zadarnică. La ieșirea din Breaza, la cîteva sute de metri de șosea, se află un han modest. *La Cerbul Alb,* îi zice. Zelosul agent a poposit și acolo. Privind fotografiile, hangiul, și mai apoi ceilalți angajați, i-au recunoscut fără ezitare pe Vlad Cîrjaliu și pe Zorica. „Erau cei doi porumbei care au servit cina acum două seri în separeu. Ce drăguță pereche !" Aceștia au apărut în han cam în jurul orei opt. Întrucît sala cea mare era ocupată de obișnuiții localului, pădurari, lucrători de la carieră, era gălăgie, fum să-l tai cu cuțitul, hangiul

l-a condus în unicul separeu al hanului. Cei doi au cinat pînă către ora unsprezece. Inspirat, subordonatul comisarului Priboieni s-a interesat dacă în afara celor familiari localului n-a mai apărut în cursul serii şi vreo altă persoană străină. Hangiul şi-a amintit că-n jurul orei nouă şi-au făcut apariţia doi bărbaţi. Amîndoi sobri şi foarte rezervaţi. Unul înalt, brunet, celălalt scund şi bine legat. Proprietarul s-a scuzat că separeul e ocupat, dar ultimii sosiţi n-au făcut nazuri şi au ocupat o masă acolo în sală, undeva mai în colţ. Deşi erau echipaţi ca nişte veritabili excursionişti, cu rucsacuri şi bocanci cu ţinte, nu prea arătau a oameni familiarizaţi cu muntele şi drumeţiile. Tot în legătură cu ei agentul a mai aflat un amănunt. Unul din băieţii proprietarului, însărcinat de tatăl său să cureţe şi să lustruiască automobilele clienţilor, a mărturisit că la un moment dat, ieşind pe afară cu treburi, ar fi surprins pe unul dintre străini, mai precis pe cel înalt şi spătos, prin apropierea *Opelului* cu care venise perechea din separeu. Cînd individul şi-a dat seama că e observat, s-a prefăcut că-şi face nevoile. Puţin înainte de unsprezece, Cîrjaliu şi însoţitoarea sa au părăsit hanul. La scurtă vreme şi cei doi străini au cerut nota.

„Din nou cei doi bărbaţi ! Mai ales cel înalt şi spătos. Aceleaşi semnalmente, după care a fost identificat ca fiind vorba de Horaţiu Cîrjaliu. Între Horaţiu Cîrjaliu şi acest individ înalt există o stranie asemănare ! Şi poate cineva a speculat-o, dar cine ? Pe baza acestei asemănări Horaţiu Cîrjaliu era acuzat în cadrul anchetei (chiar dacă nu recunoscuse) de asasinarea lui Cotoaibă şi Baronică. Absurd, total absurd !". îşi încheie reflecţia comisarul. Îşi aminti de vizita făcută soţiei lui Drăcea. Scoase din buzunar fotografia pe care femeia i-o încredinţase, după oarecare şovăială. Îi veni în minte chipul ei crispat şi vocea puţin răguşită : „E nevinovat, domnule comisar. Are el Costi păcatele lui pentru că a purtat cămaşă verde, dar crimele astea de care e acuzat nu le-a făcut el !" Tonul îi devenise la un moment dat pătimaş, exaltat. „Nici el şi nici ceilalţi n-au comis aşa ceva ! Ei erau ca şi paralizaţi acolo în ascunzătoarea lor. Le era groază să iasă şi noaptea la toaletă !" .

Bretan constată că, de fapt, puțin îi păsa acum comisarului-șef Arnăutu dacă Drăcea, Horațiu Cîrjaliu sau Andrieș comiseseră în realitate faptele de care erau acuzați. Dosarul fusese predat Siguranței, care avea mai multe motive să-i aibă în arestul lor. Înainte de orice acești trei indivizi erau criminali politici. Și cu asta basta ! „Domnule comisar, am aflat că ați căutat la cabaret pe niște indivizi. Eu bănuiesc pe cineva. Firește s-ar putea să greșesc. Am impresia că aceste persoane nu sînt străine de multe lucruri necurate care se petrec acolo !" „De ce credeți ?" „Acești doi indivizi veneau mai înainte destul de des pe la local. Acum, de cînd s-au întîmplat toate astea, n-au mai apărut. Aseară însă i-am revăzut. Eram pe coridor și duceam o comandă. Erau împreună cu domnul Berescu. Acesta părea furios. Ce e cu voi aici ? Au intrat în birou. De altfel, ei au plecat peste vreo cîteva minute." Bretan îi întinse subcomisarului fotografia dată de soția lui Drăcea.

— De unde a rostuit-o ? întrebă privind-o îndelung.

— Zice că aseară a intrat în biroul lui Berescu să dea un telefon. Berescu lipsea de cîteva minute. Observi că fotografia face parte dintr-un set de reclamă. Erau împrăștiate pe birou. Probabil Berescu intenționa să facă o selecție pentru a le înlocui pe cele scorojite din vitrină.

— Și Berescu n-o să se prindă că i-a dispărut poza ?

— Madam Drăcea susține că erau foarte multe fotografii împrăștiate pe birou. Știi cum se fac cele de reclamă. Mai multe variante și fiecare variantă, patru-cinci poze. E convinsă că n-a văzut-o nimeni intrînd sau ieșind din birou. În fotografie se vedea interiorul unui separeu. O masă exemplară, cu o față de masă ca hîrtia, tacîmuri strălucind în lumina lumînărilor. Masa era ocupată de un grup de ofițeri germani și de cîteva femei tinere și elegante. În deschizătura celor două perdele ale intrării însă obiectivul aparatului mai surprinsese două persoane. Două siluete bărbătești. Chipurile nu se distingeau prea bine. Staturile erau în schimb foarte clare. Un bărbat înalt, negricios, și încă unul care abia îi ajungea la umăr, un chip șters și cam pătrat.

— Dacă ăștia sînt aceleași persoane cu cei de la han — și asta se poate verifica — iar cei de la han, dacă

veţi putea dovedi că nu sînt străini de accidentul de la Posada, atunci Drăcea, Andrieş şi Horaţiu Cîrjaliu au şanse să iasă de sub acuzaţie. Lucru dracului ! Iar probe, martori, dovezi, confruntări ! Dar ia staţi ! Nu mi-aţi spus ce v-au zis criminaliştii.

— Ţi-aduci aminte că printre lucrurile victimelor am găsit corespondenţa dintre Zorica şi Vlad Cîrjaliu ? Ei bine, o parte din scrisori sînt trucate. Fii atent ! Mă refer la ultimele scrisori, ultimele două, care au atras şi atenţia experţilor ! Surîse, amintindu-şi chipul nostim al fetei de la laborator. Scrisoarea din întîi iulie prin care Cîrjaliu o anunţa pe Zorica că toate preparativele de plecare sînt gata, dîndu-i de înţeles că a sosit momentul, e scrisă cu cerneală neagră, cerneala care provine din călimara lui de la biroul de la Hipodrom. Scrisoarea de răspuns a Zoricăi din 6 iulie e scrisă cu cerneală violet, ca şi cea de dinainte, din aprilie. Dar cerneala nu mai provine din aceeaşi călimară. Sortimentul acesta a fost pus în vînzare abia marţi. Marţi a fost 15 iulie. Deci nu putea fi scrisă atunci, în şase iulie, de vreme ce această cerneală *nu exista.* Clar ? Şi mai e o chestiune. Experţii sînt de părere că tonul acestor ultime scrisori e discutabil. Ele par concepute artificial. Arată mai degrabă ca rezultatul unei dictări, nu al unor gînduri normale aşternute pe hîrtie... înţelegi ? Presupunînd că lucrurile stau aşa, aducînd în sprijinul situaţiei şi dubiile expertizei medico-legale şi desigur şi observaţiile legate de starea automobilului, atunci, accidentul nu poate fi decît o *înscenare,* nu prea abilă, iar cineva are interesul să credem că Vlad Cîrjaliu şi Zorica Mattara urmăreau să părăsească ţara. Or, eu sînt din ce în ce mai puţin convins de asta.

— Tot ce spuneţi are un chichirez. Însă e al dracului de greu de luat de la un capăt. De unde să-i luăm în primul rînd pe aceşti doi indivizi, care poate că s-au prins deja că sînt în colimator ? Nişte tipi duri, fără mamă, fără tată. Tipu' ăsta de oameni ştie să-şi păzească pielea ! Fără să mai vorbim de ce protecţie poate să aibă ! Dacă o să răscoliţi iar pe la cabaret, precis c-o să ne trezim cu toţii pe drumuri.

— Dar cine ţi-a zis că am de gînd să-i caut pe indivizi la cabaret ?

Comisarul se ridică, făcu cîtiva paşi prin încăpere. Se opri în dreptul lui Miercănuş şi-l privi cîteva momente pătrunzător.

— Doresc să păstrezi tăcere asupra noilor chestiuni. Acum trebuie să plec la *Imperial.* Ai văzut invitaţia pe care mi-a lăsat-o şeful. Nu vreau să-i umbresc bucuria. Deşi aveam un chef nebun să mai iau o dată dosarul la mînă. Te rog să mai faci acum o plimbare prin mahalaua lui Mandache, poate apare cineva care ştie cum a fost stîlcit în bătaie. Ia şi poza asta cu tine. Poate îi inspiri pe unii, poate trezeşti memoria altora, ce zici ?

— Acum nu mă mai miră starea lui Mandache, dac-o fi mîna ăstora !

*

Bliţul se auzea mult amplificat în liniştea ce domnea în agenţie. Chiar şi paginile întoarse foşneau de parcă erau din foiţe de tablă. Îşi privi ceasul. Sesiză trecerea unui automobil. Nu, nu se oprise. Acum nu se auzea decît tic-tacul pendulei din biroul lui Wolf. Simţi pe mînă o picătură caldă de transpiraţie. Îi veni în minte dintr-o dată chipul obosit al lui Wolf, aşa cum îl găsise dimineaţă, la agenţie. Dormise poate acolo. Pe la zece îl invitase la o cafea şi la o scurtă plimbare prin parcul de lîngă agenţie. Tîmplele-i vîjîiau, o greutate i se aşezase deasupra sternului. Nu ştia cum să înceapă relatarea întîlnirii de ieri de la Sinaia cu Frau Ilse. „Nu mă surprinde, dragă Herbert. E o metodă obişnuită a colegilor de la *Gestapo.* Deci ţi-au cerut să fotografiezi documente de-ale agenţiei. Interesant !" Tăcuse o vreme păşind absent... Probabil că-l munceau aceleaşi întrebări care-l chinuiseră şi pe el. Avea oare Hölzer misiunea să verifice discret treburile agenţiei ? Puţin probabil. Căuta ceva precis, vreun document, o scrisoare, ce anume ? Sau, profitînd de situaţia sa, ăsta era începutul racolării sale de a lucra pentru *Gestapo* ? Vreo neregulă contabilă, sau vreo presupusă fraudă ? Aproape imposibil. Toate actele erau puse perfect la punct. Şi apoi fondurile *Abwehrului* erau secrete. Wolf nu putea da socoteală decît unor anume persoane de cheltuieli. „Cred că-n realitate, dragă Herbert,

Gestapoul nu dorește nimic anume. Vor să te aibă la mînă. Să nu poți refuza în viitor nici alte cereri. Asta e ! Pentru că *Abwehrul* a pierdut în ultimul timp destul teren." „Cum o să procedez, domnule colonel ?" „O să fotografiezi, după cum ți-a cerut Frau Ilse. Dar înainte de asta, am să fac eu puțină ordine prin seifuri și fișete". „Credeți că se vor ține și ei de promisiune ?" „În privința situației tatălui dumitale ?" Cumpăni cîteva momente înainte de a vorbi. „Am să mă interesez mai îndeaproape de această chestiune". „Frau Ilse susține că Hölzer poate interveni pe lîngă o persoană influentă și-l poate repune în libertate". „S-ar putea ca acuzația adusă tatălui dumitale să nu fie gravă. *Gestapoul,* preventiv, arestează foarte multă lume. Dar ia gîndește-te, dacă lucrurile erau foarte grave, n-ai fi simțit și tu reculul ? Fii liniștit, am să fac tot ce-mi va sta în putință să fie bine. Îți mulțumesc pentru loialitate !" „Deci, cum e mai bine să procedez ?" „Diseară vei rămîne pînă mai tîrziu în agenție. Sub pretext că ți-am cerut o lucrare urgentă. Fotografiezi mai întîi documentele la care ai acces". „Nu doriți să fiți de față ?" „Ei, asta-i bună ! Trebuie să fii singur. E imposibil să n-ai pe urme vreun amic de-al lui Frau Ilse".

Wolf făcuse curățenie într-adevăr. Introdusese unele hîrtii, scosese altele. Printre ele erau și două scrisori. Una semnată de Rosenberg în persoană. În termeni neașteptat de intimi. Pe care precis Hölzer n-o va citi cu plăcere. „Am convingerea că această misiune specială o vei duce la capăt așa cum ne-ai obișnuit". Așa scria Rosenberg, unul din marii protectori ai lui Wolf. Wolf nu se mărginise numai la atîta. Mai „plantase" și cîteva hîrtii și acte compromițătoare pentru Hölzer și oamenii săi, implicați în tot soiul de matrapazlîcuri. Ajunse unde trebuie, toate acestea i-ar fi zdruncinat destul de serios poziția lui Hölzer. Wolf îi dădea în felul acesta un serios avertisment. Von Webst răsuflă ușurat cînd întoarse ultima filă. Strînse aparatul, filmele, încuie agenția și ieși în curte. Călcă apăsat spre ieșire, anunțînd astfel că a părăsit agenția. Santinela salută și încuie poarta. Se lăsase o răcoare plăcută. Porni spre centru. Încercă o stare de ușurare, dar își mai simțea încă tîmplele zvîcnind. Prinse

imediat în auz sfîrşitul unor cauciucuri pe suprafaţa spălată a străzii. O maşină se apropie şi opri în dreptul său.

*

Comisarul-şef, vesel şi înfoiat „ca un cocoş de Ardeal" — cum zicea Miercănuş cîteodată —, trona în capul mesei. Îi făcu lui Bretan complice cu ochiul, în semn de bun venit şi-l invită să ia loc. „Poliţia benchetuieşte" îi veni comisarului în minte un titlu pentru un posibil articol în *Universul,* acolo, pe pagina a doua, la locul ştiut. Se aşeză la celălalt capăt al mesei, mai spre uşă, gîndindu-se că mai tîrziu îi va fi mai uşor să dispară. Trebuia neapărat să ajungă la Wanda. Fotografia de reclamă a cabaretului pe care i-o împrumutase lui Miercănuş fusese executată la atelierul ei. Pătrunzînd în hotelul *Imperial* Bretan ochise în holul spaţios o cabină telefonică.

Ieşi de cîteva ori, sună, dar Wanda nu se întorsese acasă. Ultima oară dădu peste Miercănuş care se întorsese şi fuma cu un aer absent, rezemat de tejgheaua garderobei. Îl invită la barul micuţ al hotelului. Miercănuş dăduse ocol prin mahalaua lui Mandache, dar fără nici un folos. În schimb, trecînd şi pe la sediul brigăzii unde sînt „găzduiţi" traficanţii de carne, a aflat că Mandache, sau cel ce se dăduse drept Mandache, a informat telefonic poliţia vineri seara, cam în jurul orei opt, opt şi jumătate.

— Or, dom' şef, cam pe la ora aia îl scărmănam noi ! E greu de crezut că aşa năuc s-ar fi repezit la telefon. L-am lăsat cu păpuşica lui să-l oblojească. Încep să cred că cei pe care-i căutam sînt daţi dracului ! Privi fotografia. Şi i-o înmînă comisarului :

— Nimeni nu i-a văzut. Alţii zic că poza e cam ştearsă. Îşi trase pălăria pe ceafă şi se ridică. Îi mulţumi comisarului pentru trataţie. Acesta îl mai rugă ceva. Avea nevoie de dosarul afacerii Catargi, de copia pe care o păstrase în fişetul său. Îi înmînă cheia şi sigiliul.

— Treci şi lasă-mi-l la tata acasă. Mă duc pe la el în seara asta. Acum trebuie să mai stau. Oaspeţii şefului nu s-au cherchelit încă.

După plecarea subcomisarului, Bretan nu mai rămase decît vreun ceas. Ieşi din local, convins că Arnăutu nu

i-a remarcat dispariția. Era de altfel și destul de tîrziu. Se îndreptă spre strada Regală unde-și avea Wanda atelierul. Tot acolo, la primul etaj ocupa și un apartament confortabil. Dacă Wanda n-a revenit, va intra puțin în bărulețul hotelului *Splendid*, unde se refugia cîteodată. Patronul ține deschis pînă dimineața dacă fie și un singur client ar avea chef să rămînă.

Dar nu era cazul, căci ferestrele apartamentului Wandei erau luminate. Și nu numai atît. Ușa atelierului, care dădea în stradă, era larg deschisă. Rămase o clipă în prag privind harababura care domnea acolo. Proiectoarele și părți din decor zăceau răsturnate. Fotografii și filme se vedeau împrăștiate direct pe parchet. Wanda, prăbușită într-un fotoliu, agita receptorul bătînd furios în furcă.

— Ce faci, te muți ? o întrebă Bretan în loc de bună seara.

— Mă mut, pe dracu ! Cred că au încercat alții să mă mute la azilul săracilor ! Ce tîmpiți, să creadă că am mulți bani lichizi în casă ! Tocmai sunam la voi la poliție. Am fost călcată de hoți, după cum vezi, dragă comisare. Privește ! Azi e ziua liberă a fetelor. Iar eu am lipsit toată ziua din București. Acum zece minute m-am întors și uite ce-am găsit !

— Îți lipsește ceva ?

Wanda repetă că nu ține-n casă niciodată prea mulți bani în numerar. Cel mult, șapte, opt mii. Seiful din biroul de la etaj fusese forțat, dar nu cedase. Doar banii și cîteva bijuterii, două brățări și un ceas, aflate într-un sertar al șifonierului dispăruseră. Blănurile erau neatinse. Deci hoții căutaseră numai bani și bijuterii. Se știe că blănurile sînt întotdeauna greu de plasat. Hoții căutaseră și prin atelier. Fără prea mare rezultat. Goliseră și sertarul biroului din atelier de cele cîteva sute, reprezentînd încasările de sîmbătă. De ciudă că n-au găsit mai mult pesemne, au răsturnat mobilele, au împrăștiat pe jos fotografiile și clișeele. Comisarul cercetă apartamentul și o sfătui să nu atingă nimic. Mîine îi va trimite pe cineva de la criminalistică. O ajută să întocmească reclamația și-i promise că o va duce chiar el la poliție. Cei care operaseră, la prima vedere, nu puteau fi decît niște băieți începători. Seiful fusese forțat, dar nu era prea complicat

de deschis. Hoții se mulțumiseră cu cele șapte-opt mii, și cu bijuteriile. Mobilul, deci, nu părea să fie decît furtul. Dar se gîndi că ar putea fi și altul. Cineva nu caută întotdeauna bani sau bijuterii. O hîrtie anume, un document, o scrisoare. Și de ce nu chiar o fotografie, care într-o anume circsumstanță poate fi mult mai prețioasă. Dar acest gînd și-l păstră numai pentru sine. Cînd Wanda se mai liniști puțin, Bretan îi arătă fotografia luată de la madam Drăcea.

— Una din fetele mele a lucrat comanda asta. Pentru cabaretul *Carmen*. Te interesează cumva cine sînt domnii ofițeri germani ?

— Nu. Asta e mai lesne de aflat. Mă interesează cei doi indivizi care apar dincolo de draperie. Ai frecventat într-o vreme asiduu acest local. Ia zi, îi cunoști ?

— Nu-i cunosc, propriu-zis. Însă tu ar trebui să-i cunoști mai bine, adăugă cu subînțeles.

Și pentru că Bretan o privea fără să priceapă, preciză :

— Cum, domnule, nu-ți cunoști colegii ?

— Vrei să spui că indivizii lucrează la poliție ?

— Așa se pare. Sînt amici cu domnul Berescu. Parcă așa mi-a rămas vag în memorie. I-am zărit în dese rînduri pe acolo.

— Așa. Venisem să te-ntreb dacă ai și alte copii mai bune ale comenzii de la cabaret.

— Nu păstrez niciodată decît negativul. S-ar putea să-l mai am. Wanda turnă coniac în pahare și după o scurtă șovăială îl întrebă :

— Titi mai e în vizorul tău ?

— Ești a doua persoană pe ziua de azi care-mi pune o asemenea întrebare. Însă am să-ți răspund la fel : Amicul meu de la fisc care intenționa să-l înfunde s-a lăsat păgubaș.

— Și tu atunci, de ce dracului îți mai tocești pingelele, în loc ca la această oră, de pildă, să bei cu prietenii, să strîngi în brațe o muiere, nu te-nțeleg ? izbucni Wanda.

— Toți polițiștii, într-un fel sau altul, sînt niște pierdevară, îi răspunse și-i zîmbi în felul acela prin care un om se eschivează de la un răspuns precis. E vremea să plec. Văd că ai început să căști !

— Îţi pierzi vremea, dulăule, în loc să-l înfunzi pe Titi ! Să-l văd şi eu odată pe marele şi puternicul, pe flegmaticul Kailidis îngenunchiat !

— Ce mult seamănă între ele femeile cîteodată ! zise şi se pregăti de plecare. Înainte de a părăsi apartamentul o mîngîie cu două degete pe obraz.

— Să n-ai nici o grijă. Acum cînd cobor am să informez serviciul gardienilor publici. Un om va veghea în noaptea asta lipit de uşa ta. Noapte bună, şi caută printre materiale şi negativul ăla.

Coborî în stradă. Trecătorii erau rari. Cerul era de o luminiscenţă albăstrui-argintie.

Paşii îl purtau acum pe una din acele străduţe lăturalnice, înguste şi uşor în pantă, una din străzile pe care copilărise. Nu mai avea pînă acasă decît cel mult cinci minute de mers agale. Se vedea deja colţul unde altădată era o băcănie... Dar nu mai apucă să-şi continue gîndul. Fulgerător se trezi încleştat de două braţe. Cineva îi trase adînc pălăria pe ochi. Auzi chiar cum plesneşte căptuşeala. O fracţiune de secundă avu impresia că totul se petrece doar în imaginaţia sa. Simţi cum cineva se pregătea să-l lovească. Din reflex, se lăsă în jos trimiţînd o lovitură cu piciorul în direcţia agresorului nevăzut. Dar nici acesta nu se dovedi un ageamiu. Lovitura atinsese un trup, dar omul eschivase şi-l simţi cum se repede ca un berbec. Braţele celui care-l ţintuise din spate — îi simţea răsuflarea în ceafă — parcă erau un cerc gros de fier, o menghină. Înainte de a se prăbuşi în neant, o clipă doar, zări, la cîţiva paşi în lumina puţină o siluetă subţiratică. Un individ în costum asistînd la scenă cu mîinile-n buzunare. Apoi nu mai pricepu nimic. După o vreme, ceva din afara simţurilor îl avertiză că se află undeva pe o înălţime. Iar jos, la picioarele sale, era un fel de vale abruptă, plină de grohotiş. Simţea cum alunecă, rostogolindu-se printre pietre, încercînd zadarnic să se agaţe de ele. O durere surdă îl făcea să tresară, dar zgomotul rostogolirii i se părea mult mai insuportabil. Îşi simţea gura inundată de un lichid vîscos, amărui. Avu imediat viziunea că se află pe o pajişte. Durerile îl părăsiseră, trupul îi era uşor. Vîrfurile mătăsoase ale ierbii îi mîngîiau

obrazul. Auzi chiar susurul unui izvor. Dar nu putea pricepe de ce e cerul atît de întunecos. Era noapte ? Atunci a deschis ochii. Mai întîi că iarba nu era tocmai iarbă. Ci un fel de cîlți sau zegras mirosind a cotlon neacrisit. Ceea ce auzul său luase drept izvoraș nu putea fi decît un robinet nu prea bine strîns. Nicăieri în natură n-ar mirosi a benzină, a uleiuri, a spațiu închis ! Își mișcă puțin capul, care-i vîjîia cumplit. Treptat realiză că se afla într-un garaj. Nu putea să-și imagineze cum a ajuns acolo. Îi reveniră, mai întîi încețoșate, ceva mai clare apoi, imaginea străduței întunecoase, atacul fulgerător, și clar, clar de tot, imaginea siluetei subțiratice a celui care stătea de-o parte și privea cum este bumbăcit. Deci a încasat-o ! O răzbunare mai veche a cuiva ? Poate. Sau un avertisment. Un avertisment ! Pentru că agresorii ar fi avut posibilitatea să-l lichideze și n-au făcut-o. Așadar, un avertisment ! Reuși cu greu să se ridice. Dură o veșnicie pînă ajunse în direcția de unde venea susurul apei. Se aplecă asupra chiuvetei, deschizînd robinetul la maximum. Ce-ar spune proprietarul garajului dacă l-ar găsi aici ? Își șterse obrazul cu batista. Durerile se redeșteptară, dar acum le suportă mai bine. Capul i se mai limpezise. Își controlă buzunarele. Nu-i dispăruse nimic. Dibui ieșirea și descoperi că ușa era întredeschisă. Ieși într-o curticică, apoi în stradă. Nu se afla prea departe de locul atacului. Nici măcar cincizeci de metri. Deși era complet lucid, pașii nu prea-l ascultau. Noroc că pînă la tatăl său nu erau decît cîteva minute de mers. Și-l imagina cum avea să-l întîmpine, cu acea privire dezaprobatoare, își imagina chiar și cuvintele pe care le va rosti. Tatăl său îi deschise, dar nu scoase nici un cuvînt. Oglinda din hol îi returnă imaginea unui tip cu un ochi umflat, cu zgîrieturi și sînge închegat pe pometi, cu reverul și mîneca hainei sfîșiate. Dar zîmbea. Un sîmbet stupid, deși imaginea sa îl amuza nespus. Și tatăl zîmbea.

— Ce se-ntîmplă la voi acolo ? E carnaval ? Vii de la un bal mascat ?

— Bună seara, tată. Am chefuit cu șeful în cinstea avansării. Și un adevărat chef nu se poate termina altfel. Rîse chinuit. Am căzut de pe o scară. Hai nu lua figura

asta ! Fă-te măcar că mă crezi ! Cum de nu dormi la ora asta ?

— Am pe cineva din provincie în vizită. Du-te la baie. De rest mă îngrijesc eu. A, era să uit, a trecut mai devreme ajutorul ăla al tău și ți-a lăsat un dosar. Ți l-am pus în camera ta. Cum vrei cafeaua, mai amară ?

Intră în baie și se lăsă mult timp sub biciul fierbinte și apoi rece al dușului. Simțea cum se pune pe picioare. Cînd dinții începuseră să-i clănțăne ieși, se privi în oglindă, își aplică un plasture. Dacă n-ar fi avut buza umflată, ar fi început chiar să fluiere. Nu-i displăcuse nici primirea pe care i-o făcuse tatăl său. Ar fi putut jura că-l va întîmpina cu întrebări, cu reproșuri, cu vechiul său adagio : „Meserie de hăituială ți-ai căutat, hăituială ai găsit !" Își simțea acum trupul mult mai ușor, acum cînd halatul plușat îi oferea parcă o protecție în plus. Trecu în camera sa, îl salută pe Napoleon. Veioza de pe noptieră era aprinsă, dosarul îl aștepta. Curînd apăru și bătrînul cu un ibric uriaș cu cafea și cu o ulcică cu citronadă.

— De unde știai că mi-e sete ? Nici eu nu știam că mi-e așa sete !

— Am auzit că toți bețivii trebuie să se dreagă ! E foarte bună, taie greața. Ți-am adus și un degetar de coniac. O să-ți facă bine ! Acum trebuie să mă întorc la musafirul meu să-i pregătesc camera, e și el obosit.

Coniacul era de cea mai bună calitate. Îl simți alunecîndu-i pe limbă, ca o mică undă mătăsoasă de foc. Mintea i se limpezise. Luă dosarul și așezat comod în așternut începu să-l răsfoiască. Ar fi vrut să aprindă o țigară. Coborî din pat, căută prin buzunare, dar tabachera sa de argint filigranat — darul Melissei — era golită. Își aminti că tatăl său punea întotdeauna pe unul din rafturile șifonierului, așa, ca să fie, căci el nu fuma, cîte un pachet de „Pelișor". Deschise ușa șifonierului. Găsi un pachet care zăcea de cine știe cîtă vreme. Pe un umeraș își zări uniforma de licean pe care tatăl său o păstrase. Interiorul mirosea a levănțică, a flori presate, a timp extrem de depărtat. „Am reacții de domnișoară bătrînă !", gîndi, încercînd să-și înăbușe dorința de a mai răscoli prin șifonier. Privirea îi căzu asupra unui

teanc de ştime abandonate pe un raft. Alături era vioara pe care i-o dăruise tatăl său la împlinirea vîrstei de şase ani. Horia purta atunci o cămaşă albă de mătase cu jabou scrobit, un papion micuţ, negru, pantaloni negri pînă la genunchi şi ghete înalte, strălucitoare şi moi. O cărare impecabilă în părul său negru, buclat. Exact ca-n fotografia din album. Cîteva mătuşi venite să-l aplaude pe micuţul care executa la vioară „Morăriţa" şi „Păstrăvul". Mai trăia şi bunica sa. Îl enerva cum bătea tactul anapoda în timp ce el cînta. Studiile continuaseră pînă pe la vreo cincisprezece ani. Treptat însă, Horia începuse să le cam neglijeze. Coincidea şi cu perioada în care tatăl său îşi începuse seria turneelor europene. Cînd mai punea mîna pe vioară Horia o făcea cu simţire, exact, dar din ce în ce mai des se oprea la mijlocul piesei, nemulţumit, apăsat de o stare pe care nu şi-o putea explica. Era un fel de presimţire, intuia că există o anume limită, un prag peste care nu va putea păşi. Acel prag peste care doar artistul autentic şi original reuşeşte să păşească. „Faci rău că ai abandonat studiile, îl mustra blînd mama sa. Tata o va lua drept trădare". „Se prea poate, dar eu, cum să-ţi spun, mamă ?... Eu n-am suflul şi energia lui." „Te-nşeli. E doar o criză. Toţi artiştii trec prin asemenea momente. O să treacă." „Am impresia că nu. Nu reuşesc să mă văd în postura tatii, înţelegi ? El e altfel constituit... Nu pot să definesc exact ceea ce simt. Am observat că-n ultima vreme mă spionează." „E aproape firesc. L-au absorbit prea mult concertele şi nesfîrşitele sale turnee, şi acum cînd te redescoperă, e iritat că eşti altfel decît imaginea pe care şi-a făurit-o despre tine. Şi de fapt cam ce ai vrea să urmezi, ce gînduri ai ?" „Nu pot să-ţi spun pentru că nici mie nu-mi e clar." Nu putea să-i spună că adesea, împreună cu colegul său Bratosin, cu Silviu, merge şi-şi petrece ore întregi prin sălile tribunalelor, fascinaţi de spectacolul acelei lumi extraordinare. Nu putea. După o vreme tatăl său îşi dăduse seama că fiul e modelat altfel. Îi reproşa prea marea lui aplecare spre acţiune, spre mişcare, în dauna meditaţiei. „Mişcarea, mobilitatea ajută spiritului — îi atrăgea atenţia —, dar nu întotdeauna. Prea multă mişcare şi alergătură printre idei inhibă spiritul, îl pune cel mai adesea pe prima treaptă de superficiali-

tate". Erau discuții confuze, întrebări neașteptate și răspunsuri în doi peri. Terminate cel mai adesea cu singura chestiune mai precisă : „Ce ai de gînd după bacalaureat ?" Cînd se născuse această contradicție între ei ? O explicație putea fi absența îndelungată a tatălui. Lipsea chiar și cînd era acasă, căci studia și repeta aproape tot timpul. Să fi fost acesta primul simptom de înstrăinare ? Nu, nu părea astfel. Horia se purta afectuos și atent cu el. Nici nu știuse cum să-i spună că în sfîrșit s-a decis să urmeze dreptul. Ar fi vrut să evite o înfruntare. Dar tatăl său a primit vestea liniștit. În definitiv, dreptul însemna studiu, disciplină, o anume ținută morală. După absolvire Horia a intrat în stagiu la un birou de avocați. Nu i-a plăcut prea mult. Încercase chiar o decepție, văzînd efortul de a găsi toate tertipurile și chițibușurile pentru a-i salva pe escroci, hoți și tot soiul de ticăloși. În anul următor de stagiu putea să-și aleagă un alt loc de practică. Comisariatele de poliție, serviciile de criminalistică, reorganizate pe baze de cercetare moderne, anumite birouri ale judiciarului aveau nevoie de cadre noi. Astfel Horia a pătruns, fără să cunoască prea mult acea lume, cu o mare curiozitate și dorință de a acționa.

Începîndu-și munca de comisar stagiar avu sentimentul că pășește direct în linia întîi. Lumea i se revela brutal — degajată subit de machiajul aparenței —, frustă și tumultuoasă, trăindu-și cu patimă, cu disperare chiar, dar și cu un soi de voluptate, măruntele ei întîmplări și fapte, apărînd în lumina adevărurilor ei nebănuit de sincere și crude. Noapte de noapte, zi de zi, i se întărea sentimentul că se află într-o tranșee. Într-o luptă permanentă cu delicvența, cu răul. Nopțile petrecute de Horia în acei primi ani de ucenicie pe la diverse brigăzi și circumscripții, acțiunile istovitoare, ce nu se-ncadrau în nici un orar, „viața de hăituială" — după cum se exprimase tatăl său —, asemănătoare cu a unui pompier —, nu-l șocaseră prea tare. Îl șocaseră mai mult oamenii de la care trebuia să învețe ceva, polițiștii capabili și experimentați. Cei mai mulți erau indivizi colțuroși, greu de abordat și destul de rezervați cu noii veniți, mai ales cu cei ce absolviseră dreptul și unele cursuri speciale de

criminalistică. Chiar în vremea aceea, cam pe la începutul anului 1932, luase ființă la prefectura poliției capitalei, pe lîngă biroul fișelor și cazierelor din serviciul poliției judiciare, un birou special ce-și propunea să promoveze și să pună în aplicare cele mai noi modalități și practici de identificare criminalistică, organizat — cel puțin în teorie — după modelul laboratorului de poliție tehnică de la Lyon, condus de cunoscutul criminalist francez, Edmond Locard. Curios și dornic să-și însușească noi cunoștințe, Horia era unul dintre statornicii audienți ai unor cursuri ținute de un tînăr și capabil comisar, ce preluase greaua sarcină de a iniția și conduce acel birou. Încă din anii studenției, Horia se familiarizase cu celebrele tratate de poliție științifică și criminalistică ale profesorilor Hans Gross, Ottolenghi, Niceforo Alfredo, și desigur cu cele mai noi lucrări privind domeniul dactiloscopiei și identificării persoanei semnate de nu mai puțin celebrii Alphons Bertillot, Jan Vucetich, N. Minovici. Nu trecuse cu ușurință nici peste lucrările lui Cesare Lombrozo, Gabriele Tardi, scotocind ore întregi prin rafturile bibliotecii Institutului de medicină legală, devorînd pur și simplu studiile apărute în revistele de antropologie și sociologie criminală. Era convins că numai astfel se poate forma un adevărat profesionist. În acest fel se pot elimina inevitabilele dubii ce apar adesea în desfășurarea unei anchete. Horia mai fusese șocat și de unele mentalități ale celor din jur, de suficiența și superficialitatea multor funcționari ai poliției judiciare, ale unor comisari și detectivi, ce se bazau înainte de orice pe rutina și experiența proprie, disprețuind aproape cu totul ideile mai noi. Își amintea de una din întîlnirile avute cu comisarul Alexandru Borcea „o figură", după cum îi spunea Miercănuș. Acesta era prin anii aceia șeful brigăzii a IV-a : „Eu mănînc de 25 de ani pîine de pe urma pungașilor, și un om de bine mi-a dat un sfat : Leagă calu' acolo unde spune jupînul, chiar dacă o să-l mănînce lupul. Ce să spun, hoții și pungașii ne învață mai bine decît orice carte cum trebuie să ne purtăm cu ei și cum trebuie să-i descoperim".

Deschiderea unei uși, scrîșnetul ei ușor, îi întrerupse firul gîndurilor. Numai ușa dinspre terasă scîrțîie astfel

Probabil tatăl său n-are somn. Nu e de mirare că a slăbit atîta. Perdeaua ferestrei undui uşor sub pala curentului insinuat pe sub uşă. Odată cu acesta în încăpere pătrunse o aromă vagă, necunoscută. Horia se ridică în capul oaselor şi aspiră de cîteva ori. Mirosea a tutun, o nuanţă puţin aspră, dar deloc neplăcută. Nu, nu putea fi tatăl, căci acesta nu fuma. Nu putea fi decît oaspetele său care ieşise pe terasă, poate să se mai răcorească. Abandonă dosarul pe noptieră şi se ridică din pat în ciuda protestului mut şi dureros al trupului. „Mi-au tras-o la meserie !" îşi spuse, încercînd să facă cîteva mişcări. Dar cel mai tare îl chinuia acum o senzaţie de sete nepotolită. Sorbi cele cîteva înghiţituri de citronadă ce mai rămăseseră în cană. Ieşi din cameră şi merse direct în bucătărie. Lăsă o vreme apa să curgă pînă deveni ceva mai rece. Stoarse o lămîie şi sorbi conţinutul cu lăcomie, dintr-o singură suflare. „Ce beţie am tras !" gîndi, privindu-se în treacăt în apa tulbure a oglinzii de deasupra chiuvetei. Pătrunse apoi în bibliotecă fără a mai aprinde lumina. Razele becului puternic de pe terasă se strecurau printre draperiile trase doar pe jumătate. Găsi cu uşurinţă revistele şi ziarele aduse de Miercănuş în urmă cu o săptămînă. Prin uşa larg deschisă, dinspre biroul tatălui său se făcea acum mult mai simţită aroma acelui tutun ciudat. Se opri o secundă, în dreptul glasvandului, despărţitor şi aruncă o privire spre terasă. La masa de răchită, rezemat de balustradă, zări un bărbat care fuma adîncit în gînduri. Chipul bărbatului, aşa cum stătea în profil, îi atrase o clipă atenţia. Lumina puternică îi scotea în evidenţă părul parcă brumat şi bărbuţa argintie ce-i mărginea maxilarul puternic, în opoziţie cu chipul tînăr şi foarte bronzat. „Ce contrast !" îşi spuse, îndreptîndu-se spre camera sa.

CINCISPREZECE

— EI, POFTIM FATALITATE ! PLASĂ Bretan o cunoscută replică, aflînd de la Miercănuş, a doua zi dimineaţa, că după toată veselia şi petrecerea de aseară şeful lor Arnăutu şi-a fracturat un picior.

— Ceasu' rău, pisica neagră ! Nu știți că după multă bucurie, vine și întristare ? După cum povestea Vizante, șefu' nu era prea făcut. De altfel, ține la băutură ! La miezu' nopții, după ce s-a spart gașca de la *Imperial* dom'șef cu încă vreo cîțiva invitați au continuat-o la un local de noapte. Spre dimineață Vizante i-a lăsat pe rînd acasă. Ultima cursă a fost la dom' comisar-șef. Cînd să urce scările, fleoșc ! a alunecat dracu știe pe ce. A venit de-a berbeleacu și și-a apucat laba piciorului între ultima treaptă și răzătoru' de noroi. Și trosc ! S-a rupt, cît ai zice pește ! Dar văd că și dumneavoastră aveți tenu' cam șifonat ! Tot de la scară ?

— Nici vorbă ! Pe mine m-au scărmănat niște băieți inimoși și hotărîți. Vezi că și nasul mi-e julit ? Poate ca să-mi atragă atenția că s-a cam lungit și nu e bine să mi-l bag peste tot ! Și bănuiesc eu cam cine-ar fi băieții ăștia. Au mai făcut ei și alte pozne ! E cazul să faci plinul hodoroagei și să gîdili drăcia aia de carburator, dar mai întîi să tragem o fugă acasă la Arnăutu. Pe urmă o să avem destul de alergat. Nici nu știi ce te așteaptă !

— Mă așteaptă și pe mine vreo chelfăneală ? rînji Miercănuș brusc înviorat, în timp ce coborau scările. Prin semiobscuritatea holului bîntuiau niște fantome cu țigările aprinse. Erau zugravii chemați cu noaptea-n cap de Miercănuș și după ce primiseră instrucțiunile necesare se puseseră pe treabă.

Dimineața era noroasă, promițînd o zi onorabilă. Era încă liniște.

— Ați mai luat o dată dosarul la mînă ? deschise subcomisarul discuția.

— Da, și nu numai atît. Am mai luat o dată la mînă și revistele alea de sport pe care mi le-ai adus tu. Cele cu trăgătorii de tir. Căutam atunci pe stăpînul carabinei *Krupp-Blietz* cu care a fost lichidat Cotoaibă. Și am stabilit că aparține lui Gherase Duță. Tot uitîndu-mă la fotografii, un clopoțel mic și insistent a făcut : cling-cling ! Deci cine se află atunci în lotul de trăgători prezenți la concursul de la München ? Cutare, cutare, mă rog, îi știi. Mă uitam la chipurile lor tinere, zîmbitoare. Au trecut de atunci doisprezece ani. Mă gîndeam ce-a ajuns, ce-a făcut fiecare în acest răstimp ? Cei mai mulți duc o viață

banală, cuminte, cîțiva au făcut studii, au slujbe bune. Despre Gherase Duță și Vlad Cîrjaliu, știm... Mi-au reținut atenția însă Braghină și Mărgărit. Pe moment nu-mi dădeam seama de ce. Atunci am realizat ce asemănare e între înfățișarea lor și a celor doi indivizi pe care-i căutăm.

— Braghină era inspector la Siguranță, iar Mărgărit, pînă mai acu' patru-cinci ani a lucrat ca ajutor de comisar în poliție. Dar a făcut niște matrapazlîcuri și l-au măturat. Dar cum v-ați gîndit totuși la ei ?

— Aseară am trecut pe la Wanda, în legătură cu fotografia aia. Wanda a afirmat că indivizii sînt văzuți frecvent la cabaret. Ea și-a adus aminte că aceștia ar lucra în poliție. Sînt amici cu Berescu. Știi ce slujbă are în prezent Mărgărit ? Ei bine, află că lucrează ca inspector de teren la Societatea de electricitate.

— Ei și ?

— Nu-ți amintești ce spunea camerista doamnei Catargi ? Că individul care a fost la control la ei în aprilie era de la Societatea de electricitate ? Ascultă mai departe ! Astăzi dimineață în timp ce tu te conversai cu zugravii, și-i plimbai prin secție, am dat cîteva telefoane să mă lămuresc. Am aflat în ce împrejurare a fost dat afară Mărgărit din poliție. A condus o anchetă la *Malaxa* în urmă cu cinci ani. Era vorba de o mare sustragere de materiale, o fraudă, niște milioane serioase la mijloc. Ancheta a fost cam bizară. Cu faze confuze, contradictorii. Mărgărit și încă un inspector au fost mituiți, se pare că au ascuns niște probe, pe urmă s-au dovedit că au intimidat niște martori, mă rog. La sfîrșit cîțiva dintre cei implicați au scăpat destul de ieftin. Printre aceștia se număra și un contabil modest, tinerel, pe care-l chema Berescu. Teofil Berescu !

— Sfrijitul de la cabaret ! Care-și dă acum aere de director ?

— Exact. Deci pînă aici ce știm ? Că Mărgărit și Braghină i-au cunoscut pe Horațiu Cîrjaliu și pe Gherase Duță. Pe de altă parte că sînt amici și că-l frecventează pe Teofil Berescu.

— După înfățișarea lor Braghină și Mărgărit aduc întrucîtva cu cei urmăriți. Dar de aici pînă la a fi identifi-

cați, că e vorba de ei și nu doar de o asemănare întîmplătoare, e un drum. Și de aici pînă la a-i acuza de lichidarea lui Baronică și Cotoaibă și de înscenarea accidentului de la Posada e un drum al cărui capăt nu-l zăresc. Și acu dom' șef, s-o luăm în ordine. Cine i-a văzut pe Braghină și pe Mărgărit și-n ce situații ? Să zicem că Braghină e tipul rotofei, scundac care a luat-o atunci, luni seara, pe Zorica de la varieteu. Nu i-am văzut prea bine fața. Sîntem siguri mai mult de statură. La fel ca și-n poza aia de la madam Drăcea. În ceea ce-l privește pe Braghină există alt martor ? Nu. Mai departe. Cînd și cine l-a văzut pe celălalt, care ar fi să zicem, Mărgărit ? În primul rînd ar fi Săvulescu care pîndea atunci la pensiune. Dar nici el nu i-a zărit fața ca lumea. La fel, doar statura, mișcările, nimic altceva. Apoi nici poza nu e prea clară. Confruntarea trebuia s-o facem ca la carte, nu de mîntuială. Și mai gîndiți-vă și pe cine acuzați ! Pe un fost inspector de la Siguranță și pe un funcționar public. Chestie delicată ! Orice procuror sau judecător vrea dovezi clare, precise, fără dubii ! Martori serioși, de încredere.

— Nu mă surprinde deloc cum vezi lucrurile. Pe dovezi, firește, se întemeiază orice acuzație. Ce spun acum e doar o presupunere, un gînd, o bănuială. Dar trebuie să recunoști și altceva, care nu mai este o simplă părere. Ai văzut ultimele expertize și raportul lui Take Priboieni. Accidentul nu este un simplu accident. Crezi că prezența lui Braghină și a lui Mărgărit la hanul de lîngă Breaza, în seara accidentului, nu va stîrni nici un semn de întrebare ? Facem abstracție acum de toată povestea asta fără cap și fără coadă și de misterioasele, necunoscutele cauze, care i-ar fi adus în situația de a ucide. Gîndește-te că aceste roluri se potrivesc de minune lui Braghină și lui Mărgărit. Sînt indivizi cu experiență, au școala poliției, nu sînt niște diletanți. Sînt siguri pe ei, pe ce știu că sînt în stare, sînt prudenți...

— Pînă nu va fi clară toată chestia, nu putem face nimic ! Și apoi hai să zicem că obținem mandat. Îi reținem, îi interogăm, confruntăm cu martori și tot tacîmu' ! Credeți că ăștia n-au alibiuri ? Dacă sînt cu adevărat autorii crimelor, atunci, fac pariu că se vor ivi cel puțin o duzină

de indivizi care vor jura că şi-au împărţit viaţa cu Mărgărit şi Braghină în ultimele două săptămîni minut cu minut. Şi, era să uit, vreţi să spuneţi că ei v-au tras bătuta ?

— Aş putea jura că aşa se bate în beciul Siguranţei. Mînă de meseriaş ! Parcă tu şi Săvulescu nu ştiţi cum trebuie bumbăcit cineva fără prea multe semne ?

După ce Miercănuş parcă maşina în faţa casei unde locuia comisarul-şef, recunoscură în timp ce urcau treptele abrupte că nu trebuie să fii absolut cherchelit ca s-o păţeşti. Îl descoperiră pe Arnăutu zăcînd ca o mumie într-un morman de cearşafuri, cu piciorul în ghips rezemat de tăblia patului. Chipul negricios, un amestec de mahmureală şi suferinţă, arăta exact ca al unei mumii. Sosise prin curier plicul oficial cu numirea lui Arnăutu la Prefectură. Măcar vederea lui, spera Bretan, să-i mai aline nenorocirea. Le surîse chinuit, întinzîndu-le o mînă moale, maronie, ca o banană uitată pe o fructieră.

— E semn rău, domnule Bretan. Ce ghinionul dracului ! Şi tocmai dreptul, cu care voiam să păşesc în noua slujbă. Dar, ia stai, nici dumneata nu arăţi prea bine ! Ce-ai păţit ?

— Cineva a dorit să aibă o explicaţie cu mine, răspunse evaziv.

— Pun mîna-n foc că e o vampă la mijloc ! Mă şi miram unde ai dispărut aseară aşa, englezeşte !

Bretan îi îndrugă o poveste străvezie, ridicolă.

— E vorba de fotografa aia de pe Regală ? Nu nega, domnule ! Lumea e nespus de mică. Duminică v-a văzut un amic la Sinaia, la expoziţia aia de javre. Arnăutu se mai înviorase puţin. Şi alţii mai au necazuri ! Şi apoi, vrînd nevrînd, trebuia să se obişnuiască cu noua situaţie. Două săptămîni la pat.

— Altceva ...n-a sosit pentru mine ?... Era vorba de o invitaţie. Mi-a promis cineva de la Prefectură. Legaţia germană proiectează o croazieră pe Dunăre. Ceva de lux, patru, cinci zile viaţă de transatlantic ! Şampanie, icre negre, relaţii, ştăbime, tot soiul de muieruşte ! Ce ghinion !

Îl asigurară că îl vor anunţa, dacă va sosi o asemenea invitaţie. Pînă la înapoiere Bretan nu scoase nici un cuvînt. Începuse deja să-şi desfăşoare în minte „harta ope-

raţiunilor". Era ora zece şi un sfert. Cînd ajunseră, în sala destinată relaţiilor cu publicul, descoperiră doi bărbaţi care-i aşteptau răbdători.

*

Clubul de presă fusese luat pur şi simplu cu asalt. Mult proiectata croazieră pe Dunăre la bordul luxosului *Prinz Eugen* avea să înceapă mîine şi acest eveniment monden, avînd o semnificaţie politică aparte, suscitase tot interesul.

— Ia loc şi spune-mi ce bei ! îl întîmpină Wolf pe locotenent, indicîndu-i unul din scaunele înalte de la bar. Merită să bem un păhărel pentru ce-am să-ţi spun. O poveste tare nostimă !

— N-aţi vrea mai bine să ieşim de aici ? îl întrebă von Webst, palid şi încercănat. Îmi face rău atîta fum şi tot vacarmul ăsta !

— E-n regulă, încuviinţă Wolf. Să mergem pe terasă. Îi atrase atenţia barmanului să aducă comanda acolo. Acesta, deşi asaltat de comenzi, se mişca incredibil de de repede.

— Dragă Herbert, zeii ţi-au fost favorabili. Ai scăpat de Frau Ilse şi de stupidele ei solicitări. Nimeni, presupun, n-o să-ţi mai ceară asemenea servicii. Chipul lui von Webst era impenetrabil, de o anume rigiditate. Frau Ilse este dovedită a fi unul din importantele canale de scurgere a informaţiilor de aici din România. Frau Ilse are un iubiţel, pe unul Kuky Streja, un fel de fluturaş, căruia îi încredinţa unele informaţii.

— Deci nu pentru Hölzer mi-a cerut să fotografiez documentele ?

— Ba da. Hölzer i-a cerut-o, dar o copie urma să fie plasată unui om de legătură al rezistenţei române. Prin intermediul acestui Streja.

— Şi Ilse... a fost... reţinută ?

— Nu încă, dar n-are nici o scăpare. Chiar acum dimineaţă, tînărul Kuky, amantul ei, a fost arestat într-un atelier foto de pe strada Regală, în clipa în care se pregătea să predea un colet unui curier al rezistenţei. Individul celălalt e, pare-se, student. Au fost reţinuţi amîndoi şi sînt acum în arestul Siguranţei.

— Figurează cumva și filmul pe care i l-am predat astă noapte ?

— Se pare că nu. Poate n-a mai apucat să facă o copie, ori poate i l-a dat direct lui Hölzer. Ți-e teamă că vom fi implicați, cumva ?

— Mai mult ca sigur că Frau Ilse va mărturisi că m-a convins să fotografiez documentele agenției. Și eu le-am executat. Există și martori. Cei de aseară din mașină, care pot dovedi că i l-am predat femeii.

— Nu te neliniști. Dacă Hölzer i-a dat această misiune, el probabil va nega.

— N-ați aflat cine inițiază ancheta ?

— Nu știu cine, dar lui Hölzer nu-i va fi prea moale. Pierde un om destul de prețios. Frau Ilse i-a adus destule servicii. Cred că știi de existența unei convenții de colaborare între *Gestapo* și Siguranța Română. Un anume *Stürbamführer* Staab era cam de mult pe urmele Ilsei. I-a observat manevrele și pe cele ale tînărului ei amant și a cerut sprijinul Siguranței procedînd împreună la acțiunea de pe strada Regală. Un om de-al nostru de la *Gestapo* mi-a relatat că acest Streja nu i-ar fi pus pe niște urme prea grozave. Pretindea, printre altele, că el, personal, nu cunoștea pe nici un om al rezistenței române. Adică, nu preda niciodată ce primea unei anume persoane. Primea un telefon, lăsa „marfa" unde i se indica și gata. Astăzi a fost pentru prima oară cînd lui Streja i s-a fixat o întîlnire cu cineva, cu acel student. Dar și cu acest tînăr lucrurile nu sînt prea clare. El își motiva prezența în studioul foto susținînd că o aștepta, pare-se pe patroana studioului.

— Numai dacă lucrurile n-ar lua vreo întorsătură. S-ar putea ca Hölzer să nu recunoască că i-a dat femeii misiunea de a fotocopia documentele agenției. Ar putea afirma că femeia a acționat independent.

— Depinde la ce nivel vor fi cercetările și cine le va conduce. Există destui funcționari superiori în *Gestapo* care n-ar condamna metoda lui Hölzer. E o practică curentă. În ochii *Gestapoului Abwehrul* e acum un dușman potențial. Dacă va fi nevoie să declari ceva, îți voi preciza ce anume trebuie să spui. Deocamdată negativul acela nu figurează printre cele confiscate. Oricum, ai fotografiat fleacuri, lucruri lipsite de importanță.

— Dar dacă odată căzute în mîna rezistenței române, ele își iau altă valoare ! Așa pot pune problema cei ce vor ancheta.

— Hai, nu-ți mai bate capul acum cu toate astea ! Bucură-te că n-ai s-o mai revezi niciodată pe Frau Ilse. Nici Hölzer nu dorește ca acel negativ să ajungă în mîna cuiva ! Acum mai e ceva. Domnul Kailidis ne-a invitat la țară la dumnealui, unde are o casă. La nici două ore de mers cu mașina, într-un loc absolut încîntător.

*

Paul se uita de jur împrejur încă nedumerit de întîmplare. Dar se simțea calm, și acum studia, pe cît îi stătea în putință, cotlonul acela întunecos, numit în sens comun, celulă. Deci așa arăta o celulă din arestul Siguranței. Se simțea cumva detașat, de parcă asista la o poveste pe care i-o spunea altcineva. Își reaminti, pentru a cîta oară, felul în care se petrecuseră lucrurile. Primise misiunea să meargă la atelierul foto al Wandei Loewensen de pe Regală. Acolo va veni cineva și se va așeza lîngă el pe banchetă. Locul îi era familiar întrucît Wanda era o cunoștință de-a vărului său Bretan. Știindu-l talentat la desen Horia îl prezentase patroanei. Era vorba de o revistă de modă pe care Wanda o proiectase, și dorea o anume concepție grafică, cu multe desene, pe care Paul le putea executa cu multă dexteritate. Era, oricum, mai plăcut pentru el decît lucrul la afișele pentru cinema. „Puteți motiva prezența dumneavoastră în acel Studio, în afara uzatului motiv că doreați să faceți o fotografie?“ „Poate că doream să fac chiar o fotografie, de ce e uzat acest motiv ?“ „Este firește uzat“. „Domnule inspector, eu sînt un student la litere, sînt în vacanță și neavînd resurse financiare, accept orice muncă onorabilă în speranța că poate pe la sfîrșitul lui august să pot pleca cîteva zile la munte. Dacă n-aș fi suferind de plămîni aș fi pe front acum. Puteți lua relații despre mine la Clubul aeronautic. Cu doamna Wanda am mai colaborat în ultimii ani. Dînsa se ocupă și de unele reviste de modă. La o astfel de revistă am mai lucrat acum doi ani, acum un an. Am desenat, am machetat, am lucrat la tot ce ține de prezentarea artistică. Am fost foarte bine plătit. Mă gîndeam că și acum poate are să-mi dea ceva de lucru“. „Marțea e zi de bancă, domnule Marișan, tre-

burile astea le ştie şi un copil. Toţi patronii, micii meşteşugari şi majoritatea instituţiilor particulare îşi rezolvă marţea treburile la bancă". „N-aveam de unde şti că doamna Wanda e plecată la bancă. Una din angajatele ei m-a informat, eu am zis că nu-i nimic, o aştept". „De cînd îl cunoşti pe acest Kuky ?" „Nu-l cunosc personal, propriu-zis, domnule inspector. Şi el este într-un fel un familiar al studioului. Dînsul pozează din cînd în cînd pentru revistele doamnei Wanda. Dar personal nu-l cunosc". „El susţine că dumneata erai cel cu care avea întîlnire". „Minte cu neruşinare, domnule inspector, eu nu aveam întîlnire cu nimeni". „El avea un plic pe care trebuia să ţi-l predea dumitale. Aşa a declarat. De altfel, la descindere, în spaţiul de pe banchetă, dintre el şi dumneata, se afla un ziar abandonat. Sub ziar se găsea acest plic. Urma ca el să se ridice şi dumneata să iei ziarul şi plicul şi să pleci. Cui trebuia să-l predai mai departe ?" „Ce-mi spuneţi întrece orice imaginaţie ! Putea să se aşeze lîngă el pe banchetă şi papa Pius ! V-a declarat el că exista vreun semn de recunoaştere, vreo parolă ? A specificat el că i-aş fi răspuns eu la vreo parolă de recunoaştere ?" „Nu. Dar dumneata ai făcut *un gest* prin care el trebuia să te recunoască. Aveai la rever o floare pe care i-ai oferit-o uneia din fotografe". „Îmi place, ziceţi înainte ! Pe fata asta, pe Nineta, o cunosc, domnule, i-am făcut curte, am lucrat cu ea mai demult la acele reviste". „Domnule Merişan, văd că încerci să abuzezi de marea mea răbdare. Îmi pui nervii la grea încercare !" „De ce, domnule inspector, de ce ? Dumneavoastră nu mi-i puneţi mie ? M-au prins agenţii dumneavoastră pe mine cu plicul ăsta în mînă sau în buzunar ? Nu. Pe ce se bazează reţinerea mea, pe care o consider ilegală ? Pe nişte presupuneri, pe coincidenţe, pe mărturia unui individ înspăimîntat că a fost surprins. Căci pe *el* aţi pus dumneavoastră mîna. Pe el îl bănuiţi şi-l urmăreaţi de fapt". „De unde ştii că nu erai şi dumneata sub supraveghere ?" „Dacă măcar îmi spuneţi un singur motiv pentru care aş putea fi suspectat, atunci mă înclin". „Domnule Merişan, schimbă tonul celălalt, dumneata ai spus că eşti un student fără posibilităţi financiare, în căutarea unei surse de cîştig. Nu ţi-ar lua nimeni capul dacă ai recunoaşte că serviciul acela, de a duce materialul undeva, sau cuiva, îţi va fi adus vreo sumă oarecare. Uite, de pildă, acest domn

Kuky a recunoscut că face aceste servicii pentru bani". „Eu știu mai bine ce fel de slujbă caut și cum să-mi cîștig un ban, domnule inspector". „Deci, cui trebuia să predai plicul ?" „V-am spus că nu trebuia să fac ceea ce încercați dumneavoastră să sugerați. Repet, deținerea mea aici este ilegală și nu se bazează pe nimic concret. Am și eu un văr, jurist de profesie, care lucrează în poliție și am stat uneori de vorbă despre legalitate, despre vinovăție, probe și-n genere despre drepturile persoanei asigurate de regatul român".

*

Strada era animată, lumea se afla deja la promenadă, ușile cafenelei din apropiere erau întredeschise, chemătoare ca niște magneți nevăzuți. Își simți gura uscată dintr-o dată. Nu era încă tîrziu pentru o ieșire în afara orașului. Undeva la Băneasa, la restaurantul micuț de la Debarcader. O bere, două, timp în care poate gîndi nestingherit. Își regăsi automobilul parcat în obscuritatea maiestuoasă a castanilor. Descuie portiera și se așeză oftînd.

— Bună seara, domnule comisar, auzi o șoaptă în spatele său. Ar fi vremea să-ți iei un automobil mai încăpător. Fii bun și nu te-ntoarce ! Auzi instantaneu cum se deschide și portiera din dreapta sa și un al doilea individ se așeză alături.

— Am aflat că ne-ați căutat astăzi. N-am vrut să vă facem să pierdeți prea mult timp. Sîntem la dispoziția dumneavoastră.

— Domnule Mărgărit, surîse Bretan, văd că în seara asta sînteți plini de politețe. Astăzi nu v-am căutat, propriu-zis, am cerut anumite relații despre dumneavoastră. Atît.

— Domnule comisar, auzi vocea plăcut timbrată a lui Mărgărit, trebuie să stăm puțin de vorbă. Cineva dorește să te cunoască și să-ți facă o propunere. Te rog să pornești automobilul.

— Rugămintea asta sună mai degrabă a ordin !

— Nu pierdem vremea, domnule comisar, replică iritat Braghină. Hai, dă-i drumul !

Bretan porni și vocea monotonă a lui Mărgărit îi indică traseul. Opriră după zece-douăsprezece minute de mers, în fața unui imobil singuratic cu două nivele, care

părea părăsit. Judecînd după grinzile groase cu care era susținută, clădirea fusese bine zguduită de cutremur. Treptele apăreau mîncate și dislocate pe alocuri. Urma un culoar nu prea lung, dar cam întortocheat. Pașii măcinau pardoseala plină de grămezi de moloz și de tencuială. Se opriră în fața unei uși. Bretan avu o scurtă ezitare, dar brațul lui Mărgărit din spate, și el, din reflex, îl împinse înainte. Pătrunseră într-un apartament. Se opriră în ultima încăpere, după cum își dădu seama Bretan : o cămăruță goală, dezolantă, ai cărei pereți plesniți arătau ca niște hărți absurde în lumina becului gălbui, palid, ce atîrna deasupra unei mese joase. Se mai găseau și două scaune, cu zegrasul atîrnînd. Singura fereastră a camerei era camuflată cu hîrtie de sac, groasă și vopsită în negru.

— Domnule Bretan, te rog să faci abstracție de acest decor nu prea primitor, dar aici vom fi scutiți de urechi indiscrete.

— M-am convins cît sînteți de prevăzători, replică cu subînțeles Bretan încercînd să pară mult mai detașat decît i-o îngăduia situația.

Braghină luase loc pe celălalt scaun și-l măsura cu ochii săi mici, cenușii.

— Urmează un interogatoriu, domnule Braghină ?

— Glumești, domnule comisar. Aș dori, doar, ca înainte de a trece la discuția propriu-zisă să ne spui, așa, colegial, de ce te interesează persoana mea și a domnului Mărgărit ?

— Am să vă spun, numai dacă suportați o poveste ceva mai lungă, le răspunse Bretan, aprinzîndu-și o țigară.

— Sigur, domnule Bretan. Noi nu ne grăbim.

— Cu unele scuzabile inexactități și lacune, povestea sună astfel. Cineva, o persoană... o persoană inteligentă și cu multă imaginație,... un „creier", Creierul, să-i zicem trăiește de cîtăva vreme insomnia unei mari loviturі. Obiectivul loviturii : opere de artă. Tentant, aproape fabulos ca profit dacă se-ntrunesc unele condiții. Se știe că inconvenientul cel mai mare al furturilor de tablouri ar fi plasarea lor. O plasare aici în țară pare din capul locului imposibilă. E greu de presupus că s-ar găsi cineva dispus să facă o asemenea investiție riscantă, cînd toate tablourile sînt cunoscute, catalogate. E ca și cum ai vrea să vinzi statuia lui Mihai Viteazul de la Univer-

sitate. Ce putem presupune ? Ori Creierul a primit în prealabil vreo ofertă din afară, ori fie printr-un intermediar, a propus „afacerea" cuiva anume, şi acel cineva a acceptat să plătească fără şovăire. Un Client, probabil prea puţin ortodox, ce-şi pune surdină şi ochelari negri, vizavi de modalitatea prin care intră în posesia valoroaselor lucrări. În Statele Unite, de pildă, există zeci de pinacoteci private, pe care nu le-a văzut nimeni în afara proprietarilor, sau a unui grup de apropiaţi. Există chiar organizaţii întregi de traficanţi de opere de artă. Proveniența dubioasă a unor tablouri nu mai deranjează pe nici un client. Odată găsit, deci, *Clientul*, *Creierul* trece la organizarea loviturii. O asemenea acţiune presupune cîteva aspecte esenţiale : întocmirea unui plan, racolarea unor „colaboratori" — inşi capabili, cu experienţă şi reacţii rapide, gata să facă faţă oricărei situaţii —, apoi manipularea „mărfii" pînă în momentul predării şi alte o mie de chiţibuşuri ce se ivesc.

— Ai darul vorbirii, domnule Bretan. Cred că le faci mintea cocă muierilor. Dar nouă ne vinzi poveşti d-astea !...

— Lasă-l, domnule, interveni Braghină tăios. Nu fi tîmpit ! E interesant ce spui, domnule comisar, zi mai departe !

— După cum se constată, Creierului îi displac anumite metode brutale. De aceea se străduie să găsească o modalitate discretă de a pătrunde la colecţii. Caută deci să pună mîna pe cheile caselor în vederea confecţionării unor cópii. N-am aflat decît într-un singur caz cum a fost sustrasă cheia unuia din păgubaşi.

— Ai aflat aşa ceva ?

— E un fapt dovedit, dar am să ajung şi la asta, dacă-mi permiteţi.

— Sigur, domnule, sigur. Cînd vei dori, făcu Braghină concesiv.

— Ei bine, continuă Bretan, chiar şi fără problema cheilor Creierul mai avea o sumedenie de chestiuni de pus la punct. Să studieze oamenii pe care i-a racolat, să se convingă că sînt buni „meseriaşi", şi de încredere ; se mai adaugă chestiunea mijloacelor de deplasare, a locului de depozitare şi în ultimă instanţă a modalităţii de

livrare a „mărfii" și, desigur, multe altele. Vreau să vă spun din capul locului că printre protagoniștii marelui jaf se numără și „clienții" mei din afacerea Catargi. E vorba de Vlad Cîrjaliu, de Baronică și de Cotoaibă.

— Asta le-ntrece pe toate ! Cum pot fi amestecați niște tipi de talie mediocră într-o atît de complicată lovitură ? Te cam contrazici !

— Nu rîde, domnule Mărgărit. E drept, așa am crezut și eu atîta vreme cît n-am avut argumentele de care dispun *acum*. Dovezi de ultimă oră certifică participarea lor la ambele lovituri. Înțelegeți ?

— Dovezi... argumente ! Dovezi pe care le visezi noaptea ?

— Nu sînt vise, domnule Mărgărit, sînt fapte. Și asemenea fapte vor da multora insomnie. Îmi dai voie să continui ?

— Spuneai de dovezi, se răsti iritat Mărgărit. Hai, măcăne !

— Te repezi, mă Ilie, ca tîrfa în poarta tractirului cînd îi dă soldatul numai mărunțiș. Taci dracului ! Fă abstracție, domnule Bretan, te rog !

Mărgărit nu ripostă, se mărgini să scuipe pe dușumea și să strivească chiștocul, răsucind apăsat talpa pantofului pînă cînd acesta se pulverizâ.

— De-abia astăzi am consultat, în fine, dosarul „colecțiilor" de la Prefectură, un volum pe cît de gros, pe atît de confuz. Avea deja aplicată pe copertă ștampila : „Spargere cu autori necunoscuți". Iată ce-am aflat din dosar. În seara spargerii domnul Aram Kessekerian, primul proprietar, nu era prezent ; se afla de cîteva zile la o cură de nămol la Tekirghiol. Domnul Kessekerian trece drept un individ nu prea comunicativ, un solitar. E văduv de zece ani și nu ține în slujbă decît o bucătăreasă care face și pe menajera și un valet, un fel de om la toate în casă. În timpul primelor cercetări cei doi servitori au mărturisit că în noaptea cu pricina dormeau duși în camerele lor de la subsol și că habar n-au avut de cele petrecute în casa stăpînului. Declarațiile lor ulterioare relevă însă că nu și-au petrecut noaptea acasă, dar asta nu modifică cu nimic situația. Mai ales că nu există nici un indiciu care i-ar face suspecți. Mai departe. Domnul Sever

Drăguțescu are o familie numeroasă, trăiește pe picior mare. Vara, de regulă, se retrage la proprietatea sa de la Vîlcea împreună cu tot personalul aflat în serviciu. Pînă la trista întîmplare avea neclintita convingere că locuința sa e apărată ca o fortăreață. La această iluzorie părere mai contribuie și vecinătatea casei sale cu sediul Companiei gardienilor publici. Să vedem ce se poate spune despre domnul Gogu Bălăceanu... E un tip jovial, petrecăreț, amator de mici și nevinovate aventuri. Să nu înțelegem că frecventează casele cu renume prost. De pildă, ultima sa „protejată", o fată de vreo optsprezece ani, al cărei salariu de dactilografă nu-i ajunge să-și pună frumusețea în valoare, e o fată mai stilată, cu un pic de conversație și oarece lustru. Or, această „dulcinée" din Vitan are un văr și nu e vina ei că acest văr se numește Baronică.

— Vrei să spui că Baronică s-a folosit de ea ?

— Exact așa, domnule Mărgărit. Unul din șobolanii ăia, numiți pretențios „informatori" a vîndut pontul unui agent de-al nostru. Astăzi, după ce-am trecut-o și pe ea în carnețelul meu de bal, am verificat și, după numai zece minute, fata a declarat că Baronică i-a cerut să-i subtilizeze cheia „amorezului". Amorezul cînd a părăsit casa n-a băgat de seamă. În acest timp Baronică a luat mulajele nestingherit, i-a înapoiat fetei cheile și a dispărut, nu înainte de a-i înmîna o sumă destul de frumușică. După trei sferturi de oră domnul Bălăceanu a reapărut îngrijorat, sesizase între timp că-i lipsesc cheile. Fata i le-a înapoiat și gata treaba !... Desigur că aceste lucruri nu figurează în dosar. Chiar dacă i-ar fi dispărut cheile cu totul, fiți siguri că de teama unui scandal domnul Bălăceanu n-ar fi făcut tapaj pe chestia asta ! Să vedem acum ce știm despre domnul Secăreanu. Un tip doldora de bani, dar robit ca și ceilalți unei singure pasiuni : pictura. Colecția sa nu era cu nimic mai prejos decît a celorlalți. E un personaj întreprinzător, activ și un perfect om de lume. Printre proprietățile sale se numără și cabaretul *Carmen*. Dumneavoastră sînteți, după cîte am constatat, niște frecvenți oaspeți ai acestui local. Să nu-mi spuneți că nu-l cunoașteți pe domnul Secăreanu.

— Îl știm la fel cum îl știe toată lumea, rosti șters Braghină. Personal nu-l cunoaștem. Eu, dacă vrei să mă

crezi, de cînd ne mai abatem pe-acolo la cîte-un păhărel, nu l-am văzut niciodată.

— Tot ce se poate. Nu fac nici o vină nimănui. Dar pe Teofil Berescu, şeful localului, trebuie să-l cunoaşteţi.

— Şi dacă o să-ţi spun că nu-l cunosc ce-o să zici ? întrebă puţin nervos, dar zîmbitor, Mărgărit ?

— Am să-ţi spun că-ncerci să mă duci. Dumneata, ca fost poliţist n-ar trebui să ai o memorie aşa de scurtă. Vă cunoaşteţi de la afacerea de acum patru ani, de la Malaxa, domnule Mărgărit. Atunci cînd tocmai începutul amiciţiei cu Berescu a coincis cu sfîrşitul carierei dumitale de poliţist. Dar asta mă interesează prea puţin.

— Sigur, domnule Bretan, rosti Braghină. Vorbeai adineauri de Secăreanu. Continuă.

— Domnul Secăreanu intenţiona încă din primăvară să se mute. A cumpărat pe la începutul verii o foarte frumoasă vilă în Cotroceni. Familia sa şi servitorii s-au şi mutat în noua locuinţă. Restul de mobilier şi pinacoteca au rămas însă la vechea locuinţă. Domnul Secăreanu a motivat acest lucru invocînd o modificare a etajului vilei din Cotroceni şi numai după aceea va aduce tablourile şi restul de mobilă. Deci, practic, nu mai locuia nimeni acolo. Trimitea săptămînal o fată care ştergea praful şi aerisea. Vă puteţi imagina cît de uşor se poate introduce cineva într-o astfel de casă. Nu e de mirare că a fost călcată. Altfel vorbind, constatăm că şi la celelalte colecţii s-a pătruns relativ uşor. Probabil că pe lista Creierului mai figurau şi alte „obiective" dar probabil acelea nu puteau fi atacate în aceeaşi seară. Ideea Creierului a fost ca lovitura să se petreacă într-o *singură* noapte. Dintr-o singură mişcare ! Altfel dispare surpriza. Bănuiesc că nu i-a trebuit mai mult de cîteva ceasuri pentru întreaga operaţie. E o performanţă ! Ce a urmat, ştiţi şi singuri. Alertă în Prefectura Generală, care şi-a asumat cazul, investigaţii, cercetări rămase, după cum se ştie, fără nici un rezultat. Nici un semn de forţare a uşilor, a ferestrelor, nici o amprentă sau vreo urmă care să trimită undeva. Sînt interogaţi servitorii, anturajul acestora, sînt verificate alibiuri. Sînt chestionaţi discret, dar temeinic, prietenii, rudele, cunoscuţii păgubaşilor, dar nimic. Se umple pe nesimţite unul din cele mai voluminoase dosare din

cîte am întîlnit. Sînt întoarse pe dos mahalalele, arestaţi şi daţi prin sită tot felul de „clienţi", eliberaţi în cele din urmă din lipsă de probe. Sînt întoarse pe dos prăvăliile şi locuinţele anticarilor, negustorilor şi tuturor intermediarilor de obiecte artistice, dar, nimic, nimic, nimic ! Ziarele urlă, opinia publică fierbe, numeroşi oameni înspăimîntaţi se-ntorc din concedii, iar Prefectura şi oamenii ei orbecăie, dînd asigurări fără acoperire. Încet, încet, lumea se obişnuieşte cu situaţia şi timpul trece în favoarea făptaşilor. Şi iată că după o lună şi jumătate o nouă spargere se comite la locuinţa consilierului regal Catargi. Amănuntele le cunoaşteţi din jurnale. Lovitura eşuează lamentabil. Se dovedeşte relativ repede că autorii ei sînt Cîrjaliu, Baronică şi Cotoaibă. Avînd experienţa primei lovituri, chiar dacă atunci au fost vioara a doua, încearcă şi ei o lovitură asemănătoare, pe cont propriu. Astfel Cîrjaliu pune la punct un plan destul de ingenios pe care l-ar fi dus la bun sfîrşit, dacă ar fi avut un dram de şansă. Ştiţi ce-a urmat.

— Ţi-ai ratat cariera, domnule comisar. Ce bani ai fi scos cu doxuri şi aventuri ! Zău, eşti diabolic de fantezist. Şi noi, doi oameni în toată firea căscăm de două ceasuri gura la dumneata mai rău ca nişte ţînci !

— Să zicem că toate acestea ar avea o noimă, zise Braghină. Totuşi nu m-ai convins că între afacerea colecţiilor şi afacerea Catargi există o legătură. O chestiune materială, greu de dat peste cap, nu o speculaţie.

— Domnule Braghină, m-ai acuzat de exces de imaginaţie, de fantezie bolnăvicioasă. Mă rog. Poliţistului i se cere raţiune şi raţionament, dar practica meseriei îi forţează mai mult imaginarul ; ipoteza, presupunerea, înţelegi ? Dar să nu omitem un alt ajutor nepreţuit al poliţistului : *întîmplarea*. Mica şansă a întîmplării. Fosta gazdă a lui Cotoaibă, avocatul Părchişan, ca bun gospodar ce e, s-a gîndit să-şi repare chioşcul pe care-l are în grădină. Unul din lucrători a lovit din neatenţie şi a spart un ghiveci cu flori. Dintre cioburi şi pămîntul risipit a ieşit la iveală o legătură de chei. A presupus că sînt ascunse acolo de Cotoaibă. Unul din agenţi a mers pe la casele păgubaşilor. Trei dintre ele se potriveau de minune.

— În fine, un lucru mai palpabil. Dar acum pentru că am înghiţit povestea asta, lămureşte-ne de ce te interesează persoanele noastre ?

— Pentru că sînteţi şi voi vîrîţi pînă peste cap în această istorie. Nu cunosc prea bine în ce constă aportul vostru concret în prima spargere, dar în desfăşurarea celei de-a doua am convingerea că sînteţi cei care-au dus la îndeplinire ordinele Creierului. Mai precis, sînteţi direct răspunzători de uciderea lui Baronică şi Cotoaibă şi a cuplului Cîrjaliu — Zorica Mattara. E nostim, nu-i aşa ?

— Sigur, domnule Bretan. Tot rahatul ăsta care l-aí întins ca o peltea pînă acum trebuia să aibă şi un moţ. Dar nu e de mirare, cu căldurile astea din ultima vreme. Ai făcut precis insolaţie ! Mărgărit îşi însoţi spusele de un rîs repezit.

— Îţi dai seama ce afirmaţie gravă ai făcut ? îl întrebă şi Braghină, rostind aproape solemn întrebarea.

— Nu cumva tot noi l-am omorît şi pe Armand Călinescu ?, se-nfurie subit Mărgărit, lovind masa care trozni din toate încheieturile.

— De ce te-nfurii, colega ? îl apostrofă zîmbind Braghină. Te enervezi în loc să te distrezi, ce Dumnezeu ? Nu eşti curios să vezi ce-a brodat creieraşul domnului comisar şi despre noi ?

— Chiar aşa, surîse cam strîmb Mărgărit. Ia zi, dom'le !

— Despre felul în care v-aţi descotorosit de Baronică nu-mi este prea greu să-mi imaginez. Aţi făcut-o sîmbătă noaptea şi aţi folosit *Opelul* lui Drăcea. Pe banchetă au rămas cîteva mici pete de sînge care a fost identificat ca fiind al victimei. S-a mai găsit şi un nasture de la fulgarin. De aceeaşi maşină te-ai folosit, domnule Mărgărit, cînd ai apărut luni seara la pensiune şi te-ai strecurat în camera fetei. Agentul nostru care pîndea acolo te-a zărit destul de bine, chiar dacă la confruntarea cu presupusul ucigaş — Horaţiu Cîrjaliu — a fost puţin derutat şi l-a indicat pe acesta. Dar dumneata semeni izbitor cu Horaţiu, de parcă aţi fi fraţi. E o coincidenţă care a servit foarte bine. Dar agentul nostru nu e un începător. După felul cum te-ai comportat şi acţionat şi-a dat seama că

eşti un profesionist. Şi într-un fel eşti. Un fost poliţist nu se debarasează de ticurile, prudenţa şi stereotipiile meseriei. În privinţa dumitale, domnule Braghină, lucrurile sînt ceva mai clare. Ai fost văzut destul de bine de oamenii mei. Cu tot întunericul, şi eu pot spune că te-am observat destul ca să fiu convins acum că nu e vorba de altă persoană.

— Noaptea toate pisicile sînt negre ! Nu ţi se pare ?

— Aşa o fi, dar să revin la domnul Mărgărit. Tot dumneata l-ai împuşcat şi pe Cotoaibă. În tinereţe erai un trăgător foarte bun. Ai făcut chiar parte alături de domnul Braghină şi de Cîrjaliu din lotul care a participat la un însemnat concurs de la München. La modă pe atunci era o armă de mare viteză, *Krupp-Blietz*. Din lot nu lipsea atunci nici Gherase Duţă. Deci, iată o primă constatare. Vă cunoşteaţi destul de bine cu cei pe care i-am numit. Bineînţeles n-ai folosit arma dumitale şi nici pe a lui Vlad Cîrjaliu. Era puţin bătător la ochi. Cineva a sustras-o, introducîndu-se în casa pustie, sigilată, pe a lui Gherase Duţă. După această acţiune atît de îndrăzneaţă, ce puteam crede ? Că isprava „e lucrată" în manieră legionară şi că o vom trece în contul lor. Bănuiala va cădea cu siguranţă pe Horaţiu Cîrjaliu. Un tip dur, obişnuit cu crima şi deci capabil de un asemenea act. Un eventual martor mai puţin atent, sau fără o memorie prea bună, vă poate confunda foarte uşor. Se mai ştie că şi Horaţiu e un fost trăgător de tir, deci familiarizat cu armele tip *Krupp-Blietz*. Am studiat arma şi unul din agenţi a presupus că cel care a folosit-o e stîngaci. Dumneata ai un ten gras, transpiri uşor. Ia spune-mi, cînd iei linia de ochire, pe care parte a patului îţi lipeşti obrazul ?

— Sînt stîngaci, într-adevăr, dar asta puteai s-o afli şi din revistă. Cu chestia asta nu poţi prosti nici măcar pe portarul tribunalului.

— Lasă asta, Ilie ! Mai bine ne-ai spune, domnule comisar, de ce crezi dumneata că accidentul de la Posada nu e accident ? interveni şi Braghină.

— Puteţi să-mi spuneţi unde vă aflaţi în seara presupusului accident ?

— Aici în București, într-un cerc de amici, la o canastă. Au să rîdă pe săturate cînd le-om povesti această aventură. Ce spui dumneata e o întreagă aventură !

— După părerea unor martori demni de încredere, în seara aceea v-ați aflat la Breaza, la hanul *La Cerbul Alb*. Unde, întîmplător, într-un separeu cinau și cei doi porumbei ce aveau să devină îngerași peste vreo două ceasuri. Astăzi am fost la Breaza și patronul și ceilalți angajați pot confirma spusele mele. Apoi, tot ca noutate, ce ziceți de o canistră pescuită în Prahova, la numai un kilometru de locul accidentului ? S-ar putea ca laboratorul să găsească unele amprente. Tot astăzi am trecut și pe la adresele păgubașilor. Înarmat cu portretele domniilor voastre. Și aproape toți confirmă că prin luna aprilie un inspector de la Societatea de electricitate a cercetat minuțios candelabrele. tabloul cu siguranțe, prizele...

— Nimeni nu mă poate acuza că-mi fac meseria !

— Perfect adevărat. Dar ai comis o mică neglijență, domnule Mărgărit. Am poposit și pe la biroul unde lucrezi. Șeful dumitale e un tip foarte amabil. M-a lăsat să mă uit prin rapoartele dumitale de control. În luna aprilie ai controlat cincisprezece locuințe. Dar de văzut ai fost văzut doar în casele care peste cîteva săptămîni aveau să fie jefuite.

— Parcă alți inspectori nu trec din burtă inspecții pe care nu le-au făcut ? Și șefu' mai știe cîte ceva, mai închide ochii.

Cîteva clipe domni o tăcere apăsătoare și abia acum își dădu seama Bretan cît de izolată e casa. Nu percepea dinspre stradă nici cel mai mic zgomot. Și, probabil, nici invers...

— Domnule Bretan, nu pot spune că n-am ascultat cu interes istorioara. Pare verosimilă pentru urechile unui profan. Și chiar palpitantă, dacă intră pe mîna unui ziarist bun. Din fericire justiția se compune din oameni fără imaginație, indivizi limitați de articole, paragrafe — și dialogul unui polițist oricît de inteligent cu un procuror, fie el oricît de receptiv, se bazează, în exclusivitate pe martori și pe dovezi materiale, fără dubii. Nu pe coincidențe. apropieri, deducții, presupuneri, nu pe co-

laje de adevăr și imaginație, mă înțelegi, da ? Să zicem că obții mandate de arestare. Ce realizezi ? Mecanismul justiției noastre greoi și complicat se va pune în funcțiune, așa cum îl știi. Opinia publică abia așteaptă să vadă oamenii legii războindu-se între ei. Ce-ai vrea de fapt să stabilească ancheta finală ? Că noi sîntem autorii crimelor, sau unde sînt tablourile ? Știi, sau bănuiești măcar unde sînt acestea ? Ești sigur că tablourile n-au făcut picioare ? A trecut destul timp, domnule ! Și apoi, te asigur că în ceea ce ne privește, dacă ai presupus că știm să atacăm, să fii sigur că știm să ne și apărăm. Avem noțiunea de alibi. Și cu un apărător mai bunicel, toate „probele zdrobitoare" pe care le-ai enunțat se vor risipi ca un pumn de confetti. Chiar dacă, să zicem, se conturează o acuzație, închipuie-ți ce maraton te așteaptă ! Un eventual proces ca acesta e de durată. Între timp apar destule elemente, dispar altele. Ia gîndește-te cît de adesea se pot înșela martorii ! Cîte retractări ulterioare ale depozițiilor ! Și, repet, scopul principal al acestui ipotetic proces ar fi nu atît pedepsirea unor criminali, ci recuperarea pînzelor dispărute. La asta se așteaptă opinia publică, la această finalitate. Dumneata ești un bărbat tînăr, îmi dau seama că și de perspectivă. Cu șanse mari să urci în ierarhie. Știi bine că în ascensiune nu întotdeauna primează calitățile și capacitatea. Nu-ți trebuie un compromis atît de răsunător ! Dacă ai să te detașezi puțin de situație ai să remarci că ceea ce ți se pare acum sigur și greu de doborît, mîine vei constata destule chestiuni care scîrțîie. Să fim realiști, domnule comisar ! Chiar dacă pentru public va părea picant și excitant acest posibil proces, el nu poate fi popular în lumea noastră a mînuitorilor legii. Închipuie-ți numai, ce mană cerească pentru jurnale : „Un fost polițist și un inspector de Siguranță pe banca acuzării". „Un polițist acuză poliția" ! Gîndește-te la implicațiile ce s-ar putea naște. Va plana un mare blam asupra întregului aparat al poliției. În al doilea rînd va fi un triumf al procurorilor, avocaților și judecătorilor, care-i știi cît de înfumurați și cu cîtă desconsiderație privesc munca polițistului de rînd. Înainte de a putea impune adevărul

pe care-l dorești, trebuie să impui asupra acestei mentalități, pricepi ?

— Întotdeauna cei mai odioși mi-au părut nu infractorii clasici ci aceia care răsar tocmai de pe partea cealaltă a baricadei, aceia care sînt unși cu toate alifiile și sînt cel mai greu de stîrpit.

— Texte de parlament, domnule comisar ! Dar, hai să-ți mai arăt ceva. Îți merge vestea că ești onest, muncitor și capabil. Asta va fi impresia generală pînă în momentul în care ai să treci la fapte. Dar, ia privește, numai ! La lumina chioară a becului din tavan Braghină dăduse la iveală cîteva fotografii care-l înfățișau pe comisar în compania Wandei, fotografa.

— Acum patru ani ai scăpat-o dintr-o încurcătură. Această femeie care nu lasă indiferentă nici măcar o statuie ! N-are rost să dăm amănunte. Esențial e faptul că de dumneata a depins situația ei la vremea aceea. Cineva e dispus însă, la un moment dat, să sugereze că ajutorul n-a fost chiar dezinteresat și doar de dragul onestității cu care te împăunezi. Ba chiar poate jura că a văzut cînd Wanda ți-a încredințat o sumă destul de frumușică. După cum vezi și dumneata, poți apărea într-o lumină proastă, chiar dacă acum ai să protestezi că nu e adevărat. Sigur că nu e adevărat, dar asta n-o știm decît noi. Hai acum să-ți mai fac o confidență. Ai afirmat că martorii tăi „cheie" ar fi proprietarii de la *Cerbul Alb* de la Breaza. Ei, zici tu, vor susține, că în seara accidentului de la Posada eram și noi în local. Așa crezi tu că vor susține. Dar hai să vezi profilul moral al acestor „samariteni de la răscruce". Patronul hanului n-are un trecut de îngeraș de pus la altar. A făcut și un pic de pîrnaie, pe nevastă-sa a culeș-o dintr-un șantan bucureștean, avea condicuță, chiar dacă acum face pe doamna. Pe vremea acelei tinereți zvăpăiate, actualul hangiu lucra la fabrica de chimicale Kreis. Nevoia de bani l-a împins la prostii. A fost arestat de brigada doi. Acolo unde domnul Mărgărit, aici de față, l-a avut în anchetă. Ce părere ai ?

— Una singură, zîmbi Bretan. Se va sugera în instanță că e vorba de o tardivă răzbunare. Că domnului Mărgărit, cel care acum zece ani l-a trecut pe hangiu prin pumnii săi, i-a venit rîndul. Apropo, domnule Mărgărit, ești

cotat ca un individ de o mare violenţă. Aşa mărturisesc foştii dumitale colegi.

— Vezi, domnule comisar ? Numai două chestiuni pe care ţi le-am expus pot crea neîncredere, derută, îndoieli. Se mai pot adăuga şi altele.

— Sigur. Intimidările de martori, compromiterea persoanelor, şantajul fac de mult parte din arsenalul dumneavoastră. Ceea ce faceţi sau încercaţi acum şi cu mine. Dar, hai s-o scurtăm ! Toată pledoaria dumitale nu conduce decît la un singur lucru. Vreţi să faceţi cu mine un tîrg. Cine v-a trimis ? Berescu... Titi Prinţu ? Ia spuneţi ?

— N-are importanţă cine, domnule. Important mi se pare conţinutul celor ce am să-ţi comunic. Fii dumneata un om de înţeles, lasă băţoşenia şi morga asta de justiţiar !

— Am înţeles perfect ce mi se cere. Să abandonez cursa şi în schimb să mi se ofere ceva contra tăceriii. Cu ce anume s-a gîndit cineva să mi-o cumpere ?

— Un post de inspector în Prefectură, un concediu bine mersi, să zicem în Elveţia, şi asta... Mîna lui Braghină transcrise pe dosul unei fotografii o sumă.

Bretan rămase cu ochii pironiţi asupra lor şi pricepu cît de încordaţi erau. Îşi aprinse o ţigară, cu gesturi încete, ca şi cum ar cugeta.

— Spuneţi celor care v-au trimis că eu nu practic tarifuri de bordel ! Suma asta e departe de a deveni o tentaţie. Nu faceţi decît o tentativă de mită, o corupţie oarecare. Cu numai o mie de taleri, Robespierre nu accepta să fie corupt, dar cu o sută de mii se putea socoti tentat. Această sumă nu-mi ajută la slăbirea memoriei. După o scurtă pauză, aproape silabisind : E vorba de un jaf de mari proporţii, de patru omucideri, nu de un geamantan furat în Gara de Nord !

— Ia uite, jigodia ! izbucni Mărgărit, sărind ca împins de un resort. Mă aşteptam să refuze, domnule, dar să pretindă de o sută de ori mai mult !...

— Dai cumva din buzunarul dumitale, domnule Mărgărit ? Conştiinţa e o marfă rară şi scumpă, aproape de nepreţuit. Fii mulţumit că am acceptat că are un preţ, înţelegi ? Am omis un amănunt. Cînd aţi binevoit să mă ridicaţi din faţa Palatului de Justiţie, tocmai fusesem

în vizită la un procuror. I-am lăsat dosarul să-l studieze. Crezi că „amnezia" lui nu va costa ? Amnezia procurorilor e mult mai scumpă decît a muritorilor de rînd.

— Dar nu te-ai gîndit că poţi păţi şi una foarte ieftină ? Dricul primăriei nu e prea scump. Cu jerbe şi coroane, cu slujbe, n-o să coste mai mult de cinci mii, rîse Mărgărit. Şi-apoi, nu uita că ştiu că un procuror e om. Un om cu nevastă, copii, căruia i-e drag să trăiască, şi care dintr-o dată poate păţi ceva trist.

— Lasă tîmpeniile, i-o reteză Bretan rece şi tăios. Să nu uităm pentru ce am fost adus aici. Pentru un tîrg. Aţi obţinut acordul meu. Dar numai la preţul acesta. Transcrise apăsat, cu cifre mari, suma. E ultimul meu cuvînt. S-a făcut tîrziu. Pentru detalii, ştiţi unde mă găsiţi.

— Nu e nici o grabă, domnule. Va trebui să mai rămîi. Avem şi noi nevoie de un răgaz, ca să transmitem oferta dumitale. Şi asta, acum. La preţul absurd pe care l-ai cerut, ce mai contează un ceas, două ?

Bretan nu răspunse, ci se ridică, încheindu-şi maşinal haina. Prinse, într-o fracţiune de secundă, un schimb de priviri între cei doi, deloc greu de tălmăcit. Îşi simţi o clipă tîmplele reci. Bătăile inimii i se păreau rare şi depărtate. Se aplecă puţin spre masă, scutură cu un gest leneş ţigara în scrumiera improvizată. Deodată, apucă fulgerător de tăblia mesei, o ridică brusc şi-l izbi pe Braghină, aflat mai aproape, drept în piept. Îi zări perplexitatea şi la fel de fulgerător expedie cu sete o directă în maxilarul lui Mărgărit. Capul acestuia zvîcni în sus, spasmodic, şi nu avu cum să evite ciocnirea de perete. La zgomotul înfundat se adăugă şi cel sec al revolverului care-i căzuse pe duşumea. Braghină dezmeticit se repezi ca un taur, dar Bretan eschivă şi-i trimise un genunchi în bărbie, proiectîndu-l în cealaltă parte a încăperiii.

— Paştele mă-ti !... şi cui te-a făcut. D-ăsta mi-eşti, hai ? gîfîi Mărgărit, cu chipul congestionat de furie. Se aplecă să culeagă revolverul, dar dintr-un salt, Bretan îi apucă încheietura şi-i răsuci mîna, apăsîndu-l cu umărul de zid.

— Jos arma, lepădătură ! tună un nou glas venind dinspre intrare şi uşa sări în lături. Din poziţia în care se afla Bretan îl văzu pe Braghină, exact cum căzuse, puţin ghemuit, dar scoţînd rapid revolverul. Trase un foc în direcţia uşii, fără să ochească. Cîteva aşchii săriră din tocul uşii. Celălalt din prag ripostă aproape simultan şi mîna înarmată a lui Braghină ţîşni în sus. Scoase un răget înăbuşit şi se propti moale de perete apucîndu-şi automat mîna rănită cu cealaltă.

— Cu animalele astea ştiam eu c-o să iasă rău ! Sînteţi teafăr, domnule comisar ?

Făptura lui Miercănuş parcă umplu încăperea. Profitînd de năuceala lui Mărgărit îi puse cătuşele. Celălalt gemea încetişor, privindu-şi parcă mirat încheietura sfărîmată din care sîngele curgea gros şi molcom.

— Vă rog, domnule comisar, duceţi-l pe ăsta la maşină, zise Miercănuş, îmbrîncindu-l pe Mărgărit spre uşă. De domnu' ăsta Braghină o să mă ocup eu.

— E o hemoragie puternică, spuse stins Bretan, aplecîndu-se spre Braghină. Leagă-l cu batista, Valerică !

— Vă rog să faceţi cum v-am spus ! O să aştept să i se scurgă şi ultima picătură de sînge. Chiar asta o să aştept. Dacă ţine la viaţă şi la sîngele lui, să ne spună ce are de spus. Altfel crapă aici ca un cîine.

ŞAISPREZECE

— CE SPLENDOARE ! NATURA e întotdeauna un spectacol divin.

Vocea dogită a bătrînei avea ceva tînguios. O sinceră şi spontană mirare îi îndulcea timbrul de fumătoare înrăită. Îşi înfipsese monoclul între cutele pielii pergamentoase, orînduite ca nişte salbe mărunte pe sub ochii bulbucaţi. Cele două fetişcane gemene care o încadrau duseră şi ele automat la ochi nişte binocluri de teatru, mici şi sidefate, de parcă discul pur al soarelui ce cobora treptat în albia însîngerată a fluviului ar fi trebuit văzut neapărat mai de aproape. Expresia de încîntare ipocrită a fetelor, apărută în dublu exemplar, stîrni zîmbetul ata-

şatului de presă von Heldorf, tolănit într-unul din şezlongurile presărate pe punte. Alături se afla ziaristul acela spaniol, cunoscut la Clubul de presă, în compania căruia golise deja o sticlă de vin de cînd *Prinz Eugen,* alb şi elegant se desprinsese de la cheu.

— Asemenea privelişte ar trebui imortalizată, le vorbi bătrîna fetişcanelor, schimbînd tonul. Cîtă nepăsare la tinerii ăştia ! Rostise vorbele tare intenţionat, ca să fie auzită. Dacă ar fi izbucnit vreun incendiu, sau dacă vreo stricată ar fi făcut baie într-o cadă de şampanie, ar fi ţăcănit din aparatele lor ca nişte mitraliere. Astfel de lucruri îi încîntă pe gazetari !

— Ai văzut, dumneata, *mutti,* aşa ceva în reviste ? se repezi curioasă una din fete. Hai- povesteşte-ne, povesteşte-ne ! Dar bătrîna ridică din umeri şi le făcu semn s-o însoţească mai departe.

— Scîrnăviile astea mici se-nşală dacă speră că vor auzi cine ştie ce poveste porcoasă. Ştiţi cine e cotoroanţa, *señor* ? îl întrebă von Heldorf pe celălalt. E soacra jivinei aceleia primejdioase, *Obersturbanführehrul* Goetz, cel cu discursul inaugural. Rîse încetişor, îşi îndreptă trupul mătăhălos revenind la verticală şi rosti cu amuzată îngrijorare :

— Trage al naibii fluviul ăsta ! Am cam rămas pe uscat, *señor,* adăugă, şi, apucînd sticla golită, o aruncă cu forţă departe în apă. Ei, steward, ce e lipsa asta de consideraţie ? Încă o butelie, te rog !

— Cred că ar trebui să ne rezervăm pentru diseară. Tocmai doream să vă cer scuze, aş vrea să mă retrag pentru o oră. Să-mi fac puţină ordine în însemnări. Trebuie să trimit ştirea chiar mîine dimineaţă. Vă văd mai tîrziu ?

Stewardul, un tînăr voinic aduse o sticlă, dar zăbovi cîteva clipe pînă a o destupa. Von Heldorf îi zîmbi spaniolului şi-i răspunse :

— Mă găsiţi tot aici ! *Hasta pronto, señor !*

Toledo coborî treptele, traversă puntea a doua şi se-ndreptă spre cabina ce-i fusese repartizată. O porni în lungul coridorului mărginit de o parte şi de alta de cabine pe uşile cărora erau aplicate etichetele cu numele celor invitaţi să petreacă la bordul luxosului *Prinz Eugen* „cîteva

zile de neuitat". Cu aceste cuvinte se încheiase cuvîntul inaugural al „jivinei primejdioase". Banalităţi umflate, sforăitoare, subliniind misiunea istorică a Germaniei şi a *Führerului,* accentuînd nevoia unei cît mai strînse colaborări cu armatele aliate şi prietene, „mai multă combativitate şi efort" pentru victorie ! Victorie ! Leitmotivul oricărei cuvîntări, victoria din Est, mai cu seamă ! Desigur o victorie a distrugerii, a morţii ! A suferinţei şi a morţii ! Adunătura de imbecili scrobită, zîmbitoare, adunătura de cocote şi „măşti", adunătura asta de „operetişti", de „fripturişti" aplaudă, e aplaudat şi el, desigur... De undeva însă simte răzbătînd surd, ca un zumzet subteran, vocile sutelor de aparate de radio ce anunţă moartea, o anunţă pe toate tonurile şi în toate limbile, moartea... aşa cum tot moarte înseamnă şi aplauzele „operetiştilor" năuciţi de albeaţa ireală a vaporului, de sclipirile alămurilor, de albul uniformelor, de albul şampaniei, de lunecarea asta ca de lebădă a lui *Prinz Eugen* peste spinarea smolită ca de animal somnoros a Dunării, aşa cum o vede el acum prin ochiul rotund al hubloului: „Vă dorim să petreceţi zile de neuitat !"

Înserarea făcea acum ca interiorul cabinei să pară şi mai mic. Zumzetul stins al motoarelor transmitea pereţilor o fină vibraţie. Aprinse lumina şi deşi totul părea în ordine fu sigur că cineva îi răscolise prin lucruri. O mînă expertă, abilă, aşa cum se obişnuieşte şi după cum se aşteptase. Cum probabil se procedase prin mai toate cabinele. Oricum bagajul său nu putea atrage prin nimic atenţia. Bagajul unui ziarist spaniol în drum spre front pentru a trimite materiale ziarului său din Madrid. Un ziarist care şi-a permis o escală şi s-a simţit dator să participe la acest eveniment monden. Fusese suficient să apară la Clubul german de presă. Nici n-a trebuit să deschidă gura. Erau foarte mulţi ziarişti străini prezenţi acolo. N-a discutat cu nimeni în mod special. La plecare însă avea în buzunar o invitaţie pentru croaziera cu *Prinz Eugen.*

Observă că cel ce răscolise prin lucruri se mărginise la un control de rutină. Nu umblase în căptuşeală în căutare de ascunzători secrete. În buzunarele unui costum nu putea găsi decît bilete vechi de intrare la Prado, un bilet de „corrida", un carnet cu însemnări — în spaniolă

firește. Apoi pașaportul de autentic cetățean spaniol, legitimația de ziarist și bani, un teanc impresionant de mărci germane. Aparatele foto erau la locul lor în servietă, la fel și cei doi acumulatori pentru bliț. Un control de rutină, nu prea minuțios cum se obișnuiește. Cine să fi fost ? Poate unul din stewarzi ? Cei în uniformele bine cunoscute nu prea aduc a stewarzi. Sînt prea voinici. Și cel care destupase sticla de vin o făcuse cu prea puțină îndemînare. Nu ca un steward autentic. Stewarzii sînt de regulă adolescenți delicați, subțirei și puțin triști, chiar dacă zîmbesc clienților și pasagerilor. Cei cîțiva pe care-i văzuse au zîmbete impertinente cînd cred ei că nu-i observi. Sînt prea bine făcuți și au ceva ce nu li se potrivește. Precis !

Peste un ceas și jumătate va începe banchetul inaugural. Se vor așeza cu toții în sala careului mare, la masa aceea lungă în forma literei U. O lume scrobită, dichisită, uniforme strălucitoare, umeri goi, bijuterii și tot ce ține de recuzita unei astfel de ocazii. Poate ca să nu se observe că oaspeții sînt cam de mîna a doua. Că personalitățile politice, culturale, de afaceri invitate nu prea onoraseră invitația. Mulți, foarte mulți adjuncți, locțiitori, înlocuitori, deci un eșec pe undeva.

Pătrunse în minuscula cabină a toaletei. Un spațiu exploatat la sînge. Duș, chiuvetă, oglindă, prosoape mari și pufoase de un cărămiziu închis, ca sîngele închegat. Ridică capacul vasului de la WC. Introduse mîna în apa călduță ce bolborosea încetișor. Era sigur că aici nu umblase nimeni. Un control de rutină, nu putea fi suspectat de ceva ! Numai în astfel de cazuri se întorc toate pe dos. Pipăi fundul vasului și regăsi punga ermetic închisă. Puse capacul la loc și se reîntoarse în cabină. Se gîndi că ar fi nimerit să iasă și să facă un tur al vasului. Să observe anumite lucruri și să verifice. Diseară va fi nebunie, șampania va curge din belșug, și poate atunci o să încerce să se strecoare în cală. Cînd toată lumea va petrece și vigilența nevăzuților paznici se va mai toci. Atunci poate...

*

— Ei, chiar aici nu mă așteptam să te descopăr !

— Pentru că bănuiești că nu-i prea am la inimă pe nemți ?

— Dacă ar fi după sentimente nici eu nu m-aș afla, șopti Wanda aplecîndu-se la urechea lui Bretan.

— Sau, mai exact, te gîndești : ce caută un pîrlit de comisar printre atîta ștăbime ? Ia zi, fii cinstită ! Un intrus în *high-life* !

— Numești *high-life* adunătura asta pestriță ? Dă-mi voie, sînt samsar și geambaș în privința asta ! Aș putea să număr pe degetele unei singure mîini cîte persoane de calitate am văzut. Iar tu nu lipsești dintre ele !

— Ca de obicei vrei să scapi printr-o lingușeală. Am aterizat aici din pură curiozitate. Șeful a binevoit să-și rupă piciorul de fericire că a fost avansat. Invitația a primit-o el, dar mi-a pasat-o apoi mie. M-a îndemnat stăruitor să vin, aproape m-a obligat. De ce să pierd ocazia ?

— Cred că deslușesc o notă falsă în acest cîntecel pe care mi-l torni.

— Va trebui să discut ceva cu tine, dar nu aici la masă.

— Tot despre Titi Prințu ? îl iscodi Wanda.

— Ai și tu o obsesie. Nu te uita acum în direcția lui, parcă a priceput că vorbim de el și se uită încoace. Hai, zîmbește-mi și spune ceva.

— Invită-mă la dans și o să discutăm nestingheriți.

Ringul era aproape gol. Invitații se așezaseră temeinic la masă și după o alocuțiune scurtă a comandantului navei, conform tradiției marinărești, începuseră cu toții să atace bunătățile aduse cu precizie matematică de o armată de chelneri.

— Azi am avut o zi infernală. De ieri, azi noapte, azi toată ziua. Abia dacă am trecut pe acasă să mă schimb și apoi să ajung la Giurgiu. Tata mi-a telefonat și m-a informat despre reținerea lui Paul. Mi-a zis că l-au luat de la tine de la Studio. Am rămas perplex. Trebuie să fie o eroare.

— Se pare că lucrurile sînt mai serioase. Siguranța l-a urmărit de fapt pe Kuky Streja. Acesta susține că avea acolo la mine întîlnire cu Paul, ca să-i predea nu știu ce. Au dat năvală cîțiva agenți și i-au înhățat pe amîndoi. Mi-au spus fetele. Eu eram plecată, cînd m-am întors te-am căutat.

— Pe tine nu te-au chemat acolo ?

— Nu, dar probabil că n-au să întîrzie s-o facă. Dar știu ce-am să le spun. Am să-i fac de două parale ! Paul e încă un copil ! Și mi se pare caraghios să acuzi de comunism pe un tip ca Kuky ! E aberant !

— Ai să declari, dragă Wanda, că tu l-ai chemat pe Paul, ca și altă dată, să-i propui o colaborare. Că știi că e încă în vacanță și-i trebuie bani. Orice motiv ar fi avut să treacă pe la tine, sînt convins că o să se agațe de soluția asta. Am să intervin și eu confirmînd că trebuia să te viziteze și să discutați.

— Chiar aș avea nevoie de el, Horia. Vine acum peste o lună toamna, vreau o revistă de toamnă și Paul e un băiat atît de plin de idei, de fantezie !

— Sînt realmente îngrijorat.

— Văd că te uiți cam insistent la grupul din colț. Cine te interesează dintre ziariștii de-acolo ?

— Ziariști sînt ? Mă uitam la bărbatul cu barbă argintie, îmi pare cunoscut. Dar nu prea știu de unde să-l iau. Mi-e foarte cunoscut.

— E un tip cam exotic. E spaniol, am aflat. E în drum spre Rusia. A făcut aici o mică escală și profită și el de croaziera asta. Îi poate da și lui Franco idei asemănătoare. Dar văd că nici pe tine nu te slăbește din ochi cineva. Cînd ai urcat ultimul pe pasarela vasului, am văzut-o bine pe Machelle Comănești cum te-a privit. Am sentimentul că te place. Instinctul nu mă-nșală, dulăule ! O trădează ochii, obrazul, nervozitatea ! Uite cum te urmărește !

— Ți se pare. N-o vezi cum se amuză ? Ce vesel grup! Rîde și Titi ! Și un ofițer german e cu ei !

— Probabil că papașa Secăreanu le spune o anecdotă. Ce tip mucalit și simpatic ! Nu cunosc prea mulți afaceriști atît de simpatici !

*

— Doriți ceva, domnule ?

Voce subțirică, adolescentină, zîmbetul puțin trist al stewardului autentic. Toledo fu surprins să-l descopere acolo pe coridorul pustiu. Îi ceru un pahar de *Martini* și-i dădu numărul cabinei. Cînd i-l aduse, îi întinse cîteva mărci, pe care băiatul nu le refuză și se retrase. Sorbi cu înghițituri mici licoarea dulce-amăruie. Se ridică și încuie

ușa cabinei. Trecu alături și cu mișcări precise, rapide extrase punga cauciucată. Constată mulțumit că ambalajul fusese perfect etanș. Desfăcu acumulatorul blițului din tocul său de piele și introduse acolo celălalt „acumulator". Ambalajul îl strînse și-l vîrî într-o mică despărțitură a geamantanului. Deschise apoi ușa cabinei. Nu se afla nimeni pe coridor, ceea ce-i convenea de minune. De undeva de deasupra răzbăteau acordurile orchestrei, murmurul vocilor, rîsete, comenzile chelnerilor. Ajuns în capătul coridorului, rămase cîteva clipe contemplînd imaginea punții superioare iluminate *a giorno*. Ghirlandele becurilor colorate descopereau umeri goi, zîmbete perlate ; o permanentă și nervoasă mișcare anima grupurile care se alcătuiau și se desfăceau în forfota frenetică a tuturor pasagerilor, fulgerele albastre ce aveau să conserve chipuri, zîmbete, cupe cu șampanie. Chiar în noaptea asta fotografiile, articolele trebuiau să ajungă în văgăunile mecanice ale redacțiilor și tipografiilor. Se opri cînd ajunse în capătul celuilalt coridor ce ducea spre sala mașinilor. Zări ușa de vizavi întredeschisă. Dar trebuia să treacă dincolo fără ca cineva să-l observe. Și acolo, așezat pe treptele unei scărițe, stătea un marinar. Așezat în profil și părea că ascultă sau privește ceva sau pe cineva. Auzi și vocea unei femei. Îl zări pe marinar ridicîndu-se și glasul femeii, chicotind, trăda un număr apreciabil de cupe golite. Cererile femeii nu erau deloc exagerate. Nu dorea decît să i se explice cum se coboară barca de salvare, mai solicita un binoclu. Toledo înțelese că acum era momentul cel mai potrivit să se strecoare prin ușa întredeschisă. Coborî treptele scării abrupte. Aici erau cabinele ofițerilor. O coti pe un coridor lateral îngust și se strecură printr-o altă ușă, mai scundă, unde îl aștepta o altă scăriță, aproape verticală. Culoarul devenise și mai scund iar pe deasupra se zăreau două conducte. Încăperile din stînga erau ale telegrafiștilor și a mecanicului-șef. Cele din dreapta erau destinate subofițerilor tehnici, stațiilor și mașinilor. Trecu rapid de ușa întredeschisă a telegrafiștilor. Prin crăpătura ușii zări ceafa unui operator și căștile ce stăteau caraghios și strîmb. După vioiciunea vocilor pricepu că și ei petreceau. Ajuns în capătul culoarului deslușì acum mai bine duduitul monoton al motoarelor au-

xiliare care antrenau pompele. Deschise cu destulă dificultate chepengul și se trezi într-o încăpere luminată slab. Era primul compartiment al sălii mașinilor. De jur împrejur se putea circula pe niște rampe înguste mărginite de balustrade metalice. La aproape doi metri, în mijlocul încăperii, erau plasate două din motoarele navei. De jur împrejur conducte, cabluri și acel miros de ulei, de motorină specifice locului. Dincolo, lanterna slabă, verzuie îi indica ușa prin care putea pătrunde în cala vasului.

*

— Sper că vă simțiți bine, domnule Bretan ?

— Mă simt aproape răsfățat. Organizarea pare desăvîrșită.

— Civilizația unei națiii superioare are la bază o tradiție.

— Așa se pare. Germania are cea mai bună tradiție în privința chelnerilor și a serviciilor ireproșabile.

— Chiar dacă o spuneți puțin ironic, ați strecurat totuși un adevăr. O autentică civilizație nu poate face rabat nici în laturile secundare, mărunte.

Kailidis își încheie spusele cu un surîs rece, dar perfect curtenitor. Bricheta aurie sclipi între degetele sale fine, propulsînd o flacără albăstruie, nervoasă. Țigara părea nefiresc de albă în contrast cu tenul măsliniu.

— Dacă o să cădeți în chestii de politică vă arunc în apă ! îi amenință mucalit Secăreanu cu havana sa lungă și groasă pe care de două ceasuri o ținea neaprinsă. Ia priviți ce micuță zburdă pe aici ! Cînd eram tînăr ca voi țineam cîte două pe-un picior. Dar, unde ți-e prințesa, dragă Titi ?

— A plecat să se schimbe.

— Ce ați spune de un pocheraș ceva mai tîrziu ? propuse Secăreanu. Îl invităm și pe colonelul Wolf, și dacă o să accepte și domnul Bretan, o să fim exact cîți trebuie. Ce spuneți, sînteți de acord ?

— În principiu, n-am altă treabă, dar pe mai tîrziu. Acum trebuie să mai fac puțină conversație șefilor mei. zîmbi Bretan a scuză.

— Ora două vă convine ? Vă aștept în careul verde. E un loc liniștit și au un bar destul de bine garnisit. Vă

rog să transmiteţi omagiile mele domnilor inspectori Podoabă şi Sturzu, şi, dacă acceptă, îi invit la Sulina la un pescuit.

Dintr-un vălmăşag multicolor apăru Machelle.

— A început dezmăţul, rosti veselă. Cîteva cucoane simandicoase au şi început vînătoarea de marinari cu braţe tari ! Rîse mai mult de încruntarea involuntară a lui Kailidis. Ia priviţi numai ce i-a cerut o onorabilă unui marinar. S-o dea huţa cu barca de salvare. Ce amuzant ! Acum vreau să-l răpesc pe domnul Bretan la dans. Vă lăsaţi corupt ?

— Pe mine m-ai refuzat, rosti Kailidis zîmbind subţire.

— Ce reacţie de băiat de prăvălie ! Nu te-am refuzat, te-am amînat numai.

Secăreanu rîse domol aplaudînd cu mîinile sale moi şi dolofane, iar Titi surîse exact ca la a treia lecţie de surîsuri politicoase.

Dansau tăcuţi, pătrunşi de misterul tulbure al apropierii. În rotirile lente Horia reuşi pentru o secundă să zărească şi grupul cîtorva superiori din Prefectură. Printre ei, ca un catarg, statura slăbănoagă a lui Podoabă şi lîngă el chelia strălucitoare a inspectorului-şef Gicu Sturzu. Prietenii lui Arnăutu. Se arătaseră dezolaţi aflînd motivul pentru care comisarul-şef nu putuse onora invitaţia. Ciocniseră un păhărel, debitaseră cîteva banalităţi ingnorîndu-l apoi destul de amabil, ceea ce-i convenea de minune. Îi apăru brusc în minte imaginea nopţii trecute, tulburea şi ciudata noapte ce-l convinsese o dată în plus că moartea poate fi ceva foarte palpabil, ceva aproape material. Chipul crispat al lui Braghină prăbuşit în colţul camerei, sîngele acestuia şi chipul răvăşit, pătruns de spaima rece a morţii. Îl lăsase pe Miercănuş acolo pentru cîteva momente. „Ştiţi ce i-am zis, dom'şef ? Ai să mori aici ca un cîine nenicule, uite cum ţi se scurge sîngele şi cu el şi viaţa. Aici şi acum trebuie să-mi spui totul. Altfel..." „Cum ai nimerit aici Valerică ?" „Am ştiut că bestiile astea n-au să vă lase în pace. Ştiam că o să mergeţi la procuror. N-am mai pierdut timpul şi cînd am ajuns v-am zărit *Fiatul*. Eu am rămas în taxi şi am văzut manevra şmecherilor. V-am urmărit pînă aici. Animalele astea nu ştiu de glumă !"

Toată alergătura, tot tăvălugul dimineții și al zilei se estompaseră în clipa limpezirii. Așa, deci ! O parte din șampania care curgea acum în cupele petrecăreților fusese livrată de cabaretul *Carmen*. Șampanie fină, *Biarritz*. Trei etaje de sticle ambalate în cutii mari de placaj. Cutiile acestea au pereții dubli. Între ei se presară talaș, rumeguș, pentru protecția prețiosului conținut. Pereți dubli ! Cum de nu s-a gîndit din prima clipă ?

— Sînteți tare absent ! Tînjiți după o altă parteneră ?

— Nu păreți un psiholog strălucit. De ce nu presupuneți, de pildă, că savurez în felul meu plăcerea acestui moment.

— Știți să ieșiți din încurcătură, dar așa-mi păreți, taciturn și cu mintea departe. Vă mulțumesc și n-am să uit că sînteți un partener de dans excelent.

Bretan o conduse în același loc. Se scuză, dar Secăreanu îi mai aminti despre partida de la ora două. Coborî cele două punți.

— Există cumva un bar acolo ? îl opri pe un chelner, arătînd intrarea unui coridor larg, aproape dublu decît cele întîlnite.

— E un loc nimerit să luați un aperitiv liniștit. Vă conduc.

Barul era o încăpere nu prea mare, dar plăcută și odihnitoare. Fotolii joase și măsuțe. Mai zări cîțiva pasageri refugiați aici de hărmălaia și vacarmul de afară. Și dacă te gîndești, tocmai hărmălaia și vacarmul fac sarea și piperul oricărei croaziere. Comandă bere și constată că e rece și foarte bună. Din unghiul în care stătea putea cuprinde o bună parte din coridor. De acolo ieșiseră chelnerii ducînd tăvi cu sticle. Întrebă unde e toaleta. Ieși pe culoar și ușa întredeschisă lăsă la iveală prima încăpere a calei. Profită că nu se zărea nimeni și pătrunse acolo. Această încăpere adăpostea vesela, munți de farfurii și pahare așezate în niște stelaje de protecție. Tot aici se depozitaseră și sticlele golite. Constată că se băuse extrem de mult, după muntele de sticle goale orînduite pe un stelaj.

*

— Aici e mult mai plăcut, domnule *Standartenführer* !

— E răcoare și nu se aude așa tare blestemata aia de muzică. Wolf se sprijini de parapetul metalic, privind

cîteva clipe trena subțire de spumă ce se pierdea în urma navei.

— Se cheamă că sîntem la pupa aici ?

— Așa se cheamă, domnule *Obersturbanführer*, îl lămuri Wolf și după cîteva clipe adăugă cu glasul mult scăzut : Îmi pare rău pentru ce-am auzit.

— În război ca la război, răspunse sumbru Hölzer. N-avem voie să ne jucăm cu lucrurile serioase.

— Poate nu știați, dar a încercat să-și vîre nasul și la mine în agenție.

— Ce spui ? făcu Hölzer pe naivul.

— Locotenentul von Webst mi-a raportat că duminică cînd au fost împreună la Sinaia, la expoziție, Frau Ilse i-a făcut o propunere, ca venind din partea dumneavoastră !

— Căței aua ! Ce să caut eu în treburile dumitale ? Ce tupeu !

— I-a cerut să fotografieze anumite documente de prin fișete, dar n-a fotografiat decît ce i-am permis eu ! Sînt curios dacă cei care inițiază ancheta sînt în posesia filmului pe care von Webst i l-a predat în aceeași seară. Hölzer nu răspunse. Își aprinse cu gesturi îndelungi o țigară. Fumul amărui îl învălui o clipă.

— Filmul acela e la mine, rosti simplu Hölzer. N-a apucat să-l mai predea. Am somat-o să mi-l dea. Aflasem despre interceptarea ei, dar n-am putut să intervin cu nimic. E uimitor cîte lucruri interesante ascunzi prin seifurile dumitale, domnule Wolf ! Ce-ai zice dacă la întoarcere ai descoperi că ți-au dispărut anumite documente ?

— Nu e gravă pierderea unor cópii. Originalele le pun în locuri mai sigure. Dumneavoastră nu procedați la fel ?

— La fel, repetă mecanic Hölzer. Mă gîndesc că ancheta e pe mîna lui Stabbe. Dumitale îți e simpatic acest Stabbe ?

— Nu mi-e simpatic acest Stabbe, domnule *Obersturbanführer !* O să aveți neplăceri din cauza asta ?

— Ilse o să declare poate că în ultimul caz eu i-am dat ordin să fotografieze în agenție. Că am forțat-o apoi să-mi dea negativul și că acesta e-n posesia mea. Au să mi-l ceară mai mult ca sigur, dacă ea o să declare așa.

— Ei, dacă-mi permiteți, v-aș sugera altceva. Că nu dumneavoastră ați rugat-o să fotografieze, ci că e o acțiune

a ei pe cont propriu. Că l-a silit pe von Webst abuzînd de numele dumneavoastră, şantajîndu-l cu situaţia tatălui său să acţioneze. Acesta a acceptat, dar despre acţiune nici eu şi nici dumneavoastră n-am ştiut nimic. Cred că ar fi bine să predaţi filmul încă înainte de a vi-l solicita ei.

— E o nebunie ce spui ! Nu-ţi dai seama că-mi bag singur capul în laţ ? Dar observ că şi von Webst al dumitale va pica ! Oricum, multe zile nu mai avea el aici !

— Vedeţi ? Nu-mi pot permite să mai lucrez cu oameni vulnerabili, uşor de manevrat şi de compromis. Vă rog însă să acceptaţi ajutorul meu.

Wolf privi de jur împrejur şi scoase la iveală un mic pachetel pe care i-l întinse lui Hölzer.

— Distrugeţi filmul acela. Luaţi-l pe acesta care e „curat". Am prevăzut că o să se ajungă aici. E singura dovadă că nu mi-e deloc simpatic acest Stabbe şi nu doresc să aveţi neplăceri. Nu doresc.

Hölzer ridică surprins privirea. Rămaseră cîteva momente măsurîndu-se cu zîmbetul lor rece, dar sincer. Aveau certitudinea unei runde încheiate. Wolf ştia că din acest moment începe armistiţiul, dar nu avea nici o idee privind durata lui.

— Vă felicit, domnule Wolf, pentru ideea de a transborda în cala lui *Prinz Eugen* materialele acelea pentru front din avionul defect. Aici sînt în deplină siguranţă.

— În patru, cinci zile ajung ele la Odesa. Oricum, tot atîta timp s-ar fi pierdut pînă la apariţia altui aparat de transport de o asemenea capacitate.

*

— Acum e ora două ? îl întîmpină Secăreanu. Nu prea eşti parolist, comisare. După cum vezi, partenerii s-au şi dus la culcare. Pe unde ai umblat ?

Noaptea petrecută în faţa mesei de joc îi aşternuse pe chip o paloare gălbuie. Doar ochii îi erau neverosimil de limpezi şi-l măsurau cu nedisimulată mirare. Nu se osteni să strîngă cărţile de joc risipite pe postavul verde şi nici teancul destul de mare de bancnote.

— Observ că zeiţa Fortuna nu v-a părăsit în seara asta, îi răspunse Bretan aşezîndu-se într-unul din fotolii.

Întinse mîna după sticla de coniac aflată pe măsuța cu rotile. Dădu să-i toarne și celuilalt, dar îl văzu clătinînd din cap a refuz.

— Pentru partida noastră, domnule Secăreanu, nu e deloc tîrziu.

— Ce spui ? Mai ai chef de jucat la ora asta ?

— De fapt, vreau să pun capăt partidei, domnule Secăreanu.

Celălalt clipi cîteva momente de parcă între gene i s-ar fi strecurat o musculiță supărătoare. Își îndreptă trupul mătăhălos și-l privi ca pe un picat de pe altă planetă.

— Pînă în seara asta Fortuna nu v-a părăsit, dar acum cred că v-a întors spatele. Nu uitați că e femeie și orice femeie e capricioasă.

— Ce tot îndrugi acolo, cu vorbele astea în doi peri ? Dacă ești mahmur, du-te și drege-te !

— E adevărat că toată ancheta asta mi-a dat un fel de mahmureală, dar acum sînt mai limpede ca niciodată. Dar, s-o scurtăm ! Va trebui ca nu peste mult timp să mă însoțiți — regret că astfel sfîrșește croaziera asta pentru dumneavoastră. Vreau ca lucrurile să decurgă civilizat și discret. Peste o jumătate de ceas o șalupă a poliției fluviale va acosta aici. Această hîrtie vă poate confirma, priviți, e-n regulă și e semnată de un procuror autentic.

Ochii celuilalt se îngustară, privirea-i deveni la fel de tăios-albăstrie ca albastrul zorilor ce se decupau în ochiul hubloului. Ignoră hîrtia pe care i-o pusese în față Bretan.

— Mă-ntreb dacă-ți dai seama ce-ți iese pe gură, comisare ! reuși să rostească sacadat și puțin gîfîit. Crezi cumva că mă impresionează hîrtia asta ? E absurd ! Absurd !

— Vi se pare absurdă și ireală această dimineață ? Mărturisesc că și mie mi se pare, deși rațiunea mă asigură de contrariu. Nu-mi vine să cred că stau de vorbă cu însuși autorul celebrului jaf al colecțiilor.

— Domnule !... Domnule, ești pur și simplu nebun ! Delirezi. Am să chem medicul navei ! O cămașă de forță ți-ar trebui !

— Vă rog să luați loc și să nu mă siliți să vă ancorez cu aceste „brățări" de fotoliu. Ascultați mai bine. O să

vă convingeți că nu sînt deloc nebun cînd peste vreo două ceasuri o să-i reîntîlniți la noi la secție pe Teofil Berescu și pe Tică Mărgărit. Din păcate Mircea Braghină e încă sub supravegherea medicilor. Vă rog, nu vă ridicați, sînt în stare să mă țin de cuvînt. Vă cer să mă ascultați cinci minute fără să mă întrerupeți. Așa, luați mai bine paharul acesta și o să-mi fiți și recunoscător.

Cîteva momente nu se auziră decît bătăile îndepărtate ale clopotului de bronz de la prora ce anunțau schimbarea cartului.

— Mă aflu deci în fața celui ce-a reușit o mare lovitură. Dacă asemenea acțiuni ar merita felicitări, fiți sigur că nu m-aș zgîrci. Mai întîi pentru ingenioasa idee de a vă plasa din capul locului printre colecționarii jefuiți. Cine ar fi putut să bănuiască ? Ce să mai vorbim de statutul dumneavoastră special ? Cetățean respectabil, proprietar, om de afaceri, cu toate dările și impozitele la zi, un contribuabil constant la fondurile poliției. Mai degrabă am fost tentat să-l cred pe Kailidis coordonatorul afacerii ! Anumite antecedente, lipsa de scrupule în cîștigarea banilor, sume enorme cheltuite, tot felul de coincidențe ! La un moment dat se țesuse în jurul său o plasă prea deasă ca să mai cred că el e creierul afacerii. Încă din ziua în care ziarele au anunțat spargerea celor patru colecții am bănuit că autorul trebuie să fie un inițiat în ale artei, un rafinat cunoscător. Profesorul Catrinescu de la Galeria Națională a avut aceeași bănuială. Nici o pînză luată la întîmplare ! Și acum s-a dovedit că intuiția mea a fost justă. Or, e știut cît de bine se cunosc între ei colecționarii ! Cît de mult se invidiază adesea pentru cîte o achiziție ! La cîte expoziții și licitații nu se întîlnesc, discută, fac aprecieri... E o lume pe care o cunoașteți foarte bine. Unde urmau să ajungă tablourile furate și cine e beneficiarul n-am să vă întreb acum. O să ne spuneți dumneavoastră mai tîrziu. Sînt convins că ideea loviturii vă obsedează de multă vreme. După felul în care a decurs totul, după cum v-ați recrutat și organizat oamenii și, evident, după modul în care a funcționat acest mecanism. Foarte tîrziu mi-am dat seamă că am de-a face cu o organizare „etajată". De pildă dumneavoastră dădeați dispoziții lui

Teofil Berescu. La rîndul lui Berescu îi coordona pe Braghină şi pe Mărgărit, astfel că aceştia nici pînă în acest moment n-au aflat cine se ascunde în spatele lui Berescu. Pentru ei Berescu era capătul de fir, poate chiar şeful. Braghină şi Mărgărit, la rîndul lor, luau contact doar cu Cîrjaliu. Astfel, Vlad Cîrjaliu cunoştea pe Braghină şi Mărgărit, dar nu şi pe Berescu. Cîrjaliu l-a anturat pe Baronică, dar fără să-i dezvăluie pentru cine-i solicita „serviciile". Baronică mai departe l-a cooptat pe Cotoaibă, fără ca acesta să afle că lucrează pentru Cîrjaliu... Apoi, cine s-ar apuca să bănuiască pe un fost inspector al Siguranţei şi pe un fost poliţist ? Bine jucat ! Mai departe. Ce rol a avut Cîrjaliu ? Acesta s-a ocupat, să zicem, de latura aranjamentelor „tehnice". Pentru libertatea de mişcare, dar şi din prudenţă, a făcut rost de automobile, care, în caz de interceptare, figurau ca şi fără stăpîn, putînd deruta. Vlad Cîrjaliu i-a coordonat pe Baronică şi Cotoaibă. Aceştia au sustras cheile caselor vizitate, discret, în aşa fel încît nimeni să nu apuce să bănuiască ceva ; şi tot ei s-au ocupat şi de confecţionarea cheilor după tiparele luate. Au mai avut desigur şi alte sarcini de executat, nu mă-ndoiesc. Cam asta e trupa pe care v-aţi bazat şi care a materializat foarte exact „scenariul" pe care l-aţi conceput. Şi toate ar fi fost bine mersi, dacă acest Vlad Cîrjaliu, care e şi el un „mic creier", n-ar fi avut ideea să vă imite şi să dea o lovitură cam în acelaşi stil la colecţia de tablouri a consilierului Catargi. Dacă nu se întîmpla astfel, sînt convins că această dimineaţă n-ar fi venit niciodată.

— Spune-mi, comisare, dincolo de toată poliloghia asta... A pronunţat Teofil Berescu numele meu ?

— E timpul să vă spun că-l consider şi eu un individ tare. N-a mărturisit şi n-a recunoscut decît într-un tîrziu şi doar în faţa probelor mult prea evidente. Nu, nu el v-a trădat şi nici un altul din cei pe care i-am pomenit mai înainte. V-aţi trădat singur. La concluzia că dumneavoastră sînteţi Şeful, şi nu Kailidis, am ajuns pe altă cale şi abia ieri. Şi asta pleacă de la o mică neglijenţă, un mic amănunt. Alaltăieri cînd am pus mîna pe dublurile cheilor false ascunse nu se ştie cu ce scop de răposatul Cotoaibă am observat că de pe lanţul de chei lipsea tocmai cheia de la casa dumneavoastră. Să n-o fi pus acolo Cotoaibă ?

S-o fi uitat ? Nu. Nu a fost nevoie de acea cheie. Căci aţi pus-o singur la dispoziţia lui Berescu. Deci practic colecţia dumneavoastră a fost prădată cu aprobarea dumneavoastră, dar despre asta era iniţiat numai Berescu. Dar ascultaţi mai departe. Alaltăieri seară, cînd încă bănuielile mele îl mai vizau pe Kailidis, am făcut o scurtă vizită unuia din cei mai oneşti procurori ai capitalei. I-am povestit totul, i-am lăsat dosarul să-l studieze şi am plecat. La plecare am fost acostat de Braghină şi Mărgărit care, fără prea multă vorbă m-au invitat, sub pretextul întîlnirii cu o persoană care vrea să-mi vorbească, într-un loc foarte grăitor pentru intenţiilor lor. M-au iscodit mai întîi să vadă ce ştiu despre ei şi-n genere despre toată povestea. Nu prea le-a plăcut ce le-am spus, dar fireşte că n-au recunoscut nimic. Mi-au făcut apoi o propunere ca venind din partea unei persoane anume. Era vorba de nişte avantaje şi de o sumă oferită contra abandonării anchetei. Le-am zis că accept, dar am propus la rîndu-mi în replică o sumă de zece ori mai mare. Această contraofertă a mea urma să fie comunicată mai departe. Trebuia ca Braghină să dea un telefon lui Berescu şi să-i confirme că am acceptat condiţiile. Însă intuiam că toată această discuţie şi propunere nu e menită decît să tergiverseze lucrurile două, trei zile, atît cît vă era necesar să vă duceţi misiunea la bun sfîrşit, adică să predaţi tablourile. Ce ar fi urmat ? Probabil aceşti băieţi inimoşi, la sugestia dumneavoastră, mi-ar fi administrat vreo „sinucidere", sau cine ştie ce „accident". Dar le-am încurcat planurile. Recunosc că am fost şi eu ajutat de Fortuna. Unul din oamenii mei, iniţiat în ultimele cercetări, ştiind de avertismentul ce-mi fusese administrat cu o seară înainte de nişte „autori necunoscuţi", s-a hotărît, fără ştirea mea, să se ţină pe urmele mele. Asta a fost în parte norocul meu. A ajuns şi el în locul acela, a intrat în clădire, şi a pîndit la uşă. Cînd a intervenit i s-a răspuns cu focuri de revolver. Braghină însă a încheiat-o printr-o fractură a încheieturii. Ce scenă oribilă am trăit ! Cum stătea Braghină în colţul în care căzuse şi cît de înspăimîntat era văzîndu-şi sîngele scurgîndu-se ! Îşi vedea moartea, acea moarte pe care el o urzise pînă atunci cu sînge rece altora. Omul meu parcă

împietrise și el. Îl tot amenința că-l va părăsi în bîrlogul ăla, lăsîndu-l să moară ca un ciine, dacă nu va rosti numele celui care i-a trimis. Și-n spaima aceea animalică a rostit numele lui Berescu. Am plecat imediat la secție și l-am lăsat la arest pe Mărgărit. Pe Braghină l-am dus la spital și de acolo l-am pus să telefoneze lui Berescu la cabaret, după cum le fusese înțelegerea, să-i comunice că totul e-n regulă. L-am lăsat și am alergat la cabaret, am pîndit pînă cînd Berescu a terminat programul și l-am urmărit pînă acasă. Într-un loc mai ferit l-am luat cu noi. N-a recunoscut nimic, firește. L-am întrebat cui trebuia să transmită mai departe ceea ce îi comunicase Braghină. La secție, l-am confruntat cu Mărgărit. A recunoscut că-l cunoaște, dar că nu are nici o legătură cu acesta în sensul acuzațiilor ce i le aduceam. Știam că fără mărturia lui nu pot face nici un pas mai departe. Recunosc că am făcut și o ilegalitate. Mă obseda acel amănunt : De ce n-am găsit cheia casei dumneavoastră pe șiragul lui Cotoaibă ? Doar și colecția dumneavoastră fusese prădată ! M-am hotărît pe loc și fără nici o aprobare să pătrund la vechea dumneavoastră adresă. Am intrat destul de ușor. Am început să căutăm peste tot, în speranța că vom da peste ceea ce ne interesează. Dar nimic suspect. O casă aproape pustie. Am străbătut încăperile una după alta. Am ajuns la etaj, în singura încăpere care mai adăpostea ceva. O cameră ce mărturisește o altă pasiune a dumneavoastră : pescuitul. Plină de undițe, trestii, plase. Ba chiar aveți atîrnate acolo niște tablouri care vă evocă Delta, diverse lacuri, pe potriva ambianței. Tablourile respective aparțin unor pictori contemporani și încă nu și-au luat valoarea cum se spune. Și nici nu figurau în colecție. O singură pînză însă mi-a atras atenția. Un peisaj executat mai stîngaci, în niște culori ce mărturisesc mîna începătorului. Ce căuta acesta printre celelalte. O achiziție recentă, deloc pe gustul dumneavoastră ? L-am dat jos de acolo și ce credeți că am văzut ! Pe partea cealaltă era montată o altă pînză : portretul Luchianei Cantilli, a unui anonim din secolul XVI. Pasiunea dumneavoastră maladivă v-a pierdut ! Acesta era tabloul dumneavoastră preferat, pe care-l contemplați de fiecare dată cu mare plăcere. Faptul, psihologic vorbind, e explicabil prin prisma ciudățeniilor

unui colecţionar. Dar acest tablou, conform listei mele, figura tocmai pe lista tablourilor furate. L-am luat şi m-am întors la secţie şi am reînceput dialogul cu Berescu. Acesta a continuat să nege, dar cînd i-am prezentat tabloul, a rămas şi el tablou. Era un argument extrem de serios. Ştia că acum nu mai e glumă. A recunoscut toată participarea la afacerea colecţiilor şi apoi la toate celelalte întîmplări legate de afacerea Catargi. Mi-a spus că după ce a primit telefonul de la Braghină v-a transmis la rîndul său că am acceptat oferta doar la o sumă exorbitantă. Deci puteaţi pleca relativ liniştit la Giurgiu pentru îmbarcare. Am şi văzut cînd a venit Kailidis cu automobilul pe la ora zece şi v-a luat. Îmbarcarea pe *Prinz Eugen* se anunţase pentru ora treisprezece. După ce aţi plecat am mai consemnat şi restul detaliilor. Atunci, în iunie după ce v-a reuşit lovitura, tablourile au poposit mai întîi la cabaret. Le-aţi adăpostit în seiful de la subsolul Clubului privat unde au zăcut o bună bucată de vreme în aşteptarea ocaziei celei mai favorabile. Cînd, după o lună şi jumătate, a intervenit absolut deranjanta lovitură a lui Cîrjaliu la colecţia consilierului Catargi, le-aţi mutat în subsolul casei lui Berescu. După cîte ştiţi Berescu stă împreună cu fiul său de treisprezece ani, un sărman paralitic. Are o infirmieră care-l îngrijeşte, dar care nu locuieşte acolo. Cu această ocazie v-aţi separat propriile tablouri pe care le-aţi adus discret într-o seară în locuinţa cea nouă şi le-aţi urcat undeva în pod. Celelalte au rămas acolo ! V-aţi oprit doar acel portret de care eraţi pur şi simplu subjugat şi care vă lipsea. Aveaţi nevoie să vă desfătaţi privirile cu el şi l-aţi aşezat acolo în camera de pescuit, unde vă refugiaţi adesea să-l savuraţi pe îndelete. Berescu a mărturisit că el s-a opus acestei chestiuni. Cînd aţi realizat că poliţia a făcut nişte neaşteptaţi paşi în ancheta Catargi, aţi trecut la contra măsuri. Nu mai insist asupra acestora. Mai rămîne acum întrebarea : Unde este restul tablourilor ? Berescu nu mi-a spus decît că localul dumneavoastră a furnizat şampanie pentru croaziera lui *Prinz Eugen,* avînd un vechi stoc de rezervă de şampanie foarte fină. Tablourile au părăsit locul unde erau ascunse şi au plecat în ambalajele de şampanie ? Aşa se părea. Nici lui Berescu nu-i împărtăşiseraţi ideea de a scoate pînzele cu ajutorul croazierei

lui *Prinz Eugen*, bazîndu-vă pe prietenia nemţilor. De la Sulina ce urma ?

— Şi ai găsit tablourile în ambalaje nu-i aşa ? reuşi să îngaime Secăreanu batjocoritor, dar chipul său căpătase o nuanţă ca de fruct putrezit.

— Nu le-am găsit acolo. Mai aveţi răbdare un minut. Deci, în timp ce dumneavoastră eraţi ieri plecat la Giurgiu, am mai lămurit unele chestiuni. Am lămurit şi misterul armei care l-a amuţit pe Cotoaibă. Ea nu fusese sustrasă din casa lui Gherase Duţă, după cum presupusesem iniţial. Era un „trofeu" de-al lui Braghină. El ca inspector de Siguranţă condusese ancheta de după rebeliune. Îşi însuşise arma aceea care cu zece ani înainte, acolo la München, i-a fost decernată drept premiu lui Gherase Duţă. Dar la reparat o dusese chiar el, Braghină, neştiind că îi va folosi. De ridicat însă a ridicat-o Berescu. Am făcut constatarea. Procurorul n-a mai avut ce face şi mi-a eliberat mandatul. Ajungînd şi eu aici, prin graţia şefului meu care mi-a cedat invitaţia sa la croazieră, am fost curios să vă văd reacţia. Eraţi liniştit pentru că Berescu vă informase că am acceptat oferta. Nu aveaţi de unde să aflaţi cum au evoluat lucrurile după plecarea dumneavoastră.

— Domnule, domnule, dar tablourile le-aţi găsit ?

— Cu puţină năduşeală, dar le-am găsit. Deşi nu-mi dăduse prin cap iniţial ce puteţi face dumneavoastră cu atîtea beţe de bambus. Ziceaţi că la Sulina e un lipovean bătrîn care ştie să le prepare, să le aranjeze ca să reziste. Dar în acele beţe de pescuit aţi rulat pînzele. Ele se află în cabina dumneavoastră, acolo unde acum le inventariază cei doi inspectori din Prefectură, Podoabă şi Sturzu. I-am trezit şi pe ei şi împreună am intrat în cabina dumneavoastră. Aflîndu-vă aici la masa de joc mi-aţi uşurat misiunea. Au rămas şi ei uimiţi, dar acum, n-au încotro, mai ales că eu de la bun început aveam la mine acest mandat. Procurorul mi l-a dat să-l folosesc numai dacă voi găsi pînzele. După cum vedeţi, asta e situaţia !

Oricît ar părea de ciudat, Secăreanu nu-şi pierduse cumpătul nici cînd ultimul cuvînt al lui Bretan însemna de fapt : mat !

— Sînt dispus să plătesc o sumă enormă. Dumitale dublu cît ai cerut iar celor doi inspectori, cît mi-or cere.

— Chiar dacă am accepta, domnule, nu mai e nimic de făcut. Nu vă dați seama că la București totul e descoperit ?

— După cîte înțeleg, la București n-ați descoperit decît tablourile mele. Nu și pe celelalte. Vă plătesc cît cereți ca să nu se afle. Atîta să spuneți. Nu le-am găsit. În rest, acolo, la București am să mă descurc. Plătesc cît n-o să cîștigați nici dumneata, nici cei doi inspectori toată viața.

— Nu se mai poate face nimic, domnule Secăreanu. Basta !

Ușa se deschise și apăru locotenent-colonelul Wolf, nu chiar zîmbitor, dar bine dispus.

— Ce oameni harnici ! Ați venit pînă la urmă, domnule comisar ? Dar nici unul nici celălalt nu-i răspunseră.

— Ei, sînteți cam nedormiți. Nu știam că vă găsesc aici, dar eu, cum n-am somn, am și comandat un ibric cu cafea.

Intră imediat un steward cu un ibric, turnă în trei cești. Wolf se ridică, luă sticla de coniac și-și îmbunătăți cafeaua. Secăreanu se ridică de la masă, își luă ceașca de cafea și o porni spre hubloul deschis. Rămase așa cu spatele cam cîteva clipe, gustă o înghițitură, mai privi un moment prin hublou.

— Ar fi trebuit să vă odihniți puțin, domnilor. În program ați văzut că e trecută și o escală la șantierul arheologic de la Ostrov, așa parcă se cheamă...

Auziră cum ceașca se izbi de parchet, de podea, omul se-ntorsese pe jumătate crispat, ținîndu-se de piept și se prăbuși, gemînd încetișor.

— Stați, nu-l mișcați, vă rog, îl opri Bretan pe Wolf.

— Inima se pare. Așa am înțeles, că nu stă prea bine cu inima.

— Vă rog să chemați medicul, i se adresă Bretan, urmărind horcăielile celui căzut. Simptomele infarctului miocardic, sau ale stopului cardiac.

ȘAPTESPREZECE

DUPĂ FIERBINȚEALA ȘI USCĂCIUNEA lui iulie, primele două săptămîni ale lui august s-au scurs într-o dezlănțuire de ploi învolburate și călduțe mai întîi,

apoi, treptat, tot mai mărunte și reci, încît pînă și cei mai optimiști începură să vadă în asta semnul sigur al unei toamne timpurii. Către finele celei de-a treia săptămîni însă, vîntul se îmblînzi, cerul se lumină iar, astfel că bucureștenii trecură iarăși la „talie". Doar dimineţile, prin răcoarea lor senină, aminteau tuturor că septembrie bate la uşă.

O frunză mare, de un roşu aprins, strecurată de pala unei adieri prin fereastra deschisă, aterizase pe pardoseală. Afundat în lectura unui dosar Bretan sesiză vag, cu coada ochiului, unduirea perdelei. O pulbere fină de scrum se depuse pe hîrtiile din faţă, iar o scînteie, desprinsă din jarul ţigării, descriind o curbă graţioasă, căzu pe calendarul de birou, stingîndu-se aproape instantaneu. Fără să ştie de ce, cu un gest maşinal, rupse fila din calendar — deşi ziua abia începuse —, o mototoli absent ; suflă scrumul, şi abia atunci descoperi frunza roşietică. Se aplecă şi o culese. Îl înfioră puţin atingerea suprafeţei netede, de un rece mătăsos şi o vreme nu-şi desprinse privirile fascinat de păienjenişul nervurilor. Gîndul îi zbura pe nesimţite la imaginea acelei dimineţi mohorîte de-nceput de august, cu ploaie şi vînt răzvrătit...

„Bună dimineaţa, domnule Bretan. Nu ştiu cum se face că dau peste dumneavoastră întotdeauna cînd aş vrea să vă întîlnesc. Poate îmi oferiţi şi mie un loc sub umbrelă. N-am să mă obişnuiesc niciodată cu aceste oribile închizători moderne." Mîinile Machellei Comăneşti smuceau neputincios mecanismul nichelat al unei umbrele din mătase neagră. Deşi surîdea, expresia îi părea străină, depărtată ; un chip al cărui contur se lăsa greu ghicit şi asta nu se datora doar voaletei. N-o văzuse niciodată cu pălărie şi Horia constată că acel contrast dintre severitatea negrului şi aerul adolescentin nu-i sporea numai farmecul, dar îi imprima şi o neaşteptată noblețe. „Am înţeles, zîmbise Bretan, invitînd-o sub umbrelă, precis nu aveţi cu cine lua micul dejun". „Nu m-am gîndit la asta, dar o cafea mi-ar prinde bine. Tot trebuie să stăm undeva... am să vă spun unele lucruri". O spusese cu un ton apatic, inexpresiv, şi sub această apatie, Bretan intuia o adîncă tulburare. Intrară la *Imperial*, nimerind la întîmplare în Salonul Alb, atît de pustiu la acea oră. Erau singuri în glacialul

salon tapetat cu mătase albă, mată, și nimic nu i se păruse comisarului, în acea liniște vătuită, mai rece și neomenesc decît acest loc. Înregistră rigiditatea șirurilor de mese, acoperite cu fețe de masă scrobite, verticalitatea lumînărilor neaprinse, tacîmurile lucind aidoma unor instrumente chirurgicale, recele-catifelat al calelor veghind în seriile parcă nesfîrșite ale vazelor de porțelan... Abia acolo, la masă, își dăduse seama că Machelle era în doliu...

— Ia te uită, domnule ! Crezi că dacă ți-ai mutat sediul o să-ți schimbi tot așa de radical și meseria ? Ce faci cu frunza aia ? Te-ai apucat de botanică ?

Dominînd intrarea, procurorul Florescu, apărut pe nesimțite, rămăsese o clipă în prag și-și mîngîia bărbia cu acel gest țărănesc de șireată și falsă nedumerire. Nu înainta spre biroul lui Bretan decît după ce își roti de cîteva ori privirea prin încăpere.

— Te-ai lăsat cam mult așteptat, ursule, îi ieși comisarul în întîmpinare. M-ai lăsat să dau singur piept cu toți neisprăviții !

— M-a înghițit provincia, domnule. Comisii, paracomisii pe urma unor hoțomănii de cîteva milioane pe la Lugoj, Reșița. O lună de calvar ! În ce văgăună ai nimerit, frățioare ! Dacă știam că așa se va termina povestea, nu-ți mai dădeam eu mînă liberă, domnule Sherlock Holmes ! Dacă nu m-ar fi condus ajutorul arhivarului de la caziere nu știu dacă te-aș fi dibuit, deși tocesc și eu de vreo doișpe ani podelele Palatului de Justiție ! Lucru' dracului ! Nici ușierul n-avea habar, auzi : eu îi tot dădeam zor întrebînd de „Biroul special de cercetare criminală", iar el mă privea ca pe un picat din lună !

— Chiar eu, cel ce conduc biroul ăsta fantomă, sînt la fel de picat din lună, dragă Costică. Toată lumea știe că aici e depozitul de păstrare a corpurilor delicte care au servit la crime, la spargeri. Dacă întrebai de asta, ai fi nimerit mai bine. Asta e !

Încăperea avea o lungime respectabilă. Pe marginea pereților erau montate rafturi în care erau expuse tot soiul de arme și instrumente criminale, adunate în decursul a cel puțin cincizeci de ani. Intenția celor din Prefectură care l-au numit pe Bretan aici era aceea de a se sorta și

organiza toate „piesele" întocmindu-se fişe cu istoricul şi toată documentaţia astfel ca locul să devină un fel de muzeu şi loc de documentare pentru viitorii experţi criminalişti, jurişti şi poliţişti, devenind cu vremea şi birou de studiu şi cercetare, aidoma celui de la Institutul de Medicină Legală.

— Frate Horia, nu prea te văd bine în slujba asta de molie ! Tu eşti făcut pentru sectorul „cald", acolo la hăituială !

— Asta cam aşa e ! Dar dacă şmecherii din minister o să citească raportul pe care l-am înaintat în privinţa viitorului acestui birou, am certitudinea că văgăuna asta poate deveni un loc de studiu. Dar numai dacă mă vor sprijini şi-mi vor da tot ce le-am cerut.

— Nu te mai faci bine ! Naivitatea şi încrederea, două boli incurabile, mortale, pentru meseria noastră ! Şobolanii ăia pe care i-ai cam călcat pe coadă, rezolvînd afacerea colecţiilor, ştii bine că n-au să uite uşor un asemenea afront, crezi că au vreun interes să te lase să ridici iar capul ? Da de unde ! Te-au ascuns aici, te-au prostit, ca să-ţi ieşi din mînă, să fii rupt de tot şi toate, nu te-ai prins ?... De fapt ţineam să te văd ca să-mi dai şi mie amănunte despre felul în care au decurs lucrurile. Am fost aproape sigur atunci, cînd ţi-am dat mandat pe barba mea că ai să faci o treabă extra ! În provincie, am urmărit ziarele, nu s-a scris nimic.

— Capturarea unui asemenea „transport", ascuns pe un iaht german, şi într-o atare împrejurare, neavînd o calitate, sută la sută oficială, nu putea avea spaţiu în nici un ziar. Treabă delicată, dar care mi-a adus o lună de hărţuială, destule cucuie şi neplăceri !

— Şi eu am avut discuţii. Chiar acolo la Reşiţa m-am pomenit cu un procuror-şef, venit val-vîrtej de la Bucureşti, special să mă ia la întrebări. De ce ţi-am dat mandatul, de ce am admis ilegalităţi de procedură, de ce n-am cerut concursul ?

Se aşezară şi pînă să sosească cafeaua procurorul Florescu ascultă în felul său atent, fără să scoată vreun sunet, fumîndu-şi unul din trabucele sale obişnuite.

— Era oarecum firesc să cred pe moment că moartea lui Secăreanu fusese provocată de un infarct. El însuşi

afirmase în mai multe rînduri că e cardiac, apoi starea de tensiune a momentului care putea să şocheze şi pe unul perfect sănătos. Doctorul navei sosit cu oarecare întîrziere a opinat tot în acest sens. Ca să-ţi spun drept, în acel moment, destul de tensionat şi pentru mine, nu-mi mai băteam capul să mă întreb dacă e vorba de infarct sau de altceva. Nu doream decît să părăsesc cît mai repede nava şi să ajung la Bucureşti cu pînzele recuperate. Nemţii au fost pur şi simplu şocaţi. Nu le venea să creadă că prin involuntara lor mijlocire un asemenea transport fraudulos avea să părăsească România. Ştiau că pot fi bănuiţi, măcar teoretic, de complicitate, şi şi-au manifestat foarte vehement consternarea. Cel mai pornit era *Standartenführerul* Goetz, care a şi trecut imediat la contraatac, punîndu-mi în discuţie calitatea şi misiunea, acuzîndu-mă de încălcarea grosolană a normelor internaţionale de colaborare a poliţiilor, că de fapt acolo, la bordul lui *Prinz Eugen* era teritoriu german, şi că nu aveam nici o calitate oficială să investighez, chiar dacă deţineam mandatul de arestare a lui Secăreanu. L-am asigurat că nu am intenţia să fac nici o cercetare sau vreo altă acţiune în afara aceleia de a ridica corpurile delicte şi cadavrul, limitîndu-mă strict la misiunea şi calitatea mea. N-au mai avut de obiectat, mărginindu-se doar să mă asigure că legaţia germană va protesta în faţa acestei violări, chiar dacă e vorba de un cetăţean român urmărit şi împotriva căruia s-a emis un mandat de arestare. Colonelul Wolf însă a fost mult mai rezonabil, ne-a dat o mînă de ajutor, el a chemat medicul, ne-a oferit o şalupă. Trebuia să profităm de ora aceea matinală pentru a nu se isca nici un fel de comentarii în rîndul pasagerilor. A doua zi, a urmat bomba. Expertiza medico-legală ne-a revelat o altă cauză a morţii : otrăvire cu o substanţă toxică, la fel de puternică ca cianura, detectabilă doar prin probele de laborator. Dosarul s-a închis cu concluzia că Secăreanu s-a sinucis. E plauzibil, desigur ! Încolţit, fără nici o şansă, cu grave acuzaţii ! Secăreanu băuse şi el atunci dimineaţa cafea şi e mai mult ca sigur că într-un moment anume şi-a administrat doza de otravă. Cam asta e concluzia finală a raportului întocmit de inspectorul Gicu Sturzu, cel care a preluat ancheta.

— Dar după privirea asta de Toma Necredinciosul, frate Horia, văd că ești de altă părere.

— La prima vedere Secăreanu ar fi avut toate motivele să-și pună capăt vieții, dar impresia mea e că nu avea și intenția. E genul de om care luptă pînă în ultima secundă. Chiar și într-o situație fără ieșire ca a lui, tot l-am simțit sperînd, agățîndu-se de orice fir. Are mentalitatea de rechin care luptă chiar și sfîșiat. Nu mă pot pronunța însă că ar fi fost otrăvit. O asemenea ipoteză ne-ar atrage atenția asupra unui al doilea personaj, un apropiat de-al lui, care, odată descoperită afacerea, ar fi avut tot interesul ca Secăreanu să amuțească. Nu trebuie uitată circumstanța și locul în care am găsit tablourile. Pe un vas german care se deplasa spre Sulina. De la Sulina pleacă zilnic zeci de nave în tot atîtea direcții. Deci ar trebui dovedit în primul rînd că încurcătura lui Secăreanu a fost facilitată și primită cu bună știință la bord de cineva inițiat într-un fel sau altul Ce știm despre nemți ? Ofițerii prezenți în dimineața aceea au negat că ar fi cunoscut ce conțineau bagajele lui Secăreanu. Poate fi adevărat. Ce-ar mai putea fi de observat ? Dintre toți ofițerii germani aflați la bord, Secăreanu îi cunoștea bine pe *Standartenführerul* Goetz și pe colonelul Wolf.- Cu cel din urmă însă a avut relații mai directe. Secăreanu a încheiat niște contracte cu agenția economică pe care o conduce Wolf. Se știe că au frecventat aceleași cercuri de afaceri și după discuțiile dintre ei păreau foarte apropiați. Dar colonelul Wolf, în acest plan. deci al unei legături privind furtul tablourilor nu apare cu nimic ieșit din comun. Cu altceva însă lucrurile capătă puțină culoare. După ce am revenit în București. am luat contact cu profesorul muzeograf Catrinescu. A ținut să se ocupe de tablourile recuperate. le-a desfăcut cu mîna lui din ascunzători și a constatat că prin rulare cîteva pînze s-au deteriorat și trebuiesc restaurate. Am stat de vorbă cu el pe îndelete. Am aflat cîteva lucruri inedite despre colonelul Wolf, care nu este doar un capabil și onest economist. Catrinescu îl cunoaște destul de bine. Au avut chiar unele relații și contacte oficiale. În primăvara asta au venit la Galeria Națională, însoțiți chiar de acest Wolf, cîțiva specialiști germani în istoria artelor de la „Direcția mu-

zeelor de artă" din Berlin. Se zvonise atunci că Hitler ar avea intenţia să viziteze Bucureştiul. În programul protocolului ar fi fost inclusă şi o vizită a *Führerului,* la Galeria Naţională, mare amator de artă, şi specialiştii erau deci în documentare. Au fost atît de scrupuloşi încît au insistat să vadă şi fondul de depozitare. Cîteva săptămîni mai tîrziu, acelaşi colonel Wolf a solicitat Galeriei Naţionale şi specialiştilor o colaborare în privinţa alcătuirii unui catalog cu cele mai valoroase pînze şi icoane, pretextînd alcătuirea unui frumos album cu reproduceri pentru a fi făcut cadou *Führerului.* Pe de altă parte, tot Catrinescu mi-a mai spus că în ţările ocupate de germani ar funcţiona o lege prin care toate bunurile artistice sînt trecute automat sub protecţia *Reichului.* Din mărturiile unor refugiaţi polonezi, printre care era vorba şi de muzeograful Wolodowsky — coleg pe vremuri la Beaux-Arts la Paris cu Catrinescu, rezultă însă că legea este un pretext pentru ca nemţii să jefuiască pur şi simplu. Colecţiile particulare ale evreilor, mai cu seamă. Pe de altă parte fac achiziţii la preţuri impuse arbitrar, plătind cu mărci de ocupaţie, iar acolo unde se poate, comit spargeri şi furturi în toată legea.

Cîteva clipe domni o tăcere deplină. Bretan urmări cîteva momente fuiorul leneş albăstrui al havanei abandonate de Florescu şi-şi reprimă ceea ce ar fi vrut să zică mai departe.

— Ia zi mai bine, domnule, reîncepu Florescu, dar cu explozia aia de pe *Prinz Eugen,* ce-a fost ?

— Explozia ? Nu ştiu mare lucru. Ea s-a produs mai spre seară, mult după ce-am părăsit eu bordul. Am avut destul de pătimit şi de pe urma acestei nebunii.

— Ai fost interogat şi despre asta ?

— Închipuie-ţi. Două comisii de anchetă nu m-au slăbit două săptămîni ! Presupun că în afara sperieturii zdravene nemţii au avut şi pagube speciale. Nu m-au menajat deloc. Unul dintre nemţi mi-a mărturisit că nu întîmplător se poartă aşa cu mine pentru ca în ţările ocupate de ei pînă şi ofiţerii de poliţie fac parte din rezistenţă.

— Bine, dar ei se află pe teritoriul unei ţări aliate, dragul meu !

— Nu prea ține ! Mi-au replicat că și aici în România rezistența și reacțiunea comunistă tind să se generalizeze și nu s-ar mira ca și un polițist să comită acte criminale.

— Presupun că nu tu ai pus bomba ? rîse procurorul.

— Nu, dar îmi pare rău și oricînd le-aș face-o, răspunse Bretan, dar într-un fel în care celălalt ghici că nu glumește. Să știi că nu e doar un resentiment vizavi de ce-am pățit. Știi foarte bine că după Stalingrad nimic nu-i mai poate salva. Au încercat toate manevrele ca să stoarcă ceva de la mine. Au adus în discuție și faptul că văru-meu Paul a fost reținut cîteva zile de Siguranță, chiar dacă n-au avut nici o dovadă împotriva lui. L-au amestecat pînă și pe tata. De ce nu mai concertează ? Face frondă ? E ostil politicii, e simpatizant al rezistenței ? În fine, ce să-ți mai spun ! Pînă la urmă mi-am dat seama că cercetările nemților vizează de fapt pe altcineva. E vorba de un ziarist spaniol care se afla și el ca invitat în crozieră. Știi că atunci ajunsesem cam în raza portului Călărași. În apropiere de Călărași, cam pe lîngă Ostrov, e un șantier arheologic. Nu știu cine de pe *Prinz Eugen* a avut ideea ca să se facă o escală de cîteva ceasuri acolo. Firește, au coborît aproape cu toții, printre care și ziaristul spaniol ! Ei bine, la înapoiere, acesta n-a mai fost văzut. Au presupus că poate fi în cabină. În jurul orei cinci s-a produs și explozia. Dar abia mai tîrziu și-au dat seama că de la debarcarea la Ostrov ziaristul n-a mai reapărut la bord.

— După cele ce-mi spui, nu cred să fie vorba doar de o sperietură sau de o probă de orgoliu. Cred că nemții au suferit o pagubă reală. E aproape imposibil ca individul ăla, poate gazetar spaniol, cum sînt eu călugăr dominican, e imposibil, zic, să fi riscat atît, fără să fi avut o țintă precisă. Altfel ar fi putut arunca toată nava în aer. Această chestiune se cheamă sabotaj, dragule. Sabotaj.

*

„Am vrut să-mi iau rămas bun de la dumneata... peste trei săptămîni părăsesc țara". „Pentru cîtă vreme ?" o întrebase ușor surprins de gravitatea ce luase loc surîsului nedefinit, de calmă și resemnată împăcare. „Voi sta atîta timp cît o să-mi facă bine această schimbare. Poate un an, doi... Mi s-a oferit un post... o slujbă măruntă, dar li-

nistită la legația noastră din Istanbul." Rămase cîteva momente cu buzele lipite de marginea ceștii de cafea. „Deși am luat această hotărîre, nu știu dacă e bine..." „Cred că ați făcut bine. În momentele dificile, depărtarea, schimbarea sînt cele mai bune remedii." O rostise nu prea convingător și Machelle replică imediat : „Cred că nu m-ați înțeles. Nu de acea liniște și consolare la care vă gîndiți am eu nevoie. Cum să vă explic. Dispariția atît de... absurdă, de neînțeles a tatălui meu are în toată grozăvia ei și un punct de lumină. Odată cu ea am căpătat sentimentul că s-a sfîrșit și un timp anume... o perioadă, ceva ce nu pot defini prea clar. Încerc o stare confuză, tulbure, de o inexplicabilă aversiune față de acest trecut... Am douăzeci și șase de ani, o licență în litere și nu știu să fac absolut nimic. Poate că această plecare are și o doză de lașitate. Ceea ce-am să fac acolo nu e ceva esențial. Dar chiar și așa sper că mă va invita să trăiesc pe picioarele mele". „Ce-ați făcut cu casa și cu celelalte ?" Ochii ei, trași spre tîmple se deschiseră într-o expresie de satisfacție. „Am reușit s-o salvez. N-aș fi crezut să fiu în stare să navighez printre atîtea polițe, scadențe, ipoteci, executori... Ce oribilități !"

Prin deschizătura draperiilor albe strada măcinată de ploaie se zărea cenușie, confuză, iar trecerea oamenilor halucinantă. „Ce început de august păcătos ! Mi-ar place, domnule Eretan, într-o după-amiază, înainte de a pleca, dacă mi-ați face o vizită. Dacă vremea va fi la fel ca acum vom sorbi un ceai englezesc veritabil și vom flecări ca niște englezi bătrîni și conservatori. Vă mulțumesc pentru companie, dar mai ales pentru această privire, care mă face să cred că și bărbații pot fi oameni. Rîse și adăugă : E dintr-o carte, și fiți liniștit, replica se referea desigur la femei. Haideți să plecăm. S-a cam aglomerat aici". În salonul alb al *Imperialului* fuseseră pînă atunci singurii clienți. Abia acum chelnerul conducea la masă un client, rătăcit probabil.

— Domnule comisar !... Domnu Bretan ! auzi parcă prin vis vocea lui Chelu. La telefon. Vă caută cineva, nu și-a spus numele ! Nici la masă nu vă lasă să vă tihnească, fir-ar să fie ! N-a spus cine e !

Bretan merse în micul hol unde era instalat telefonul și ridică receptorul intrigat de faptul că nu spusese nimănui că va prînzi aici. O voce bărbătească necunoscută naviga cu greu prin păienjenișul sunetelor parazite.

— Alo !... Cine e ? Alo ! Nu s-aude.

— Domnul Bretan ? Acum vă aud bine... Îmi cer iertare că nu mă pot prezenta. Am să vă comunic ceva important. După cele ce veți afla, o să constatați că persoana mea e lipsită de importanță. Vă asigur că nu e o farsă sau vreo glumă proastă. O voce monotonă, cultivată, cu ceva muzical, dar fermă.

— Mă rog... să zicem, dar nu mă puteați suna la slujbă ?

— Acolo, la Palatul de Justiție, convorbirea mai poate fi ascultată și de alte urechi. Făcu o scurtă pauză. Sînt la curent cu ultima dumneavoastră anchetă. Știu că ați reținut o parte din făptași și că ați descoperit în persoana unui anume Secăreanu pe inițiatorul loviturii.

— Ce aveți de comunicat modifică cu ceva datele problemei ? îl întrerupse Bretan cu oarecare iritare.

— Nu știu, dar vreau să vă atrag atenția asupra unei persoane poate la fel de importantă ca Secăreanu. Mă gîndeam că adevărul pe care l-a stabilit ancheta mai poate primi unele corecții. Știu că slujirea adevărului e prima condiție înscrisă în codul dumneavoastră profesional.

— Adevărat, dar în cazul de față nu știu ce adevăr mai poate modifica ceva.

— Un adevăr modifică întotdeauna cîte ceva, chiar dacă încet și pe nesimțite. Și chiar dacă el, cel puțin în cazul ăsta, nu mai poate opera practic asupra faptelor. Pentru mine e important să aflați dumneavoastră ceea ce știu. Spuneam că e vorba de o persoană. Dar înainte aș vrea să fac o mică paranteză. Poate ați auzit ce se petrece de cîțiva ani în țările ocupate de fasciști. N-am să mă refer la crime și samavolnicii, ci la un aspect deloc mai puțin grav. Mă refer la jaful pe care l-au instituit și legiferat, aplicînd așa-zisa protecție a *Reichului* asupra tuturor valorilor artistice. Nemții au înființat chiar cîteva servicii specializate, atrăgînd din nefericire în această murdărie și pe cîțiva din cei mai reputați specialiști germani în do-

meniul artei. Organizația cu cea mai întinsă arie de operații este așa-numitul comandament al lui Rosemberg. În paralel mai activează și cele conduse de Riebentropp și Himmler. Detașamentele operative ale acestor servicii sînt anexate pe lîngă marile cartiere generale ale diferitelor armate și corpuri de armată. Toate aceste acțiuni oribile au ca scop un proiect absurd. Căpeteniile naziste vor să-l omagieze pe Hitler amenajînd în Linzul natal un muzeu gigant. Sute și mii de pînze aparținînd unor celebre colecții particulare, și chiar galeriilor naționale au dispărut peste noapte. Pentru a pune mîna pe obiecte valoroase aceste comandouri nu disprețuiesc nici chiar furturile și spargerile propriu-zise. Nu disprețuiesc deloc asemenea metode.

— Noi sîntem, pînă una alta, o țară aliată, nu-i așa ?

— Din nefericire. Dar vă asigur că și din Italia lui Mussolini — altă aliată — s-au scurs în cîțiva ani peste granițe sute de pînze extrem de valoroase, achiziționate pe te miri ce, plătite cu mărci de ocupație mai ales, în ciuda protestelor guvernului italian.

— Și credeți că afacerea Secăreanu are vreo tangență cu toate acestea ?

— Știu că afacerea nu reprezintă pentru dumneavoastră decît o spargere pur și simplu și nu un element dintr-o urzeală mai amplă. Sînteți îndreptățiți să credeți. Dar acum să revin la acel personaj din umbră. Este ofițerul german Julius Wolf, șef, pînă mai ieri, al unei oneste agenții economice făcînd parte și din serviciul Est-Europa al *Abwehrului*. După cum știți acest Wolf se cunoștea destul de bine cu Secăreanu. Au încheiat anumite contracte, au avut chiar relații destul de apropiate. Wolf și-a început activitatea în 1939 în Polonia, lucrînd pentru început la un birou de intendență. Mai tîrziu, în 42, este mutat undeva în Ucraina. Aici însă se cunoaște că s-a ocupat de confiscarea și transportarea a 4—5 000 de icoane vechi și valoroase. Și iată că după un an îl regăsim la București. Aici la București, la fel ca peste tot, Wolf regăsește aceeași atmosferă de rivalitate între *Gestapo* și *Abwehr*. Numai tactul și diplomația sa îl feresc o vreme de neplăceri, reușind chiar să intre în grațiile unui înalt personaj din *Gestapo*. Dar asta nu înseamnă că nu e supra-

vegheat şi controlat, după cum este obiceiul. Dar în ce consta activitatea propriu-zisă a acestui Wolf ? Se ocupa de agenţie, de contracte, cunoaşte o sumedenie de oameni, întreţine o vastă arie de relaţii, manipulînd astfel extrem de multe informaţii. Printre persoanele cu care întreţine relaţii mai strînse, figurează şi un anume *Sturbannführer* Fabian Klaus, aflat în serviciu la Atena. Dar acest Fabian nu este altul decît mîna dreaptă a *Obersturbannführerului* Freindorff care în '39 a fost în Polonia şeful unei formaţiuni de confiscare a sute şi mii de opere de artă. *Gestapoul* ştia că Wolf e protejat de marele Rosemberg, dar a ţinut să afle precis şi cauza. S-a încercat o infiltrare în agenţie, dar nu s-a aflat nimic concludent. Pe de altă parte Wolf a reuşit să pregătească o amplă documentaţie, un catalog bogat ilustrat cu reproduceri reprezentînd cele mai valoroase obiecte de artă ce figurează în colecţii particulare, în Galeria Naţională, în mănăstiri, biserici, în marile biblioteci de aici din ţară.

— Şi poate vreţi să mă convingeţi că lovitura dată colecţiilor, de care nu pare străin şi acest Wolf, e un fel de avanpremieră la o posibilă viitoare operaţie de mari proporţii ? îl întrerupse Bretan cu vădită neîncredere.

— De ce vreţi să puneţi neapărat în felul acesta în relaţie cele două chestiuni ? Mai pot adăuga cîteva lucruri. Dacă lovitura ar fi reuşit, transportul acesta ar fi trebuit să fie luat în primire de Fabian chiar acolo la Sulina. La rîndul său l-ar fi predat unui anume *Sturbannführer* Klamm aflat în Elveţia. Acest Klamm este cunoscut ca fiind unul din oamenii de încredere ai lui Goering. Vedeţi, lucrurile sînt destul de încurcate. Dar, orice aţi spune, există destule legături, chiar dacă din acest lanţ lipsesc anumite verigi. V-am oferit aceste informaţii, destul de exacte, ca să meditaţi şi dumneavoastră asupra lor şi poate pînă în ziua procesului o să aflu şi alte amănunte şi mai concrete.

— Nu pun acum în discuţie sursele care v-au informat. Dar dacă aş vrea să-l acuz pe Wolf mi-ar trebui şi dovezi. Dovezi, înţelegeţi ? Or, această convorbire, oricît de bine intenţionată şi credibilă, nu poate ţine loc de dovezi.

— Eu m-aș bucura și chiar dacă am reușit să vă conving doar pe dumneavoastră.

Cîteva clipe Bretan nu auzi decît ușoara respirație a celuilalt.

— Cred, încep să bănuiesc cine sînteți. Acolo la bordul lui *Prinz Eugen* se afla un anume gazetar spaniol ce-mi părea cunoscut și pe care nu știam de unde să-l iau...

— Și-l cunoașteți de undeva ?

— Într-o seară, tîrziu, acasă la tatăl meu se afla în vizită... un muzician care nu prea aducea a muzician și pe care l-am reîntîlnit apoi... Dar ia spuneți, dumneavoastră mi-ați strecurat pe sub ușa cabinei biletul acela prin care mă trimiteați direct în cabina lui Secăreanu ?

Celălalt nu răspunse, se auzi o tuse ușoară.

— Acum dacă tot ați ghicit, vă mai îndoiți de cele ce v-am spus ?

— Nu. Dar de unde știați că tablourile nu se mai află în pereții lăzilor de șampanie ?

— Pentru că am văzut lucrul acesta. În clipa în care toată lumea de pe *Prinz Eugen* căsca gura la discursul inaugural, am reușit să mă strecor în cală. Wolf și Secăreanu au profitat de acest moment și le-au schimbat locul. Asta era ultimul meu argument.

— Deci tot dumneavoastră m-ați lovit atunci noaptea cînd începusem și eu să caut !

— N-am avut încotro. Și eu aveam treabă pe acolo. Sper că nu v-am lovit prea tare. Eram convins că e vreun neamț pe urmele mele.

— Cred că aș dori să vă întîlnesc într-o zi, domnule... ziarist.

— Și eu. Dar ziua aceea e încă destul de departe. Aveți un tată admirabil !

— Cred că ar trebui să bem o bere pentru ziua aceea, ce spuneți ?

— Să bem o bere pentru ziua de mîine, mai bine. Mă iertați, nu mai pot rămîne la telefon ! *Hasta Luego !*

ta colecției : FL. CREANGĂ
copertei : V. ILIE

Redactor : căpitan PETRE RĂILEANU
Tehnoredactor : GHEORGHE CUCOȘ

Bun de tipar 02.12.1985. Apărut 1985
Coli tipar 21 B 10685

Tiparul executat sub comanda 50390
la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"
București, Republica Socialistă România

Lei 14

COLECȚIA SFINX COLECTIA SFINX COLECȚIA

COLECȚIA SFINX COLECTIA SFINX COLECȚIA

Comisarul Bretan nu răspunse ci se ridică, încheindu-și mașinal haina. Prinse, într-o fracțiune de secundă, un schimb de priviri între cei doi, deloc greu de tălmăcit. Își simți o clipă tîmplele reci. Bătăile inimii i se păreau rare și depărtate. Se aplecă puțin spre masă, scutură cu un gest leneș țigara în scrumiera improvizată. Deodată, apucă fulgerător de tăblia mesei, ridică brusc și-l izbi pe Braghină, aflat mai aproape, drept în piept. Îi zări perplexitatea...